

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 10 Ιανουαρίου 2021 • Έτος 120 • Αρ. φύλλου 643

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΝΙΚΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Σταθερή παραμένει η Αθήνα σε λύση ΔΔΟ για Κυπριακό

Τη θέση ότι η Τουρκία το 2016 είναι πολύ διαφορετική από αυτήν του σήμερα και αντίστοιχα πως η σημερινή Τουρκία αποκλίνει από αυτήν του 2000, όταν προσέβλεπε στην Ε.Ε., εκφράζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας. Μιλάει για τις επιδιώξεις συνεργασιών με τις ΗΠΑ, τη νέα αμερικανική διοίκηση και σημειώνει την προσήλυση της Αθήνας σε λύση διζωνικής, δι-κοινοτικής ομοσπονδίας. **Σελ. 19**

ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

- ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ** Σελ. 4
✓ Αμφισβητώντας τον «νέο ρεαλισμό»
- ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΑΙ** Σελ. 16
✓ Νέα εποχή για Η.Β. και Κύπρο
- ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΟΧΑΝΗΣ** Σελ. 18
✓ Το πλαίσιο της Νέας Στρατηγικής Αντίληψης του ΝΑΤΟ
- ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ** Σελ. 5
✓ Πρόεδρος της δικοτόμησης
- ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΑΤΤΑΛΛΙΔΗΣ** Σελ. 8
✓ Σκέψεις για τις επικείμενες διαπραγματεύσεις

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Νέο πακέτο μέτρων: Χαλαρότητα τέλος

Η ήπια προσέγγιση στο κομμάτι των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας από την κυβέρνηση έλαβε τέλος με το νέο πακέτο μέτρων. Καθοριστικό ρόλο προκειμένου το κυβερνητικό επιτελείο να εγκαταλείψει τη χαλαρή προσέγγιση του προηγούμενου διαστήματος ήταν οι αγωνιώδεις φωνές της ιατρικής κοινότητας. **Σελ. 3**

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

Μπολιάζουν ελπίδες οι νέες δόσεις

Στην παραγγελία μέχρι και 300 εκατ. επιπρόσθετων δόσεων του εμβολίου της Pfizer/BioNTech επενδύει η Κομισιόν για επίτευξη των εμβολιασμών. Αυτές οι επιπρόσθετες δόσεις δεν θα φτάσουν στις χώρες αμέσως, αλλά θα ξεκινήσουν τμηματικά να παραδίδονται. **Σελ. 10**

ΑΚΕΛ

Εγκλωβισμένο στα στεγανά του

Μπορεί τα υπόλοιπα κόμματα να ανακινώσουν τα ψηφοδέλτια τους, ωστόσο, στο ΑΚΕΛ, η σύνθεση των ψηφοδελτίων αργεί πολύ. Η πανδημία, αλλά και η επικέντρωση στο να διεξαχθεί πρώτα το εκλογικό συνέδριο, στοίχισαν χρόνο προετοιμασίας στο κόμμα. **Σελ. 8**

Χ. Γεωργιάδης: Η διχοτόμηση προκύπτει εκ των πραγμάτων

Οι πρόσφυγες έφυγαν, οι περιουσίες χάθηκαν και η Τουρκία επιδιώκει μόνο μία κοινή κυριαρχία

Μία ζοφερή κατάσταση περιγράφει για το Κυπριακό στη συνέντευξή του στην «Κ» ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης. Την πρώτη βολή της απαισιοδοξίας του για το πού πάνε τα πράγματα έριξε με άρθρο του την περασμένη βδομάδα με τον τίτλο «Νέος Ρεαλισμός», προκαλώντας σωρεία αντιδρά-

σεων και εντός του ΔΗΣΥ. Όπως εξηγεί, τελευταία ευκαιρία για λύση ήταν το 2004, και εκτιμά πως η διχοτόμηση, χωρίς να είναι ποτέ επιλογή της ε/κ πλευράς, προκύπτει εκ των πραγμάτων. «Οι περισσότεροι πρόσφυγες έφυγαν και οι περιουσίες χάθηκαν» αναφέρει χαρακτηριστικά και ξεκαθαρίζει πως ο ίδιος δεν

πρόκειται να δεχτεί ομοσπονδία χωρίς την επιστροφή της Μόρφου και της Αμμοχώστου. Η ομοσπονδία, όπως την περιγράφουν σήμερα οι εκπρόσωποι της τουρκικής πλευράς, αφήνει τα πράγματα περίπου ως έχουν σήμερα, με μόνη διαφορά ότι η κρατική κυριαρχία θα είναι κοινή, λέει χαρακτηριστικά. Ξεκαθαρίζει

πως πλέον ο ΔΗΣΥ δέχεται και βολιδοσκοπίσεις για το αν θα δεχτεί επιστροφή Αμμοχωστιανών υπό τουρκική διοίκηση. Στη συνέντευξή του, βλέπει θετικά μια λειτουργική προσέγγιση της συνολικής λύσης, με εφαρμογή κάποιων σημαντικών, όπως λέει, επί μέρους ρυθμίσεων, πριν από την τελική συμφωνία. **Σελ. 7**

Ο μετασεισμός της εποχής Τραμπ

Τα πρωτοφανή έκτροπα της Τετάρτης στο Καπιτώλιο θα διαδραματίσουν καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση μιας νέας πολιτικής τάξης στην Αμερική. Η κατακραυγή εναντίον του Τραμπ και ο βαθύς δικασμός των Ρεπουμπλικανών, σε συνδυασμό με την εξασφάλιση, έστω και οριακή, πλειοψηφίας των Δημοκρατικών στη Γερουσία, διευρύνουν τα περιθώρια προώθησης σημαντικών αλλαγών στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ από τον Τζο Μπάιντεν, ο οποίος θα αρκιστεί 46ος πρόεδρος της χώρας του στις 20 Ιανουαρίου. Οι απίστευτες εικόνες από το Καπιτώλιο έβλαψαν την εικόνα της αμερικανικής Δημοκρατίας στον κόσμο. Οι σύμμαχοι των ΗΠΑ ανησυχούν μήπως φαινόμενα ακραίου και βίαιου λαϊκισμού εκδηλωθούν και σε άλλες χώρες της Δύσης, στις συνθήκες της πανδημίας και της οικονομικής ύφεσης, ενώ οι αντίπαλοι της Αμερικής βρήκαν ευκαιρία να δρέψουν προπαγανδιστικά οφέλη. **Σελ. 20-21**

Οι 10 προκλήσεις στον κόσμο το 2021

Προβλέψεις Eurasia Group

Αν το 2020 σφραγίστηκε από τις υγειονομικές απαντήσεις στην πανδημία, το 2021 θα έρθουν σε πρώτη γραμμή οι οικονομικές επιπτώσεις της. Η αξιοπιστία της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής θα δοκιμαστεί φέτος πιο σκληρά από κάθε άλλη χρονιά. Η Eurasia Group καταγράφει τους 10 μεγάλους κινδύνους στον πλανήτη για το 2021. Τι εκτιμούν κορυφαίοι αναλυτές για την παγκόσμια τάξη. **Σελ. 22-23**

Οι αξιολογήσεις επισπεύδουν την ψήφιση προϋπολογισμού

Στόχος να εγκριθεί πριν από την έκθεση του οίκου Moody's

Προσπάθειες για έγκριση του αναθεωρημένου προϋπολογισμού στις 18 Ιανουαρίου καταβάλλει η κυβέρνηση. Κι αυτό για να μην επιδράσει αρνητικά στην αξιολόγηση από τον οίκο Moody's, η οποία έχει καθοριστεί για τις 22 του μήνα. Πρέπει να θεωρείται δεδομένο πως ο Οίκος δεν θα δει με θετικό μάτι τη μη ψήφιση του προϋπολογισμού. Ανάλογη αναμένεται να είναι και η α-

ξιολόγηση από τους άλλους οίκους. Ο υπ. Οικονομικών είχε προειδοποιήσει ότι θα είναι βαρύ το τίμημα για την οικονομία, τα εισοδήματα και το κοινωνικό κράτος αν υπάρξει κακή αξιολόγηση. Ο προϋπολογισμός έχει προσαρμοστεί αναλόγως των νέων μέτρων που λήφθηκαν για την ελαχιστοποίηση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας. **Οικονομική, σελ. 3**

Deals 1 δισ. ευρώ έκλεισαν το 2020

Κυρίως από τις τράπεζες

Ξεπέρασαν κατά πολύ το 1 δισ. ευρώ οι συμφωνίες και οι εξαγορές που έκλεισαν στην Κύπρο το 2020, παρά το δύσκολο περιβάλλον που είχε δημιουργήσει εξαιτίας της πανδημίας. Οι μεγαλύτερες συμφωνίες έγιναν από τράπεζες, με τις πωλήσεις πακέτων δανείων. Εγιναν επίσης μεγάλα ξενοδοχειακά και τουριστικά ανοίγματα, ενώ η χρονιά έκλεισε με την εξαγορά της Silk Oil από την Petrolina. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Ποια ΜΟΕ θέτει σε ΟΗΕ ο Αναστασιάδης

Βαρώσι έναντι αεροδρομίου Τύμπου, λιμάνι Αμμοχώστου έναντι εφαρμογής πρωτοκόλλου Άγκυρας και ταμείο υδρογονανθράκων είναι τα τρία μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης που κατέθεσε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας σε επιστολή του στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών. Μπροστά στον κίνδυνο λύσης δύο κρατών, η Λευκωσία προσβλέπει στις πιέσεις που θα ασκήσουν οι Βρυξέλλες. Την ίδια στιγμή, κρίση έχει επέλθει στον ΔΗΣΥ για το σχέδιο λύσης, με αφορμή το περιβόητο άρθρο του Χάρη Γεωργιάδη. **Σελ. 6**

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Σε άτυπη διάσκεψη ίσως συζητηθούν όλα

Η Τζέιν Χολ Λουτ θα διεξαγάγει επαφές στη Λευκωσία με στόχο να διασφαλιστεί ότι θα υπάρξει κοινός στόχος για το πιθανό αποτέλεσμα της. Η άτυπη πενταμερής είναι σχεδόν δεδομένη με ορίζοντα τις αρχές Φεβρουαρίου. Στην έκθεσή του πάντως ο κ. Γκουτιέρες αποφεύγει να μιλήσει για τη βέση της διαπραγματευτικής προσπάθειας. **Σελ. 4**

ΕΜΙΛΙΑ ΓΙΟΛΙΤΗ

Είναι εκτεθειμένοι υπουργός-δικαιοσύνη

Η κίνηση της υπουργού Δικαιοσύνης να καταγγείλει στην Αστυνομία έναν σατιρικό λογαριασμό με το όνομά της στο twitter, ανοίγει ζήτημα κατάχρησης εξουσίας και προκάλεσε σωρεία πολιτικών αντιδράσεων. Την ίδια στιγμή κατέδειξε τις διαχρονικές παθογένειες του δικαστικού συστήματος της Κύπρου αλλά και τα αργά αντανακλαστικά του. **Σελ. 9**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τα κγκλιδώματα της δημοκρατίας

Οι ντροπιστικές εικόνες από το Καπιτώλιο την περασμένη Τετάρτη δεν θα έπρεπε να προκαλούν γέλιο. Θα έπρεπε να στείλουν το μήνυμα διεθνώς αλλά και στο εσωτερικό, δεδομένου ότι πολλά πολιτικά πρόσωπα έσπευσαν δημοσίως να εκφράσουν τον αποτρομασμό τους, ότι η δημοκρατία μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω, ακόμα και σε μία χώρα με μακρά δημοκρατική παράδοση, όπως στις ΗΠΑ. Η εμπρηστική δημαγωγία, τα πρόσωπα που προσφέρουν θέαμα και ενίοτε γέλιο, είναι καλά για τις θόδους μας και όχι για να έχουν στα χέρια τους το μέλλον μας. Γιατί αυτή η δημαγωγία τους οπλίζει τον επικίνδυνο όλο. Ας είναι αυτές οι εικόνες μια καθημερινή υπενθύμιση του πόσο ευάλωτη μπορεί να καταστεί η δημοκρατία και ας της βάλουμε έστω και τώρα προστατευτικά κγκλιδώματα.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΔΙΗΓΗΜΑ

«Δuo μέρες βρεγμένος»

Πήγα κατευθείαν στο νούμερο 1. Fiona Apple. Αλήθεια; Αυτό το αβάντ γκαρντ, αντιμετροκό, ι-διοσυγκρασιακό mid-life crisis ορισούργημα, πρωτίστοιχο στο Pitchfork; Δεν είναι χιπ, δεν είναι νιάτο, δεν είναι φρικτό - χαίρομαι για τη μονήρη, άτεκνη συνομιλική μου... **Ζωή, σελ. 2**

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Διαδικτυακό Φεστιβάλ Fengaros Reacts

Το Fengaros Reacts είναι η πρώτη μας προσπάθεια να μεταφερθεί στο διαδικτυο το μουσικό μέρος της εμπειρίας του καλοκαιρινού φεστιβάλ Φέγγαρος. Πρόκειται για ένα διαδικτυακό showcase, το οποίο πρόκειται να παρουσιάσει δέκα κυπριακά συγκροτήματα και σόλο καλλιτέχνες στο απόγειο της δημιουργικότητάς τους. **Ζωή, σελ. 1**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Μια ματιά στο τι έγινε το 2020

Η «Κ» υπενθυμίζει τα κυριότερα ζητήματα που έθεσε στον δημόσιο διάλογο, ευελπιστώντας ότι με την ολοκλήρωση της κατάστασης η εικαστική δημιουργία και οι εκθεσιακοί χώροι θα μπουν σε νέα τροχιά δημιουργικότητας και διεκδικήσεων. **Ζωή, σελ. 4**

το ΚΙΝΗΤΟ σου πορτοφόλι
με κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας

Κατέβασε το Hellenic Bank Wallet και κάνε ανέπαφες συναλλαγές με το κινητό σου!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

PANERAI
LABORATORIO DI IDEE

SUBMERSIBLE
BMG-TECH
A PIONEERING INNOVATION MADE FOR MODERN HEROES

Vassos Eliades Accessories Ltd. Nicosia - Limassol. Tel: 22 897381

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Μας πήρε ο δαίμονας

Η επιδρομή στο Καπιτώλιο στην Ουάσινγκτον (06.01.2021) απέδειξε ότι η δημοκρατία ποτέ και ποθενά δεν είναι δεδομένη. Ο λαϊκισμός είναι δικόιο λεπίδι, που αφύλακτο, μπορεί να τραυματίσει έως και θανάσιμα μια κοινοβουλευτική δημοκρατία με σημαντικό παρελθόν και ισχυρές θεσμικές δικλίδες, όπως αυτή των ΗΠΑ και να τη φτάσει μέχρι τον άλλο «ισμό», τον φασισμό, που τον πλήρωσαμε η ανθρωπότητα στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με 80 εκατ. θύματα. Την Τετάρτη το πλέον κίτρινο ερώτημα που ανέκυψε ήταν: Πώς οι ΗΠΑ θα γιαιτρέψουν ένα τόσο βαθύ τραύμα, όπως η ύβρις κατά της δημοκρατίας με την επιδρομή των τραμπιστών στο Καπιτώλιο; «Η απάντηση είναι η Παιδεία!», απάντησε στο ΣΚΑΙ, ο καθηγητής πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Τζορτζ Ουάσινγκτον, Χάρνς Μυλωνάς. Είναι πασιφανές ότι ο απερχόμενος πρόεδρος των ΗΠΑ στερείται παιδείας. Και δεν είναι ο μόνος των ηγετών του πλανήτη. Όλοι οι αυταρχικοί ηγέτες στερούνται παιδείας. Πολλοί εξ ημών, που έχουμε δυνατότητα δημόσιου λόγου, θεωρούμε ότι ο ανώνυμος πολιτικός ενθύνεται, διότι δεν εκδιώκει δυναμικά προέδρους, υπουργούς, βουλευτές και κομματάρχες που ευτελίζουν τη ζωή μας και υποσκάπτουν τα δημοκρατικά μας δικαιώματα. Λάθος! Ο πολίτης έχει το αισθητήριο της αυτοσυντήρησης που τον καθοδηγεί στην προστασία του εαυτού του και της οικογένειάς του. Την ώρα, όμως, που θα δει έναν αυθεντικό εκφραστή των συμφερόντων του, ο πολίτης θα σκωθεί από τον καναπέ και θα πάει να ψηφίσει. Έτσι έδωσε στον Μπάιντεν επτά εκατ. ψήφους περισσότερες από τον Τραμπ. Ωστόσο, στα 4 χρόνια που το λεπίδι ήταν στην καρδιά της δημοκρατίας δημιουργήθηκαν τα ζόμπι που εφόρμισαν με προβιές και κέρατα στο Καπιτώλιο. Χρειάζεται χρόνος και Παιδεία για να γιαιτρευτεί η δημοκρατία στις ΗΠΑ και να αποκατασταθούν απολεσθέντα δικαιώματα και κοινωνικές κατακτήσεις. Κι εδώ στη μικρή Κύπρο, έχουμε τεράστιο έλλειμμα παιδείας που καταπονεί την κοινωνία και εκφράζεται τώρα κυρίως διά της έπαρσης των εξουσιαστών, οι οποίοι αν και όρθιοι μέσα

στο τέλμα του σκανδάλου των «χρυσών διαβατηρίων», που τους αφήνει εκτεθειμένους διεθνώς και το κύρος της ΚΔ στο ναδίρ, συνεχίζουν να φτύνουν στο πρόσωπο τη δημοκρατία. Απτό παράδειγμα το ζήτημα με το λογαριασμό-παρωδία «Lady Έμιλυ Καρτάσιαν Dutchess of Υιόλου Parody» στο Twitter, που «επέσυρε» αστυνομική έρευνα σε σπίτι πολίτη κατόπιν καταγγελίας της υπουργού Δικαιοσύνης Έμιλυ Γολίτη, ως εάν το χιούμορ να είναι ποινικά κολάσιμο. Πρόβλημα παιδείας εντοπίζεται και στον δικαστή που εξέδωσε το ένταλμα έρευνας χωρίς καμία περίσκεψη. Για όλα αυτά τα «κατορθώματα», υπουργός Δικαιοσύνης, αρχηγός Αστυνομίας και Ανώτατο Δικαστήριο, εδώ και δύο βδομάδες σιωπούν εκκωφαντικά. Ως να μην υπήρξε κατάχρηση εξουσίας, πλημμελής έρευνα και άσκηση δικαστικής εξουσίας και κυρίως παράνομη είσοδος σε οικία και παραβίαση οικογενειακού ασύλου.

Όλα αυτά συνιστούν κυρίως πλήγμα στη δημοκρατία καθώς παρά την κραυγαλέα παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την πλημμελή λειτουργία εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας ούτε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας τοποθετήθηκε ούτε η ηγεσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ως να μας έχουν γραμμένους στα παλαιότερα των υποδημάτων τους. Δεν ξέρω την πρόεδρο του Ανωτάτου, ξέρω όμως τον πρόεδρο Αναστασιάδη, ο οποίος για τη λύση δύο κρατών που βολιδοσκοπούσε από το 2017 και εντεύθεν, είχε μιλήσει και σε μένα και το έγγραφο τον Μάρτιο του 2018, ότι «θα προσπαθούσε να εξασφαλίσει συναίνεση από την Ε.Ε. και τη σύμφωνη γνώμη του αρχιεπισκόπου». Είχε όμως αντιληφθεί ότι «τα χρυσά διαβτήρια» ήταν η κότα με τα χρυσά αβγά, που όπως φέρεται να εκμυστηρεύτηκε σε μια νύχτα ευθυμίας στην Αθήνα, άφηνε στο Γραφείο του 300 εκατ. ετησίως, που τα πήγαινε μετά στις Σεύχέλλες με ιδιωτικές πτήσεις. Γι' αυτό στο Μον Πελεράν δεν πήρε Βαρόσι και Μόρφου και στο Κραν Μοντάνα λύση. Αιφνιδιαίως όμως το Al Jazeera σήκωσε τη σκεπή και φάνηκε ότι ο βασιλιάς είναι γυμνός, όπως και η κουστωδία του και πώς εμάς τελικά μας πήρε ο δαίμονας!

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι προτεραιότητες του Λόφου και ο χορός του πριγκιπάτου

-Ούφου πάλι δεν βγαίνουν τα νούμερα...

μένες, ανθρώπινες παρεμβάσεις που οι μόνοι που γνωρίζουν στη λεπτομέρεια τους είναι οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι, καθώς η ίδια ποτέ της δεν θέλησε, ούτε δέχθηκε να κοινοποιηθούν. Τελικά ό,τι και να της σέρνουμε στα ΜΜΕ, τη δουλειά της την κάνει και με το παραπάνω. Και αυτό το αναγνωρίζουν όχι μόνο όσοι υπουργοί συνεργάστηκαν μαζί της αλλά και ο πρόεδρος Αναστασιάδης.

Η προσοχή αναβάλλεται

Μπορεί η κυβέρνηση να έπεισε τους πάντες ότι ήταν έτοιμη για άμεση προσφυγή στο Ανώτατο κατά του εργαλοποιημένου Οδυσσέα-Τσακ Νόρις και όλοι ανέμεναν πως αμέσως μετά τις γιορτές θα ακουγόταν το «μημια» αλλά ο Αναστασιάδης φαίνεται πως κάνει δεύτερες, μη σας πω και τρίτες, σκέψεις. Προχθές ο Κούσιος είπε ότι προτεραιότητα του προέδρου είναι τώρα η πανδημία, η οικονομία και η Πενταμερής, αλλά όχι Τσακ Νόρις, ο οποίος πρέπει να περιμένει τη σειρά του. Πάει δηλαδή χαμμέν η στρατιά που ετοίμασε με δικηγόρους και μάρτυρες για τη φινιούρα ενώπιον του Ανωτάτου;

Αλήθεια γιατί ο Οδυσσέας-Τσακ Νόρις που όλα τα σφάζει, όλα τα μαχαίρωνει (όχι όμως τα σφαγεία) δεν προσφεύγει ο ίδιος στο

Ανώτατο για να προσπείσει την ανεξαρτησία του; Υπάρχουν αδιέξοδα στη Δημοκρατία;

Διαφθορά; Ποια διαφθορά;

Δεν είναι όμως μόνο η προσφυγή στο Ανώτατο κατά του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις που αναβάλλεται επ' αόριστον αλλά και οι ανακοινώσεις του Αναστασιάδη τη μια μετ' αλλήν για τα μέτρα κατά της διαφθοράς. Για τα οποία, όπως γνωρίζετε, επίσης έγινε μεγάλος ντόρος και κλήθηκαν στο Προεδρικό πολιτικοί και ακτιβιστές να δώσουν απόψεις και εισηγήσεις.

Και αυτή η δέσμευση του Λόφου παίρνει αναβολή, μάλλον επ' αόριστον. Εγώ πάντως σας το είχα γράψει από τις 7 Δεκεμβρίου ότι η εξαγγελία είχε μετατραπεί σε ανέκδοτο. Ο Αναστασιάδης τη μια μετ' αλλήν ότι θα ανακοίνωνε σύντομα, ύστερα μας είπε πως θα μας τα έλεγε σε μία εβδομάδα, μετά έδωσε παράταση μέχρι το τέλος του χρόνου και τώρα μας πρόλαβε η Λουτ...Καλή άνοιξη και καλό καλοκαίρι, αν τα ακούσουμε και κυρίως αν θα τα δούμε...

ΚΟΥΙΖ: Αληθεύει ότι μια δυσάρεσκεια υπάρχει στον Λόφου, κάποιοι λένε έντονη, για τον τρόπο που χειρίστηκε το θέμα με την Lady η Έμιλυ;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

10.1.1941

ΑΒΗΣΣΥΝΙΑ: Η επιθετική δράση εναντίον της Αβησσυνίας. Φιλαί Αβησσυνών, υποστηρίζομενοι υπό αγγλικών αρμάτων μάχης και της αεροπορίας, κατέλαβον το οχυρόν Γκούμπα επί του Κιανού Νείλου προς δυσμάς της λίμνης Τάνα. Οι Ιταλοί φεύγοντες καταδιώκονται κατά

πόδας. [...] γίνονται σχέδια περί αγγλικής εισβολής εις την Αβησσυνίαν από την Γκούμπα, όπου τα αγγλικά και αυτοκρατορικά στρατεύματα παίζουν μέγαν ρόλον, καθώς και ο κλεφτοπόλεμος τον οποίον διεξάγουν τα αβησσυνιακά στρατεύματα. Η αρχή εγένετο ήδη. Οι Αβησσυνοί εξέβαλαν την ιταλικήν φρουράν από ένα φυλάκιον εις τα βορειοδυτικά και απειλούν σοβαρώς την υποχώρησίν της. Επειδή οι Ιταλοί δεν τολμούν να εγκαταστήσουν μικρά φυλάκια, είναι πολύ πιθανόν ότι πρόκειται περί της τύχης χιλιάδος και πλέον Ιταλών στρατιωτών. Αν αποκοπούν από τους Αβησσυνούς το αποτέλεσμα το οποίον θα έχη κυρίως σημασίαν δεν είναι ότι θα χαθούν οι στρατιώται. Μία τριαύτη επιτυχία θα είναι σύνθημα και πρόσκλησις διά τους Αβησσυνούς όλης της χώρας να εξεγερθούν.

ΤΣΩΡΤΣΙΑ: «Δεν είναι υπερβολή» -είπε- να ισχυρισθώ κανείς ότι το μέλλον ολοκλήρου του κόσμου και οι ελπίδες ανάπτυξεως πολιτισμού, βασιζόμενου επί της χριστιανικής ηθικής, εξαρτώνται εκ των σχέσεων της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και των Ηνωμένων Πολιτειών».

ΠΡΟΟΔΟΣ: Η κατάσταση εις το αλβανικόν μέτωπον εξελίσσεται εξαιρετικώς ευνοϊκή διά τα όπλα μας. Το καθ' εκάστην σεμνόν και μετριοπαθές ανακοινωθέν του Στρατηγείου μας ανέφερε χθες ότι συνελήφθησαν 300 αιχμάλωτοι και περιήλθεν εις χείρας μας άφθονον πολεμικόν υλικόν. Τουτό σημαίνει ότι οι θέσεις μας διαρκώς προωθούνται κατ' αυτάς δε με ζωηρόν ρυθμόν. Αν αποπειράι ιταλικής αντιδράσεως απέναντον οικτρώς μέχρι σημείου ώστε η αντίδρασις αυτή να παύση εξ ολοκλήρου.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στο δάνειο. Τηλεφώνησε που λέτε ο Healthy του Μπίμι και τον ρώτησε αν τους περισσεύουν εμβόλια να μας τα στείλει. Τι μου θυμήσατε Healthy μου! Τότε που έστειλες τον Σαρρή να φέρει λεφτά από τη Μόσχα και ακόμη να επιστρέψει.

2 Στην αξιοπιστία. Όπως τότε έτσι και τώρα είχαμε συμβατικές υποχρεώσεις στην Ένωση, τότε μας έστειλαν ευρω να περάσουμε τον μήνα τώρα μας στέλνουν εμβόλια με τη βδομάδα. Εμείς όμως εκεί να λοζο-κοιτάζουμε τον τρίτο δρόμο. Άρε Μακάριε με τους αδέρμιετούς σου, ζεις και μας καθοδηγείς.

3 Στην εκδίκση. Φώναξε που λέτε ο Healthy τον Σάκη στο Προεδρικό να του παραδώσει την επίσημη έκθεσή του. Για τιμωρία, όχι δεν του φώναξε τον Πετρίδη να τον υποδεχθεί, αλλά δεν του φώναξε τα κανάλια να κάνει το σώου του.

4 Στον δρόμο. Σάκη, είδες που το Twitter έκοψε τον λογαριασμό στο ίνδαλμα σου τον Τραμπ για διασπορά ψευδών ειδήσεων; Απλά το αναφέρω καλέ μου.

«Δεν ήξερα ότι υπήρχαν τόσοι πλθιοί στον κόσμο μέχρι που άρχισα να χρησιμοποιώ το 'ντερντε» Στάνισλαβ Λεμ

5 Στη δύναμη. Το γεγονός πως τα κελεισαν όλα εκτός από τα σουπερμάρκετ και το ποδόσφαιρο δείχνει και ποιος κυβερνά αυτόν τον τόπο.

6 Στην αποκάλυψη. Εντάξει, Νίκο, ζήτησε ο Άντροκ την απονομή σου από την κυβέρνηση Τσίπρα. Και ο Αβέρωφ ζήτησε την απονομή του Θείου Βρέφους αλλά δεν το έκανε και βιβλίο ο συνονοματός σου. Κούλαρε.

7 Στην αλήθεια. Πάντως, εμείς που ξέρουμε τον Άντροκ, ο γ.γ.

κωλώνει να ζητήσει την απόλυση της καθαρίστριας στο κυλικείο του ΑΚΕΛ, όχι να μπει στο Μαξίμου να ζητήσει την κεφαλή σου επί πινακι.

8 Στα διδακτορικά. Πριν από τριάντα χρόνια ακριβώς ο (καπνένος) Χρήστος Δημόπουλος ισοφαρίζει για λογαριασμό του Αθηνάϊκού στο παλιό Γεώργιος Καραϊσκάκης. Οι οπαδοί κάνουν ντου και Ξυλοκοπούν τους παίκτες του Αθηνάϊκού. Όταν ρώτησαν τον τότε πρόεδρο του Ολυμπιακού Αργύρη Σαλιαρέλη για τους χούλιγκαν που έκαναν το ντου αυτός απάντησε το μυθικό: «Οι οπα-

δοί της θύρας 4 είναι επιστήμονες».

9 Στα καλύτερα σπία. Βλέποντας το ντου των οπαδών του Τραμπ στο Καπιτώλιο μου ήρθαν για κάποιο λόγο οι σκηνές του 1991 μπροστά μου. Το ότι ο Τραμπ αποκάλυψε τους χούλιγκαν του «πατριώτες» αντί επιστήμονες είναι καθαρά λόγω επιπέδου.

10 Στη σύγκριση. Πάντως, οι διόκοί μας «καμένοι» που κάνουν διαδηλώσεις στο Προεδρικό σε σύγκριση με αυτούς του Τραμπ είναι σίγουρα «επιστήμονες».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Αρχισυντάκτης: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλ.Σ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Απειλή: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η κατάσταση των ΜΕΘ οδήγησε στο lockdown

Το καμπανάκι κινδύνου της ιατρικής κοινότητας, οι πιέσεις καθώς και το παρασκήνιο που διαμόρφωσαν το τελικό πακέτο μέτρων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Το νέο πακέτο μέτρων της κυβέρνησης, που ανακοινώθηκε από τον υπουργό Υγείας Κωνσταντίνο Ιωάννου το μεσημέρι Παρασκευής, ουσιαστικά σηματοδότησε το τέλος μιας περιόδου με κύριο χαρακτηριστικό την ήπια προσέγγιση στο κομμάτι των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας. Η στροφή της κυβέρνησης στη λογική που ακολουθήθηκε κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, ήλθε να επιβεβαιώσει τις πληροφορίες της «Κ» περί σκληρού πακέτου μέτρων που ήταν στο τραπέζι κατά την τελευταία πριν τις γιορτές επιδημιολογική αξιολόγηση, το οποίο η κυβέρνηση προσπαθούσε να αποφύγει μέχρι την υστέρια. Η διαδρομή του συνολικού πακέτου, μία μέρα πριν τις επίσημες ανακοινώσεις, από την μία ήλθε να προετοιμάσει τον πληθυσμό για το επερχόμενο τσουνάμι περιορισμών και από την άλλη να αποκαλύψει το τι οδήγησε την κυβέρνηση να κάνει στροφή και να επιστρέψει στη δοκιμασμένη συνταγή αντιμετώπισης της πανδημίας του πρώτου κύματος. Μία τακτική την οποία επέβαλαν τα υγειονομικά δεδομένα της εορταστικής περιόδου, καθώς και οι πιέσεις, κυρίως πολιτικές, από σχεδόν όλους τους χώρους. Ωστόσο, αυτό που φαίνεται να έπαιξε καθοριστικό ρόλο προκειμένου το κυβερνητικό επιτελείο να εγκαταλείψει την χαλαρή προσέγγιση του προηγούμενου διαστήματος, ήταν οι αγωνιώδεις φωνές της ιατρικής κοινότητας που συμπυκνώνονται στη φράση του διευθυντή της ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας Λάκη Παλάζη: «ο Θεός να βάλει το χέρι του». Ένα ζήτημα που προκαλούσε εφιαλτικούς συνειρμούς στο Προεδρικό Μέγαρο. Ωστόσο, η κυ-

στη σύσκεψη του Προέδρου με τους αρχηγούς των κομμάτων τέθηκε το θέμα στήριξης των εργαζομένων, με τον Πρόεδρο να βάζει στο τραπέζι τον προϋπολογισμό και την ανάγκη ψήφισής του στις 18 Ιανουαρίου.

βέρνηση φαίνεται να αξιοποίησε και τη χρονική συγκυρία προκειμένου να δώσει τέλος στην εκκρεμότητα που παρατηρείται με τον προϋπολογισμό, τον οποίο αντέταξε απέναντι στις πιέσεις των κομμάτων για στήριξη εργαζομένων και οικονομίας.

Η επιδημιολογική εικόνα

Στο υγειονομικό σκέλος του σκεπτικού που οδήγησε σε κλείδωμα των μέτρων, η κυβερνητική πλευρά προσπάθησε να ισορροπήσει μεταξύ της λογικής που ακολούθησε πριν τις γιορτές και της στροφής που αναγκάστηκε να κάνει μετά το πέρασμα της εορταστικής περιόδου. Απέναντι σε όσους φώναζαν, πολύ πριν τις γιορτές, για σκληρά μέτρα το κυβερνητικό επιτελείο επικαλείται την πρακτική που ακολούθησαν άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες μπήκαν σε καθεστώς σκληρού lockdown χωρίς τα αναμενόμενα αποτελέσματα, του πρώτου κύματος της πανδημίας με παράδειγμα την Γερμανία. Το δεύτερο στοιχείο αφορά τις εκτιμήσεις των επιδημιολόγων για την χρονική διάρκεια της πανδημίας, σε σχέση με τις αντοχές του πληθυσμού. Το τρίτο στοιχείο στηρίζεται και πάλι στις απόψεις των ειδικών που υπο-

Η απόφαση της ιατρικής κοινότητας για επιδείνωση της κατάστασης στα νοσοκομεία φαίνεται ότι θορύβησε την κυβέρνηση, η οποία, σε συνάρτηση με τις καθολικές πιέσεις των κομμάτων, αναγκάστηκε να κάνει στροφή με την υιοθέτηση σκληρών επιδημιολογικών μέτρων.

στήριζαν πως εάν η κυβέρνηση πήγαινε σε lockdown από τον Νοέμβριο, η Κύπρος θα ήταν υπό καθεστώς μέτρων μέχρι σήμερα. Το τελευταίο στοιχείο αφορά το χρονικό κενό, καθυστέρησης του υγειονομικού αποτυπώματος της πανδημίας στη Κύπρο κατά δυο εβδομάδες, σε σχέση με άλλες χώρες λόγω καιρικών συνθηκών, κάτι που όπως υποστηρίζεται έδωσε μια κατεύθυνση για την επιδημιολογική διαχείριση.

Σημαντική συνεισφορά στο τελικό πακέτο μέτρων είχαν και οι πιέσεις που υπήρχαν για σκληρά μέτρα, πολύ πριν την εορταστική περίοδο. Εκτός από τις κοινωνικές πιέσεις που δεχόταν η κυβέρνηση από τον περασμένο Νοέμβριο για οριζόντια μέτρα κατά της πανδημίας, απέναντί της είχε και το σύνολο των πολιτικών κομμάτων που ζητούσαν την κυβέρνηση να εγκαταλείψει την χαλαρή τακτική αντιμετώπισης της πανδη-

μίας. Ένα στοιχείο που σε συνάρτηση με τις έντονες απόψεις για τις αντοχές του συστήματος υγείας και του κινδύνου να εμφανισθούν εικόνες παρόμοιες με αυτές σε νοσοκομεία άλλων χωρών, έγειρε την πλάστιγγα. Οι πληροφορίες της «Κ» λένε πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έλαβε σοβαρά υπόψη τις ενστάσεις, υπό το φόβο κάτι να μην πάει καλά το επόμενο διάστημα με τα νοσοκομεία. Τουναντίον, με το σενάριο των σκληρών μέτρων, υποστηρίχθηκε πως η κυβέρνηση θα είχε την πολιτική κάλυψη. Τα μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση έχουν οριζόντια το τέλος του μήνα με προοπτική επέκτασης εάν και εφόσον οι επιδημιολογικές αξιολογήσεις το επιβάλλουν. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των επιδημιολόγων, η κρίσιμη περίοδος επεκτείνεται μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου όπου αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί ο εμβολιασμός των ευπαθών ομάδων

του πληθυσμού και υπολογίζεται ότι θα υπάρχουν δεδομένα, για την αποτελεσματικότητα των εμβολίων. Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν στρέφονται κυρίως προς το κομμάτι των διακινήσεων, περιορίζοντας σημαντικά την καθημερινότητα των πολιτών.

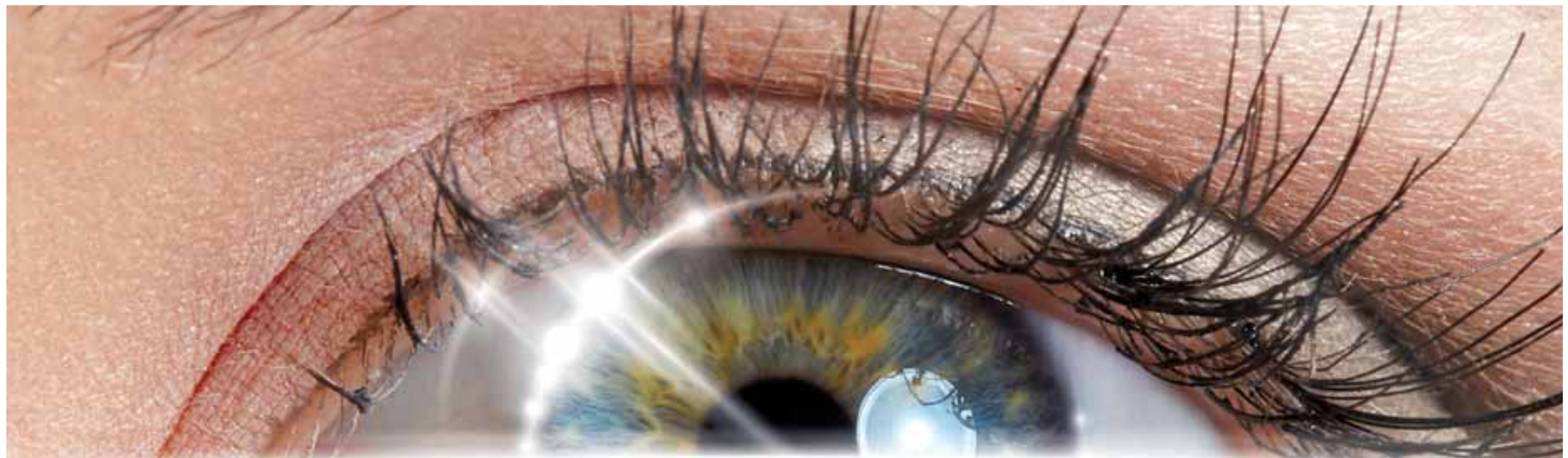
Τα σχολεία

Παρασκευιακές διεργασίες φαίνεται να υπήρχαν και στο κομμάτι της εκπαίδευσης με το Υπουργείο Παιδείας να είναι αρνητικό στην προοπτική μη ανοίγματος των σχολείων, στο σενάριο που τα μέτρα δεν θα επηρέαζαν την εργασία. Ο προβληματισμός που εκφραζόταν, αρχικά, έδειχνε την πρόκληση προβλημάτων εντός της οικογένειας, με τα ανήλικα τέκνα που θα ήταν αναγκασμένα να εισέλθουν σε καθεστώς εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Αν και δεν υπήρχαν σοβαρές αντιδράσεις από τις συνημοσπονδίες γονέων, το υπουργείο δίδανε ετοιμότητα να προσαρμόσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην περίπτωση που κρινόταν αναγκαίο, η υιοθέτηση του μοντέλου περασμένου Απριλίου τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Το μόνο θέμα που βάζουν οι γονείς στο τραπέζι αφορά τις εξετάσεις των τετράμηνων με το ερωτηματικό κατά πόσο αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν, σε καθεστώς περιορισμών με τον υπ. Παιδείας Πρόδρομο Πρόδρομου να ανακοινώνει τη μη πραγματοποίησή τους.

Τα αγκόθια της οικονομίας

Με τη Συμβουλευτική Ομάδα να παρουσιάζεται ομοφωνούσα ενώπιον της παρούσας κατάστασης, το παρασκήνιο που φαίνεται να υπήρξε ήταν αρκετά πλούσιο μέχρι τα μέτρα να κλειδώσουν στην διυπουργική

επιτροπή (Υγείας, Οικονομικών, Παιδείας, Εργασίας). Οι εντονότερες ενστάσεις για το σκληρό σενάριο των μέτρων, προήλθαν εντός της κυβέρνησης από τον υπουργό Οικονομικών Κωνσταντίνο Πετρίδη. Οι πληροφορίες της «Κ» ήθελαν τον κ. Πετρίδη να αντιδρά έντονα στο κλείσιμο βασικών κλάδων της οικονομίας, εκφράζοντας ζωρές ανησυχίες για αδυναμία στήριξης, στα πρότυπα του περασμένου Απριλίου, των εργαζομένων. Ανησυχία που πήγαζε και από την τροπή που πήρε ο προϋπολογισμός του 2021 στη Βουλή. Σύμφωνα με το παρασκήνιο το οποίο είναι σε γνώση της «Κ», το σκηνικό ξεκαθάρισε την περασμένη Τρίτη το απόγευμα κατά τη συνεδρία των τεσσάρων υπουργών. Ενώπιον της κατάστασης που είχε διαμορφωθεί στο επιδημιολογικό κομμάτι, ο ΥΠΟΙΚ φαίνεται να απέτρεψε τα επερχόμενα μέτρα να συμπαρασύρουν ένα κομμάτι της οικονομίας, κρατώντας ανοιχτή την οικοδομική βιομηχανία, τα εργοτάξια και την εφοδιαστική αλυσίδα της αγοράς. Παρασκευιακές διεργασίες υπήρξαν από πλευράς της ΟΕΒ, η οποία μετέφερε τις ανησυχίες της για τα μέτρα στην οικονομία στον υπουργό Υγείας, ο οποίος ενημέρωσε την εργοδοτική οργάνωση, πριν από την ανακοίνωση του πακέτου μέτρων. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αυτό που φαίνεται να αντιμετωπίζεται με προβληματισμό από την ΟΕΒ είναι τα μέτρα για τη φυσική παρουσία εργαζομένων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, με πλάφόν 15% και ανώτερο αριθμό εργαζομένων τους 20. Η ΟΕΒ θα αναμένει τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης, τα οποία ωστόσο, όπως υποστηρίζεται, δεν επιλύουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αυτή την περίοδο.

Cyta Fiber για τις επιχειρήσεις με ταχύτητες μέχρι και 1 Gbps!

Αξιοποιήστε την τεχνολογία του μέλλοντος στην επιχείρησή σας σήμερα και επιλέξτε ανάμεσα από πέντε πακέτα Internet Business για να απολαμβάνετε:

- εξαιρετικά γρήγορες ταχύτητες σε απίστευτες τιμές,
- άμεση, γρήγορη και ασφαλή μεταφορά μεγάλου όγκου δεδομένων,
- αξιόπιστη και απρόσκοπτη σύνδεση,
- τεχνική υποστήριξη 24/7.

Μάθετε το όφελος που μπορείτε να απολαμβάνετε μέχρι να έρθει στη δική σας επιχείρηση:
<https://www.cyta.com.cy/cyta-fiber-business>

Τι θα συμβεί αν η Άτυπη δώσει αδιέξοδο

Σε μία ανοιχτή άτυπη διάσκεψη 5+1 και με δεδομένες τις θέσεις Γκουτιέρες θα είναι δυνατό παράλληλα να συζητηθούν τα πάντα

Του ανταποκριτή μας στη Νέα Υόρκη
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Τη Δευτέρα και Τρίτη, καθώς εκόντων των πραγμάτων, η σύμβουλος του γενικού γραμματέα Τζέιν Χολ Λουτ θα διεξαγάγει επαφές στη Λευκωσία με στόχο να διασφαλιστεί ότι στην άτυπη συνάντηση 5+1 θα υπάρξει κοινός στόχος για το πιθανό αποτέλεσμα αυτής της συνάντησης. Εξ όσων έχουν διαφραύσει από όλες τις πλευρές, η

Το ότι πριν έρθει η Λουτ, ο Τατάρ με επιστολή στον γ.γ. του ΟΗΕ δλώνει ότι θεωρεί άσκοπη τη συζήτηση ΔΔΟ, σημαίνει πως ξεκαθαρίζει το δικό του πλαίσιο παρουσίας στην άτυπη πενταμερή.

άτυπη πενταμερής είναι σχεδόν δεδομένη και θα λάβει χώρα περί τις αρχές Φεβρουαρίου.

Η επίσκεψη Λουτ έχει ενταχθεί στο πλαίσιο της περαιτέρω προετοιμασίας, ωστόσο, αν όπως έχουν αφήσει διπλωματικές πηγές να εννοηθεί έχουν εγκαταλειφθεί οι όροι αναφοράς, υπάρχει πιθανότητα τα θέματα της ατζέντας να είναι καθαρά τεχνικού χαρακτήρα.

Και θα οδηγηθούμε σε μία ανοιχτή άτυπη διάσκεψη, όπου ναί μεν οι θέσεις Γκουτιέρες θα είναι δεδομένες, θα μπορούν όμως να συζητηθούν τα πάντα. Η πραγματικότητα αυτή περιγράφεται από τον Τουρκοκύπριο γιγάντη Ερσίν Τατάρ, στην πρόσφατη επιστολή του προς τον γ.γ. με την αναφορά του σε υποστήριξη μιας άτυπης πενταμερούς συνάντησης «για να προσδιοριστεί αν υπάρχει ή όχι κοινό έδαφος μεταξύ των δύο πλευρών για μία διαρκή λύση».

Και αφού απορρίπτει τη συνέχιση της διαδικασίας απ' εκεί που διεκόπη στο Κραν Μοντάνα και θεωρεί άσκοπη την αναζήτηση ομοσπονδιακής λύσης, εισαγείται ως στόχο την εγκαθίδρυση μιας σχέσης συνεργασίας βασισμένης

Όλα συννοηθούν ότι πιθανότερο σενάριο θα είναι το εξής: Ο Αντόνιο Γκουτιέρες με την άτυπη συνάντηση 5+1 θέλει να καταγράψει τις απόψεις των πλευρών κι αν αυτές δεν μπορούν να διασφαλίσουν μία βιώσιμη διαδικασία για σύντομη λύση, θα απευθυνθεί στο Σ.Α. ζητώντας καθοδήγηση.

σε δύο κυρίαρχα κράτη με ίσο διεθνές καθεστώς.

Το ότι ο Τατάρ το δλώνει αυτό

με επιστολή προς τον γ.γ. του ΟΗΕ, την οποία δημοσιοποιεί πριν από την άφιξη της Τζέιν Χολ Λουτ, σα-

φέστατα σημαίνει πως ξεκαθαρίζει το δικό του πλαίσιο παρουσίας στην άτυπη πενταμερή. Αν μάλιστα επαναλαμβάνει τα ίδια και στην ενημέρωση προς τον γ.γ. την οποία έχουν στείλει οι δύο ηγέτες και θα επισυναφθεί στην έκθεση των καλών υπηρεσιών, αυτό θα σημαίνει ξεκάθαρα ότι στέλνει μήνυμα στο Σ.Α. να αλλάξει το πλαίσιο λύσης του Κυπριακού. Η μόνη δικαιολογία που έχει η ελληνοκυπριακή πλευρά και η Ελλάδα που θα συμμετάσχουν σε μία συνάντηση όπου από την άλλη πλευρά θα εγερθούν θέσεις αντίθετες με το πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, είναι ο άτυπος χαρακτήρας της και το ότι θα το καλέσει ο ίδιος ο γ.γ. του ΟΗΕ.

Ωστόσο, ευλόγως κάποιος θα αναρωτηθεί, γιατί αποδεχόμαστε σήμερα μία διαδικασία που απορρίψαμε το 2014 αναζητώντας για σχεδόν δύο χρόνια τα σημεία που μας οδήγησαν στην 11η Φεβρουαρίου 2014 ή γιατί μας πήρε τέσσερα χρόνια ψάχνοντας όρους αναφοράς, αλλά στο μεταξύ εκτός των όρων, χάθηκε από το πολιτικό προσκήνιο ο Μουσταφά Ακιντζί και στη θέση του μπήκε η μαριονέτα του Ερντογάν.

Ξέχασε τη λέξη Ομοσπονδία ο Γκουτιέρες

Στην έκθεση των καλών υπηρεσιών, που δόθηκε ατύπως στα μέλη του Σ.Α. αργά την Παρασκευή - μαζί με την έκθεση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ - οι μόνες αναφορές σε ομοσπονδία είναι στην καταγραφή δήλωσης Αναστασιάδη μετά τη συνάντησή του με τον Ερσίν Τατάρ και στις πολυεπίδωτες ενημερώσεις των ηγετών, όπου ο μιν πρόεδρος της Δημοκρατίας μιλάει υπέρ της Ομοσπονδίας και ο Τατάρ εναντίον. Χαρακτηριστικές της σκέψης του Αντόνιο Γκουτιέρες οι παράγραφοι 43-44 με τις παρατηρήσεις του, όπου αποφεύγει να μιλήσει για τη βάση της διαπραγματευτικής προσάθεσης. «Τη στιγμή της σύστασης αυτής της έκθεσης, ο σκεπτικισμός σχετικά με τις προσωπικές επιστροφές στις ειρηνευτικές συνομιλίες έχει αυξηθεί και στις δύο κοινότητες, με αναλυτές να επισημαίνουν τακτικά τις αποκλί-

νουσες θέσεις που δηλώθηκαν δημοσίως από τον κ. Αναστασιάδη και τον κ. Τατάρ, συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού ζητήματος του μοντέλου για διευθέτηση που πρέπει να επιδιωχθεί. Επιτρέψτε μου να είμαι ξεκάθαρος - ο χρόνος εργάζεται σε βάρος μιας αμοιβαία αποδεκτής πολιτικής διευθέτησης στην Κύπρο. Το στάτους κβο, που συνεχίζεται για τόσες δεκαετίες, δεν είναι στατικό. Αλλαγές συμβαίνουν επιτόπια που μπορούν να καταστούν μη αναστρέψιμες, εάν οι δύο κοινότητες δεν επαναδραματιστούν να επιλύσουν τις διαφορές τους ειρηνικά, ενεργητικά και με αποφασιστικότητα. Η πρωταρχική ευθύνη για το μέλλον της διαδικασίας παραμένει στα μέρη, ειδικά στους δύο ηγέτες, και συνεχίζω να είμαι έτοιμος να τους υποστηρίξω καθώς σχεδιάζουν το δρόμο προς τα εμπρός».

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Αμφισβητώντας τον «νέο ρεαλισμό»

Με έκπληξη αλλά και με λύπη διάβασα το άρθρο του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΣΥ Χάρη Γεωργιάδη την περασμένη Κυριακή στην «Καθημερινή» με τίτλο «Νέος Ρεαλισμός». Και λέω με έκπληξη και λύπη, γιατί πιστεύω ότι στόχος του άρθρου ήταν να προσαρμόσει να μας «ενθαρρύνει» να δεχτούμε τη δικτοτομία της πατριδας μας και τη δημιουργία δύο ανεξαρτήτων κρατών, όπως έχει ειπωθεί κατά καιρούς από διάφορους. Η «λύση», όμως, των δύο κρατών δεν πρόκειται να γίνει ποτέ αποδεκτή από την Ευρωπαϊκή Ένωση της οποίας είμαστε μέλος. Είναι αρκετό να θυμηθούμε ότι η Ευρώπη αρνήθηκε στους Καταλανούς το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης παρ' όλο το ειδικό βάρος που έχει η περιοχή της Καταλονίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι, λοιπόν, εξωπραγματικό να αναμένουμε πως η Ε.Ε. θα αποδεχτεί να μοιραστεί η μικρή Κύπρος σε δύο ανεξάρτητα κράτη και μάλιστα να παραμείνουν μέλη της Ένωσης.

Είχα την τύχη να συνεργαστώ για πολλά χρόνια με τον Γλαύκο Κληρίδη και μπορώ να επιβεβαιώσω ότι ποτέ δεν θα δεχόταν άλλη λύση του Κυπριακού εκτός της Ομοσπονδίας, όπως αφήνει να εννοηθεί ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ για να «νομιμοποιήσει» εντός του συνεργητικού ακροατηρίου τα όσα ο ίδιος πιστεύει. Γνώριζε πολύ καλά ο Κληρίδης ότι από το 1974 που υπέβαλε τις προτάσεις του, πολλά είχαν αλλάξει και ότι όσο περνούσε

Θέλω να πιστεύω ότι εάν ζούσε σήμερα ο Γλαύκος Κληρίδης ο κ. Γεωργιάδης δεν θα διανοείτο καν να γράψει αυτό το άρθρο, γιατί απλούστατα θα γνώριζε ποια θα ήταν η αντίδραση του Κληρίδη.

ο καιρός τόσο τα πράγματα γίνονταν πιο δύσκολα για εμάς. Παρ' όλα αυτά, ποτέ δεν διανοήθηκε ότι θα μπορούσε να βρεθεί άλλη λύση του Κυπριακού εκτός της διζωνικής, δικονομικής Ομοσπονδίας. Θέλω να πιστεύω ότι εάν ζούσε σήμερα ο Γλαύκος Κληρίδης ο κ. Γεωργιάδης δεν θα διανοείτο καν να γράψει αυτό το άρθρο, γιατί απλούστατα θα γνώριζε ποια θα ήταν η αντίδραση του Κληρίδη.

Ο κ. Γεωργιάδης ισχυρίζεται ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει τόσο πολύ γιατί, μεταξύ άλλων, οι περισσότεροι πρόσφυγες έχουν πεθάνει. Ξεχνά όμως ότι ζουν τα παιδιά και τα εγγόνια τους, οι οποίοι δεν έχουν ποτέ εγκαταλείψει το αναφαίρετο δικαίωμα αξιοποίησης των περιουσιών τους και γνωρίζουν ότι μέσα στο πλαίσιο Ομοσπονδίας πολλοί απ' αυτούς θα έχουν το δικαίωμα να επιστρέψουν στις περιουσίες τους, να ζήσουν και να δημιουργήσουν ελεύθερα εκεί, έστω και αν οι περιουσίες αυτές θα βρίσκονται εν-

τός της τ/κ συνιστώσας Πολιτείας.

Στην τελευταία συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου, πριν από μερικές εβδομάδες, τόσο ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού Αβέρωφ Νεοφύτου όσο και ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού περιέγραψαν με πολύ ρεαλιστικό και ειλικρινή τρόπο το πόσο δύσκολη είναι σήμερα η κατάσταση και πώς το πέρασμα του χρόνου κάνει τα πράγματα χειρότερα. Γι' αυτό, τόνισαν, δεν έχουμε την πολυτέλεια να περιμένουμε και ότι θα πρέπει να επιδιώξουμε το γρηγορότερο δυνατό ο γενικός γραμματέας να συγκαλέσει Πενταμερή Διάσκεψη με στόχο την εξεύρεση λύσης όσο το δυνατό πιο ικανοποιητικής και για τις δύο πλευρές.

Ο κ. Γεωργιάδης άφησε να εννοηθεί ότι υπάρχει κίνδυνος οι Ελληνοκύπριοι διαπραγματευτές να υποχωρήσουν σε κάθε απαίτηση της τουρκικής πλευράς. Αυθαιρέτα δε καταλήγει στο συμπέρασμα ότι θα δεχθούμε οτιδήποτε μας προταθεί χωρίς ιδιαίτερη σκέψη και προβληματισμό.

Κάτι τέτοιο αποτελεί ύβρη για τον πολιτικό κόσμο της Κύπρου αλλά επίσης και για τα Ηνωμένα Έθνη. Δεν μπορώ να διανοηθώ ότι ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ θα ήταν διατεθειμένος να συγκαλέσει σύσκεψη για εξεύρεση λύσης που ουσιαστικά θα αποδεχόταν τις άνευ όρων ομοσπονδίες απαιτήσεις της τουρκικής πλευράς. Στο άρθρο του ο αναπληρωτής

Το πλαίσιο του Σ.Α. και το ψήφισμα 1251

Το Συμβούλιο Ασφαλείας σταθερά επαναλαμβάνει στα ψηφίσματά του τη διζωνική δικονομική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα ως το πλαίσιο λύσης του κυπριακού. Κάθε έξι μήνες μαζί με την ανανέωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, ή και άλλες περιπτώσεις, σε άρθρο του διατακτικού του ψηφίσματος του Συμβουλίου «επαναβεβαιώνει όλα τα σχετικά ψηφίσματά του για την Κύπρο, ιδίως το ψήφισμα 1251 (1999)». Το 1251 υιοθετήθηκε τον Ιούνιο του 1999 και αφού επαναβεβαιώνεται ότι το στάτους κβο είναι απαράδεκτο, ορίζει τη θέση του πως «μία διευθέτηση του κυπριακού πρέπει να είναι βασισμένη σε ένα κράτος της Κύπρου, με μία κυριαρχία και διεθνή προσωπικότητα και μία υπηκοότητα, με την ανεξαρτησία και εδαφική του ακεραιότητα προστατευόμενες (safeguarded) και αποτελούμενο από δύο πολιτικά ίσες κοινότητες όπως περιγράφονται από τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. σε μία δικονομική και διζωνική ομοσπονδία και ότι παρόμοια διευθέτηση πρέπει να αποκλείει ένωση στο σύνολο ή μερικών με άλλη χώρα, ή άλλη μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης».

Στο τελευταίο ψήφισμα, το 2537, συμπεριλήφθηκαν αναφορές που συμφωνήθηκαν στη συνάντηση του Βερολίνου, το Νοέμβριο του 2019, μεταξύ άλλων, η επεξηγηματική αναφορά της πολιτικής ισότητας από το ψήφισμα 716 του 1991, η κοινή δήλωση της 11ης Φεβρουαρίου, οι προηγούμενες συγκλήσεις και το πλαίσιο των έξι σημείων του γ.γ. στο Κραν Μοντάνα. Λογικά, με βάση και τους όρους εντολής του Σ.Α. ο γ.γ. του ΟΗΕ θα πρέπει μόλις παρουσιαστούν παρόμοιες θέσεις, να δηλώσει στον κ. Τατάρ πως είναι εκτός πλαισίου κι αν επιμένει να απευθυνθεί στο Συμβούλιο ζητώντας καθοδήγηση. Και μετά; Εδώ προσέθετε μία απάντηση κατά το δοκούν. Γιατί ο γ.γ. του ΟΗΕ θα συγκαλούσε μία παρόμοια συνάντηση, γνωρίζοντας ότι οι θέσεις των πλευρών απέχουν πολύ περισσότερο

από ποτέ; Μία απάντηση είναι πως το διάστημα που μεσολάβησε από την κατάρρευση της Διάσκεψης του Κραν Μοντάνα μέχρι σήμερα είναι πολύ μεγάλο και η απουσία διαδικασίας για πάνω από 3,5 χρόνια αφήνει εκτεθειμένο και τον γ.γ. του ΟΗΕ και τον καθιστά ευάλωτο σε πιέσεις χωρών οι οποίες θέλουν όχι μόνο την αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, αλλά και κάθε ειρηνευτικής επιχείρησης.

Αν ωστόσο επιδιώξη του είναι να κερδίσει λίγο χρόνο, τι θα κάνει μετά από 6 μήνες ή έναν χρόνο; Τέσσερις μόλις μήνες μετά την κατάρρευση της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο Κραν Μοντάνα, ο γ.γ. έστειλε στην Κύπρο την Πρισίλα Χέινερ, μέλος της ομάδας έκτακτος ανάγκης στη γραμματεία, για θέματα διαμεσολάβησης, με στόχο να συντάξει μία αναλυτική έκθεση για την ιστορία των συνομιλιών και τα μαθήματα από τις αποτυχίες τους. Η έμπειρη Πρισίλα Χέινερ (έχει ασχοληθεί με τη συμφύλιση στη Νότια Αφρική) συνομίλησε με πολλούς παράγοντες της κοινωνίας κι ελάχιστους πολιτικούς. Η έκθεση ποτέ δεν δημοσιοποιήθηκε, ούτε καν αξιοποιήθηκε σε μία από τις εκθέσεις του γ.γ., στις οποίες χρησιμοποιεί κατά κόρον συμφυρομετρήσεις της κοινής γνώμης. Τώρα πληροφορούμαστε ότι άλλος συνεργάτης των Ηνωμένων Εθνών διεξάγει παρόμοια έρευνα στην Κύπρο, χωρίς και πάλι να έχουν διαφραύσει πληροφορίες για το ποιους βλέπει. Ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες ήθελαν την έκθεση Χέινερ να είναι απαισιόδοξη. Οι πιθανότητες μία νέα έκθεση τρία χρόνια αργότερα, εν μέσω έντασης κι αδιέξοδου, να δώσει διαφορετικά συμπεράσματα είναι μηδαμινές. Όλα αυτά συννοηθούν ως πιθανότερο σενάριο το εξής: Ο Αντόνιο Γκουτιέρες με την άτυπη συνάντηση 5+1 θέλει να καταγράψει τις απόψεις των πλευρών κι αν αυτές δεν μπορούν να διασφαλίσουν μία βιώσιμη διαδικασία για σύντομη λύση, θα απευθυνθεί στο Σ.Α. ζητώντας καθοδήγηση.

Δύναμης. Σε μία τέτοια περίπτωση, που όλοι απευχόμαστε, η «Πράσινη Γραμμή» θα κατέληγε στα χέρια της πιο ισχυρής πλευράς και όχι μόνον χάναμε το περίπου 3% του εδάφους που σήμερα καλύπτει, αλλά θα είχαμε να αντιμετωπίσουμε και τη σκληρή πραγματικότητα των «συνόρων» περίπου 200 χιλιομέτρων από τη μία μεριά της Κύπρου έως την άλλη, την ασφάλεια των οποίων δεν θα είμασταν σε θέση να διασφαλίσουμε.

Η Τουρκία θα συνεχίσει να υποσκάπτει με κάθε τρόπο την Κυπριακή Δημοκρατία και μεταξί άλλων θα δούμη τη συνεχή αύξηση των παράνομων μεταναστών, το κύμα των οποίων έχει ήδη λάβει ανησυχητικές διαστάσεις.

Θα καθεί το αίσθημα της ασφάλειας που θέλαμε να πιστεύουμε ότι διασφαλιζόταν με την ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα μειωθεί σημαντικά η δυνατότητα για προσέλκυση ξένων κεφαλαίων εξαιτίας ακριβώς της αδυναμίας μας να διασφαλίσουμε την ασφάλεια των ξένων επενδύσεων στο απότερο μέλλον.

Για τους πιο πάνω και άλλους πολλούς λόγους θα πρέπει η πλευρά μας να επιδιώξει την όσο το δυνατό πιο σύντομη σύγκληση της πενταμερούς διάσκεψης από τον γ.γ. των Η.Ε. με στόχο την συνέχιση των συνομιλιών και τη επίλυση του Κυπριακού με βάση τη ΔΔΟ.

Ο κ. Γιώργος Βασιλείου είναι τώως πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το βαθύ χέρι της Άγκυρας στα Κατεχόμενα

Τ/κ πηγές τονίζουν στην «Κ» πως λόγω των παρεμβάσεων της Τουρκίας κινδυνεύουν και οι τελευταίες αυτόνομες τ/κ δομές

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας, η πρώτη αποτυχημένη απόπειρα για την ανάδειξη της Ρεσιμιγιέ Τζάναλταϊ, κόρης του πρώην γένη των Τ/κ Ντερβίρ Έρογλου, στην «προεδρία» της «βουλής» πυροδότησε νέες ταλαντεύσεις στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο.

Η Τζάναλταϊ επικείμενη στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας να εξασφαλίσει την «προεδρία» της «βουλής» στηριζόμενη στις «ψηφούς» των κομμάτων της τ/κ Δεξιάς που πριν από λίγο καιρό σχημάτισαν την νέα, τρικομματική «κυβέρνηση» μειοψηφίας του Ερσάν Σανέρ. Η συγκεκριμένη, όμως, προσπάθεια σκόνταψε πάνω στο βέτο μεγάλο αριθμού στελεχών της τ/κ Δεξιάς.

«Οι Φαζίλ Κιουτσούκ, Ραούφ Ντενκτάς ακόμη και ο Ντερβίς Έρογλου ήταν πολιτικοί ηγέτες που δεν εντάσσονται στην κατηγορία των «yesman» πολιτικών μας του σήμερα. Και οι τρεις αρχηγοί της τ/κ Δεξιάς ήξεραν να υψώνουν το ανάστημά τους, όταν υπήρχε ανάγκη», υπενθυμίζουν οι πηγές της «Κ».

Η νέα «πανωλεθρία» της οικογένειας Έρογλου στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο είχε ως αποτέλεσμα την εντατικοποίηση της συζήτησης γύρω από τις νέες παρεμβάσεις της Τουρκίας στο εσωτερικό της τ/κ κοινότητας. Σύμφωνα με την άποψη ορισμένων Τ/κ πολιτικών και αναλυτών, το «βέτο» στην υποψηφιότητα της κ. Τζάναλταϊ δεν αποκλείεται να σχετίζεται με τις ψυχρές σχέσεις της οικογένειας Έρογλου με την Άγκυρα. Ανεξαρτήτως της πιθανής εμπλοκής της Τουρκίας σε μια δευτερεύουσα σημασίας πολιτική διαδικασία της τ/κ κοινότητας, αυτή της ανάδειξης της «προεδρίας» της «βουλής», τ/κ πολιτικό, αναλυτές και ακτιβιστές εκφράζουν μεγάλο προβληματισμό για τα όσα διαδραματίζονται το τελευταίο διάστημα στον άξονα Κατεχομένων-Άγκυρας, αφού όπως

σημειώνουν στην «Κ» τ/κ πηγές κινδυνεύουν οι τελευταίες αυτόνομες τ/κ δομές.

Η εκλογή του Τατάρ

«Δεν γνωρίζω αν η Άγκυρα δραματίσει ρόλο στη νέα αποτυχία της οικογένειας Έρογλου, ωστόσο μπορώ να υπογραμμίσω το εξής με απόλυτη σιγουριά: Σε όλα τα ανοικτά μέτωπα αντιμετωπίζουμε μια Άγκυρα, η οποία επιθυμεί να έχει τον τελευταίο λόγο στους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων. Αυτό ισχύει τόσο για το Προεδρικό μας, όσο και για όλες τις δομές του κράτους μας». Η παραπάνω επισήμανση έρχεται λίγους μήνες μετά την εκλογή του κ. Τατάρ στην ηγεσία της τ/κ κοινότητας, από πηγή που παρακολουθεί το Κυπριακό και την τ/κ πολιτική σκηνή από τη σκοπιά της τ/κ Δεξιάς.

Η πηγή τονίζει τον έντονο προβληματισμό της για τη ραγδαία επιδείνωση της ατμόσφαιρας στις σχέσεις της τ/κ κοινότητας-Τουρκίας, επισημαινώντας τα εξής: «Με την εκλογή του κ. Τατάρ θα περιμενε κανείς ότι το αρνητικό κλίμα που επικρατούσε στις σχέσεις μας με την Άγκυρα εξαιτίας των λανθασμένων κινήσεων και ρητορικής του Μουσταφά Ακιντζι θα έβρισκε τέλος. Αυτό όμως δεν συνέβη. Μετά την εκλογή του Τατάρ, η Άγκυρα επιχειρεί να δώσει νέα πολιτική κατεύθυνση και νέα καθήκοντα στις εθνικές δυνάμεις των Τ/κ (τ/κ Δεξιά). Οι παρεμβάσεις της τουρκικής πλευράς για την εξασφάλιση αυτού του στόχου προκαλούν αναβρασμό, νέα προβλήματα, προστριβές στο εσωτερικό της εθνικής παράταξης».

Η παραπάνω επισήμανση συνδυάζεται με νέες πληροφορίες που έρχονται σταδιακά στο φως της δημοσιότητας της Άγκυρας σχετικά με τα όσα συνέβησαν κατά τη διάρκεια των «προεδρικών εκλογών». Σειρά καλά ενημερωμένων πηγών πλέον εστιάζει στον ρόλο της ειδικής ομάδας συνεργατών του Τούρκου αντιπροέδρου, Φουάτ Οκτάι, η οποία διέυθυνε την εκστρατεία-προσπάθεια ανάδειξης του κ. Τατάρ στην τ/κ ηγεσία. Στέλεχος του τ/κ «Προεδρικού» πραγματοποίησαν συνεχείς παρασκηνιακές παρεμβάσεις στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο για να αυξήσουν τα ποσοστά του κ. Τατάρ και να επισκιάσουν την υποψηφιότητα του κ. Ακιντζι. Για τις ανάγκες αυτής της μεγάλης προσπάθειας επιστρατεύθηκαν όλα τα διαθέσιμα πολιτικά και οικονομικά «εργαλεία»-μέσα άσκησης πίεσης.

Προβληματίζουν οι αλληπάλληλες παρεμβάσεις της Άγκυρας στα εσωτερικά πολιτικά πράγματα των Τ/κ, οι οποίοι νοσταλγούν την περίοδο των ηγεσιών Κιουτσούκ, Ντενκτάς και Έρογλου στις σχέσεις με την Τουρκία και προβληματίζονται για το μέλλον της πολιτικής τους αυτονομίας.

Η ανάδειξη του νέου «πρωθυπουργού»

Το έργο της ομάδας του τουρκικού Προεδρικού δεν τερματίστηκε με την τελική νίκη του κ. Τατάρ στον δεύτερο γύρο των «προεδρικών». Τις «προεδρικές εκλογές» ακολούθησε η μεγάλη διαμάχη-αγώνας δρόμου για την ανάδειξη του νέου «πρωθυπουργού» και ηγέτη της τ/κ Δεξιάς. Η Άγκυρα παρενέβη με δυναμικό τρόπο και σε αυτήν τη διαδικασία. Όπως επισημαινείται στην «Κ», για την Άγκυρα, το αξίωμα του «πρωθυπουργού» έχει ισή σημασία-αξία, αν όχι μεγαλύτερη, από αυτήν του Τ/κ ηγέτη, καθώς διευθύνει τις «μεταρρυθμίσεις» και συνταγές που επιβάλλει η τουρκική πλευρά στην τ/κ κοινότητα. Η τουρκική πλευρά επιθυμεί να συνεργαστεί σε αυτό το αξίωμα με μια προσωπικότητα, η οποία κατανοεί ότι σε σημαντικά θέματα όπως το Κυπριακό και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις δεν υπάρχουν περιθώρια για δεύτερες σκέψεις και πσογυρισμάτα. Οι πηγές μας προβάλλοντας αυτήν την άποψη υπενθυμίζουν τα όσα συνέβησαν την περίοδο της τε-

τρακομματικής «κυβέρνησης» του Τουφάν Έρχιουρμαν. Το «βέτο» της Άγκυρας για το έργο και την σύνθεση αυτής της «κυβέρνησης» οδήγησαν τις σχέσεις τ/κ κοινότητας-Τουρκίας σε οριακό σημείο. Στο πλαίσιο λοιπόν, του προαναφερμένου σκεπτικού, την περίοδο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2020, η Άγκυρα παρενέβη στην διαδικασία ανάδειξης του νέου ηγέτη του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ). Η αρχική προσπάθεια του σκόνταψε πάνω στις μηχανορραφίες της Άγκυρας. Έτσι, ακυρώθηκαν συνέδρια, αποσύρθηκαν υποψηφιότητες για την ηγεσία της τ/κ Δεξιάς και τελικά αναδείχθηκε ο Ερσάν Σανέρ στην ηγεσία του ΚΕΕ. Λίγο μετά την «εκλογή» του κ. Σανέρ, οι τουρκικές παρεμβολές στην τουρκική πολιτική σκηνή είχαν συνέχισι, αυτήν τη φορά για το εγχείρημα του σχηματισμού της νέας «κυβέρνησης». Τελικά,

οι ενέργειες της Άγκυρας πρωταγωνίστησαν στον σχηματισμό της τρικομματικής «κυβέρνησης» μειοψηφίας, στους κόλπους της οποίας, όπως έχει ήδη ενημερώσει τους αναγνώστες της η «Κ» λαμβάνουν μέρος σκληροπυρηνικοί εθνικιστές. **Οι παρεμβολές συνεχίζονται** «Τα όσα συνέβησαν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα προβληματίζουν πολλούς Τ/κ. Οι ίδιοι εκπρόσωποι της τ/κ Δεξιάς που παραδοσιακά είναι υπέρ της συσφιξης των σχέσεων με την Άγκυρα, δυσκολεύονται να αιτιολογήσουν τις παρεμβάσεις της Τουρκίας στα εσωτερικά μας», επισημαινούν οι πηγές μας, σχολιάζοντας τις τελευταίες εξελίξεις στον άξονα Άγκυρας-Κατεχομένων. Σύμφωνα με τις πηγές της «Κ», η νέα περίοδος στις σχέσεις Άγκυρας-τ/κ κοινότητας ξεχωρίζει ως προς ένα σημαντικό στοιχείο. Στο παρελθόν στο τιμόνι της τ/κ κοινότητας βρέθηκαν έμπειροι Τ/κ πολιτικοί, με «πολιτικό ανάστημα», οι οποίοι σε κρίσιμες στιγ-

μές είτε διαπραγματεύθηκαν με την Άγκυρα σημαντικά ζητήματα είτε επικείμενη να επιβάλουν στρατηγικές στην τουρκική πλευρά. «Οι Φαζίλ Κιουτσούκ, Ραούφ Ντενκτάς ακόμη και ο Ντερβίς Έρογλου ήταν πολιτικοί ηγέτες που δεν εντάσσονται στην κατηγορία των «yesman» πολιτικών μας του σήμερα. Και οι τρεις αρχηγοί της τ/κ Δεξιάς ήξεραν να υψώνουν το ανάστημά τους, όταν υπήρχε ανάγκη», υπενθυμίζουν οι πηγές της εφημερίδας μας, οι οποίες καταλήγοντας εκφράζουν έντονη πικρία για το γεγονός ότι από τώρα και στο εξής στο τιμόνι της τ/κ κοινότητας βρίσκονται πολιτικοί που οφείλουν την άνοδό τους στην πολιτική σκηνή στην Άγκυρα. «Δεν ξέρω αν τελικά η Άγκυρα ασχολήθηκε με την εκλογή του νέου προέδρου της Βουλής μας ή αν έθεσε βέτο στην κόρη του Έρογλου. Γνωρίζω ωστόσο πολύ καλά ότι η τ/κ πλευρά πλέον είναι εκτεθειμένη σε μεγάλους κινδύνους όσο ποτέ», προσθέτει χαρακτηριστικά μια πηγή της «Κ».

ΑΡΘΡΟ / Του ΤΑΚΗ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Το αίσθημα της αθεράπευτης πληγής

Το βιβλίο του Σταύρου Χριστοδούλου «Τρεις σκάλες ιστορίας» με εμπότισε με το αναγκαίο υπόστρωμα λύπης. Εννοώ την ανάγκη, την υποχρέωσή μας απέναντι στην ιστορία μας να έχουμε συνεχώς και αδιάλειπτα μέσα μας αυτό το αίσθημα της αθεράπευτης πληγής.

Μιας πληγής που όσο κι αν περάσουν τα έτη, οι δεκαετίες, όσο και αν δέσει από το χρόνο, πάντα γνωρίζουμε πως είναι εκεί και πως με το πρώτο άγγιγμα, με το πρώτο

φως της μέρας αναγνωρίζουμε ξανά την παρουσία του. Στο σώμα και στην ψυχή μας. Στο σώμα και στην ψυχή αυτού που ονομάζουμε πατρίδα. Και εγώ που διατείνομαι συχνά πως πατρίδα κάθε σκεπτόμενου ανθρώπου πρέπει να είναι το μέλλον, το μέλλον ως χώρος γεωγραφικός, σκέφτομαι ταυτόχρονα πως το μέλλον ποτέ δεν είναι ανεξάρτητο από το παρελθόν. Στο βιβλίο «Τρεις σκάλες ιστορία» του Σταύρου Χριστοδούλου καταγράφεται επακριβώς αυτό που λέω. Πιο σωστά εγγράφεται

αυτό ακριβώς που κάθε Κύπριος νιώθει πάνω στο πετσί του.

Δεν είμαι ειδικός στην ανάλυση βιβλίων, ούτε ανήκω σε εκείνους που μπορούν να γράψουν μια θεμελιωμένη κριτική. Δικός μου στόχος είναι να πω πόσο αξίζει να διεξέλθει κανείς αυτό το έργο. Έργο ενός Κύπριου δημιουργού με δυνατότητες στη γραφή τέτοιες που τον καθιστούν ένα από τους λίγους μαστόρους του λόγου.

Οι «Τρεις σκάλες ιστορία» είναι μια καταγραφή των βασάνων μιας

νέας γυναικας του τόπου μας, μέσα από τα οποία περνά σχεδόν όλος ο πόνος της Κύπρου όπως μας μαμάδεψε όλους από το 1974 ως τα σήμερα.

Δεν θέλω απλώς να διαβάσετε αυτό το έργο. Θέλω να το διαβάσουν οι νέοι της Κύπρου. Θέλω να το διαβάσουν τα παιδιά μας. Θέλω αυτή η λύπη στην οποία αναφέρθηκα στην αρχή να αποτελεί συνεχές εργαλείο, συνεχές αγγελτήριο των υποχρεώσεών μας απέναντι στο μέλλον και στο παρελθόν μας.

Το βιβλίο πραγματεύεται την ιστορία του βιασμού μιας δεκαοκτάχρονης από έναν Τούρκο στρατιώτη το καλοκαίρι του 1974. Δεν είναι όμως ακριβώς αυτό. Είναι η ανάγκη όπως η μνήμη αγγίζει και θωπεύει, αν μπορώ να το πω έτσι, όλα τα κακά που μας βρήκαν.

Προσωπικά ευχαριστώ τον Σταύρο Χριστοδούλου γιατί μου έδωσε τη δυνατότητα να αγγίξω ξανά και με νέο τρόπο, με νέα ματιά, ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας μας.

ΠΣ MEDOCHEMIE

44 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Η διχοτόμηση προκύπτει εκ των πραγμάτων

Αυτό δεν ήταν ποτέ επιλογή της ε/κ πλευράς, λέει ο Χάρης Γεωργιάδης και εκτιμά πως η μη λύση δεν θα είναι στατική

Συνέντευξη στη

MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Τελευταία ευκαιρία για λύση ήταν το 2004, λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης, εκτιμώντας πως η διχοτόμηση, χωρίς να είναι ποτέ επιλογή της ε/κ πλευράς, προκύπτει εκ των πραγμάτων. «Οι περισσότεροι πρόσφυγες έφυγαν και οι περισσότερες κάθηκταν» αναφέρει χαρακτηριστικά. Κληθείς να σχολιάσει το περιβόητο άρθρο του «Νέος Ρεαλισμός», εξηγεί πως δεν πρόκειται να δεχτεί ομοσπονδία που δεν θα προϋποθέτει την επιστροφή της Μόρφου και της Αμμοχώστου και εκτιμά πως η ομοσπονδία, όπως την περιγράφουν οι εκπρόσωποι της τουρκικής πλευράς, αφήνει τα πράγματα περίπου ως έχουν σήμερα, με μόνη διαφορά ότι η κρατική κυριαρχία θα είναι κοινή. Κληθείς να σχολιάσει γιατί ανοίγει ένα τέτοιο ζήτημα λίγο πριν από τις διαπραγματεύσεις απαντά πως ο ΔΗΣΥ έχει δεχτεί κρούσεις από διπλωμάτες για επιστροφή των Αμμοχωστιανών υπό τουρκική διοίκηση.

– Διαβάζοντας το άρθρο σας «Νέος Ρεαλισμός», να υποθέσουμε πως έχει τελειώσει για σας η διζωνική, δικονομική ομοσπονδία και πλέον η λύση δύο κρατών αποτελεί ένα πιθανό σενάριο;

– Βασικά θεωρώ ότι η τελευταία ευκαιρία ήταν το 2004. Εάν τότε είχε προηγηθεί μια πιο αποτελεσματική διαπραγμάτευση και εάν διέθετε το στοιχειώδες πολιτικό θάρρος το ΑΚΕΛ, το Κυπριακό ίσως να ήταν λυμένο. Πολύ θα ήθελα να έχω λάθος. Δεν το βλέπω όμως. **– Εσείς όμως αποδέχεστε σήμερα την ομοσπονδία;**

– Χωρίς επιστροφή της Αμμοχώστου και της Μόρφου, όχι. Σας απαντώ ευθέως. Η επιστροφή της Αμμοχώστου και της Μόρφου είναι προϋπόθεση. Και εάν μάλιστα, μέσω της διαπραγμάτευσης, διασφαλιστεί η λειτουργικότητα του κράτους, η ανεμπόδιστη εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε όλη την επικράτεια και η αποχώρηση του τουρκικού στρατού, η απάντησή μου θα ήταν θετική και θα ήμουν έτοιμος να μπω μπροστά να την υποστηρίξω.

– Όμως συζητούμε βάσει του Πλαισίου Γκουτιέρρες, άρα ποιο είναι το ζήτημα;

– Εμείς συζητούμε, πράγματι, βάσει του Πλαισίου Γκουτιέρρες. Η Τουρκία όμως δηλώνει ότι η Αμμοχώστος και η Μόρφου είναι τουρκικό έδαφος. Άρα να μου επιτρέψετε να αμφιβάλλω.

– Συνεπώς, χωρίς την επιστροφή Μόρφου και Αμμοχώστου τι βλέπετε ως πιθανό; Τη λύση δύο

Σήμερα οι περισσότεροι πρόσφυγες έφυγαν και οι περισσότερες κάθηκταν. Πέρασε μισός αιώνας. Αυτό ήταν και το σφάλμα του μακροχρόνιου.

Δεν δέχομαι ομοσπονδία χωρίς την επιστροφή Μόρφου και Αμμοχώστου.

κρατών; Την παραμονή του στότους κβ;

– Βλέπω να διαμορφώνεται μια πολύ δύσκολη κατάσταση. Η διχοτόμηση, χωρίς να είναι ποτέ δική μας επιλογή, προκύπτει εκ των πραγμάτων. Εξάλλου διχοτόμηση υφίσταται εδώ και μισό σχεδόν αιώνα. Το πιο ανησυχητικό είναι ότι η μη λύση δεν θα είναι στατική, αλλά θα προκύπτουν κίνδυνοι για τους οποίους ο ελληνοκύπριος πρέπει να είναι προετοιμασμένος.

– Αυτό που ξένισε στο άρθρο σας είναι ότι ανοίγετε μια τέτοια συζήτηση τη δεδομένη χρονική συγκυρία, λίγο πριν πάμε σε διαπραγματεύσεις που προϋποθέτουν συζήτηση στο πλαίσιο Γκουτιέρρες και λύση ΔΔΟ.

– Επαναλαμβάνω πως αυτή είναι η προσέγγιση της δικής μας πλευράς. Εντελώς διαφορετική είναι η προσέγγιση και οι διαθέσεις της Τουρκίας. Έχουμε μια Τουρκία που, την τελευταία δεκαετία, έκανε στροφή υπέρ του ισλαμικού αυταρχισμού, απομακρύνεται από τη Δύση, έχει εγκαταλείψει τις υποθήκες του Ατατούρκ, αμφισβητεί τη Συνθήκη της Λωζάνης που καθόρισε τα ελληνοτουρκικά σύνορα, κινείται επιθετικά και αναθεωρητικά. Διεκδικεί το μισό Αιγαίο, χαράζει γραμμές μέχρι τη Λιβύη, διαπερνώντας τη Ρόδο και την Κρήτη, στέλνει τα πλοία της στα ανοικτά της Πάφου. Με αυτή την Τουρκία μου λέτε ότι θα βρούμε λύση;

– Η τουρκική πλευρά, όμως, πάντα λέει διάφορα πράγματα.

– Και γι' αυτό ακριβώς πρέπει και εμείς να μιλήσουμε δυνατά και καθαρά. Θέλουμε λύση αλλά δεν αποδεχόμαστε ομοσπονδία και, ό,τι να 'ναι. Αν η τουρκική πλευρά αποδέχεται τις παραμέτρους που ανέφερα προηγουμένως, καλώς. Βλέπω όμως πως η τουρκική πλευρά κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση.

– Δηλαδή;

– Ουσιαστικά θέλουν να μοιραστούν το τελευταίο που μας απέμεινε, το μόνο που δεν κατάφεραν να πάρουν με τη δύναμη των

Θετική βρίσκει την προσέγγιση του νομικού Πόλυ Πολυβίου ο Χάρης Γεωργιάδης σημειώνοντας πως αν και δεν έχει συζητηθεί στον ΔΗΣΥ, δεν αντικρούεται αυτή η θέση με τις διαχρονικές θέσεις του κόμματος.

Βλέπω θετικά μία λειτουργική προσέγγιση της λύσης

– Να υποθέσουμε πως βλέπετε θετικά την εξελικτική ομοσπονδία;

– Αυτό που θα έβλεπα θετικά είναι μια λειτουργική προσέγγιση της συνολικής λύσης, με εφαρμογή κάποιων σημαντικών επί μέρους ρυθμίσεων, πριν από την τελική συμφωνία.

– Για παράδειγμα;

– Το εμπόριο, οι μεταφορές ή η μείωση των στρατευμάτων θα ήταν κινήσεις που θα έθεταν την όλη προσπάθεια σε μία νέα βάση. Θα απέδιδαν χειροπιαστά δείγματα της θετικής προοπτικής. Δεν θα ήταν απλώς μέτρα οικοδόμησης

εμπιστοσύνης, αλλά μέτρα που θα σηματοδοτούσαν την έναρξη της κατανομής του μερίσματος ειρήνης. Κάποιοι απαντούν ότι έτσι θα χαθεί χρόνος. Αυτό θα ίσχυε εάν ήταν μπροστά μας προοπτική μιας σύντομης, συνολικής λύσης. Όπως σας έχω πει, δεν το βλέπω.

– Συνεπώς βλέπετε θετικά την προσέγγιση του Πόλυ Πολυβίου στο βιβλίο του «Το κυπριακό μία άλλη προσέγγιση»; (Δηλαδή την εξελικτική λύση μέσα από μία πορεία ανταλλαγής εδαφών και αναβάθμισης της τ/κ κοινότητας)

– Βρίσκω πολύ ενδιαφέροντα αυ-

τή την προοπτική.

– Είναι σε αυτή τη γραμμή πλεύσης και ο ΔΗΣΥ; Η μόνο εσείς το βρίσκετε ενδιαφέρον;

– Δεν έχουμε συζητήσει ειδικά αυτή την προσέγγιση, αλλά δεν θεωρώ ότι συγκρούεται με τις διαχρονικές θέσεις του ΔΗΣΥ στο Κυπριακό. Και ο Γλαύκος Κληρίδης, άλλωστε, είχε επιχειρήσει μια τέτοια προσέγγιση προτείνοντας την επιστροφή της Αμμοχώστου σε διασύνδεση με τη λειτουργία του αεροδρομίου της Τύμνου. Πρόταση που η τουρκική πλευρά απέρριψε.

όπλων: την κρατική κυριαρχία. Το κυριότερο, θέλουν να μοιραστούν την κυριαρχία χωρίς καμία ουσιαστική παραχώρηση προς τη δική μας πλευρά. Η ομοσπονδία, όπως την περιγράφουν οι εκπρόσωποι της τουρκικής πλευράς, αφήνει τα πράγματα περίπου ως έχουν σήμερα, με μόνη διαφορά ότι η κρατική κυριαρχία θα είναι κοινή.

– Τι ακριβώς εννοούσατε όταν είπατε πως η ΔΔΟ όπως την οραματιζόταν ο Γλαύκος Κληρίδης έχει πεθάνει; Επειδή πολλοί σας καταλογίζουν πως φλερτάρτε με τη διχοτόμηση, τη λύση δύο

κρατών και τα σχετικά.

– Ο Γλαύκος Κληρίδης είχε το πολιτικό θάρρος να αναγνωρίσει πως προκειμένου να μη χάσουμε τη μισή μας πατρίδα θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να μοιραστούμε την κυριαρχία, στο πλαίσιο μιας ομοσπονδιακής λύσης. Θέση που οποία αποδέχομαι. Σήμερα, όμως, ο κίνδυνος είναι να παραμείνει η πατρίδα μας μοιρασμένη, να μην επιστραφεί ούτε η Αμμοχώστος, ούτε η Μόρφου και απλώς να τύχει διαμοιρασμού η κυριαρχία. Και μάλιστα, με έναν τρόπο που ούτε καν τη λειτουργικότητα του κράτους

δεν θα διασφαλίσει. Αυτή θα είναι η δυσμενέστερη και πιο επικίνδυνη προοπτική για τον ελληνοκύπριο. Γι' αυτό τονίζω ότι η ομοσπονδία δεν μπορεί να είναι δόγμα, του τύπου ομοσπονδία και ό,τι να 'ναι. Να πω ακόμη το εξής, βασική επιδίωξη του Γλαύκου Κληρίδη, μέσω της αποδοχής της ομοσπονδίας, ήταν η επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους. Τότε η επιστροφή ήταν, πράγματι, μια πεστική ανάγκη και μια εφικτή προοπτική. Ήταν άδικες οι περιουσίες, όρθια η Αμμοχώστος, δεν είχε επισμβεί ο εποικισμός και η τουρκοποίηση

Ούτε αποδέχομαι, ούτε απορρίπτω την πολιτική ισότητα

– Την πολιτική ισότητα την αποδέχετε;

– Όπως έλεγε ο Κληρίδης, ούτε την αποδέχομαι, ούτε την απορρίπτω, τη διαπραγματεύομαι. Εξαρτάται, δηλαδή, από το πώς θα οριστεί και πώς θα εφαρμοστεί στην πράξη. Εξαρτάται επίσης από τις παραχωρήσεις της Τουρκίας στο εδαφικό και στις άλλες πτυχές. Γιατί δηλαδή να πρέπει εκ των προτέρων να αποδεχθώ την πολιτική ισότητα, τη στιγμή που η Τουρκία δηλώνει πως δεν υπάρχει προοπτική επιστροφής της Αμμοχώστου; Με τι θέσεις προσέρχεται η Τουρκία στο θέμα των στρατευμάτων, των εγγυήσεων, του περιουσιακού και ρωτάτε μεμένα για την πολιτική ισότητα;

– Έχετε μιλήσει για τον μακροχρόνιο αγώνα, όμως είστε επτά χρόνια διακυβέρνηση. Δεν έχει ευθύνες ο πρόεδρος Αναστασιάδης για το γεγονός ότι τίθεται πλέον εν αμφιβόλω επί θητείας του η ΔΔΟ και που πληθαίνουν οι φωνές ότι συζητείται άλλες μορφές λύσης;

– Προφανώς κάποιοι θεωρούν ότι φταίει ο Αναστασιάδης και όχι το γεγονός ότι πέρασε μισός σχεδόν

Φτάσαμε στο σημείο να γίνονται βολιδοσκοπήσεις από ξένους διπλωμάτες για το κατά πόσο θα ενοχλούσε η επιστροφή των Αμμοχωστιανών υπό τουρκική διοίκηση.

αιώνας διαχωρισμού και ότι έχουμε σήμερα απέναντί μας μια Τουρκία επιθετική και αναθεωρητική. Επιτρέψτε μου να έχω άλλη άποψη. **– Δεν βλέπετε λανθασμένους χειρισμούς από την κυβέρνηση;**

– Ας κριθεί η κυβέρνηση για τους οποίους επιμέρους χειρισμούς, αλλά ας δούμε επιτέλους την πραγματικότητα σε σχέση με την Τουρκία. Είναι σαν να λέει κάποιος ότι φταίει ο πρωθυπουργός Μπισσοτάκης επειδή στέλνει η Τουρκία τον στόλο και διεκδικεί το μισό Αιγαίο.

– Αν είναι έτσι, για ποιο λόγο τα Ηνωμένα Έθνη άφησαν στο απυρόβλητο την Τουρκία μετά το Κραν Μοντάνα;

– Αυτός είναι ο ρόλος των Η.Ε.

Παραδοσιακά ουδέτερος.

– Παλαιότερα τις επέρριψαν ευθύνες, ενώ τώρα οι ευθύνες βαρύνουν και τις δύο πλευρές.

– Σπάνια έγινε κάτι τέτοιο. Δείτε και τον γ.γ. του ΝΑΤΟ που ουσιαστικά προσπαθεί να ισορροπήσει με απαράδεκτο τρόπο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Το ίδιο θα μπορούσε να λεχθεί για την Ε.Ε., η οποία, με εξαίρεση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, τρεφει μια στάση αμνηστίας έναντι της Τουρκίας. Είναι ένα πράγμα

να διαπιστώνουμε αντικειμενική δυσκολία ξεκάθαρης καταδίκης της Τουρκίας από τρίτους, λόγω συμπεριφορών, και είναι διαφορετικό να θεωρούμε εμείς οι ίδιοι ότι έχουμε μια Τουρκία έτοιμη και πρόθυμη για τη λύση και ότι η δική μας πλευρά είναι αυτή που κωλυσιεργεί.

– Για ποιο λόγο να τη διευκολύνουμε συνεπώς, θέτοντας άλλα ζητήματα στο τραπέζι;

– Προσωπικά δεν θέτω άλλα ζητήματα, αλλά τις απαραίτητες προ-

των εδαφών μας. Σήμερα οι περισσότεροι πρόσφυγες έφυγαν και οι περισσότερες κάθηκταν. Πέρασε μισός αιώνας. Αυτό ήταν και το σφάλμα του μακροχρόνιου, που επέτρεψε στην Τουρκία να εδραιώσει τα τελεσμένα. Ούτε και υπάρχει κανένας που θα μας δώσει δεκάδες δισεκατομμύρια για να πληρωθούν αποζημιώσεις. Κατανόω ότι κάποιοι δεν θέλουν να ακούν τις δυσάρεστες αυτές διαπιστώσεις. Προσωπικά με ενοχλούν περισσότερο οι ξυλίνες, κενού περιεχομένου, αναφορές, που επαναλαμβάνονται τόσα χρόνια. Και είναι πράγματι θέση μου ότι η ρεαλιστική προσέγγιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη μεταβολή των δεδομένων που έχει επέλθει τα τελευταία πενήντα χρόνια. Να προσδιορίσουμε, με βάση τα σημερινά δεδομένα, τι είναι το σημαντικό που πρέπει να διαφυλάξουμε και τι το εφικτό που μπορούμε να διεκδικήσουμε.

– Για κάποιους η επίκληση στον Κληρίδη ήταν ιεροσουλία, νοούμενο ότι ο ίδιος πολέμησε μέχρι την υστάτη για να αποφευχθεί η διχοτόμηση...

– Ο Γλαύκος Κληρίδης πολέμησε τη διχοτόμηση όσο κανένας, αλλά δεν ήταν ποτέ υπέρμαχος της οποιασδήποτε λύσης. Ήταν ένας σκληρός και διεκδικητικός διαπραγματευτής. Ως πρόεδρος αντιστάθηκε στην Τουρκία και τον Ντενκτάς. Ενίσχυσε την άμυνα και τις αποτρεπτικές μας δυνατότητες. Με αξιοπιστία και μεθοδικότητα, συνεργαζόμενος στενά με την Ελλάδα, πέτυχε την ένταξη στην Ε.Ε. που ήταν το μόνο γεγονός που μετέβαλε υπέρ μας τα δεδομένα και δημιουργήσε έτσι τις προϋποθέσεις για τη λύση. Ιεροσουλία είναι να επικαλούνται κάποιιοι τον Κληρίδη σε μια προσπάθεια μετατροπής του Δημοκρατικού Συναγερμού σε κάτι που δεν ήταν ποτέ.

– Σε ποιους αναφέρατε; Στον τότε κυβερνητικό του εκπρόσωπο Μιχάλη Παπαπέτρου;

– Σε αυτούς που σήμερα επιλεκτικά επικαλούνται τον Κληρίδη, ξεχνώντας ότι οι ίδιοι τον είχαν κατηγορήσει ότι θύισαν τη λύση για να γίνει πρόεδρος.

– Κάποιοι ενδεχομένως να πουν πως προσπαθείτε προεκλογικά να οικειοποιηθείτε τον Γλαύκο Κληρίδη.

– Τι μας λέει ότι εγκαταλείψαμε την πολιτική Κληρίδη, την άλλη ότι την οικειοποιούμαστε. Προσωπικά, θεωρούσα και θεωρώ τον ρεαλισμό του Κληρίδη ως σημείο αναφοράς. Ρεαλισμός όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να δεχτούμε λύση που θα κουβαλά και θα μεγεθύνει όλα τα προβλήματα της δεκαετίας του 1960. Σημαίνει να επιδιώξουμε λύση με όρους 21ου αιώνα.

το τι θα γίνει;

– Ζοφερό.

– Γιατί πάμε; Γιατί να μην αναμένουμε κάποια άλλη χρονική συγκυρία που θα μας ευνοεί;

– Να αναμένουμε τι; Ο χρόνος δεν λειτουργεί υπέρ μας. Πρέπει να είναι διαρκής και ειλικρινής η ετοιμότητα μας για διάλογο και διαπραγμάτευση. Αλλά την ίδια ώρα, οφείλουμε να έχουμε σωστή αντίληψη των πραγματικότητων που σχετίζονται με την Τουρκία.

– Πάντως, υπάρχουν και οι εκτιμήσεις πως τα περί λύσης δύο κρατών αποτελούν μπλόφα και τουρκικές πλεύρας, καθώς κάτι τέτοιο δεν θα γίνει αποδεκτό από την Ε.Ε.

– Ασφαλώς και δεν πρόκειται να αποδεχθεί η Ε.Ε. την ένταξη τη βόρειας Κύπρου ως τουρκικού κράτους, εάν αυτό εννοείτε. Ούτε και εμείς ως κράτος μέλος θα το επιτρέψουμε. Καλό είναι λοιπόν και οι Τουρκοκύπριοι να σκεφτούν καλά τι θέλουν. Δύο κράτη σημαίνει απόλυτα της ευρωπαϊκής προοπτικής. Σημαίνει τέρμα τα ευρωπαϊκά διαβτήρια της Κυπριακής Δημοκρατίας που κατέχουν σήμερα.

– Ποια είναι η πρόβλεψή σας για

Κόλλησε στη γραφειοκρατία του το ΑΚΕΛ

Το ψηφοδέλτιο αργεί, καθώς εξαιτίας της πανδημίας θα πρέπει να βρεθούν εναλλακτικές στη διαδικασία ανάδειξης των υποψηφίων

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Την ώρα που η κυβέρνηση βρίσκεται στον τοίχο για ζητήματα διαπλοκής και διαφθοράς, οι χειρισμοί της πανδημίας έχουν εξαντλήσει την ανοχή των πολιτών και το Κυπριακό διολισθαίνει με κυβερνητικά και συναγεμικά στελέχη να δικάζονται για το ποια λύση είναι η σωστή, θα ανέμενε κανείς πως όλο αυτό θα αποτελούσε βούτυρο στο ψωμί της αξιωματικής αντιπολίτευσης για δυναμική επάνοδο στις βουλευτικές εκλογές του 2021, διεκδικώντας την πρωτιά και βάζοντας πλώρη για την εξουσία. Το ΑΚΕΛ, όχι μόνο δεν έχει καταφέρει να κεφαλαιοποιήσει επί του παρόντος την κυβερνητική φθορά, αλλά παρουσιάζεται αμήχανο μπροστά στις νέες εξελίξεις. Βρίσκεται για παράδειγμα επικίνδυνα πίσω από τη σύνθεση του ψηφοδέλτιου και στην όλη οργάνωση των βουλευτικών. Ποιο είναι το αφήγημα του κόμματος και ποιο το διακύβευμα; Δεν είναι τυχαίο που το ΔΗΚΟ, ενώ είχε να χειριστεί διάσπαση της κοινοβουλευτικής του ομάδας, κατάφερε να επικυρώσει τον περασμένο μήνα το ψηφοδέλτιο, ενώ η ΕΔΕΚ, διά του προέδρου του κόμματος, κλειδώνει συνεργασίες και μεταγραφές, στο ΑΚΕΛ χάθηκε πολύτιμος χρόνος να συζητούν αν θα κάνουν ή όχι το εκλογικό τους συνέδριο, με ποιο τρόπο και πώς ένα εκλογικό συνέδριο που φάνηκε πριν από την πανδημία πως δεν θα αλλάξει κάτι ουσιαστικό.

Τα περιοριστικά μέτρα της πανδημίας, σε συνδυασμό με τη διαχρονική δυσκολία του κόμματος να υιοθετήσει νέες μεθόδους προσέγγισης πολιτών και επαφής με το ακροατήριό τους, φαίνεται να στοιχισαν και χρόνο και την ευκαιρία του ΑΚΕΛ να βγει πρώτο μπροστά. Ήταν η ευκαιρία να κλείσει τα στόματα που θέλουν την Αριστερά να έχει αγκυλώσεις και να δυσκολεύεται να βρει βηματισμό στα νέα δεδομένα. Δεν είναι τυχαίο ότι λίγο πριν να ξεσπάσει η πανδημία, γινόταν ολόκληρη συζήτηση για το πώς θα τύχουν χειρισμού τα μέσα κοινωνικά

Μέγα ερώτημα αποτελεί αν το ΑΚΕΛ θα συγκροτήσει με τα δεδομένα της πανδημίας, δίδοντας έμφαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να περάσει προεκλογικά το μήνυμά του.

Το ΑΚΕΛ έχασε χρόνο να συζητήσει για το αν θα κάνει εκλογικό συνέδριο ή όχι, με αποτέλεσμα, και αφού τα υπόλοιπα κόμματα έχουν σχεδόν ολοκληρώσει το ψηφοδέλτιο, στην Εζεκία Παπαϊωάννου να βρίσκονται ακόμα στο ψάξιμο.

δικτύωσης, τα οποία αποτελούν πλέον τον ευκολότερο τρόπο επαφής με πολίτες. Ως γνωστόν, τα στελέχη του κόμματος δεν πρέπει να προχωρούν σε επικυρωμένες αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής

δικτύωσης, καθώς κάτι τέτοιο θεωρείται βάσει της φιλοσοφίας του κόμματος ως παραγοντισμός. Αυτό βεβαίως δεν ισχύει για βουλευτές των Νέων Δυνάμεων, όπως για παράδειγμα η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, η οποία έχει μία πολύ σημαντική παρουσία στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Γίνεται μεγάλη συζήτηση για το τι αποτελεί παραγοντισμό και τι όχι με τις απόψεις να διασπάζονται. Θεμιτό θεωρείται η προώθηση βίντεο που προωθεί ο λογαριασμός του κόμματος αλλά και δηλώσεις που κάνει το κόμμα. Φωτογραφίες, προσωπικές αναρτήσεις αποτελούν για πολλούς προσπάθεια προσωπικής προβολής και δεν αποκλείεται κάποιοι να καταγγελλθούν για αυτοπροβολή. Δεν είναι τυχαίο που σε αντίθεση με άλλα στελέχη και υποψήφιους κομμάτων, οι οποίοι προωθούν τις θέσεις και τις τοπο-

θετήσεις τους στα τηλεοπτικά πάνελ μέσω facebook και twitter, οι βουλευτές και τα στελέχη του ΑΚΕΛ το αποφεύγουν σε μία προσπάθεια να μην κατηγορηθούν για παραγοντισμό. Το κατά πόσο αυτό βοηθά ή όχι το κόμμα αποτελεί σημείο συζήτησης, όχι τόσο στην Εζεκία Παπαϊωάννου αλλά κυρίως στα ευρύτερα στρώματα του ΑΚΕΛ. Κάποιος θα μπορούσε να πει ότι ενώ τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης μετατρέπονται σε έναν εύκολο χώρο προώθησης θέσεων, απόψεων και υποψηφιοτήτων, τα στελέχη του ΑΚΕΛ απέχουν, δίδοντας προβάδισμα σε άλλα κόμματα και τους υποψηφίους τους. Με τα νέα δεδομένα, ωστόσο, της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων, το κόμμα της Αριστεράς θα έπρεπε ήδη να μπει σε μια διαδικασία αναθεώρησης του τρόπου προσέγγισης των ψηφοφόρων και

προφανώς του τρόπου που μπορεί να διαχειριστεί αυτό που ονομάζεται «social media». Το «από πόρτα σε πόρτα» που πετυχημένα είχε καθιερώσει το κόμμα, πλέον δεν μπορεί να υφίσταται, με τα τηλεφώνια και τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης να αποτελούν πλέον τη μόνη επιλογή. Σε αυτό το πλαίσιο πάντως δεν έχει διαπιστωθεί, ούτε έχει ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση για το πώς θα φτάσουν μέχρι και τον τελευταίο ψηφοφόρο. Άλλωστε, αν στόχος του ΑΚΕΛ, όπως σημειώνουν, είναι η αύξηση των ποσοστών και η επιστροφή ψηφοφόρων που επειδή απογοητεύτηκαν δεν πήγαν στην κάλπη το 2016, τότε θα πρέπει να βρουν τρόπο να τους προσεγγίσουν και να τους πείσουν να επανέλθουν στο κόμμα.

«Αυτό που εσείς ονομάζετε γραφειοκρατία εμείς το λέμε δημοκρατική διαδικασία», αναφέρουν στελέχη που υπογραμμίζουν πως το ΑΚΕΛ έχει τις πιο δημοκρατικές διαδικασίες για σύνθεση ψηφοδέλτιου, καθώς δεν αποφασίζει ο αρχηγός του κόμματος αλλά η βάση. Με το δεύτερο lockdown να αποτελεί γεγονός και τον φόβο εξάπλωσης της πανδημίας, πρακτικά θα δυσκολευτεί η βάση να οργανωθεί για να βγάλει ψηφοδέλτιο. Υπενθυμίζεται πως βάσει καταστατικού κάθε μέλος του κόμματος και πρόσωπα που ανήκουν στις Νέες Δυνάμεις δικαιούνται να προτείνουν στη γενική συνέλευση που συνέρχεται για τις εκλογές υποψήφιους. Στη συνέχεια το κόμμα έρχεται σε επαφή με αυτούς που έχουν προταθεί και όσοι ενδιαφέρονται να είναι υποψήφιοι μπαίνουν σε ψηφοφορία στην έκτακτη επαγγελματική διάσκεψη που θα ακολουθήσει. Μία διαδικασία, που—όσο δημοκρατική και αν είναι—απαιτεί χρόνο. Μία χρονικά μικρή προεκλογική εκστρατεία ενέχει πολλούς κινδύνους. Ενδεικτικό παράδειγμα, ο ΔΗΣΥ στις βουλευτικές εκλογές του 2016, που στη βραχεία προεκλογική του περίοδο, αναλώθηκε να διαχειριστεί κρίσεις που αφορούσαν τη σύνθεση του ψηφοδέλτιου και ατυχώς δηλώσεις. Είναι βεβαίως και το

Ψάχνοντας το διακύβευμα

Όπως λέγεται, το ΑΚΕΛ θα επικεντρωθεί στους κακούς χειρισμούς της κυβέρνησης Αναστασιάδη, τόσο σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, αλλά και στο θέμα της διαπλοκής και διαφθοράς. Το γεγονός ότι ξεκίνησε ήδη η συζήτηση και εντός της κυβέρνησης παράταξη για τον κίνδυνο λύσης δύο κρατών, ενισχύει το κόμμα της Αριστεράς, στο γεγονός ότι εδώ και καιρό προειδοποιεί πως το Κυπριακό διολισθαίνει. Αυτό που ενδεχομένως να απομακρύνει ψηφοφόρους της λύσης από το κόμμα της Αριστεράς είναι η δημιουργία νέου σχηματισμού που κατέρχεται στις εκλογές με το σύνθημα «Μόνο Αρμόχωςτος» και επικρίνει την κυβέρνηση για τους χειρισμούς της στο Βαρώσι. Υπάρχει βεβαίως και το ζήτημα της διαφθοράς. Το κυβερνητικό κόμμα και η κυβέρνηση δέχονται διαδοχικά χρονοκρίση γύρω από τους χειρισμούς των πολιτογραφήσεων. Ενώ το ΑΚΕΛ φαίνεται να βγαίνει μπροστά και να ζητάει διαφάνεια, η περίπτωση Τζιοβάνη στοίχισε επικοινωνιακά στο κόμμα και στο αφήγημά του περί θηλικού ερείσματος. Το αν θα καταφέρει να ανατρέψει την επικρατούσα εικόμα θα φανεί το επόμενο διάστημα.

γεγονός ότι τα νέα πρόσωπα που ενδεχομένως να διεκδικήσουν δεν θα έχουν αντίστοιχο χρόνο να εκφράσουν τις θέσεις και τις απόψεις τους. Επί του παρόντος, η Εζεκία Παπαϊωάννου ψάχνεται για το πώς μπορεί να κάνει είτε με τηλεδιάσκεψη, είτε τηλεφωνικά τη διαδικασία επιλογής υποψηφίων. Το ερώτημα είναι πώς θα γίνει η τελική ψηφοφορία, που επί του παρόντος δεν έχει διευθετηθεί.

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΑΤΤΑΛΙΔΗ

Σκέψεις για τις επικείμενες διαπραγματεύσεις

Οποιαδήποτε μορφή διακρίσεων της δικαιοσύνης επιφέρει μεγάλες αβεβαιότητες και κινδύνους για την Κύπρο και τους Κύπριους. Για τον λόγο αυτό, παραίτηση από την προσπάθεια για επίτευξη της μόνιμης ειρηνικής μορφής επανένωσης, της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, δεν είναι μεταξύ των επιλογών της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, όποιες και να φαίνονται να είναι οι δυσκολίες και όποιες και να είναι οι εκφρασμένες θέσεις της Τουρκίας. Είναι πιθανό η έννοια της διεκδίκησης από την Τουρκία σήμερα των «δύο κρατών» να είναι η συνέχεια της «ενσωμάτωσης» της κατεχόμενης περιοχής, με όσο το δυνατό μεγαλύτερο έλεγχο από την Τουρκία επί των Τουρκοκυπρίων, και σταδιακή αντικατάστασή τους με πληθυσμό από την Τουρκία. Αυτό, διότι, υπό την ηγεσία του Μουσταφά Ακιντζι έδειξαν σημεία απειθαρχίας στη «μητέρα πατρίδα». Εν πιθανότατα οι δυσκολίες στην προσπάθεια επανένωσης θα είναι μεγάλες,

αλλά υπομνήσκονται ότι στο παρελθόν υπήρξαν ανάλογα αναχώματα. Εν τούτοις, μια λύση, εάν επιτευχθεί, δεν θα είναι το τέλος του δρόμου, και ούτε θα μας οδηγήσει άμεσα σε οδό σπαρμένη με ροδοπέταλα. Αντίθετα η λειτουργία και ομαλότητα της διακυβέρνησης της ομοσπονδίας κυπριακής πολιτείας θα συνεχίσει να είναι απαιτητικό εγχείρημα, και στόχος της ελληνοκυπριακής πλευράς θα πρέπει να είναι η στενή και ομαλή σχέση με τους Τουρκοκυπρίους και εκείνες τις ηγεσίες τους που αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα της απεξάρτησης από την Άγκυρα.

Ο δρόμος δεν είναι εύκολος. Αλλά δεν προσφέρεται άλλος. Είναι γι' αυτό ιδιαίτερης σημασίας οι προϋποθέσεις που θα διευκολύνουν την ομαλή συνεργασία και θα απομακρύνουν την πιθανότητα τριβών. Πρώτο, χρειάζεται να επιλεγούν οι σωστές προτεραιότητες στις διαπραγματεύσεις. Φαίνεται ότι ένα σημαντικό σημείο που εκκρεμεί είναι η επιδίωξη από την πλευρά

της Τουρκίας της ενίσχυσης της «πολιτικής ισότητας» των Τουρκοκυπρίων όχι ως ίσων Κύπριων πολιτών αλλά ως κρατική οντότητα. Η «κυρίαρχη ισότητα» είναι πολύ διαφορετική επιδίωξη από την ισότητα της τουρκοκυπριακής ομοσπονδιακής πολιτείας με την ελληνοκυπριακή, κάτι που είναι συμφωνημένο. Αυτή η επιδίωξη της Τουρκίας φαίνεται ότι έχει ενταθεί μετά τις τελευταίες συνομιλίες, λόγω της ορθής προσπάθειας αποκλεισμού του «δικαιώματος» μονομερούς επίμβασης όπως και της γενικής κατάργησης της Συνθήκης Εγγυήσεως, προς όφελος ενός νέου συστήματος ασφάλειας (σημεία που συμπεριέλαβε ο γ.γ. στο πλαίσιο του). Φαίνεται όμως ότι μεγάλη διαφορά υφίσταται στην επιμονή της Τουρκίας για παρουσία αγήματος 650 Τούρκων στρατιωτών (η ΤΟΥΡΔΥΚ) που δεν σχετίζεται με τη Συνθήκη Εγγυήσεως, αλλά προνοείται από τη Συνθήκη Συμμαχίας. Συναρτήσει που ανάγουν την παρουσία των 650 Τούρκων σε θέμα επιβίωσης δεν αναφέρουν

ότι η ίδια συνθήκη προνοεί την παρουσία 950 Ελλήνων (η ΕΛΔΥΚ).

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναλύσει η δική μας πλευρά αν είναι εποικοδομητικό να δώσει ως αντάλλαγμα, ή μέρος του ανταλλάγματος, για τη θέση «ούτε ένας Τούρκος στρατιώτης» την εκ περιτροπής εκτελεστική προεδρία, έναν πρωτοφανή συνταγματικό μηχανισμό, όπου πρόεδρος και αντιπρόεδρος ανταλλάσσουν καθηκόντα. Η ανάληψη της προεδρίας από τον αντιπρόεδρο και ο υποβιβασμός του προέδρου σε αντιπρόεδρο δημιουργούν σοβαρό ζήτημα δημοκρατικής νομιμοποίησης. Εάν είναι απάνγκες το να γίνει αποδεκτή η περιτροπή, είναι πιο δημοκρατικά ορθό το σύστημα του προεδρικού συμβουλίου, όπου τα έξι μέλη, από τα οποία δύο Τουρκοκύπριοι, ενεργούν μαζί ως Προεδρία της Δημοκρατίας. Όλοι εκλέγονται από τη Βουλή μαζί με τη Γερουσία. Ένας από τους έξι προεδρείς εκ περιτροπής. Πέραν της λύσης του προβλήματος της περιτροπής προέδρου-αντιπροέδρου,

το Προεδρικό Συμβούλιο επιλύει και το σημερινό πρόβλημα της μονοκρατορίας του προέδρου.

Ένα άλλο ζήτημα πρόσφατου δημόσιου προβληματισμού της πλευράς μας, η συμμετοχή τουλάχιστον ενός Τουρκοκυπρίου στις αποφάσεις του κεντρικού ομόσπονδου κράτους, φαίνεται να επιμερίζεται στην έννοια της ισότητας που προνοείται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Τέτοια πρόνοια, μαζί με μηχανισμό επίλυσης αδιεξόδων, θα αποτελούσε σημαντική πρόοδο από το βέτο του αντιπροέδρου του συντάγματος του 1960.

Έχει συναφώς δοθεί σημασία στο ζήτημα των πολλών ή λίγων εξουσιών της κεντρικής κυβέρνησης, και της προτίμησης της αποκέντρωσης («είναι ανάγκη να αποφασίζει το κεντρικό κράτος για τους κομμάτις»). Οι εξουσίες της κεντρικής κυβέρνησης δεν ήταν, από ό,τι φαίνεται δημόσια, αμφισβητούμενο ζήτημα, ενώ το αίτημα της δικής μας πλευράς για μείωση τους ξάφνιασε, διότι είναι εκτός των ιστορικών μας

θέσεων. Στην πραγματικότητα, εάν υπάρξουν τριβές θα είναι γύρω από ζητήματα «ψηλής πολιτικής», συνταγματικά ζητήματα, εξωτερική πολιτική, προϋπολογισμοί, μεταναστεύση, και όχι για τους «κανονισμούς για τους κομμάτις». Αντίθετα, οι «κανονισμοί για τους κομμάτις» και τα άλλα ζητήματα «χαμηλής πολιτικής» είναι πιθανό να αποτελούν πεδία συνεργασίας, όπως υπήρξαν και στην Ε.Ε. (Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι κομμάτις θα μπορούσαν να είναι μέλη του ίδιου επαγγελματικού σωματίου και να ρυθμίζονται από τους ίδιους κανονισμούς). Εξάλλου για ιστορικούς λόγους τα θέματα χαμηλής πολιτικής είναι η κατεξοχήν περιοχή όπου νομοθετεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και όπου το 60 ως 80% της νομοθεσίας των κρατών μελών είναι κοινοτική, και γι' αυτό τον λόγο δεν είναι πιθανό αυτές οι αρμοδιότητες να αποτελέσουν ζήτημα διακοινοτικής διαφοράς. Τέλος, εάν επιτευχθεί συνολική λύση, θα μπορούσε να εξεταστεί η σταδιακή εφαρμογή της.

ecommbx

Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT and SEPA Fast Transactions

competitive & instant currency conversions

unique IBAN in multiple currencies

ECOMMBX own BIC #ECBXC2YN

+357 22 270 349

Pindarou 27, Alpha Business Center, 3rd floor, Office 301 Block A, 1060, Nicosia Cyprus

info@ecommbx.com

www.ecommbanx.com

Authorised and Licensed by Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution #115.1.3.20/2018

Προεδρική ασπίδα προστασίας στη Γιολίτη

Η υπουργός Δικαιοσύνης έχει την πλήρη στήριξη του Νίκου Αναστασιάδη τη στιγμή που ο Συναγερμός κρατά εμφανείς αποστάσεις

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Την περασμένη Τετάρτη, όταν οι Καπαδοί του Τραμπ εισέβαλαν στο Καπιτώλιο, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος έσπευσε μέσω twitter να εκφράσει την ανησυχία του για την κατάσταση στις ΗΠΑ. Χαρακτήριζε τις εν λόγω ενέργειες απαράδεκτες εναντίον της δημοκρατίας και σημείωνε ότι ο σεβασμός στους νόμους και στην πλειοψηφία αποτελούν βασικές αρχές της Δημοκρατίας. Ήταν μία τοποθέτηση που ακόμα και πρόσωπα από την κυβερνητική παράταξη είδαν σκαμπό. Όχι βεβαίως για την ουσία της ανάρτησης αλλά για το παράδοξο. Παράδοξο, καθώς παρόμοια ευαισθησία δεν είδαν να δείχνει ο Λόφος μπροστά στην περίπτωση της υπουργού Δικαιοσύνης και του περιβόητου parody account. Αντιθέτως, μετά την καταγγελία της κυρίας Γιολίτη στην αστυνομία, με αστυνομικούς να μπαίνουν πρόθυμα στο σπίτι πολιτή και να σηκώνουν συσκευές, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος βρέθηκε σε σχετική αμηχανία, σημειώνοντας πως, αν και θα ευχόταν να μην είχαν συμβεί όλα αυτά, δεν θα μπορούσε να αδικήσει την υπουργό που ένιωσε πως «πατραβάζει το πράγμα». Η αλήθεια είναι πως τόσο στο Προεδρικό όσο και η ίδια η Έμιλυ Γιολίτη, αποφεύγοντας την όποια συζήτηση του θέματος, ευελπιστώντας πως η επικαιρότητα θα το θάψει.

Με ιστορικό

Τόσο στον ΔΗΣΥ όσο και μέλη της κυβέρνησης είδαν με δυσφορία την κίνηση της Έμιλυ Γιολίτη να καταγγείλει στην αστυνομία έναν σατιρικό λογαριασμό με το όνομά της και για τα όσα βεβαίως ακολούθησαν, καθώς έστειλαν το μήνυμά ότι η κυβέρνηση ενέχει στοιχεία αυταρχισμού. Ιδιαίτερα σε μία πε-

Μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου έχουν δυσφορήσει από το γεγονός ότι θα πρέπει να λογοδοτήσουν πλέον για κατάχρηση εξουσίας και αυταρχισμό, μετά την έρευνα σε οικία πολιτή στην οποία προχώρησε η Αστυνομία.

ρίοδο που εφαρμόζονται σκληρά μέτρα για αντιμετώπιση της πανδημίας και η αντοχή του κόσμου εξαντλείται. Είναι ακόμη νωπό άλλωστε το περιστατικό με τον υπουργό Εσωτερικών Νίκο Νουρή, ο οποίος σε τηλεοπτική του συνέντευξη κατά τη διάρκεια των μέτρων κατά της πανδημίας, όταν ρωτήθηκε κατά πόσο η αστυνομία θα έμπαινε μέσα στα σπίτια για έλεγχο έλεγχο με βεβαιότητα «να» και όταν εκαλείτο να σχολιάσει πόσο συνταγματικό είναι απαντούσε πως «θα δείξει». Ωστόσο, η υπουργός Δικαιοσύνης φαίνεται να γράφει τη δική της ιστορία, με σχετική αλλοίωση προς την όποια κριτική. Δείχνει εν πολλοίς να μην έχει το στομάχι για τον πολιτικό στίβο, σε μία σειρά περιπτώσεων. Η πρώτη περίπτωση ήταν όταν η Θεανώ Καλαβανά έθιξε στο twitter πως διαβατήρια τα οποία έχει κάνει το γραφείο της κυρίας Γιολίτη είναι βρώμικα, με αποτέλεσμα η υπουργός να κινήσει αγωγή εναντίον της και να την καλέσει μέσω twitter να ανακαλέσει. Όσο όμως κι αν στην πρώτη περίπτωση υπήρχαν υποστηρικτές της υπουργού, οι οποίοι σημείωναν πως δεν μπορεί ο καθένας να λέει ό,τι θέλει, αυτή τη φορά τα πράγματα παίρνουν άσχημη τροπή. Η υπουργός Δικαιο-

Η Έμιλυ Γιολίτη, η οποία μετρά μερικούς μήνες στο υπουργείο Δικαιοσύνης, έχει προκαλέσει σωρεία αντιδράσεων στην κοινή γνώμη αλλά και στο πολιτικό σκηνικό από την αλλοίωση της, όπως λέγεται, στην κριτική. Θύμιση μάλιστα σε πολλούς παλαιότερες δηλώσεις του υπουργού Εσωτερικών Νίκου Νουρή που έρεπαν προς τον αυταρχισμό.

σύνης καλείται να απαντήσει στην κριτική κατάχρησης εξουσίας, που σε άλλες χώρες αποτελεί λόγο παραιτήσεων.

Η κατάχρηση...

Σύμφωνα με τον νομικό Αχιλλέα Δημητριάδη, ο οποίος πήρε ζεστά το όλο ζήτημα «έντιμου κράτους», πρόκειται για μία αστική υπόθεση η οποία έτυχε χειρισμού ποινικής υπόθεσης. Πιο συγκεκριμένα, για να μπορεί η αστυνομία να μπει στο σπίτι πολιτή θα πρέπει να υπάρχει το ενδεχόμενο παραπτώματος που να ξεπερνά τα πέντε χρόνια φυλάκισης και όχι να αφορά ένα απλό λογαριασμό σάτιρας, που το αναφέρει άλλωστε στο προφίλ. Η ένορκος δήλωση, με την οποία ο δικαστής έδωσε το πράσινο φως στην αστυνομία να μπει στο σπίτι του πολιτή που θεωρούσαν πως είναι πίσω από το parody account, αποκαλύφθηκε

από τον νομικό Μιχάλη Παρασκευά και έφερε σε ακόμα πιο δύσκολη τόσο την ίδια την υπουργό όσο και την αστυνομία. Την ίδια, γιατί ενώ σημείωσε πως δεν πρόκειται να κινήσει νομικά, καλώντας αστειευόμενα το troll account να την επιστεφεί για μπλόκρεμα, διαφάνηκε πως κατήγγειλε την υπόθεση στην αστυνομία, τους υφιστάμενούς της, ζητώντας να προβεί σε ενέργειες και την αστυνομία, η οποία εμφανίστηκε να λεί ψέματα δημοσίων, πως αυτόβουλα προχώρησε σε έρευνα. Έρευνα που σε άλλες περιπτώσεις, όπως ανέφεραν πολλοί χρήστες των social media, οι οποίοι δέχτηκαν απειλές μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δεν είχαν την ίδια αντιμετώπιση από τις αρχές.

Η ίδια η υπουργός Δικαιοσύνης προσπάθησε πάντως να ρίξει το θέμα στα μαλακά αποφεύγοντας να κάνει την όποια τοποθέτηση και ελπίζον-

τας προφανώς να ξεχαστεί. Το γεγονός, βεβαίως, ότι μέχρι τη στιγμή που γράφεται το κείμενο δεν έχει απολογηθεί δημιουργεί περισσότερη συζήτηση, τουλάχιστον στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Πρόσωπα που τη γνωρίζουν σημειώνουν πως η ίδια έχει πλέον επιδοθεί στην εφαρμογή της δικαστικής μεταρρύθμισης. Κάτι το οποίο θα κλείσει τα στόματα που την θέλουν να έχει αναλάβει το πόστο λόγω της στενής φιλίας που έχει με τις θυγατέρες του Νίκου Αναστασιάδη. Αναμένεται ακόμα να δώσει τις δικές της απαντήσεις, όταν θα κληθεί στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλής να εξηγήσει τους λόγους που η αστυνομία προχώρησε σε έρευνα σε οικία. Το θέμα ενέγραψε η ΑΚΕΛ, το οποίο ζητεί καθημερινά απαντήσεις από την κυρία Γιολίτη. Στο ίδιο πλαίσιο κινήθηκαν και τα υπόλοιπα κόμματα της αντιπολι-

τευσης, όπως το ΔΗΚΟ και το Κίνημα Οικολόγων.

Η περίπτωση του προέδρου

Η κυβέρνηση, από την άλλη, επιχείρησε να θολώσει τα νερά, απαντώντας πως πολλά πολιτικά πρόσωπα έχουν προχωρήσει σε καταγγελίες στην αστυνομία. Καθόλου τυχαίο και το σχετικό ρεπορτάζ. Αν και μέλη του υπουργικού συμβουλίου εκφράζουν δυσφορία για την κατάσταση, αυτό που λέγεται είναι πως η περίπτωση Γιολίτη και των συγκεκριμένων ολισθημάτων δεν έχει προς το παρόν εννοήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή τουλάχιστον δεν το έχει συζητήσει με τους στενούς του συνεργάτες. Όπως λέγεται, η κυρία Γιολίτη χαιρεί τις πλήρεις στήριξής της και δεν πρόκειται να τη θυσιάσει. Τουλάχιστον όχι γι' αυτό το συμβάν. Το ίδιο βεβαίως δεν ισχύει για τον ΔΗΣΥ, όπου τα στελέχη φρόντισαν να κρατήσουν σαφείς αποστάσεις από την όλη υπόθεση. «Πάλι καλά που δεν βγήκε και ανακοινηθεί που να την αφήνει εκτεθειμένη», έλεγαν στα πηγαδάκια συναγερμικά στελέχη και αυτό καταδεικνύει πως η υπουργός Δικαιοσύνης δεν έχει κερδίσει ακόμη την εμπιστοσύνη της κοινοβουλευτικής ομάδας. Ενδιαφέρον προκαλεί το ποια θα είναι η στάση των συναγερμικών βουλευτών στη Βουλή, όταν θα συζητηθεί το θέμα. Συναγερμικοί κύκλοι σημειώνουν πως η υπουργός δεν συμπεριφέρεται ομαδικά, μέχρι τώρα με το κυβερνητικό κόμμα. Δεν πέρασε σε πολλούς απαρατήρητο το γεγονός ότι, ενώ οι βουλευτές του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου και Δημήτρης Δημητρίου προσηλαστήσαν να περάσουν πρόταση νόμου ώστε η απεξάρτηση στην Αγία Σκέπη να μετρά ως ποινή, η υπουργός Δικαιοσύνης ετοιμάζει, όπως λέχθηκε, νομοσχέδιο χωρίς διαβούλευση μαζί τους.

Η δικαιοσύνη πίσω από ένα parody account

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η τροπή που προσέλαβε το περιστατικό με την ανάρτηση σε λογαριασμό-παρωδία στο twitter καθώς και η αντίδραση της υπουργού Δικαιοσύνης, «θιγόμενης», εκ των πραγμάτων, ξεπερνούν τον θόρυβο που προκλήθηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ), αγγίζοντας ζητήματα που άπτονται του επιπέδου δικαιοσύνης στην Κύπρο. Το δικαστικό μας σύστημα εσχάτως βρίσκεται υπό την παρακολούθηση διεθνών οργανισμών. Στην προκειμένη περίπτωση, εκείνο που προκαλεί εύλογα ερωτήματα είναι η ιδιότητα της παραπονομένης, σε συνάρτηση με το ζήλο της Αστυνομίας να διερευνήσει παράπονο που φαίνεται να της υπέβαλε η Έμιλυ Γιολίτη. Αυτό που εντείνει τα εύλογα ερωτηματικά ήταν η τροπή που προσέλαβε η ακαριαία αντίδραση αστυνομικών και δικαστικών αρχών στο παράπονο της προϊσταμένης της Αστυνομίας.

Εκ των υστέρων και εφόσον τα αστυνομικά όργανα πραγματοποιήσαν «έφοδο» σε οικία, διαπιστώθηκε πως το υπό έρευνα πρόσωπο δεν ήταν ο διακεκριτός του λογαριασμού-παρωδία παρά μόνο σχολιαστής μιας ανάρτησης που έγινε στον λογαριασμό. Εξέλιξη που εκτός των αλγερινών εντυπώσεων εγείρει σειρά ερωτημάτων για τον τρόπο με τον οποίο ενήργησαν οι αστυνομικές αρχές και ίσως πλέον σημαντικό, είναι η ευκολία που το δικαστήριο ικανοποίησε το αίτημα για έκδοση εντάλματος έρευνών. Ποιο ήταν, λοιπόν, σύμφωνα με νομικούς κύκλους, το δίλημμα που απέτυχε να αντιληφθεί ο δικαστής; Σεβασμός της ιδιωτικότητας της οικίας-ασίου ή προστασία της υπουργού σε κριτική από λογαριασμό-παρωδία στα ΜΚΔ. Τι υπερίσχυε από τα δύο; Σίγουρα το πρώτο σύμφωνα με νομικούς εγνωσμένου κύρους με τους οποίους μίλησε η «Κ». «Οποιοσδήποτε δεν μπορεί να το αντιλη-

Τα ευρύτερα ζητήματα ανικανότητας αντίληψης των σύγχρονων δεδομένων από το δικαστήριο

φθεί αυτό σημαίνει δεν κατέχει τα βασικά της επιστήμης», κατέληξαν.

Το επίπεδο δικαιοσύνης

Πίσω από την τροπή που πήρε η όλη ιστορία, με την αντίδραση της κ. Γιολίτη και το πως αστυνομικές και δικαστικές αρχές διαχειρίστηκαν το παράπονο της υπουργού, εντοπίζεται σειρά ζητημάτων πολύ πιο σοβαρών από τη χαλαρή — και στα όρια του κουτσομπολιού — δημόσια συζήτηση στα ΜΚΔ. Ζητήματα που αγγίζουν τη χιλιόχρονη ιστορία της δικαιοσύνης αλλά και το πλαίσιο που ισχύει με το δικαστικό προσωπικό. Εκτός από τα ζητήματα που αναφέρονται κατά καιρούς (οικογενειοκρατία, επιλογή και πρόκληση δικαστών), μια εικόνα για το δικαστικό σύστημα της Κύπρου δίνει η Κομισιόν στην έκθεσή του 2020 για το κράτος δικαίου - Κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Κύπρο: «Το επίπεδο της εκλαμβανόμενης ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης είναι κατ'ελάχιστον στην έκθεση της Κομισιόν στην οποία παρατίθενται και τα στοιχεία που οδήγησαν στη συγκεκριμένη αξιολόγηση. Όπως αναφέρεται, «Όσον αφορά την αντίληψη του ευρέος κοινού, το 55% θεωρεί ότι η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης είναι «αρκετά καλή και πολύ καλή», ποσοστό που μειώθηκε ελαφρώς το 2020. Όσον αφορά την αντίληψη των εταιρειών, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 48% και έχει μειωθεί κατά τα τελευταία 12 έτη». Πέραν όμως των στατιστικών μεθόδων, η αδυναμία ή η ανικανότητα της δικαιοσύνης να προστα-

Η αντίδραση της Αστυνομίας αλλά και ο χειρισμός του αιτήματος για έκδοση εντάλματος έρευνας έχουν φέρει στην επιφάνεια πολύ πιο σοβαρά ζητήματα από αυτά που προκάλεσε η δημόσια αντίδραση της υπουργού Δικαιοσύνης και αφορούν τα επίπεδα του συστήματος δικαιοσύνης.

Από συμπληγάδες η μεταρρύθμιση

Στο γενικότερο κεφάλαιο των διαρθρωτικών αλλαγών, το νομοθετικό πλαίσιο βρίσκεται σκαλωμένο στη Βουλή των Αντιπροσώπων με τα 9 νομοσχέδια που υπέβαλε το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης τον Μάιο του 2019 να εκκρεμούν. Για τη σημαντική καθυστέρηση που παρατηρείται, η υπουργός Δικαιοσύνης Έμιλυ Γιολίτη στην πρώτη της συνέντευξη μετά την ανάληψη των καθηκόντων της στην «Κ», είχε διαβεβαιώσει πως θα προσπαθήσει να ξεπεράσει τα εμπόδια και τις ενστάσεις που υπάρχουν για τις προτεινόμενες αλλαγές στο δικ-

αστικό σύστημα: «Υπήρχαν ακόμη ανοικτά κεφάλαια και όπως γνωρίζετε υπάρχει τώρα η πρόθεση να επιστραφεί στο Υπουργείο για περαιτέρω διαβούλευση το βασικό μέρος της μεταρρύθμισης, δηλαδή η αναδιάρθρωση των ανώτερων βαθμίδων της Δικαιοσύνης». Μέχρι σήμερα τα νομοσχέδια εκκρεμούν, μια εξέλιξη που ήδη δημιουργεί υπόνοιες για αλλαγές της τελευταίας ώρας που σχετίζονται, κατά κάποιον τρόπο, με την παλαιότητα της προσαρμογής των περιορισμών οι μεταρρυθμίσεις και ως εκ τούτου να διαγωνισθεί το υφιστάμενο καθεστώς.

τεύσει τους πολίτες και την ιδιωτικότητα της οικίας τους από αναλογικά και σε σχέση με το ενδεχόμενο αδίκημα (σε αυτήν την περίπτωση κριτική με κούμπω), ισχυρότερες αντιδράσεις της αστυνομίας είναι το μεγάλο ζήτημα. Όπως επίσης και το γεγονός της δια του αποτελέσματος ανικανότητας του δικαστή να λειτουργήσει με κοινωνικές παραστάσεις, να γνωρίζει τι είναι οι λογαριασμοί - παρωδία στα ΜΚΔ και να απορρίψει το αίτημα διαφυλάττοντας το κύρος της δικαιοσύνης, της αστυνομίας, της υπουργού αλλά και το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών.

«Ομάδες και επιρροές»

Στο κεφάλαιο διαφθοράς, η έκθεση σημειώνει πως «η Κύπρος έχει θεμελιώσει κάποια πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση και τη διερεύνηση της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένων των ιδιαίτερα προβληματικών υποθέσεων. Ωστόσο, βασική νομοθεσία για την πρόληψη της διαφθοράς εξακολουθεί να εκκρεμεί». Στο σημείο αυτό η έκθεση σημειώνει με έμφαση ένα διαχρονικό ζήτημα του κυπριακού συστήματος απονομής δικαιοσύνης, το οποίο κατά καιρούς ανακύπτει. Την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (lobbying) καθώς και την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος που εξακολουθούν να μη ρυθμίζονται νομοθετικά, ενώ δεν έχει ακόμη συσταθεί ανεξάρτητη αρχή για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Άλλα θέματα που σημειώνονται στην έκθεση και στο κομμάτι διαφθοράς αφορούν το πόθεν έσοχα και την υπόδειξη πως το υφιστάμενο καθεστώς θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της παρακολούθησης των σχετικών δηλώσεων.

Επίπεδο δικαστών

Η έκθεση αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλλονται από

το 2019 για αλλαγές στο δικαστικό σύστημα με σκοπό, όπως τονίζεται, να ξεπεραστούν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την αποδοτικότητα και την ποιότητα των, ιδίως στο πεδίο της ψηφιοποίησης. Η έκθεση καταπιάνεται και με το κεφαλαίοδες ζήτημα κατάρτισης αλλά και του συστήματος διορισμού δικαστών χωρίς να προβαίνει σε αξιολόγηση. Ένα ζήτημα που κατά καιρούς έχει προκαλέσει έντονο διάλογο στο νομικό κόσμο της Κύπρου, παραπέμποντας στο γενικό σχολίο της έκθεσης περί άσκησης πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (lobbying).

Στις προσεχτικές διατυπώσεις της έκθεσης, φαίνεται πως η υφιστάμενη πρακτική διορισμού δικαστών απέχει κατά πολύ από την πρακτική που εφαρμόζονται άλλες χώρες της Ε.Ε. Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Τον Ιούλιο του 2019 το Ανώτατο Δικαστήριο καθιέρωσε νέα αναλυτικά κριτήρια για την επιλογή, τον διορισμό, την αξιολόγηση και την προαγωγή των δικαστών. Στόχος είναι η εναρμοσύνη των εν λόγω διαδικασιών με τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές στην ΕΕ».

Σχολή Δικαστών

Αλλά και στο διαχρονικό αίτημα του νομικού κόσμου της Κύπρου για δημιουργία Σχολής Δικαστών, η πρακτική που ακολουθήθηκε στην Κύπρο διαφέρει από τη εφαρμοζόμενη σε άλλες χώρες. Η Σχολή Δικαστών της Κύπρου έχει μόνο επιμορφωτικό σκοπό και απευθύνεται σε ήδη διορισμένους δικαστές. Εν αντιθέσει στη Σχολή Δικαστών της Ελλάδας απαιτείται εισαγωγικός διαγωνισμός γραπτός και προφορικός. Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, η Σχολή Δικαστών έχει αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση των δικαστών, καθώς και να διεξάγει έρευνες σε θέματα που σχετίζονται με τη δικαιοσύνη.

Μπολιάζουν ελπίδες οι νέες δόσεις

Σειρά για έγκριση στην Ε.Ε. παίρνει μετά από πολλές περιπέτειες η AstraZeneca

Τον ανταποκριτή στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Στην παραγγελία μέχρι και 300 εκατ. επιπρόσθετων δόσεων του εμβολίου της Pfizer/BioNTech επενδύει η Κομισιόν για επίτευξη των εμβολιασμών αλλά και ανατροπή της αρνητικής εικόνας που δημιουργήθηκε λόγω των ελλείψεων στην παραγωγή και παράδοση δόσεων. Όπως όμως ανακοινώθηκε περί τα τέλη της εβδομάδας, αυτές οι επιπρόσθετες δόσεις δεν θα φτάσουν στις χώρες αμέσως, αλλά θα ξεκινήσουν τμηματικά να παραδίδονται στα κράτη μέλη που παράγγειλαν εμβόλια της Pfizer/BioNTech από τον Μάρτιο. Την ίδια στιγμή, η εκτελεστική διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) Έιμντ Κουκ ανακοίνωσε την Παρασκευή πως ο οργανισμός έχει λάβει επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με το εμβόλιο της AstraZeneca. Στη βάση των νέων δεδομένων που αφορούν την τρίτη φάση δοκιμών, ο EMA αναμένει την εταιρία να καταθέσει αίτηση για έγκριση την ερχόμενη εβδομάδα. Σύμφωνα με την κ. Κουκ, η έγκριση από τον EMA θα δοθεί περί τα τέλη Ιανουαρίου, κάτι που σημαίνει πως εντός Φεβρουαρίου θα μπορέσουν να αρχίσουν να αποστέλλονται οι πρώτες δόσεις.

Τυχόν έγκριση του εμβολίου αυτού, που είναι φθηνότερο από αυτά της Pfizer/BioNTech και της Moderna (σύμφωνα με πληροφορίες που διέρρευσε κατά λάθος Βελγίδα υπουργός τον Δεκέμβριο κοστίζει 1,78 ευρώ ανά δόση έναντι 12 και 18 ευρώ για τα άλλα δύο) αλλά και ευκολότερο στην μεταφορά και στη φύλαξη καθώς δεν χρειάζεται ειδικά ψυγεία,

θα επισπεύσει σημαντικά την πρόοδο των εμβολιασμών.

Οι προοπτικές για περισσότερες δόσεις είναι ενθαρρυντικές. Για παράδειγμα η Βελγική κυβέρνηση, που είχε δεχθεί πολλές επικρίσεις για την αργή πορεία των εμβολιασμών, ανακοίνωσε πως μπορεί να εμβολιάσει τις ευάλωτες ομάδες και τους εργαζόμενους πρώτης γραμμής μέχρι τον Ιούνιο. Η αλλαγή τακτικής οφείλεται στην επικείμενη παραλαβή εμβολίων της Moderna, αλλά και στην έγκριση από τον EMA της πρακτικής εμβολιασμών με μικρότερες δόσεις. Τα επόμενα βήματα αφορούν τον καλύτερο συντονισμό των κρατών μελών, μια και όλα τα μέχρι στιγμής εμπόδια δείχνουν πως αν η ΕΕ ακολουθούσε εξ αρχής ενιαία πολιτική θα μπορούσε να είναι πιο αποτελεσματική. Σε αυτό το γεγονός βασίζεται και η Κομισιόν τη συνεχιζόμενη προσπάθεια της για ανάληψη περισσότερων αρμοδιοτήτων σε περιπτώσεις υγειονομικών κρίσεων. Η Πορτογαλική Προεδρία του Συμβουλίου έχει ήδη ανακοινώσει πως θα εγείρει το θέμα του συντονισμού στο επόμενο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων στο τέλος του μήνα.

Ορατή η έγκριση

Το εμβόλιο της AstraZeneca, που αναπτύχθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, έχει ήδη αρχίσει να διανέμεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, ωστόσο η εταιρία δεν είχε καταθέσει αίτηση για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κι αυτό γιατί τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του ο EMA, ο οποίος παρακολουθεί την πορεία των δοκιμών, δεν ικανοποιούσαν τον οργανισμό μεταξύ άλλων λόγω των ανησυχιών

Η Κύπρος έχει παραγγείλει εμβόλια από την Pfizer/BioNTech (με τα οποία ξεκίνησαν οι πρώτοι εμβολιασμοί) και τη Moderna (που αναμένεται να σταλούν στα κράτη μέλη την ερχόμενη εβδομάδα), ενώ οι περισσότερες παραγγελίες για την Κύπρο αφορούν την AstraZeneca.

Τυχόν έγκριση του εμβολίου αυτού, που είναι φθηνότερο από αυτά της Pfizer/BioNTech και της Moderna αλλά και ευκολότερο στην μεταφορά και στη φύλαξη, θα επισπεύσει σημαντικά την πρόοδο των εμβολιασμών.

που προέκυψαν από τη μεθοδολογία του υπολογισμού της αποτελεσματικότητάς του. Η προχθεσινή ανακοίνωση του EMA είναι ουσιαστικά ένδειξη πως τα νέα στοιχεία για το εμβόλιο της AstraZeneca αυξάνουν σημαντικά τις πιθανότητες να εγκριθεί. Όπως και τα πρώτα δύο εμβόλια, μετά την εισήγηση της EMA η Κομισιόν θα κληθεί να εγκρίνει τη διάθεση του εμβολίου της AstraZeneca για τις ευρωπαϊκές αγορές και στη συνέχεια να εγκριθεί από τις εθνικές αρχές, διαδικασία που χρειάζεται μερικές ημέρες ως και μια εβδομάδα για να ολοκληρωθεί. Το επόμενο εμβόλιο που αναμένεται να φτάσει στα γραφεία του EMA στο Άμστερνταμ για έγκριση είναι

αυτό της Janssen (θυγατρική της γνωστής Johnson & Johnson) το οποίο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο δοκιμών.

Σημειώνεται πως η Κύπρος έχει παραγγείλει εμβόλια από την Pfizer/BioNTech (με τα οποία ξεκίνησαν οι πρώτοι εμβολιασμοί) και την Moderna (που αναμένεται να σταλούν στα κράτη μέλη την ερχόμενη εβδομάδα), ενώ οι περισσότερες παραγγελίες για την Κύπρο αφορούν την AstraZeneca. Επίσης έχουν γίνει παραγγελίες από την Janssen και την CureVac. Ουσιαστικά η Κύπρος έχει επιλέξει να παραγγείλει το μίξιμο των δόσεων που της αναλογούν σε κάθε περίπτωση για να καλύψει τις ανάγκες της, συμπεριλαμβανομένων και των αναγκών της τ/κ κοινότητας.

Για 80% των Ευρωπαίων

Όπως ανακοινώθηκε από την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν την Παρασκευή, η Ε.Ε. κατέληξε σε συμφωνία με τη σύμπραξη Pfizer/BioNTech για προσθήκη ακόμα 300 εκατ. δόσεων στο συμβόλαιο μεταξύ των δύο πλευρών, αρχικά με 200 εκατ. δόσεις και στη συνέχεια τη δυνατότητα παραγγελίας ακόμα 100 εκατ. δόσεων. Οι πρώτες 75 εκατ. από αυτές τις επι-

πρόσθετες δόσεις αναμένεται να είναι έτοιμες για παραλαβή μετά τον Μάρτιο, και οι υπόλοιπες θα ακολουθήσουν μέχρι το τέλος του έτους. Τα εμβόλια που θα αρχίσουν να διοχετεύονται κατ' αναλογία πληθυσμού (και ανάλογα με τις παραγγελίες) στα κράτη μέλη το αμέσως επόμενο διάστημα είναι αυτά της Moderna την ερχόμενη εβδομάδα. Πρόκειται για παραγγελία 160 εκατ. συνολικά δόσεων (80 εκατ. αρχικά και επιλογή για ακόμα 80 εκατ.). Ήδη με αυτούς τους αριθμούς, η κ. φον ντερ Λάιεν τόνισε την Παρασκευή πως η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει τη δυνατότητα εμβολιασμού 380 εκατ. πολιτών (καθώς κάθε άτομο χρειάζεται δύο δόσεις) ή του 80% του πληθυσμού της. Η είδηση πως το εμβόλιο της Pfizer είναι αποτελεσματικό και κατά των νέων στελεχών του ιού στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Νότιο Αφρική αυξάνει την αισιοδοξία στην Ε.Ε.

Πολιτική διάσταση

Οι υπολογισμοί αυτοί έρχονται εν μέσω επικρίσεων για το ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν παραλάβει τις ποσότητες που ανέμεναν, επικρίσεις που ήταν ιδιαίτερα έντονες κυρίως στη Γερμανία και δεν είναι καθόλου άσχετες με την κούρα για

τη διαδοχή της Άγκελα Μέρκελ. Ωστόσο, παραμένει γεγονός πως οι διαδικασίες της Ε.Ε., σε συνδυασμό με τα προβλήματα της AstraZeneca, είχαν ως αποτέλεσμα οι διαδικασίες εμβολιασμού να ξεκινήσουν αργά. Η ίδια η Κομισιόν στις δηλώσεις εκπροσώπων της επιμένει πως ορθά επέλεξε πολλαπλές επιλογές και εταιρίες και πως κανείς δεν μπορούσε να γνωρίζει για ποιο εμβόλιο θα ήταν έτοιμο πιο γρήγορα. Η Κομισιόν δείχνει επίσης τις εταιρίες, με την Επιτροπή για θέματα υγείας Στέλλα Κυριακίδη να κάνει λόγο για μειωμένη παραγωγική ικανότητα των φαρμακευτικών. Σε αυτό το πλαίσιο γίνονται προσπάθειες, όπως έγινε γνωστό, για δημιουργία νέου εργοστασίου της BioNTech στη Γερμανία.

Η Κομισιόν έχει επίσης διαφεύσει πληροφορίες πως η Γερμανία έχει προχωρήσει σε παραγγελίες εμβολίων διμερώς με τις εταιρίες παρακάμπτοντας την Ευρώπη. Μπορεί η διάφηση να στέκει, όμως η είδηση που κυκλοφόρησε φαίνεται να βασίζεται σε μια δόση αλήθειας. Η Γερμανία, όπως εσχάτως και η Γαλλία, έχουν αγοράσει δόσεις των ακριβότερων εμβολίων (μεταξύ τους και της BioNTech) που άλλες χώρες επέλεξαν να μην παραγγείλουν λόγω της τιμής τους.

Ένα tweet της Leeds United πυροδότησε επικοινωνιακή κρίση

Η στοχοποίηση της Βρετανίδας σχολιάστριας Karen Carney ανάγκασε την αγγλική ποδοσφαιρική ομάδα να αναδιπλωθεί

Του ΚΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΡΩΣΣΙΔΗ

Αίσθηση στον χώρο του αγγλικού ποδοσφαίρου δημιουργήθηκε η σεξιστική επίθεση που δέχθηκε η σχολιάστρια της Amazon Prime Video Sport και πρώην διεθνής της Εθνική ομάδας ποδοσφαίρου γυναικών της Αγγλίας, Karen Carney. Πέραν της ουσίας του θέματος, όπου άλλο ένα θλιβερό περιστατικό κοινωνικού ρατσισμού έρχεται να προστεθεί στις δεκάδες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας το τελευταίο διάστημα, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η επικοινωνιακή διάσταση του ζητήματος.

Με το πέρας του αγώνα Leeds-West Brom για την Premier League, τον οποίο η γηπεδούχος ομάδα κέρδισε με 5-0, η Carney εξέφρασε τις αμφιβολίες της για το κατά πόσον η ομάδα του Yorkshire θα μπορέσει να συνεχίσει να αγωνίζεται στους ίδιους ρυθμούς μέχρι το τέλος της σεζόν. Σημείωσε δε ότι η Leeds επωφελήθηκε πέρυσι από τη διακοπή του πρωταθλήματος, λόγω κορωνοϊού, γεγονός που τη βοήθησε να εξασφαλίσει την άνοδο της στη Premier League για πρώτη φορά μετά από 16 χρόνια. Άμεση ήταν η απάντηση της Leeds, μέσω Twitter. Η αγγλική ομάδα επέλεξε ένα απόσπασμα 18 δευτερολέπτων από το σχόλιο της Carney, το οποίο ανάρτησε στον επίσημο λογαριασμό του συλλόγου, που συγκεντρώνει 668,000 followers. Το βίντεο, συνοδευόταν από emojis και το εξής σχόλιο: «Κερδίσαμε την άνοδο λόγω Covid. Κερδίσαμε το πρωτάθλημα με δέκα βαθμούς διαφορά. Γεια σου @rkingvideosport». Μέσα σε μόνο λίγα λεπτά

η ανάρτηση έγινε viral, με χιλιάδες endorsements, retweets, ειδήσεις σε αθλητικά portals και σχόλια σε ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές.

Τα σεξιστικά σχόλια

Αφενός, το tweet ήταν αιτία για να ξεκινήσει το διαδικτυακό bullying και μαζί ένας καταγεγραμμένος σεξιστικός σχολίων από της Carney. Αναρτήσεις τύπου «πήγαινε στην κουζίνα σου», «άσε κάτω το μικρόφωνο, πήγαινε να πλύνεις τα πιάτα και να σιδερώσεις» και «women's lives matter, αλλά όχι και να μας κάνουν υποδείξεις στο ποδόσφαιρο», έπεφταν βροχή κάτω από την ανάρτηση της Leeds. Τα επιθετικά μηνύματα είχαν ως αποτέλεσμα η Carney να κλείσει τον λογαριασμό της. Αφετέρου, το tweet προκάλεσε θυέλλα αντιδράσεων στον κόσμο του ποδοσφαίρου, με τη Leeds να κατηγορείται για στοχοποίηση της Βρετανίδας σχολιάστριας. Η Bethany England, πρώην συμπαίκτρια της Carney στην Εθνική Αγγλίας, έγραψε στο twitter: «Φρικτή συμπεριφορά από την πλατφόρμα σας. Διαδικτυακό bullying σε μια γυναίκα και στοχοποίησή της, διότι κάνει τη δουλειά και έχει άποψη». Η δε αθλητικογράφος της Guardian, SuzyWrack, έγραψε: «Πώς γίνεται να μην υπολόγισε η Leeds ότι θα συνέβαινε όλο αυτό μετά τη στοχοποίηση της γυναίκας;». Για ντροπή και στοχοποίηση έκανε λόγο και ο πρώην ποδοσφαιριστής της Leeds και της Manchester United, Rio Ferdinand, καλώντας την πρώην ομάδα του να διαγράψει το tweet.

Σε ανάρτησή του στο Twitter, ο ιδιοκτήτης της Leeds, Andrea Ra-

Τα ρατσιστικά μηνύματα είχαν ως αποτέλεσμα η Carney να κλείσει τον λογαριασμό της.

Τα σόσιαλ μίντια αποτελούν ισχυρό όπλο στη φαρέτρα οποιουδήποτε οργανισμού θέλει να μεταδώσει τα μηνύματά του. Ταυτόχρονα, μπορούν να στραφούν εναντίον του, με ανυπολόγιστες συνέπειες για την εικόνα και τη φήμη του.

drizzani, έδειξε να συμφωνεί με το πνεύμα της ανάρτησης της ομάδας του. Αφού έκανε retweet την ανάρτηση, ακολούθησε με δεύτερο tweet ανέλαβε την ευθύνη, χωρίς ωστόσο να απολογείται. «Αναλαμβάνω την

ευθύνη για το tweet του συλλόγου. Ωστόσο, θεωρώ το σχόλιο (της Carney), εντελώς ακραίο και ασεβές για τον συλλόγο και συγκεκριμένα για τη φανταστική και σκληρή δουλειά που γίνεται τα τελευταία δύο χρόνια, η οποία επιβεβαιώνεται από όλα τα στατιστικά». Η τοποθέτηση του Radrizzani, βρήκε στήριξη από παλιούς ποδοσφαιριστές της Leeds, ενώ οι οπαδοί του συλλόγου τόνισαν πως ό, τι συνέβη δεν είχε σχέση με το φίλο της σχολιάστριας. Σημείωσαν ότι και στο παρελθόν ασκήθηκε κριτική σε ποδοσφαιριστή της Aston Villa, αλλά και στον προπονητή της Sheffield United. Το tweet του Radrizzani, πάντως, πυροδότησε ένα δεύτερο κύμα αντιδράσεων για τη στάση του συλλόγου και τη στοχοποίηση της Carney.

Διόλου τυχαία, λίγες ώρες αργότερα, η Leeds εξέδωσε ανακοίνωση, καταδικάζοντας τις επιθέσεις κατά της Carney. «Όλοι στον συλλόγο σέβονται όσα η Karen έχει πετύχει στο ποδόσφαιρο, στη δουλειά της στα ΜΜΕ αλλά και στο φιλανθρωπικό της έργο», ανέφερε. Σε συνέχεια της ανακοίνωσης ο Radrizzani πρόσθεσε: «Λυπάμαι πολύ για τον εκφοβισμό που δέχθηκε η Karen στα social media. Ήθελα να υπερασπιστώ τον συλλόγο μου και τους ποδοσφαιριστές από ένα σχόλιο το οποίο ενίγισα ότι ήταν σκληρό. Το tweet μας δεν ήταν επιθετικό, απλώς παρέθετε το ότι κερδίσαμε το πρωτάθλημα με δέκα βαθμούς διαφορά. Δεν περιμέναμε να λάβει τέτοιες διαστάσεις το θέμα και λυπούμαστε που βίωσε αυτή την εμπειρία. Θα σέβομαι ως άτομο και ως σχολιάστρια και εύχομαι να αναλαμβάνεται

νοουδύταν από απολογία, η οποία σε τέτοιες περιπτώσεις κατευνάζει τα πνεύματα. Η πρώτη τοποθέτηση του ιδιοκτήτη, ενόχου της αντιδράσεις και τις διαδικτυακές επιθέσεις. Ως εκ τούτου, λίγες ώρες αργότερα η ομάδα αναγκάστηκε να εκδώσει ανακοίνωση, με τον ιδιοκτήτη να επανέρχεται σε αντίστοιχο πνεύμα. Ούτε η ομάδα απολογηθηκε, προφανώς για να μη δυσμενήσει όσους φιλάθλους συμφορήσαν με την πρώτη ανάρτηση. Όμως, επέδειξε κατανόηση για τη περιστάση και σεβασμό για τη σχολιάστρια και το έργο που επιτελεί. Σε αντίστοιχο πνεύμα ήταν και η δεύτερη τοποθέτηση του ιδιοκτήτη, ο οποίος προστάθηκε να ριζήσει γέφυρες συμφιλίας με το «θύμα», προσκαλώντας την για γνωριμία στο προπονητικό κέντρο της ομάδας. Τόσο με τον ίδιο τον ιδιοκτήτη όσο και με τον επιθετικό της Leeds, Patrick Bamford, ο οποίος στο παρελθόν έπεσε θύμα διαδικτυακού εκφοβισμού. Παρά την κατακραυγή, η ομάδα δεν διέγραψε το tweet, όπως συνήθως αρκεί ο οργανισμός να προσωπικότητας που πανικοβάλλονται, όταν οι πρώτες αντιδράσεις είναι αρνητικές. Επικράτησε η αντίληψη πως ό,τι γράφεται στο διαδικτυο δεν διαγράφεται. Η Leeds δεν κρύφτηκε. Τοποθετήθηκε επί του θέματος και ακολούθησε επιδίωξη να το «σπρώξει» πιο κάτω, δημιουργώντας περιεχόμενο για άλλα θέματα που σχετίζονται με τον οργανισμό.

Ο κ. Καραλάμπος Ρωσσιδής είναι διευθυντής Επικοινωνίας στη ΓΝΩΡΑ Σύμβουλοι Επικοινωνίας.

Όσο μας μαντρώνεις τόσο μας πορώνεις

Γυναίκα στην Αμμόκωστο

Μπορεί στον Συναγερμό να έχουν πει κάτι για την πίσσή τους πολλοί μετά το άρθρο του Χάρη Γεωργιάδη «Νέος Ρεαλισμός», ωστόσο οι διαδικασίες για τη σύνθεση του ψηφοδέλιου συνεχίζονται αδιάκοπα. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην επαρχία Αμμοχώστου. Έχει ακουστεί εντόνως το όνομα γνωστής και έμπειρης δημοσιογράφου, η οποία όπως μαθαίνει η στήλη έχει απορρίψει ευγενικά την πρόταση, το όνομα της κόρης του Τάσου Ισαάκ, Αναστασία, αλλά και το όνομα της γνωστής τραγουδίστριας, Αλεξίας Βασιλείου.

Το χρώμα του υπουργού

Είναι πίσω το ΑΚΕΛ στην κατάρτιση ψηφοδέλιου, ωστόσο γίνονται κρούσεις σε πρόσωπα. Για την επαρχία Λεμεσού, ακούγεται έντονα το όνομα γνωστής παρουσιάστριας. Παρουσιάστρια, η οποία βρισκόταν μέχρι πρότινος πολύ κοντά στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Ένα μέλος του υπουργικού συμβουλίου, έχει αρχίσει πάντως να χάνει το χρώμα του με αυτή την εξέλιξη.

Άντε και στο surfinor

Να το δείτε ο τεράστιος Γενικός Ελεγκτής θα δώσει στη δημοσιότητα ειδική έκθεση για τον COVID-19 ότι του την έχει στημένη και δεν τον αφήνει να επιτελέσει απερίσπαστα το κοινωνικό του έργο. Με την απαγόρευση των τηλεοπτικών φακών, στην παράδοση της ετήσιας έκθεσης του Οδυσέα -Τσακ Νόρις και την απώλεια του να κάνει ακόμα ένα live show ψεμάτων - υπερβολών και επιλεκτικών κατηγοριών, επιστρέφοντας στο μετερίζι του ανένδου αγώνα κατά της διαφθοράς - γραφείο του στην Ελεγκτή Υπηρεσία, αποφάσισε με τον Διόσκουρο του, μικρό Τσακ Νόρις, κ. Πετρίδη, λειτουργό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να συστήσουν κανάλι στο YouTube για να αυτοθαυμάζονται και να ανακτήσουν την χαμένη τους προβολή. Άντε Οδυσσέα να σε δούμε και καναλάρχη για να μην έχεις ανάγκη να διαπλεκόμενα ΜΜΕ. Να βγαίνεις παράθυρο στον Πετρίδη και να ορκίζεσαι πως δεν δίνεις στη δημοσιότητα εκθέσεις για το Υπουργείο Άμυνας.

Χασμιός

Ο Υφυπουργός Τουρισμός Σάββας Περίδης, είναι ακόμα μέλος του Υπουργικού

Λαϊκή έκφραση με μικρή παραλλαγή προσαρμοσμένη σε καιρούς κορωνοϊού. Κύριε Νίκο, όταν ο περίγυρος σε έπρηζε να λάβεις μέτρα, προσπαθούσες να φτιάξεις την εικόνα της κυβέρνησης με τα διαβατήρια, με μέτρα χάδια. Και αν στις 31 Ιανουαρίου δεν υποχωρήσουν τα νούμερα, τι θα κάνεις δηλαδή θα μας έχεις κλεισμένους μέχρι τον Φεβρουάριο;

Συμβουλίου; Πού χάθηκε; Από το καλοκαίρι που κάθε μέρα ήταν πρώτη μούρη σε κανάλια, ραδιόφωνα και εφημερίδες έχει χαθεί από προσώπου γης. Όλα τα έχουμε το μόνο που μας έλειπε να σκάσει καμία βόμβα στους πάνω ορόφους στην είσοδο της Λευκωσίας. Πάντως κάποιες γλώσσες λένε πως η μπάλα με τον κορωνοϊό χάθηκε μετά το καλοκαίρι, ένεκα των υπερεκτιμήσεων που γίνονταν για τα ποσοστά αφίξεων τουριστών εν μέσω πανδημίας και τα μέτρα που δεν έλαβε τότε η κυβέρνηση προκειμένου να προλάβει την επέλαση του ιού τον χειμώνα. Πάντως τις προβλέψεις για 30% τουριστών η κυβέρνηση τις προσέπεσε με ελαφρά πηδηματάκια.

Ούτε γάτα ούτε ζημιά κ. Νίκο;

Θετική εικόνα

Η παρουσία του Υπουργού Υγείας στην παρουσίαση των μέτρων κατά της πανδημίας, απέσπασε θετικά σχόλια. Υπό τις περιστάσεις ο Κωνσταντίνος Ιωάννου, όπως και παλιότερα, έχει αναλάβει τα δύσκολα της πανδημίας και παρά τα όσα λέγονται κατά καιρούς τα έχει πάει καλά. Ο Υπουργός Υγείας ήταν ένα από τα κυβερνητικά στελέχη που πάντα υποστήριζε τη σκληρή γραμμή αντιμετώπισης της πανδημίας, ασχέτως τελικού αποτελέσματος. Μάλιστα

σε κάποιες περιπτώσεις δεν δίστασε να εκφράσει την ενόχλησή του, με τις παλιωδίες κάποιων μελών της Συμβουλευτικής ομάδας και τα όσα έλεγαν δημόσια μόλις έβλεπαν μπροστά τους, τηλεοπτικό φακό προκειμένου να καϊδέψουν αυτά. Η στάση του Υπουργού δεν περνά απαρατήρητη στον λόφο και από τον κ. Νίκο ο οποίος όπως λέγεται τον έχει ψηλά.

Δεν είναι η πρώτη φορά

Στις 18 Ιανουαρίου θα συνέλθει εκτάκτως η Ολομέλεια της Βουλής προκειμένου να ψηφίσει τον προϋπολογισμό για το 2021.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΜΙΛΥ ΓΙΟΛΙΤΗ

Μέχρι τη στιγμή που γράφεται η στήλη, η υπουργός Δικαιοσύνης δεν έχει ακόμη απολογηθεί για την απόφασή της να καταγγείλει στην αστυνομία έναν λογαριασμό που τη σπιντρίζει. Αποτέλεσμα αυτού, η αστυνομία να μπορούσε στο σπίτι πολίτη και να του μαζέψει της συσκευές. Αναμένουμε με ενδιαφέρον να δούμε πώς θα εξηγήσει στην επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αυτή την κατάχρηση εξουσίας.

Ο ανένδοτος αγώνας των κομμάτων της αντιπολίτευσης, άντεξε ακριβώς ένα μήνα. Το ΑΚΕΛ θα παραμείνει σταθερό στη θέση του, το θέμα είναι τι θα κάνουν τα υπόλοιπα κόμματα. Το ΔΗΚΟ ως κόμμα αρχών, όπως παρουσιάζεται, θα σταθεί στο ύψος του ή θα αρχίσει να τα μασάει προτάσσοντας διάφορες δικαιολογίες; Όπως και η ΕΔΕΚ η οποία όπως λέγεται είναι έτοιμη να κάνει τη μεγάλη στροφή. Να το δείτε πως όποια κόμματα ψηφίσουν τώρα, θα επικαλεστούν την πανδημία και τα σκληρά μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση προκειμένου να στηριχθούν οι εργαζόμενοι. Τα ίδια είχαν κάνει και επί διακυβέρνησης Κληρίδη και μετά κάποιος του παρακαλούσαν να τους βγάλουν από το αδιέξοδο. Και ύστερα λένε πως σέβονται τον κόσμο που έχουν πίσω τους.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Η φανταστική συγκρότηση του λαϊκισμού

Ενας παράξενος και αλλοπρόσθαλος θίασος παρέλασε στην Ουάσιγκτον στις 6 Ιανουαρίου, ημέρα τυπικής επικύρωσης των αποτελεσμάτων του εκλεκτορικού κολλεγίου και επίσημης αναγνώρισης της εκλογικής νίκης του επόμενου προέδρου των ΗΠΑ. Ο θίασος καθοδηγούνταν από αλλόκοτους καρναβάλους ενδεδυμένους με κέρατα και βαμμένους στα χρώματα της αμερικανικής σημαίας. Σαν σε ιερή μέση, ο όχλος με ιαχές ξεχύθηκε στον δρόμο προς το Καπιτώλιο, αναρριχήθηκε στον τοίχο του καλύτερα φρουρούμενου δημόσιου κτηρίου στις ΗΠΑ, αψηφώντας τις σφαίρες των εμβρόντητων φρουρών και το πολυόρκησε, σπέρνοντας τον τρόπο σε βουλευτές και γερουσιαστές. Οι εισβολείς επαναλάμβαναν σκεδόν ιεροτελεστικά αυτοόσια τα λόγια του αρχηγού τους, ότι δήθεν οι Δημοκρατικοί άρπαξαν τη νίκη από τον λαό, εμποδίζοντας την Αμερική να ανακτήσει το μεγαλείο της. Η απόλυτη άρνηση της πραγματικότητας από τον όχλο ήταν η πώλη των φωνών του απερχόμενου προέδρου, ο οποίος αρνούσαν πεισματικά να αποδεχθεί την ήττα του επικαλούμενος θεωρίες συνωμοσίας. Προβάλλοντας τον εαυτό του ως σωτήρα, πάσχιζε ακόμη και την ύστατη στιγμή να πείσει τον ταλαιπωρημένο από αυτόν λαό ότι διώκεται από τους εχθρούς της Αμερικής. Ζητούσε από τους αποδοούς του να κινηθούν προκειμένου να σώσουν το κοινό όραμα αποτρέποντας το φαύλο και διεφθαρμένο κατεστημένο των Δημοκρατικών από το να αποτελειώσει το αποτρόπαιο έργο του κατακερματισμού και του ξεπουλήματος της γνήσιας Αμερικής.

Πολλοί έγκριτοι πολιτικοί επιστήμονες, φιλόσοφοι, κοινωνιολόγοι και ιστορικοί έχουν αναλύσει διεξοδικά το φαινόμενο του λαϊκισμού και τη συνάφειά του με τη δημοκρατία από την αρχαία Ρώμη μέχρι τον Τραμπ. Όμως οι λογοκρατικές προσεγγίσεις αδυνατούν να συλλάβουν το μέγεθος του φαινομένου ή να εξηγήσουν τη δομή και τη συγκρότησή του. Ο Γάλλος ιστορικός Raoul Girardet (1917-2013), στο απaráμιλλο έργο του «Μύθοι και πολιτικές μυθολογίες» (1990), στρέφεται στο συλλογικό φανταστικό και ερμηνεύει το φαινόμενο του λαϊκισμού μέσα από τη μελέτη τεσσάρων μεγάλων πολιτικομυθολογικών εννοιών: τη Συνωμοσία, τον Σωτήρα, τη Χρυσή Εποχή και την Ενότητα του λαού. Τα στρεβλά και πρωταίμια μιας κοινωνίας αποκάλυπτονται μέσα από την εξέταση των ονειρών της. Ο Girardet δείχνει πως οι μεγάλες στιγμές κοινωνικού αναβρασμού ανέκαθεν αντιστοιχούσαν σε φαινόμενα κρίσης, αλλαγής ή ρήξης και συνοδεύονταν από την υπέρμετρη χρήση μυθολογικών μοτίβων. Η ενεργοποίηση των τεσσάρων μύθων βασίζεται στην ικανότητα του φανταστικού να μετατρέπει τα συναισθήματα σε πολιτικούς οραματισμούς και την πολιτική φαντασία σε πολιτική πράξη. Οι τέσσερις αυτοί μύθοι δεν απουσιάζουν από καμία ιστορικοκοινωνική συγκυρία θριάμβου των λαϊκιστών, είτε πρόκειται για την επικράτηση των ολοκληρωτικών καθεστώτων του μεσοπολέμου, τον φασισμό, τον ναζισμό και τον σταλινισμό, είτε για τους εθνικισμούς της μεταπολεμικής περιόδου, τη Χούντα των Συνταγματαρχών και το καθεστώς του Μιλόσεβιτς. Οι

Η κριτική σκέψη θα οδηγήσει αβίστα στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σωτήρες, αλλά ικανοί πολιτικοί, ότι δεν υπάρχουν συνωμοσίες, αλλά ιδιότελη συμφέροντα, παρανομίες και οικονομικό έγκλημα.

ίδιοι μύθοι βρίσκονται πίσω από όλα τα λαϊκιστικά κόμματα που διεκδικούν την ψήφο των «αγανακτισμένων» στην Ευρώπη της κρίσης των δημοσίων χρεών. Οι τέσσερις μύθοι υποδαυλίζουν το μίσος και τη μισαλλοδοξία, ενισχύουν την απογοήτευση και την αγωνία, τρέφουν την οργή και το αίσθημα αδικίας στην ευμάρεια των λαών τους, αυτοί ουδώς ασχολήθηκαν με την εγκαθίδρυση μιας προωποπαγούς εξουσίας. Αντίθετα στόχευσαν στη θέσπιση νόμων και στη συγκρότηση συνταγματικής τάξης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα υπήρξε ο Σόλων, ο Αθηναίος νομοθέτης, ο οποίος, όταν ολοκλήρωσε το νομοθετικό του έργο, αρνήθηκε να πάρει την εξουσία που του πρόσφεραν τόσο οι Δημοκρατικοί όσο και οι Ολιγαρχικοί. Ο λαϊκιστής όμως πορεύεται διαφορετικά, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της δικής του προσωπικής

φωνα με τον Φλωρεντίνο στοχαστή, ο οποίος αναζητούσε εναγωνίως τον ισχυρό άνδρα που θα ένωσε την κατακερματισμένη Ιταλία και θα τη βοηθούσε να ξαναβρεί τη χαμένη της αιγλή. Η πολιτική ιστορία όμως μας δείχνει ότι, αν και όντως υπήρξαν λαμπροί ηγέτες, οι οποίοι σε δύσκολες στιγμές συνέβαλαν στην ευμάρεια των λαών τους, αυτοί ουδώς ασχολήθηκαν με την εγκαθίδρυση μιας προωποπαγούς εξουσίας. Αντίθετα στόχευσαν στη θέσπιση νόμων και στη συγκρότηση συνταγματικής τάξης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα υπήρξε ο Σόλων, ο Αθηναίος νομοθέτης, ο οποίος, όταν ολοκλήρωσε το νομοθετικό του έργο, αρνήθηκε να πάρει την εξουσία που του πρόσφεραν τόσο οι Δημοκρατικοί όσο και οι Ολιγαρχικοί. Ο λαϊκιστής όμως πορεύεται διαφορετικά, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της δικής του προσωπικής

εξουσίας και όχι της απρόσωπης εξουσίας του Νόμου. Την οργή και την απογοήτευση μικρής ή μεγάλης μερίδας του λαού τη μετατρέπει σε μίσος ενάντια στο υπάρχον πολιτικοκοινωνικό καθεστώς, τονίζοντας υπέρμετρα το μέγεθος της διαφθοράς, διαβάλλοντας τους αντιπάλους του και κατηγορώντας τους ως εχθρούς της πατρίδας. Στην εποχή μας η προπαγάνδα αυτή στηρίζεται στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης που διαδίδουν ευφάνταστες θεωρίες συνωμοσίας. Καταγγέλλονται συλλήβδην η «παλαιά» διεφθαρμένη κοινοματική τάξη και η κοινοκρατία, το «σύστημα», η «παγκοσμιοποίηση», ο «νεοφιλελευθερισμός», η «Ευρώπη των Βρυξελλών», η «διαπλοκή» της εξουσίας με τα οικονομικά κέντρα και το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Και στο βάθος των θεωριών αυτών κρύβεται ένας επίδοξος σωτήρας, ο οποίος

στο όνομα της κάθαρσης θα απαλλάξει με ριζοσπαστικό τρόπο τη χώρα από τη συνωμοσία όλων των εχθρών του λαού. Αυτός θα καταφέρει να ενώσει το έθνος και την κοινωνία, να απαλλάξει τον τόπο από το δικασμό της αστικής κοινωνίας σε αυτούς και «προλεταρίους» ή να σταματήσει τη διάβρωση του έθνους από «ξένα» στοιχεία που παρασιτούν εις βάρος του. Επαγγέλλεται την επιστροφή σε μια ουτοπία, την εγκαθίδρυση της «αταξικής κοινωνίας», το Τρίτο Ράιχ, ενώ οραματίζεται «να κάνει την Αμερική ξανά μεγάλη». Αυτό που μας διδάσκει ο Raoul Girardet είναι ότι οι λαϊκιστές διόλου δεν πρωτοτυπούν. Αρκεί να έχει κανείς υπόψιν του τους τέσσερις μύθους και εύκολα θα αναγνωρίσει το ύποπλο παιχνίδι τους. Η κριτική σκέψη θα οδηγήσει αβίστα στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σωτήρες, αλλά ικανοί πολιτικοί, ότι δεν υπάρχουν συνωμοσίες, αλλά ιδιότελη συμφέροντα, παρανομίες και οικονομικό έγκλημα. Η ορθή χρήση του πολιτικού λόγου και η εμπειρία της πολιτικής ιστορίας θα μας πείσουν ότι δεν υπάρχει ούτε υπήρξε αλλά ούτε και θα υπάρξει ποτέ «χρυσή εποχή» ή κάποια πρωταρχική ενότητα του λαού, η οποία όταν αποκατασταθεί θα τον καταστήσει άρτηρο. Ο πλουραλισμός και η πολυφωνία είναι ουσιαστικά χαρακτηριστικά των πολιτικών κοινωνιών που η άρνησή τους μόνο σε στρατόπεδα συγκέντρωσης μπορεί να οδηγήσει.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Το στουπί είναι ακόμη αναμμένο

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Οι πολίτες μιας χώρας θυμωσαν, σε μεγάλο βαθμό δικαιολογημένα, με το πολιτικό τους σύστημα και την ηγεσία τους. Ξαφνικά ένιωσαν όμως ένα πρωτόγνωρο αίσθημα απελευθέρωσης.

Έγινε πλήρως αποδεκτό να μπορείς να βρίσεις ή και να γιαιουρώσεις έναν πολιτικό. Δεν ήταν πια ταμπού. Ξαφνικά μπορούσες να «συναντήσεις» και άλλους οργισμένους συμπολίτες σου και να μοιραστείς την οργή σου. Οχι στο καφενείο, όπως παλιά, αλλά στο Facebook. Εκεί όπου τίποτα δεν θεωρείται ακραίο ή ταμπού. Όσο πιο «παλαβό» και άγριο, τόσο το καλύτερο.

Το Facebook και το YouTube σου άνοιξαν, σχεδόν αναγκαστικά, νέους δρόμους. Εμπαινε εσύ να ψάξεις κάτι, και δίπλα σου πρότειναν να δεις ένα βίντεο που προπαγανδίζει ακραίες απόψεις και κάποια θεωρία συνωμοσίας. Οι μεγάλες εταιρείες το έκαναν για να βγάλουν χρήματα και επειδή μπορούσαν να μετρήσουν τον θυμό σου.

Ήξεραν πού να βρουν τους πελάτες, πού να τους στείλουν και τι να τους ταΐσουν. Δεν τους ενδιέφερε καθόλου αν το δικό τους κέρδος ροκάνιζε τη δημοκρατία, αν διακινούσαν μίσος και τυφλό φανατισμό, αν οδηγούσαν κάποιους απελπισμένους ανθρώπους σε πράξεις βίας. Ολα έβγαζαν νόημα. Το μνημόνιο ήταν μια καλά ενορκηστωμένη απάντηση γιατί κάποιος κέρδισαν χρήματα από αυτό, γιατί οι Γερμανοί ήθελαν να πετρέλαια του Αιγαίου, γιατί, γιατί... Λύσεις επίσης υπήρχαν, αλλά κάποιος τις έκρυβαν. Υπήρχαν φθηνά λεφτά να δανειστούμε, ακόμη και το ομόλογο της Ανατολής. Στο ερώτημα γιατί να επιλέξει να αυτοκτονήσει ένα πολιτικό σύστημα

ακολουθώντας ένα σχέδιο αυτοανατίναξης, απάντηση δεν υπήρχε. Και δεν ενδιέφερε και κανέναν, εδώ που τα λέμε. Σημασία είχε ότι είχαμε βρει τον «παράδεισο»: φτηνή, φαινομενικά πειστική συνωμοσιολογία.

Εν τω μεταξύ, κάποιος φρόντισαν και αποδόμησαν με πάθος και λύσσα τα μέσα ενημέρωσης. Ήταν όλα, αδιακρίτως, πουλημένα, και τους έλεγαν ψέματα, μόνο ψέματα. Οι αμαρτίες τους ήταν όντως πολλές. Αλλά ο κόσμος του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης δεν ήταν ούτε πιο αγελικός ούτε, πολύ περισσότερο, πιο διαφανής. Κάθε άλλο.

Κάποιοι έκτισαν καριέρες. Χρησιμοποίησαν τις νέες τεχνικές επικοινωνίας και εκμεταλλεύτηκαν στο έπακρο τον θυμό. Χωρίς όρια και χωρίς να τους ενδιαφέρει πού οδηγεί αυτός ο κατήφορος. Όταν ήλθαν στην κυβέρνηση, κατάλαβαν αυτό που λέμε πάντα, ότι όποιος ταΐζει το κτήνος του άγριου λαϊκισμού, στο τέλος, διαπιστώνει ότι θα δαγκώσει και εκείνον. Έχουν όμως ευθύνη, όπως και όσοι τάισαν κάποια στιγμή το ίδιο κτήνος με τη μορφή του... Βουκεφάλα.

Αυτά που άρχισαν εδώ το 2010-11 οδήγησαν σε όσα έγιναν προκτές στο Καπιτώλιο. Εμείς τα περάσαμε χωρίς. Με δεδομένη την οικονομική κρίση, δείξαμε τεράστια ωριμότητα και αντοχές. Χρειάζεται όμως προσοχή. Στην Αμερική λένε ότι ο Τραμπ έφυγε, αλλά ο τραμπισμός θα μείνει. Και εδώ λοιπόν στην Ελλάδα, ο «τραμπισμός» είναι απλωμένος παντού, με τη μορφή των θεωριών συνωμοσίας, της τυφλής οργής και ανπιστοτημάτων. Το στουπί είναι αναμμένο ακόμη. Και η «καύσιμη ύλη», η απελπισία από τη νέα οικονομική κρίση και την πανδημία, είναι ακόμη μπλόικ και έτοιμη να ανάψει.

Πολλοί οι εχθροί ημών

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ

Η άσκηση του καθήκοντος εκκλησιαστικής ανυπακοής είναι μάλλον ασύνηθες φαινόμενο στις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας. Κυρίως εκδηλώνεται όταν μια «προοδευτική» ούτως ειπείν κυβέρνηση διαταράσσει τις λεπτές ισορροπίες στις σχέσεις δύο θεσμών με εκ διαμέτρου αντίθετες κοσμοθεωρήσεις, που πρέπει να εναρμονισθούν.

Πρόκειται ασφαλώς για άσκηση δυσχερεστάτη. Διότι η Εκκλησία είναι ο θεσμός των παραδόσεων, με άλλα λόγια εμφορείται από μία συντηρητική θεώρηση κοινωνικής συμπεριφοράς. Ενώ η Πολιτεία, και ειδικότερα μια «προοδευτική» κυβέρνηση, κρίνει αναγκαία την αποδυνάμωση των παραδοσιακών αναγκωμάτων για να ανταποκριθεί επιτυχέστερα στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Είναι αναγκαίο ίσως στο σημείο αυτό να διευκρινισθεί ότι, για τις ανάγκες του παρόντος κειμένου, η Εκκλησία νοείται ως επί Γης θεσμός, με ό,τι συνεπάγεται αυτό, και όχι ως η μεγαλύτερη ανατροπή στην ιστορία του ανθρώπου, όπως στην ουσία είναι η χριστιανική διδασκαλία.

Απορούν κάποιοι αναλυτές πως είναι δυνατόν να εκδηλώνεται μια ρήξη στις σχέσεις της Εκκλησίας με μια κεντροδεξιά κυβέρνηση. Απλώς δεν θέλουν να ομολογήσουν ότι η «επιτελική κυβέρνηση» του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη ψηφίσθηκε με από τους συντηρητικούς πολίτες, αλλά είναι απεμπιστευτική φιλελεύθερη και αγνωστικιστική. Όμως η κρίση δεν προέκυψε από αυτόν τον λόγο.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η ευθύνη της αντιμετώπισης της πανδημίας ανήκει αποκλειστικά στην περιοχή ευθύνης της

όποιας κυβερνήσεως, η οποία επιβάλλει τα όποια μέτρα κρίνει κατά περίπτωση απαραίτητα. Πολιτική απειρία, όμως, και μία δόση υπεροψίας ώθησαν το επιτελείο του Μαξίμου να αντιμετωπίσει τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο περίπου ως πρόεδρο σωματείου ή κάτι ανάλογο, εκδίδοντας φετρά, αναρτητικό προηγούμενης αποφάσεως, δίχως καμία διαβούλευση.

Ο κ. Ιερώνυμος είναι ένας μετριοπαθής Αρχιερέυς, του διαλόγου και της καταλλαγής, σε μία εποχή που το εκκλησιαστικό πνεύμα μένει εναντίον της κυβερνήσεως για το κλείσιμο των εκκλησιών, ενώ συνοδικό ιεράρχες τελούν σε κατάσταση μαχητικής διεγέρσεως. Διερωτάται κανείς εάν οι επιτελείς του Μαξίμου επιδιώκουν να αναδείξουν με την πολιτική που υιοθετούν ελληνορθόδοξο Σαβνορόλα, διεγέρση επικίνδυνο του πλήθους.

Αυστηρότατες ήταν ομολογουμένως οι αποφάσεις της ΔΙΣ, μείοτε αρκούσαν τη διαπίστωση του κ. Ιερώνυμου ότι «πολλοί κυκλόθεν οι εχθροί ημών». Πέρασαν χρόνια πολλά έως ότου διαπιστώσει η Ιεραρχία ότι κάθε κυβέρνηση έχει την τάση να αντιμετωπίζει την Εκκλησία απλώς και μόνον ως θεραπευτικό των πολιτικών επιλογών της.

Βεβαίως, οι διαπιστώσεις ουδέποτε αρκούσαν και το ουσιώδες είναι να υπερβεί η Ιεραρχία την εγγενή αδράνεια της και να επιχειρήσει άνοιγμα στην κοινωνία και στους νέους, με λόγο σύγχρονο και περιεκτικό. Δεν συνιστάται ασφαλώς αντίρρηση. Αλλά ούτε η ευσεβιστικά κηρύγματα αρκούσαν. Ο χριστιανισμός είναι υψίστη πνευματική εμπειρία, και αυτό αναμένει να διδαχθεί ο πιστός από την Ιεραρχία. Είναι μία κοπιδής διαδικασία όντως. Αλλιώς θα έχουμε τα ίδια και τα ίδια, και κάθε χρόνο και χειρότερα.

Ο «loser» Τραμπ και το μέλλον των ΗΠΑ

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

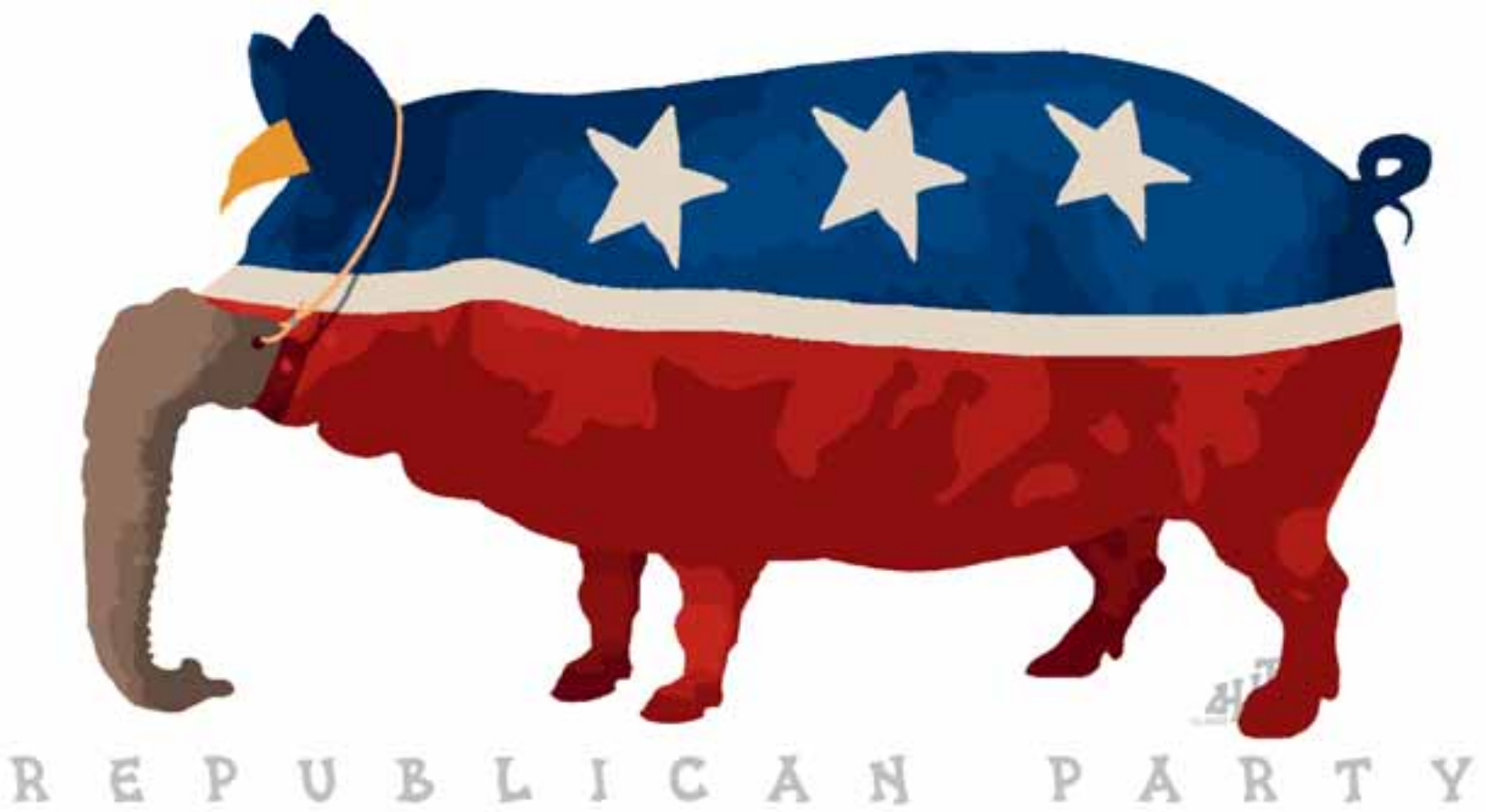
Η ιστορία του Ντόναλντ Τραμπ είναι μια παραβόλη που επιβεβαιώνει την παρατήρηση του Ηράκλειτου ότι ο χαρακτήρας του ανθρώπου καθορίζει τη μοίρα του.

Εάν ο Τραμπ δεν ήταν αυτός που είναι, γεννημένος πλούσιος, αποτυχημένος επιχειρηματίας που πάντα φόρτωνε τα κρέπη του σε άλλους πριν βρει απροσδόκητη «δόξα» ως αστέρας τηλεοπτικής σειράς (The Apprentice) –δηλαδή, εάν δεν είχε μάθει να παίρνει ό,τι θέλει χωρίς να λογαριάζει το κόστος – δεν θα είχε διεκδικήσει το χρίσμα των Ρεπουμπλικανών στις εκλογές του 2016. Η επιτυχία της εκστρατείας του βασίστηκε στο ότι δεν ήταν πολιτικός, αλλά ντροσκομμένος κωμικός που παρίστανε τον ανατροπέα, τον παντογνώστη και πανίσχυρο, που δεν ξέρει τίποτε αλλά ξέρει τι θέλει. Η ταυτότητα αυτή άρρεσε σε πολλούς ψηφοφόρους, έδινε φωνή στην οργή τους, σπάλιζε την «ελίτ», τους μετανάστες και διάφορες ομάδες που υποτίθεται ότι έφταιγαν για όλα τα προβλήματα των «πατριωτών». Την ίδια ώρα, ο χαρακτήρας-καρικατούρα τον καθιστούσε άτρωτο στις αποτυχίες,

στις συνέπειες για τη κυδαιότητα των λόγων και των πράξεών του. Ήταν αυτός που ήταν και ουδείς περίμενε να είναι καλύτερος. Όταν οι οπαδοί συγχωρούσαν τη συμπεριφορά του, στην ουσία συγχωρούσαν εαυτούς. Αυτή ήταν σίγουρη συνταγή για επιτυχία – μπορούσε να κάνει ό,τι ήθελε χωρίς σοβαρές συνέπειες.

Τώρα, ο ίδιος χαρακτήρας, η ίδια νοοτροπία, οι ίδιες συμπεριφορές, έφεραν τον έως τώρα τυχερό τζογαδόρο στην απόλυτη αποτυχία. Μην γνωρίζοντας πότε να σταματήσει, ο Τραμπ δεν έμεινε ευχαριστημένος με τα 75 εκατ. ψήφους που κέρδισε, οι οποίες θα του επέτρεπαν να παραμείνει ισχυρός πόλος έλξης κάθε μικραμένου ψηφοφόρου, να καρπώνεται κάθε δυσκολία του διαδόχου του. Αντιθέτως, επέμεινε να απαιτεί την ανατροπή του εκλογικού αποτελέσματος, θέτοντας εαυτόν και τους οπαδούς του σε πορεία σύγκρουσης με την πραγματικότητα. Και εκεί δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τις ορμές του: ενώ βρέθηκαν γερουσιαστές και βουλευτές που στήριξαν την προσπάθεια του Τραμπ να υπονομεύσει τη διαδικασία επικύρωσης της εκλογής Μπάιντεν, αυτός συγκάλυψε και ενθάρρυνε

τον όλο, που στις 6 Ιανουαρίου εισέβαλε στο Καπιτώλιο. Όμως, ούτε τα μέλη του Κογκρέσου που τον υπηρέτησαν ούτε ο «άτακτος» στρατός τους πέτυχαν αυτό που ήθελε ο Τραμπ. Αντιθέτως, οι κινήσεις του αμαύρωσαν διεθνώς την εικόνα των ΗΠΑ ως υπερδύναμη και δημοκρατία, προκαλώντας αποτροπασμό και οργή μέσα στη χώρα. Τώρα που τον εγκαταλείπουν υπουργοί, σύμβουλοι και επιφανείς Ρεπουμπλικανοί, ο Τραμπ αναγκάζεται να αποδεχθεί ότι ο Τζο Μπάιντεν ορκίζεται πρόεδρος στις 20 Ιανουαρίου. Σήμερα είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι ο Τραμπ θα συνεχίσει να υπάρχει ως υπολογισμένη πολιτική δύναμη – είτε βρεθεί σε δικαστικές περιπέτειες είτε όχι. Αυτός που πάντα έβγαζε «λάδι» από τις χρεοκοπίες, από τα ψέματα και τις απάτες, κρέωνεται πρωτοφανείς ασχημίες στο τέλος της προεδρίας του, να ακούσει τους πολίτες. Για να μην παραμείνει η χώρα έρμαιο του επόμενου λαϊκιστή, όμως, ο νέος πρόεδρος θα χρειαστεί χρόνο, τύχη και ευρεία συνεννόηση μεταξύ πολιτών, πολιτικών και μέσων ενημέρωσης – από κάθε πολιτικό χώρο – ώστε να απομακρυνθεί το νέφος του ψέματος από τη δημόσια συζήτηση, να επιχειρηθεί άλμα προς μια πιο δίκαιη κοινωνία, με περισσότερη ασφάλεια και ευκαιρίες. Ο «χαρακτήρας» της κοινωνίας που θα διαμορφωθεί σήμερα θα καθορίσει το μέλλον της χώρας.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Παιδεία που ποδηγετεί στην ακοινωνησία

Καινούργια χρονιά και επιφυλλίδων τακτά συνέχεια. Γιατί η συνέχεια, η εξυμνείται η επιφυλλιδιογραφία; Μα, απολύτως τίποτα, ολοφάνερα και προκλητικά είναι «διακοσμτικός» για την εφημερίδα (την κάθε εφημερίδα) ο χαρακτήρας της επιφυλλίδας. Ταξινόμηται στις «απόψεις» – οι αναγνώστες (που συνεχώς λιγοστεύουν) θέλουν να τους προσφέρει η εφημερίδα και ένα menu (ποικιλία, ανθολόγηση) γνώμων, θεωρήσεων, αξιολογήσεων του ρεπερτορίου της «πληροφόρησης».

Σε κοινωνίες παρακμιακές, δηλαδή «ανεπαισθητάς» παρατημένες από την κριτική σκέψη, οι πολίτες – πελάτες της εφημερίδας θέλουν (συνειδητά ή ανεπίγνως) οι «απόψεις» που δημοσιεύονται στις στήλες της να επιβεβαιώνουν τις δικές τους βεβαιότητες – πεποιθήσεις. Διαβάζουν εφημερίδα, όχι για να πληροφορηθούν τα συμβαίνοντα, αλλά για να απολαμβάνουν θωρακισμένες με κύρος τις επιλογές – απόψεις τους. Ειδικά οι αγοραστές – αναγνώστες εφημερίδων που κυκλοφορούν ως «επίσημα όργανα» κάποιων κομμάτων, αρνούνται την πληροφόρηση – ενημέρωση για τα όσα συμβαίνουν γύρω τους και στον κόσμο, θέλουν να ξέρουν μόνο τη κόμμα τους εντέλλεται να πιστεύουν ότι συμβαίνει. Γι' αυτό και, από το πόσα φύλλα πουλάνε οι κομματικές εφημερίδες, συμπεραίνουμε το επίπεδο νοημοσύνης (IQ) των ατόμων της συγκεκριμένης κοινωνίας.

Βεβαίως, η πιστοποίηση και αιτιολόγηση της παρακμιακής προύπο-

θέτει συνειδητά κριτήρια προσδιορισμού της ακμής. Και η αντιθετική διαστολή ακμής και παρακμής δεν βασίζεται στα ίδια για όλους κριτήρια. Υπάρχουν στην ελλαδική κοινωνία δημόσια πρόσωπα, με εντυπωσιακούς τίτλους και αξιώματα, που διακρύπτουν ακμίζουσα λ.χ. την παιδεία, έστω κι αν πλεονάζει η αγγλωσσία - ασκεψία – θέλουν το σχολείο να ετοιμάζει Ξυλοργούς, υδραυλικούς, μηχανουργούς, τεχνίτες μετάλλων, «χρυσίμα» επαγγελματίες, που ενδιαφέρουν την αγορά!

Τριάντα δύο υπουργοί Παιδείας στα τελευταία σαράντα επτά χρόνια, και δεν βρέθηκε ούτε ένας, έστω μία μοναδική περίπτωση, που να δείξει ότι αντιλαμβάνεται την κοινωνική - πολιτική δυναμική του σχολείου. Παγιωμένη και αδιατάρακτη, στην ελλαδική κοινωνία, η βεβαιότητα ότι το σχολείο είναι πράγματι, έχει μοναδικό στόχο την πρακτική ωφελιμότητα: Να πάει το παιδί στο σχολείο, «για να πάρει φοβδία» – «να έχει ένα χαρτί, να βρει μια δουλειά, να κερδίσει το ψωμί του».

Δεν υπήρξε ποτέ, στην κρατική Ελλάδα, υπουργός Παιδείας που να ψελλίσει, έστω, απόνος της ελληνικής εκδοχής για την Παιδεία. Ότι το παιδί πγαίνει στο σχολείο, όχι για να «ωφεληθεί», αλλά για να ενταχθεί στη παρά των σχέσεων, να μάθει να προσφέρει, να κοινωνεί τη ζωή, τη γνώση, να κάνει φίλους που θα τον συντροφεύουν ισόβια. Στο σχολείο ετοιμάζεται, όχι για να διεκδικεί ατομικά, εγωκεντρικά «δι-

καιώματα», αλλά να χαρίζει, να μοιράζεται: το κολασιό του, το παιχνίδι του, τις δυσκολίες, τις χαρές του – πγαίνει στο σχολείο για να γίνει πολίτης, να μετέχει στα κοινά, να έχει υπεύθυνη γνώμη, να σέβεται τη διαφορετική άποψη. Να τον συνεπαίρνει η άμιλλα, να χαιρείται την αριστεία, τη συνεργασία.

Τίποτε από αυτά σήμερα. Είναι αμφίβολο αν κατανοούν τη γλώσσα μιας τέτοιας εκπαιδευτικής πολιτικής οξυνούστατοι πρώην Παιδείας ή «προοδευτικές» απομιμήσεις τους επικαιρικές. Μοιάζει να έχουμε οριστικά επιλέξει τον ζυγό της στυγνής χρησιμοθηρίας, μάλλον ανυποψίαστοι για τις συνέπειες. Γι' αυτό και, εντελώς αυτονόητα, οι κυβερνήσεις που μας κυβερνούν, ανεξάρτητα από το πώς αυτοδιαφημίζονται, ακολουθούν την εντελώς ίδια εκπαιδευτική πολιτική, σαράντα επτά χρόνια τώρα.

Διά του λόγου το ασφαλές, ως θμηπθούμε τη συντελεσμένη πια, δεκαετίες τώρα, υποκατάσταση του σχολείου από το «φροντιστήριο» – το φροντιστήριο «έργο», το σχολείο «πάρεργο», και κανένας δεν μιλάει για τις κοινωνικές επιπτώσεις αυτές της εγκληματικής διαστροφής. Δεν μπορεί μια κοινωνία να διολισθήσει σε χαμηλότερο επίπεδο μορφωτικής αγωγής, εξευτελισμού του εκπαιδευτικού υπουργήματος. Το «φροντιστήριο» αυτονόητο στη μέση παιδεία, και το εξουσιαστικό καθεστώς των κομματικών νεολογίων μέσα στα πανεπιστήμια, είναι η ντροπή στο σχολείο της Ελλάδας, η πιο καταστροφική υπονόμηση της ιστο-

ρικής επιβιώσεως του Ελληνισμού.

«Ντροπή», «ιστορική επιβίωση»: λέξεις κενές, δίχως εμπειρικό σπαινόμενο για πρώην και νυν υπουργούς Παιδείας. Δεν τους αγγίζει, όσες φορές κι αν τεθεί, το μακάβριο ερώτημα: Γιατί το Ελληνόπουλο, από το Δημοτικό ως το Πανεπιστήμιο, καταστρέφει με ψυχοπαθολογική μανία ό,τι είναι δημόσιο; Του παραδίδεις καινούργιο, καλοφτιαγμένο σχολικό ή πανεπιστημιακό κτήριο, ζηλευτό. Και σε τρεις μήνες το Ελληνόπουλο το έχει ατιμάσει, επιτάσσει, καταστρέψει. Με τον συγγιά, τον μαρκαδόρο, το σπρέι, την αφισοκόλληση. Γιατί; Ποιον εκδικείται; Γιατί αχρηστεύει τα σήματα και τις πινακίδες της τροχαίας κυκλοφορίας; Γιατί θέλει να ταλαιπωρεί, με παθιασμένο σαδισμό, τους άγνωστους συμπολίτες του; Ας τολμούσε ένας, οποιουδήποτε κόμματος, υπουργός Παιδείας ή Πολιτισμού να αναμετρηθεί με αυτά τα ερωτήματα.

Εχει καιρία σημασία τα ουσιώδη να επαναλαμβάνονται: Η Δημοκρατία δεν είναι συνταγή, είναι κατόρθωμα. Δεν αρκεί να έχεις Βουλή, εκλογές, δικαστήρια, εποπτικές και ελεγκτικές Αρχές, για να έχεις δημοκρατία. Όταν δεν κατορθώνεις το καθήκον για το πολίτευμα κοινωνική ομάδα οφείλει να υπερασπίσει τη Δημοκρατία. «Διά παντός μέσου», επιτάσσει το Σύνταγμα (άρθρο 120, 4). Να συντηρείται η κατάλυση της Δημοκρατίας με πρόσχημα τις επιφοβώσεις Δημοκρατίας, είναι μόνο απάτη.

Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών

Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να προωθή την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλες τις δραστηριότητες της που απαιτούνται από τις Συνθήκες, έτσι όπως, μεταξύ άλλων, γίνεται λόγος στη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025, την οποία προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ισότητα των φύλων αποτελεί μια από τις βασικές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεμελιώδης δικαίωμα και πρωταρχική αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως αναφέρεται σε σχετική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΕΤΠ). Παρόλες τις προσπάθειες που καταβάλλονται στην Ε.Ε. για προώθηση της ισότητας των φύλων, κανένα κράτος-μέλος της δεν έχει πετύχει στο έπακρο την ισότητα των φύλων. Μεγάλο χάσμα μεταξύ των φύλων παρατηρείται κυρίως στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στις αμοιβές, στις ευθύνες φρονι-

μέλη της Ε.Ε. θα πρέπει επίσης να σέβονται και να κυρώσουν τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την καταπολέμηση, την πρόληψη και τη δίωξη της βίας κατά των γυναικών.

Το ίδιο οφείλουν να πράττουν και οι Τοπικές Αρχές, εστιάζοντας στην πρόληψη της έμφυλης και της ενδοοικογενειακής βίας. Στόχος μας θα πρέπει να είναι η ενμίσωση των πολιτών, ατόμων όλων των ηλικιών και κυρίως των νεολαίων, όσον αφορά τις κοινωνικές διακρίσεις σε επαγγελματικό, οικογενειακό και προσωπικό επίπεδο.

Δυστυχώς η πανδημία του κορωνοϊού έχει αναδείξει τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων, αφού σε αρκετά κράτη-μέλη έχει αυξηθεί η ενδοοικογενειακή βία. Στη Λιθουανία καταγράφηκε αύξηση κατά 20% κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων. Παρόμοιοι τύποι προβλήματά παρουσιάστηκαν και στην Ολλανδία, στην Ισπανία και σε άλλες χώρες.

Οι γυναίκες είναι πιο ευάλωτες στον κορωνοϊό λόγω των εργασιών που ασκούν, αφού ασχολούνται με εργασίες της πρώτης γραμμής, όπως στα νοσοκομεία, στη φύλαξη και φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων, στην οικιακή εργασία και στο εμπόριο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι άνδρες που εργάζονται σε αυτούς τους τομείς δεν κινδυνεύουν από την πανδημία. Ένας άλλος τομέας, ο οποίος θεωρείται ως επί το πλείστον ανδροκρατούμενος, είναι η πολιτική εξουσία, όπου η συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων είναι χαμηλή. Στο ευρωπαϊκό επίπεδο τοπικές αυτοδιοικήσεις, υπάρχουν ένα εκατομμύριο τοπικοί και περιφερειακοί εκλεγμένοι πολιτικοί, εκ των οποίων μόνο το 30% είναι γυναίκες, ενώ με βάση τα στοιχεία της ΕΕΤΠ για το 2019 μόνο το 29% των δημοτικών συμβούλων στην Ευρώπη είναι γυναίκες, ενώ δήμαρχοι το 15% περίπου. Όσον αφορά τα του οίκου μας, στην ΕΕΤΠ μόνο το 23% των μελών είναι γυναίκες, ενδεικτικό ποσοστό του χάσματος μεταξύ των φύλων που εμφανίζεται στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Η ισότητα μεταξύ των φύλων χρειάζεται ακόμη αρκετές προσπάθειες, για να εφαρμοστεί και οι άνδρες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα με αυτούς. Ας πάψουμε επιτέλους να υποτιμούμε το άλλο φύλο και να εμπειδώσουμε ότι οι γυναίκες δεν βρίσκονται ούτε πίσω, ούτε δίπλα από δυνατούς άνδρες, αλλά σε πολλά θέματα, πολύ πιο μπροστά.

Ο κ. Αντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

Αμερικανό αξιωματούχο επιθεωρούν τις ζημιές στην αίθουσα The Rotunda εντός του Καπιτωλίου, μετά τα επεισόδια που προκάλεσαν οι υποστηρικτές του προέδρου Τραμπ.

ΕΡΑ - SHAWN THEY

Γιατί κερδίζουν οι Τραμπ;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο ισκνές από περασμένες εποχές που εκτυλίχθηκαν στο Καπιτώλιο θύμισαν κάτι από σκνές σε κράτη-μπανάνα. Τέσσερις νεκροί, ζήτω η MAGA (Make America Great again) «αγώνας για τον Τραμπ», «αυτή είναι η Βουλή μας». Το ζήτημα, βέβαια, δεν είναι ο κλόουν. Αυτός θα σβηστεί σύντομα και στις 20 Ιανουαρίου θα γίνει αντικείμενο του παρελθόντος. Το ζήτημα είναι πώς ένας λάος που ψήφισε Ομπάμα, ψήφισε και Τραμπ. Για δύο μήνες μιλούσε για νοθεία. Αποδείξεις μπνέν. Το Ανώτατο Δικαστήριο επικύρωσε το τελικό, εκλογικό αποτέλεσμα, συνεπώς κάθε νοήμων άνθρωπος θα έλεγε ότι «εδώ τελειώνει η πλάκα». Παρά ταύτα ο Τραμπ υποκίνησε ομάδες «αγανακτισμένων» που θεωρούν ότι οι εκλογές αδικήσαν τον «θεό» τους, και γι' αυτό έπρεπε να ακυρωθούν. Η ηγεσία των Ρεπουμπλικανών έχει βαρύτερες ευθύνες, γιατί ανέχθηκε και στήριξε μια απίστευτη φιγούρα για να διεκδικήσει ξανά το χρίσμα του υποψηφίου για την προεδρία των ΗΠΑ.

Σε διάφορες χώρες το αλλόκοτο και το ανορθολογικό έχουν το πάνω χέρι. Ο Τραμπ, χωρίς τις επιπτώσεις από την πανδημία του κορωνοϊού, πιθανόν να νικούσε ξανά. Ο Μ. Τζόνσον θυμήθηκε ότι πέρασε από τη «σκληράβια» της Ε.Ε. στην «ελευθερία» από την 1 Ιανουαρίου 2021-μια ελευθερία που αμφισβήτησαν οι πατέρας και οι αδελφές του! Ο Μπολσονάρο δήλωσε παρών: «η Βραζιλία χρεοκόπησε. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα!». Ο Ν. Αναστασιάδης μέσα από αποκαλυπτικές δηλώσεις του αρχειποκόπου Κύπρου επιδιώκει λύση από «δύο κράτη», αλλά στη νήσο δεν κουνιέται φύλλο.

Ενδεικτικά τέσσερις «εκπρόσωποι» του αλλόκοτου οδηγούν τις εξελίξεις προς-πίσω: η αδιότακτη δημογωγία (Γζόνσον), ο χαρισματικός τσαρλατανισμός (Τραμπ), ο κυνισμός της αδιαφορίας (Μπολσονάρο), η χειραγώγηση της κοινής γνώμης, ώστε η συνεχής αναφορά στην «τουρκική αδιαλλαξία» να γίνει το εργαλείο για να τη συναντήσει (Αναστασιάδης).

Οι διάφοροι «εκπρόσωποι» αξιοποιούν τις τεχνολογικές μεταβολές και τις παγκόσμιες ανακατατάξεις: όπως οι επιπτώσεις ή οι ανισότητες που προκύπτουν από την αρρυθμιστή παγκοσμιοποίηση. Όπως η απώλεια θέσεων εργασίας. Όπως η μεταφορά τεχνολογίας στις τήρες της Ασίας. Όπως οι επιπτώσεις από το μεταναστευτικό.

Οι δυσκολίες, οι κινδύνοι, ο φόβος από το άγνωστο ανοίγουν δρόμους σε «μάγους» που εμπορεύονται το φόβο και «δεσμεύονται» για εύκολες λύσεις απέναντι σε πραγματικούς και φανταστικούς κινδύνους. Για παράδειγμα το τείκος ανάμεσα στο Μεξικό και τις ΗΠΑ που θα παρεμπόδιζε την παράνομη μετανάστευση, πέρασε από το αμερικάνικο εκλογικό σώμα γιατί το (απροσδιόριστο σε διο.) κόστος θα το πλήρωνε η άλλη πλευρά, το Μεξικό!

Η Κύπρος έχει πρωταγωνιστική συμμετοχή στον κόσμο του αλλόκοτου με «βουτιά» στις δοξασίες που διακινεί η ανορθολογική παράταξη στην νήσο- G5, Covid19 ως ψευδοϊός, αντιεμβολιαστικό «κίνημα», καταστροφή κεραιών, εκδηλώσεις με εντυπωσιακή συμμετοχή, διαμαρτυρία έξω από το Sigma, φανατισμός και πεποιθήσεις. Διόσμησι ιερεις όπως ο Παΐσιος, ο Νεόφυτος, ή βατοπεδινού

μοναχοί ή μονές έχουν μεγάλη διείσδυση σε τμήματα της ε/κ κοινωνίας, ασκώντας σημαντική επιρροή σε τμήματα της «αθάτης πλευράς» της κοινωνίας μας. Οι «λύσεις» που προτείνουν είναι εύκολες και δογματικές: δεν πάμε καλά γιατί θέλει να μας ελέγξει ο Μπιλ Γκέιτς. Δεν πάμε καλά γιατί μάς ψεκάζουν οι Εγγλέζοι από τις βάσεις τους. Δεν βρέχει γιατί δεν ακολουθούμε τους κανόνες του «αγίου αδελφών». Φανταστικές απαντήσεις σε ευρέως διαδεδομένες ασυναρτησίες. Η «παράταξη» της ανορθολογικής σκέψης έχει κατασκευαστεί «αναντικατάστατες» απαντήσεις, διαθέτει θράσος και φανατικό αφοσιωμένους φίλους!

Ο ανορθολογισμός ανθεί σε κοινωνίες και σε πολιτικές ελίτ που δεν έχουν εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους, που στερούνται της ικανότητας να οργανώνουν μια προσπάθεια, να πείθουν με τα επιχειρήματά τους, να κερδίζουν κοινωνικές και διεθνείς συμμαχίες και έτσι να προωθούν έναν στόχο. Δεν είναι τυχαίο πως οι δυνάμεις του ανορθολογισμού εμπορεύονται τον φόβο, καθώς η ισχύς τους βρίσκεται στην περιχάρωση που παρέχει το κυπριακό εθνικολαϊκιστικό πεδίο.

Μεγάλο τμήμα της κοινής γνώμης πιστεύει ότι όλα μπορούν να λυθούν με βάση μια «ανωτέραν παρέμβαση», ή με συντονισμένες θεωρίες που αφορούν μυθεύματα γύρω από τον τεμαχισμό της Τουρκίας σε δύο ή τρεις Τουρκίες, πάντα με «ξανθές» παρεμβάσεις. Ωστόσο, ο πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος «ψέκασε» ελαφρώς τους μύθους. Αποφάσισε πως η τουρκική κυβέρνηση μετέτρεψε τη μουσική Αγία Σοφία σε τζαμί ως «θείκη τιμωρία γιατί ο πατριάρχης Βαρθο-

λομαίος αναγνώρισε το αυτοκέφαλο της Ουκρανικής εκκλησίας»! (8/1/21)

Η φανατική σκέψη ενισχύει την εσωστρέφεια και δημιουργεί πολίτες που πιστεύουν ότι έχουν πλήρεις απαντήσεις για όλα. Πιστεύουν ότι κάθε συζήτηση είναι μάταιη, καθώς κατέχοντας το αλάθητο το μόνο που «χρειάζεται» είναι να φωνάξεις δυνατά τη μια και μόνη σου αλήθεια.

Έτσι, βήμα, βήμα πείσαμε τους εαυτούς μας ότι η στασιμότητα ταυτίζεται με την πρόοδο, η περιχάρωση με την ανυποχώρητη στάση και η πολιτική της κρυφής ατζέντας με την «εθνική υπερηφάνεια». Τα κλασικά «προϊόντα» της εθνικολαϊκιστικής ρητορείας: πολίτες δέσμοι της εθνικής περιχάρωσης, κλεισμένοι στο κέλυφός τους, καχύποπτοι και φοβικοί απέναντι στα μεγάλα ζητήματα που διαθέτουν υπερεθνικά χαρακτηριστικά. Η κοινότητα μας «καρτερεί μέραν νύκταν να φουση» ένας αέρας» αλλά αυτός δεν μας κάνει το χατίρι να φουσηί, έχει άλλην άποψη. Ίσως γιατί «δεν υπάρχει ούριος άνεμος για πλοίο που δεν γωνιζεί τον προορισμό του».

Η επικράτηση του ορθολογισμού και ο περιορισμός της επιρροής της φανατικής σκέψης αφορά επιχειρήματα, πειθώ, προσπάθειες στον χώρο της δημόσιας σφαιρας της κοινωνίας μας. Η επικράτηση του συνιστά την αναγκαία προϋπόθεση για να αλλάξουμε την ποιότητα της εξέλιξης μας. Το καμπανάκι που ήχησε στο Καπιτώλιο αφορά όλους τους ενεργούς πολίτες. Έχουν, πράγματι, πιο πολλά να σκεφτούν και να δημιουργήσουν από ό,τι επιβάλλεται κάθε τέσσερα χρόνια στην κάλπη...

www.larkoslarkou.org.cy

Ολοταχώς προς λύση και «επανάσταση» με κατάργηση της Κ.Δ.

Του **ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ**

Η τουρκική διπλωματία ετοιμάζεται και πάλι να μας οδηγήσει σε νέες παραχωρήσεις στις διαπραγματεύσεις, ώστε ο έλεγχος της σε ολόκληρη την Κύπρο να είναι πλήρης. Παιζει πολύ έξυπνα το διπλωματικό της παιχνίδι. Παροτρύνει τον νέο γνήτη των Τουρκοκυπρίων να τονίζει συνεχώς ότι η προσπάθεια για εξεύρεση λύσης ΔΔΟ έχει φτάσει στο τέλος της. Δεν μπορεί να έχει αποτέλεσμα, επειδή, λέει, οι Ελληνοκύπριοι δεν μπορούν να δεχτούν την ισότητα των Τουρκοκυπρίων και την άσκηση αποτελεσματικής εξουσίας. Για τούτο προτείνει λύση δύο κρατών ή χαλαρή συνομοσπονδία δύο κρατών.

Οι λαλίστατοι εκπρόσωποι του ΟΗΕ τρώνε ανεξήγητη σιωπή. Αντίθετα είναι λαλίστατοι σε κάθε ενέργεια της κυβέρνησης της Κ.Δ., που δεν αρέσει στην Τουρκία. Η ηγεσία του ΑΚΕΛ έχει ήδη αρχίσει να τονίζει σε όλους τους τόνους, ότι πρέπει ο ΠτΔ να ανταποκριθεί

πρόθυμα στην πρόσκληση του γ.γ. και κυρίως να δηλώσει με σταθερότητα, εμμονή και επιμονή για να πείσει τον γ.γ. και την Ε.Ε. ότι παραμένει προσηλωμένος στη λύση ΔΔΟ, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και του πλαισίου Γκουτιέρρες.

Ήδη η τουρκική μανούβρα έφερε αποτέλεσμα. Εκεί που για χρόνια θεωρούσαμε τη λύση ομοσπονδίας ως οδυνηρό συμβιβασμό για λύση, βρεθήκαμε στη θέση να κάνουμε τη ΔΔΟ σημαία του αγώνα μας, να διακηρύσσουμε την πίστη μας σε αυτή και να καλούμε εμείς την Τουρκία να παραμείνει μέσα στο πλαίσιο που καθόρισε ο ΟΗΕ για ΔΔΟ. Ξεχνούμε ότι η ΔΔΟ ήταν απαίτηση της Τουρκίας, την οποία αποδεχτήκαμε σιγά σιγά ως αναγκαίο συμβιβασμό του πτημένου, για να διασώσουμε το κατεχόμενο έδαφος της Κ.Δ. Τώρα όμως ορκίζομαστε στο όνομα της ΔΔΟ, επιμένουμε στη λύση ΔΔΟ και καλούμε την

Η τουρκική διπλωματία πέτυχε έναν σημαντικό στόχο της. Ενώ εκείνη εισηγήθηκε τη ΔΔΟ, ενώ αυτή ήταν η απαίτησή της, που την υιοθέτησαν και τα Η.Ε. παρουσιάζεται, ότι δεν ενδιαφέρεται για λύση ΔΔΟ. Εμείς όμως επιμένουμε. ΔΔΟ και ξερό ψωμί.

Τουρκία σε συνομιλίες για λύση.

Η τουρκική διπλωματία πέτυχε έναν σημαντικό στόχο της. Ενώ εκείνη εισηγήθηκε τη ΔΔΟ, ενώ αυτή ήταν η απαίτησή της, που την υιοθέτησαν και τα Η.Ε. παρουσιάζεται, ότι δεν ενδιαφέρεται για λύση ΔΔΟ. Εμείς όμως επιμένουμε.

ΔΔΟ και ξερό ψωμί. Και όχι μόνο επιμένουμε και απαιτούμε ΔΔΟ, αλλά πρέπει να προσπαθήσουμε να πείσουμε όλους, ότι αυτή τη λύση μόνο θα διαπραγματευτούμε. Και τότε ο Ερντογάν θα δώσει εντολή στον Τατάρ να κάνει τη μεγάλη υποχώρηση και να αποδεχτεί την απαίτηση της «διοίκησης της νότιας Κύπρου». Και μετά και ο Τατάρ και τα Η.Ε. και η Ε.Ε. θα ζητούν και από εμάς να κάμουμε και εμείς υποχωρήσεις για να καταλήξουμε σε λύση. Και τότε ο ΠτΔ με την παράτρηση των ηγεσιών του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ θα εξεύρει και άλλες υποχωρήσεις, αν παρμέναν άλλες υποχωρήσεις, για να φτάσουμε σε λύση. Στο σημείο αυτό η Τουρκία, πιθανόν, θα αποδεχτεί κατάργηση των εγγυήσεων και αποχώρηση του τουρκικού στρατού για «επανάσταση» της Κύπρου». Άλλωστε δεν τις χρειάζεται, αφού επεμβαίνει όπου θέλει με την ανοχή των μεγάλων δυνάμεων.

Αυτή όμως η επανάσταση θα είναι η νομιμοποίηση της δικτοτύμησης, αφού θα γίνει νόμιμο το παράνομο κατοχικό καθεστώς για να επανενωθεί με «το κρατίδιο του νότου». Οι άσημοι φίλοι μας, τα Η.Ε., η Ε.Ε. και οι εγγυήτριες δυνάμεις και οι ηγεσίες ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ θα πανηρίζουν για την επανάσταση της Κύπρου σε ΔΔΟ.

Και όταν σταματήσουν οι πανηγυρισμοί για τη λύση, θα ανακαλύψουμε ότι η επανάσταση θα έχει καταρρήσει την Κ.Δ. Οι Έλληνες πολίτες της Κ.Δ. θα διαπιστώσουμε ότι ανήκουμε στην ελληννοκυπριακή πολιτεία της ΔΔΟ. Θα είμαστε Ευρωπαίοι πολίτες ενός ανυπαρκτου κράτους, χωρίς διεθνή υπόσταση, χωρίς δικαίωμα λόγου, αφού θα πρέπει κάθε τι που έχει σχέση με τη διεθνή υπόσταση της ΔΔΟ, της Ε.Ε. και του ΟΗΕ να αποφασιζεται από την κεντρική κυβέρνηση, στην οποία θα κυριαρχεί το βέτο της Τουρκίας.

Έτσι η Τουρκία θα πετύχει τον τελευταίο της στόχο, την κατάργηση της Κ.Δ. και θα δέχεται τον διεθνή έπαινο για την υποχώρησή της να αποδεχτεί κατάργηση των ακραίων εγγυήσεων και να αποδεχτεί το επίμονο αίτημα της ελληνικής πλευράς για λύση ΔΔΟ. Κι εμείς θα ψάχνουμε τις περιουσίες μας στο νόμιμο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, θα ζητούμε άδεια να επισκεφτούμε τη σπίατα μας, θα μπορούμε όμως άνετα να κάνουμε τις διακοπές μας στα κλειμένα ξενοδοχεία μας, που θα τα ανακαινίσουν οι σφετεριστές. Και πιθανόν η περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου να περιέλθει υπό ελληννοκυπριακή διοίκηση. Θα σώσουμε έτσι και την Αμμόχωστο, όπως θα περιφανεύονται εκείνοι που για μερικές ημέρες θα πανηγυρίζουν για τη λύση. Γιατί σύντομα θα αντιληφθούν τις απαράδεκτες πρόνοιες της λύσης, που από καιρό οραματίζονται.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Φαγητά στη γάστρα ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ

Η Αθηνά Λοιζίδου μας φτιάχνει απολαυστικά γεύματα στη γάστρα με βοδινό και κοτόπουλο ενώ η Μαριλένα Ιωαννίδου μας σερβίρει πρωτότυπες συνταγές με τραχανά για βραδιές δίπλα στο τζάκι.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το πλαίσιο της Νέας Στρατηγικής Αντίληψης του ΝΑΤΟ και η πολιτική διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ

Με βάση τις οδηγίες των αρχηγών των κρατών μελών (ΚΜ) του ΝΑΤΟ, κατά τη διάρκεια της συνάντησής τους στο Λονδίνο τον Δεκέμβριο του 2019, ο γενικός γραμματέας του Οργανισμού, Γιεβς Στόλτενμπεργκ, διόρισε ανεξάρτητη 10μελή Ομάδα Προβληματισμού προκειμένου να αξιολογηθούν τρόποι ενίσχυσης της πολιτικής διάστασης της Συμμαχίας.

Μέσα το πλαίσιο της Έκθεσης που συνέταξε, η Ομάδα διερεύνησε και υπέβαλε τις συστάσεις της σχετικά με την «Πολιτική διαβούλευση της Συμμαχίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση». Τα ευρήματα της Ομάδας σε αυτό το κρίσιμο ζήτημα για το ΝΑΤΟ μπορούν να χαρακτηριστούν διαφωτιστικά πλην όμως αρνητικά σε ό,τι αφορά στις προδοκίες της Συμμαχίας, αφού το πρώτο κιόλας συμπέρασμα, συνέπιπτε με το πόρισμα της Ομάδας Εμπειρογνομών του 2010, το οποίο έλεγε ότι, «αν και το ΝΑΤΟ και η Ε.Ε. έχουν επινοήσει λεπτομερείς μηχανισμούς συνεργασίας, αυτοί δεν λειτούργησαν πάντα τόσο καλά όσο ελπίζαμε». Σύμφωνα πάντα με την Ομάδα των «Δέκα», η ασυνέχεια των πολιτικών συμφωνιών, η οποία με τη σειρά της δημιούργησε καθυστέρηση στις βασικές πρωτοβουλίες, καθώς επίσης, η μη, εισέτι, επίτευξη ενός κοινού οράματος, ως απότοκο των προσαθειών για «στρατηγική αυτονομία» της Ε.Ε. εκτός πνεύματος συνοχής με το ΝΑΤΟ, αποτελούν τους κύριους λόγους για τη μη αναβάθμιση στο επιθυμητό επίπεδο, της συνεργασίας. Ταυτόχρονα, η Ομάδα επισμαίνει ότι η περιττή επικάλυψη δυνατοτήτων και ικανοτήτων (τα περιφημα Duplications), είναι άσκοπη και σπατάλη πόρων, αφού οι προσπάθειες μεταξύ των δύο Οργανισμών θα πρέπει να είναι συμπληρωματικές και αμοιβαίες.

Όλα αυτά και δη το τελευταίο, αφορούν άμεσα την Κυπριακή Δημοκρατία, ως ΚΜ της Ε.Ε., ένεκα της, ως εκ των πραγμάτων, αδυναμίας πρόσβασης της στις Νατοϊκές δυνατότητες (Capabilities).

Σε ό,τι αφορά στις συστάσεις της Ομάδας καταρχάς επισμαίνει ότι στην επόμενη Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ θα ήταν χρήσιμο για τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. να συναντηθούν, όπως συμφωνήθηκε, για να επανεξετάσουν την τρέχουσα κατάσταση.

Σε ό,τι αφορά στις συστάσεις της Ομάδας καταρχάς επισμαίνει ότι στην επόμενη Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ θα ήταν χρήσιμο για τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. να συναντηθούν, όπως συμφωνήθηκε, για να επανεξετάσουν την τρέχουσα κατάσταση της σχέσης και να εξετάσουν τομείς για μεγαλύτερη συνεργασία. Η Κ.Δ. θα κληθεί στην εν λόγω συνάντηση ή θα της δοθεί «2ήμερη τιμητική άδεια». Ταυτόχρονα, η Ομάδα συστήνει τη διασφάλιση, όπως συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο οργανισμών, της εφαρμογής των υφιστάμενων μηχανισμών και ρυθμίσεων οι οποίοι στηρίζουν τις συμφωνημένες Αρχές (Σύνοδο Κορυφής, Βαρσοβίας 2016 και Βρυξελλών 2018)! Ποιες είναι λοιπόν, εν ολίγοις, αυτές οι αρχές;

Η πρώτη και βασική είναι ότι το ΝΑΤΟ παραμένει το διατλαντικό πλαίσιο για ισχυρή συλλογική άμυνα και το ουσιαστικό φόρουμ για διαβουλεύσεις και αποφάσεις ασφαλείας μεταξύ των Συμμάχων. Δηλαδή, με άλλα λόγια, τυχόν απαίτηση για κυρώσεις προς την Τουρκία από ΚΜ της Ε.Ε., που αφορούν σε στρατιωτικό υλικό και άρα θέμα ασφαλείας, αποτελεί ένα ζήτημα που μόνο το ΝΑΤΟ μπορεί να «αγγίξει» και όχι η Ε.Ε. Αυτό βέβαια ήταν γνωστό και ήταν ένας από τους λόγους της αναβολής επιβολής των κυρώσεων προς την Τουρκία, που «επιτεύχθηκε» επί γερμανικής προεδρίας στη Σύνοδο της Ε.Ε., του περασμένου Δεκεμβρίου. Η δεύτερη Αρχή, που πραγματικά «διανθίζει» τις συστάσεις της Ομάδας, μέσα στο πλαίσιο των κοινών μηχανισμών και

ρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί, είναι η πληρέστερη συμμετοχή των Συμμάχων του ΝΑΤΟ που δεν είναι μέλη της Ε.Ε., στις πρωτοβουλίες της, η οποία είναι απαραίτητη για τη στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ των δύο οργανισμών. Και πάλι η Τουρκία στο προσκήνιο και τα συμπεράσματα, δικά σας!

Και αφού η Ομάδα των «Δέκα» διαπιστώνει αδυναμίες στη, μεταξύ των δύο Οργανισμών, πληρέστερη συνεργασία, προτείνει μεταξύ άλλων και τη δημιουργία μιας θεομοθετημένης σύνδεσης μεταξύ του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης με ρυθμίσεις που να γίνονται βάσει αμοιβαιότητας, με την ανάπτυξη μέσων ασφαλών διαβίβασης δεδομένων μεταξύ των αντίστοιχων συστημάτων επικοινωνιών και πληροφοριών.

Και οδηγούμαστε στην τρίτη Αρχή, στο «κερασάκι», που αφορά στην επιδίωξη για μηδενισμό των «συγκρούσεων» μεταξύ των δύο Οργανισμών, εκεί και όπου οι δυνατότητες επικαλύπτονται. Η επιδίωξη αυτή, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας, επιβάλλει την αποσαφήνιση των μέσων με τα οποία, ΝΑΤΟ και Ε.Ε., θα αποφεύγουν τις περιττές αλληλεπικαλύψεις και τον ανταγωνισμό. Ένα εμπόδιο, σύμφωνα με τα ευρήματα της Ομάδας σ' αυτό το ζήτημα, αποτελεί το γεγονός ότι η Ομάδα Δυνατοτήτων ΝΑΤΟ-Ε.Ε. δεν μπορεί επί του παρόντος να συγκληθεί, μια δραστηριότητα που σύμφωνα με την Ομάδα των «Δέκα» πρέπει να αναβιώσει. Και αν η Κ.Δ. δεν έχει πρόσβαση στις «Νατοϊκές Δυνατότητες» πώς θα έχει στην αντίστοιχη Ομάδα Δυ-

«Η Ομάδα των «δέκα» του ΝΑΤΟ είναι κατηγορηματική: Κοιτάζοντας προς το 2030, το ΝΑΤΟ και η Ε.Ε. θα πρέπει να αναβιώσουν ένα κοινό όραμα διατλαντικής ενότητας απέναντι στις παγκόσμιες απειλές, ακόμη και όταν παρέχουν χώρο για συνεχή πολιτικό πλουραλισμό και εμπορικό ανταγωνισμό στις τάξεις τους».

νατοϊκών ΝΑΤΟ – Ε.Ε.; Στην πραγματικότητα, από την εισδοχή μας στην Ε.Ε., δεν είχαμε ποτέ πρόσβαση, παρόλο που μερικοί Ευρωπαίοι στην Στρατιωτική Επιτροπή της Ε.Ε., δεν έβλεπαν με καλό μάτι αυτό το «δίδυμο»!

Το ΝΑΤΟ, σε μια εποχή αυξανόμενων προκλήσεων και περιορισμένων πόρων, είναι αποφασισμένο να αναπτύξει συνεκτικές, συμπληρωματικές και διαλειτουργικές αμυντικές δυνατότητες με την Ε.Ε. και επιδίωξη του είναι όπως οι δυνατότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο αμυντικών πρωτοβουλιών της Ε.Ε. να παραμένουν διαθέσιμες σε αυτό. Αυτό πρέπει να το προσέδω ως ΚΜ της Ε.Ε. και όπως είχα επισμαίνει και στο προηγούμενο άρθρο - «Το Πλαίσιο της Νέας Στρατηγικής Αντίληψης του ΝΑΤΟ και ο 'Νότος' του ΝΑΤΟ» - η Έκθεση της Ομάδας «ΝΑΤΟ 2030, Ενωμένοι για μια Νέα Εποχή», θα πρέπει να τύχει ενδεδειγμένης ανάλυσης, μελέτης και προετοιμασίας, αρμοδίας!

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι αρχιπλοίαρχος ε.α. Π.Ν., πρώην διοικητής του Κυπριακού Ναυτικού και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ανοστράτων Αξιωματικών του Κυπριακού Στρατού.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΑΙ

Νέος χρόνος, νέα εποχή για το Η.Β. και την Κύπρο

Οταν έφτασα στην Κύπρο το 2018, είχα προσδιορίσει ως αποστολή μου την οικοδόμηση μιας ισχυρής, σύγχρονης σχέσης μεταξύ της Βρετανίας και της Κύπρου με το βλέμμα μπροστά, στη μετά Brexit εποχή. Στις 31 Ιανουαρίου του 2020 η Βρετανία αποχώρησε από την Ε.Ε. και από την πρώτη του χρόνου αποχωρήσαμε από την Κοινή Αγορά και την Τελωνιακή Ένωση της Ε.Ε. Το Brexit ολοκληρώθηκε και η νέα εποχή στις σχέσεις Ηνωμένου Βασιλείου – Κύπρου έχει αρχίσει. Από το δημοψήφισμα του 2016, ετοιμαζόμασταν για μια νέα σχέση με τους Ευρωπαίους εταίρους μας. Η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας Η.Β. – Ε.Ε., η οποία ανακοινώθηκε την παραμονή Χριστουγέννων, βοηθάει στη διαμόρφωση αυτού του μέλλοντος, προσφέροντας σταθερότητα και σιγουριά στη σχέση μας.

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη συμφωνία ελεύθερου εμπορίου που συμφώνησαν ποτέ οι δύο πλευρές, αξίας πέραν των €730 δισεκατομμυρίων. Είναι η πρώτη συμφωνία που υπογράφει η Ε.Ε. με εμπορικό εταίρο στη βάση μηδενικών δασμών και μηδενικών ποσοστώσεων. Πρόκειται για ιστορικό επίτευγμα. Η Συμφωνία Η.Β. – Ε.Ε. θέτει το πλαίσιο της νέας φιλικής μας συνεργασίας, η οποία βασίζεται στην κοινή μας ιστορία και τα κοινά μας συμφέροντα, ενώ αντιμετωπίζουμε κοινές απειλές. Ως εκ τούτου, συμπληρώνει και ενισχύει τη ισχυρά θεμέλια της σχέσης Η.Β. – Κύπρου.

Διότι γεγονός παραμένει πως η μοναδική σχέση Η.Β. – Κύπρου αφορούσε πάντα πολλά περισσότερα από την κοινή μας πορεία στην Ε.Ε. Κτίστηκε πάνω στην ιστορία μας,

τις κοινές αξίες και το πανομοιότυπο νομικό σύστημα, την ένταξη μας στην Κοινοπολιτεία και πάνω απ' όλα στον πλούσιο ιστό των ανθρωπινων σχέσεων.

Στην καρδιά αυτών των προσωπικών δεσμών είναι οι σχέσεις των ομογενών μας σε Κύπρο και Βρετανία, αλλά και οι χιλιάδες επαγγελματίες στο νησί που έλαβαν εκπαίδευση στο Η.Β. Τα πανεπιστήμια στο Η.Β. θα συνεχίσουν να καλωσορίζουν Κύπριους φοιτητές, τους οποίους εκτιμούν απεριόριστα και για τις επόμενες γενιές. Επιπλέον, το British Council συνδράμει στην επέκταση των διακρατικών εκπαιδευτικών συνεργασιών με κυπριακά πανεπιστήμια, προσφέροντας τα πλεονεκτήματα της βρετανικής εκπαίδευσης και πιστοποίησης προσόντων ώστε να αποκτούνται εδώ στην Κύπρο. Έχουμε να επιδείξουμε εντυπωσιακά αποτελέσματα στον τομέα της επιστήμης και της έρευνας, καθώς και ισχυρούς δεσμούς μεταξύ επιστημόνων στις χώρες μας. Επιθυμούμε να κάνουμε περισσότερα σε διμερές επίπεδο, αλλά και μέσω της συμμετοχής μας στο πρόγραμμα Horizon Europe. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας & Ψηφιακής Πολιτικής, αλλά και τους πρυτάνεις των κυπριακών πανεπιστημίων, θα αναζητήσουμε τρόπους επέκτασης της ανταλλαγής φοιτητών, των ερευνητικών προγραμμάτων και της καινοτομίας προς όφελος και των δύο κοινωνιών μας.

Είμαστε, επίσης, εταίροι στην άμυνα. Το Μνημόνιο για Ενίσχυση Συνεργασίας σε Άμυνα και Ασφάλεια που υπογράψαμε το 2019 μάς επιτρέπει να εντεινουμε τις προσπάθειές μας για να αντιμετωπίσουμε κοινές προκλήσεις και να αναπτύ-

Ο Μπόρις Τζόνσον ήταν πάντα ξεκάθαρος ότι το Η.Β. μπορεί να ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο στην εθνική του ιστορία, αλλά θα συνεχίσουμε να επωμιζόμαστε τις ευθύνες μας ως μιας δυναμικής λύσης προβλημάτων για το καλό του κόσμου.

ξουμε κοινά προγράμματα εκπαίδευσης, ανάπτυξης ικανοτήτων και διαχείρισης κρίσεων. Η συνεργασία μας έφτασε στο απόγειό της τον περασμένο Οκτώβριο με τη μεγαλύτερη αποστολή δυνάμεων του Βασιλικού Ναυτικού στα κυπριακά παραμένει εξίσου φιλόδοξη, με σχέδια για κοινές ασκήσεις σε ξηρά, θάλασσα και αέρα, αλλά και προγράμματα αμυντικής εκπαίδευσης που θα παραδοθούν σε Η.Β. και Κύ-

προ. Ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον ήταν πάντα ξεκάθαρος ότι το Η.Β. μπορεί να ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο στην εθνική του ιστορία, αλλά θα συνεχίσουμε να επωμιζόμαστε τις ευθύνες μας ως μιας δυναμικής λύσης προβλημάτων για το καλό του κόσμου. Αυτό σημαίνει συνεργασία με τους εταίρους μας, περιλαμβανομένης της Κύπρου, προς επίτευξη κοινών διεθνών στόχων και προς υποστήριξη κοινών αξιών.

Η πανδημία του κορωνοϊού βρισκόμαστε στα μαλά όλων, καθώς η Βρετανία αναλαμβάνει την Προεδρία της G7. Επιπρόσθετα, το Η.Β. ηγείται φέτος των διαπραγματεύσεων για την κλιματική αλλαγή στη Γλασκόβη. Η COP26 θα είναι η μεγαλύτερη σύνοδος που θα πραγματοποιηθεί ποτέ για το κλίμα. Στην πορεία προς την COP26 ενθαρρύνουμε άλλες χώρες να ακολουθήσουν το παράδειγμά μας και να δεσμευτούν σε ουδετεροποίηση της εκπομπής ρυ-

πογόνων αερίων μέχρι το 2050.

Σε όλες αυτές τις προκλήσεις υπάρχει έδαφος για το Η.Β. και την Κύπρο να ενισχύσουν τη συνεργασία τους. Καλωσορίζω τις προσπάθειες της Κύπρου να βρεθεί μια περιφερειακή συμμαχία μεταξύ επιστημόνων για την κλιματική αλλαγή στην ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, καθώς και την προοπτική αυτό το εγχείρημα να σταθεί συμπληρωματικά στην COP26.

Επιπλέον, καθώς η προσοχή στρέφεται στα επόμενα βήματα στο Κυπριακό, οι Κύπριοι μπορούν να είναι σίγουροι ότι το Η.Β. θα συνεχίσει να συνδράμει εποικοδομητικά, υποστηρίζοντας μια δίκαιη και βιώσιμη λύση. Στηρίζουμε πλήρως τις προσπάθειες των Η.Ε. να συγκαλέσουν άτυπη πενταμερή. Επιδιώκουμε μια τέτοια συνάντηση να οδηγήσει τάχιστα σε ουσιαστικές διαπραγματεύσεις. Μόνο μέσω της επανένωσης θα μπορέσει η Κύπρος να αναπτύξει πλήρως το δυναμικό της ως πυλώνας ευημερίας και σταθερότητας σε αυτήν τη ζωτικής και στρατηγικής σημασίας περιοχή.

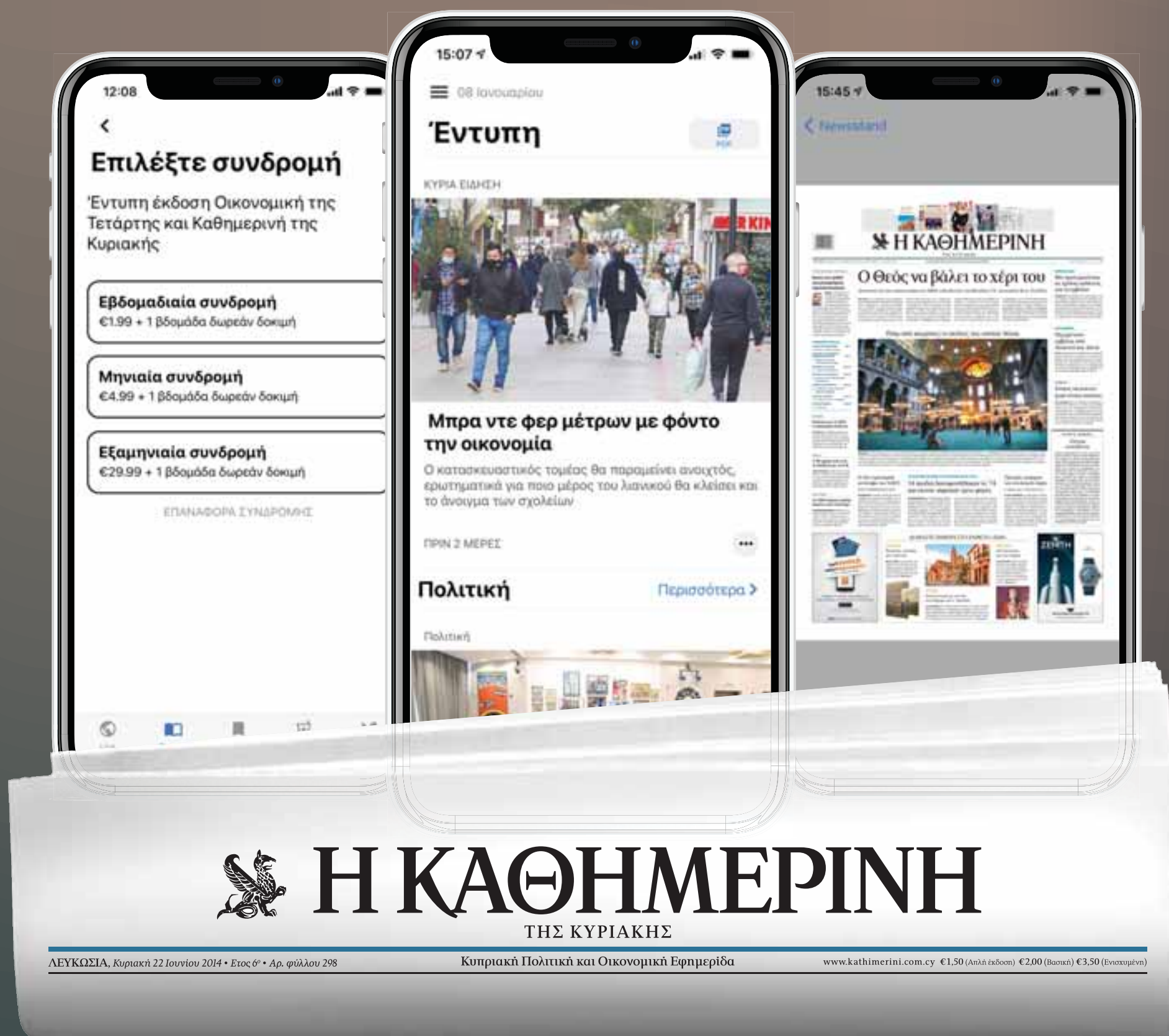
Σχολιάζοντας τη Συμφωνία Η.Β. – Ε.Ε. στη Βουλή των Κοινοτήτων, ο Μπόρις Τζόνσον είπε στους βουλευτές πως η Βρετανία μπορεί πλέον να είναι η καλύτερη φίλη και σύμμαχος που θα μπορούσε να έχει η Ε.Ε. Πέρα από το ότι χωρίζουν οι δρόμοι μας όμως, το 2021 φέρνει τεράστιες δυνατότητες για μια νέα εποχή στη συνεργασία και τη φιλία Η.Β. – Ε.Ε. Είμαι βέβαιος πως η Κύπρος θα βρίσκεται στην καρδιά αυτών των φιλικών σχέσεων.

Ο κ. Στίβεν Λιαί είναι ο Βρετανός ύπατος αρμοστής στην Κύπρο.

Η εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ στο κινητό σου με συνδρομή μετά από μια βδομάδα δωρεάν δοκιμή.

Η πρώτη και μοναδική εφημερίδα της Κύπρου με συνδρομή στο κινητό μέσω του appstore σου, εύκολα με ένα κλικ.

Διάβασε όλα τα θέματα της εφημερίδας με κορυφαία προσαρμοσμένη εμπειρία στην οθόνη του κινητού ή του τάμπλετ σου, είτε ως κείμενα στην οθόνη σου είτε κατέβασε το pdf της εφημερίδας όπως τυπώνεται στο χαρτί.

Κατέβασε τώρα την κορυφαία εφαρμογή ειδήσεων της Κύπρου και ζήσε την εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Η αλήθεια είναι στη γνώση.

Πολυδιάστατη βρετανο-τουρκική συμμαχία

Η Μόσχα δεν βλέπει με καλό μάτι την περαιτέρω σύσφιξη των εμπορικών και άλλων σχέσεων μεταξύ Άγκυρας και Λονδίνου

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Τουρκία και Μεγάλη Βρετανία προχωρούν στη σύσφιξη των σχέσεων τους σε πολλά πεδία και αρκετοί είναι εκείνοι που τονίζουν αυτή τη νέα συνεργασία των δύο χωρών. Οι εμπορικές συναλλαγές Η.Β. και Τουρκίας, παρά τη συνεχιζόμενη πανδημία και κρίση που πλήττει κυρίως την τουρκική οικονομία, δεν έχουν επηρεαστεί. Την ίδια στιγμή, Άγκυρα και Λονδίνο συνεργάζονται στενά και στο πεδίο της αμυντικής διπλωματίας, με τα κοινά οικονομικά κέρδη και αμυντικά συμφέροντα να πλαισιώσουν τις συντονισμένες κινήσεις των δύο χωρών στο πεδίο της διπλωματίας. Ρώσοι αναλυτές προβάλλουν την άποψη ότι Βρετανία και Τουρκία οικοδομούν στρατηγική συμμαχία σε μια μεγάλη γεωγραφική περιοχή που απλώνεται από την Κεντρική Ασία μέχρι τη παράλια της Ανατολικής Μεσογείου. Σύμφωνα με τους Ρώσους αναλυτές, η συγκεκριμένη συμμαχία στρέφεται πρωτίστως κατά της Μόσχας. Επίσης, ανταγωνίζεται στο ενεργειακό πεδίο τον νέο άξονα συνεργασίας Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ.

Νέα εμπορική συμφωνία

Σχεδόν παράλληλα με τον τερματισμό της διαδικασίας του «Brexit», δηλαδή την τελική έξοδο της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), η Άγκυρα προχώρησε στην ανάληψη μιας σημαντικής πρωτοβουλίας, η οποία έρχεται να εξασφαλίσει το μέλλον των τουρκο-βρετανικών εμπορικών συναλ-

Ο Βρετανός διπλωμάτης Ρίτσαρντ Μουρ, ο οποίος διατηρεί φιλικές σχέσεις με τον πρόεδρο της Τουρκίας, αναλαμβάνει τη διεύθυνση της βρετανικής υπηρεσίας πληροφοριών «ΜΙ6», τις βρετανικές μυστικές υπηρεσίες που ασχολούνται με εξωτερικά ζητήματα.

λαγών. Λονδίνο και Άγκυρα υπέγραψαν μια νέα συμφωνία ελεύθερου εμπορίου, η οποία ουσιαστικά διαιώνει το ευρωπαϊκό καθεστώς της τελωνειακής ένωσης στις εμπορικές σχέσεις Βρετανίας-Τουρκίας.

Με τη νέα συμφωνία, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2021, η Βρετανία θα εξακολουθήσει να παρέχει ευνοϊκό φορολογικό-τελωνειακό πλαίσιο στα τουρκικά προϊόντα, όπως συνέβη κατά την περίοδο της συμμετοχής της στην Ε.Ε. Την ίδια στιγμή, τα βρετανικά προϊόντα θα έχουν προνομιακή μεταχείριση στην τουρκική αγορά. Πρόκειται για την πέμπτη συμφωνία ελεύθερου εμπορίου που υπέγραψε η Τουρκία με μια αναπτυσσόμενη οικονομία κατά την τελευταία περίοδο. Προηγούμενες, η Τουρκία υπέγραψε παρόμοιες συμφωνίες με την Ιαπωνία, τον Καναδά, την Ελβετία και τη Νορβηγία.

Σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα του τουρκικού κράτους, η νέα συμφωνία έρχεται να εξασφαλίσει την πρωτοκαθεδρία που διαδραματίζει το βρετανικό κεφάλαιο στην τουρκική οικονομία. Το 2019, δηλαδή πριν την πανδημία του κορω-

νοϊού, η Βρετανία αποτέλεσε τη δεύτερη μεγαλύτερη πύλη για τις τουρκικές εξαγωγές. Η Τουρκία εξαγει στη Βρετανία χρυσό, είδη ενδυμασίας, υφάσματα, ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά ήδη, οχήματα, είδη μετάλλου. Μεγάλες τουρκικές επιχειρήσεις όπως η «Eczacibaşı», «Beko» δραστηριοποιούνται στη βρετανική αγορά. Την ίδια ώρα, βρετανικές εταιρείες, όπως λ.χ. η «Vodafone» και διάφορες φαρμακευτικές επιχειρήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην τουρκική αγορά.

Η αμυντική βιομηχανία

Παράλληλα με τις κερδοφόρες εμπορικές συναλλαγές, το τελευταίο διάστημα η προσοχή του Λονδίνου και της Άγκυρας είναι στραμμένη και σε ένα άλλο πεδίο, σε αυτό της αμυντικής βιομηχανίας. Όπως δείχνουν οι τελευταίες πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ», Τουρκία και Βρετανία τη δεκαετία του 2010 πραγματοποίησαν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της συνεργασίας τους και σε αυτό το πεδίο. Πιο συγκεκριμένα, από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, οι συναλλαγές Τουρκίας-Βρετανίας στο πεδίο της αμυντικής βιομηχανίας άρχισαν να παρουσιάζουν ένα αξιοσημείωτο άλμα. Πριν από τα μέσα της δεκαετίας, το μέγεθος των συναλλαγών είχε ξεπεράσει ήδη το 1 δισ. λιρών Αγγλίας. Πρόκειται για την περίοδο που η βρετανική και η τουρκική αμυντική βιομηχανία ένωσαν τις δυνάμεις τους για κοινές καινοτομίες. Τουρκία και Βρετανία εστίασαν σε κοινά εγχειρήματα, όπως λ.χ. για δημιουργία νέας γενιάς στρατιωτικών αεροπορικών οχημάτων και τεχνολογιών σε μια περίοδο που η Άγκυρα δέχεται από τη διεθνή κοι-

Παράλληλα με τις κερδοφόρες εμπορικές συναλλαγές, το τελευταίο διάστημα η προσοχή του Λονδίνου και της Άγκυρας είναι στραμμένη και σε ένα άλλο πεδίο, σε αυτό της αμυντικής βιομηχανίας.

δημοκρατίας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και βασικών ελευθεριών. Η στενή συνεργασία των δύο νατοϊκών δυνάμεων στο πεδίο της αμυντικής βιομηχανίας συνεχίστηκε και μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πρόσφατα τόσο στη Βρετανία όσο και στην Τουρκία ακούστηκαν φωνές και απόψεις, οι οποίες δεν συμφωνούν με την ιδέα της περαιτέρω σύσφιξης των σχέσεων των δύο χωρών στα πεδία της οικονομίας και της αμυντικής βιομηχανίας. Η «Observer», σε άρθρο γνώμης που φιλοξένησε πρόσφατα, ασκεί κριτική στην κυβέρνηση του Μπόρις Τζόνσον με το σκεπτικό ότι «θυσιάζει τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αξίες και αρχές της Βρετανίας στον βωμό των οικονομικών και στρατηγικών συμφερόντων». Την ίδια περίοδο, στην Τουρκία, η φιλοκυβερνητική εφημερίδα «Ακίτ» εξέφρασε ενστάσεις για τη στενή συνεργασία των δύο νατοϊκών δυνάμεων με το σκεπτικό ότι από την περίοδο της διάλυσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, το Λονδίνο ακολούθησε «διπρόσωπη στρατηγική» στις σχέσεις της με την Τουρκία.

Κοινό διπλωματικό μέτωπο

Η νέα εμπορική συμφωνία Τουρκίας-Βρετανίας και η σύσφιξη των

σχέσεων Άγκυρας-Λονδίνου στο πεδίο της αμυντικής βιομηχανίας παρά τις ενστάσεις των Τούρκων και Βρετανών αναλυτών, έρχονται σε μια στιγμή που ένας Βρετανός διπλωμάτης, ο Ρίτσαρντ Μουρ, ο οποίος διατηρεί φιλικές σχέσεις με τον πρόεδρο της Τουρκίας, αναλαμβάνει τη διεύθυνση της βρετανικής υπηρεσίας πληροφοριών «ΜΙ6», τις βρετανικές μυστικές υπηρεσίες που ασχολούνται με εξωτερικά ζητήματα. Ο Ρίτσαρντ Μουρ, που υπηρέτησε ως πρέσβης της Μεγάλης Βρετανίας στην Άγκυρα (γνωρίζει τουρκικά και δπλώνει επαφές με τουρκικές ομάδες «Μπεσικτας»), έχει μεγάλη πείρα σε θέματα Άνω Ανατολής, Τουρκίας και μουσουλμανικών χωρών, πρόκειται να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στη λήψη σημαντικών αποφάσεων της βρετανικής εξωτερικής πολιτικής.

Οι πληροφορίες της «Κ» δείχνουν ότι η σχέση του νέου διοικητή της ΜΙ6 με την Τουρκία έχει τις ρίζες της στη δεκαετία του 1990, όταν «πέρασε» και η σημερινή επικεφαλής της αμερικανικής «CIA», Gina Haspel. Ο κ. Μουρ διατηρεί προσωπικές σχέσεις με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και έχει διοργανώσει τις πρόσφατες επισκέψεις του Τούρκου προέδρου στο Λονδίνο, καθώς

και την επίσκεψη του κ. Τζόνσον στην Άγκυρα.

Σημειώνεται ότι τις προηγούμενες εβδομάδες, στον απόηχο του πολέμου του Καραμπάχ, ο ρωσικός Τύπος εστίασε στον σκοτεινό παρασκηνιακό ρόλο του κ. Μουρ στην ευρύτερη περιοχή. Στον ρωσικό Τύπο διέρρευσε η πληροφορία ότι ο Βρετανός διπλωμάτης την προηγούμενη περίοδο, χρησιμοποιώντας τις διασυνδέσεις του στην Άγκυρα, ανέπτυξε σχέσεις με την πολιτική και οικονομική ελίτ του Αζερμπαϊτζάν και όλα αυτά τη στιγμή που σύμφωνα πάντα με πληροφορίες-διαρροές της Μόσχας, στον πόλεμο του Καραμπάχ «ενεργοποιήθηκαν» μηχανισμοί του Λονδίνου υπέρ του Αζερμπαϊτζάν. Οι Ρώσοι αναλυτές θεωρούν ότι αυτή δεν είναι μια τυχαία εξέλιξη, καθώς ο βρετανικός πλεύρα «ποντάρι» πολυδιάστατα στον τουρκικό παράγοντα για να πλέξει τα ρωσικά συμφέροντα από την Κεντρική Ασία μέχρι τη παράλια της Λιβύης. Ο ρωσικός Τύπος συμπληρώνει ότι η βρετανοτουρκική συμμαχία στρέφεται και κατά του ενεργειακού άξονα Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, καθώς το Λονδίνο παρατηρεί με προβληματισμό τον αποκλεισμό του από το νέο ενεργειακό πλαίσιο που αναδύεται στην Α. Μεσόγειο.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑΣΤΙΝΟΥ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η μετάλλαξη της Μέσης Ανατολής

Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι ο χρόνος επιφέρει βαθιές αλλαγές, μεταξύ άλλων, σε καταστάσεις, ηγεσίες και στόχους, με αποτέλεσμα μέσα σε συγκεκριμένους χώρους να δημιουργούνται νέα στρατηγικά δεδομένα για τις κυβερνήσεις των κρατών της περιοχής. Αυτή τη θεώρηση απαιτεί και το πολιτικό δόγμα ανάλυσης «dansletempssetdansl'espace» (μέσα στο χρόνο και τον χώρο). Στη Μέση Ανατολή, αυτός, λοιπόν, ο παράγοντας χρόνος οδήγησε σε μία εντυπωσιακή μετάλλαξη των συσχετισμών που γνωρίζαμε. Η ανάλυση που ακολουθεί το αποδεικνύει περίτρανα, στη βάση της συμπεριφοράς των δυνάμεων της περιοχής και του ανταγωνισμού που υπάρχει μεταξύ αραβικών χωρών (Σαουδική Αραβία, ΗΑΕ, Μπαχρέιν και Κατάρ), Ισραήλ, Ιράν και Τουρκίας για αύξηση της επιρροής τους στη Μέση Ανατολή. Ακόμη και οι ΗΠΑ, που πολλοί τη θεωρούν απύουσα από την περιοχή, παραμένει ενεργός παίκτης, όπως θα δούμε πιο κάτω.

Παραδοσιακά η Σαουδική Αραβία ασκεί ηγετικό ρόλο στον οσυνιτικό αραβικό κόσμο, που βασίζεται στον πετρελαϊκό πλούτο, στο γεγονός ότι είναι ο θεματοφύλακας των ιερών πόλεων της Μέκκας και Μεδίνας και στην πλεονεκτική γεωγραφική της θέση, και εκδηλώνεται με μία πολιτική έντονης καταδίκης των προσαρτίσεων παλαιστινιακών εδαφών από το Ισραήλ, υποστήριξης του παλαιστινιακού αγώνα και αντιμετώπισης του σιιτικού Ιράν.

Πρόσφατα, η μείωση των τιμών του πετρελαίου, ο πόλεμος στην Υεμένη με τις συνέπειές του και οι έξυπνες κινήσεις εξωτερικής πολιτικής των ΗΑΕ και του Μπαχρέιν να ομαλοποιήσουν τις σχέσεις τους με το Ισραήλ οδήγησαν τη Σαουδική Αραβία να κάνει δεύτερες σκέψεις και να διερευνήσει την πιθανότητα ομαλοποίησης των σχέσεων της με το Ισραήλ και το Κατάρ. Σχετικά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα Εμιράτα ενεργά υποστηρίζουν τον Εθνικό Στρατό στη Λιβύη εναντίον της Κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας που υποστηρίζει η Τουρκία και το Κατάρ, προσπαθώντας στην ενίσχυση των δεσμών του Κόλπου με το Φόρουμ Φυσικού Αερίου της Ανατολικής Μεσογείου εναντίον του τουρκικού επεκτατισμού στη Μεσόγειο, και έχουν πετύχει μια συμφωνία με το Ισραήλ για τη μεταφορά πετρελαίου στα λιμάνια Εϊλάτ και Ασκέλον του Ισραήλ. Τα εμφανή πολιτικά και οικονομικά οφέλη από μία προσέγγιση με το Ισραήλ οδήγησαν το Ριάντ σε συνομιλίες με τις ΗΠΑ για επίτευξη αυτού του σκοπού. Ήδη από τις αρχές Δεκεμβρίου του 2020 αμερικανική αντιπροσωπεία επισκέφθηκε το Ριάντ, επιζητώντας όχι μόνο διπλωματική ομαλοποίηση με το Ισραήλ, αλλά και τερματισμό της κρίσης που άρχισε το 2017 μεταξύ των χωρών του Κόλπου και του Κατάρ, εξέλιξη που θα συμβάλει στην περιφερειακή σταθερότητα και θα ενισχύσει τις προσπάθειες των ΗΠΑ για τη δημιουργία ενός κοινού μετώπου κατά του Ιράν. Λέγεται, μά-

Από τις αρχές Δεκεμβρίου του 2020 αμερικανική αντιπροσωπεία επισκέφθηκε το Ριάντ, επιζητώντας όχι μόνο διπλωματική ομαλοποίηση με το Ισραήλ, αλλά και τερματισμό της κρίσης που άρχισε το 2017 μεταξύ των χωρών του Κόλπου και του Κατάρ.

λιστα, ότι έγινε υπαινιγμός από ΗΠΑ και Ισραήλ ότι θα μπορούσε να συζητηθεί κοινή φύλαξη του μουσουλμανικού ιερού τεμένους Αλ-Ακσα στην Ιερουσαλήμ, κάτι που θα αύξανε το γόητρο της Σαουδικής Αραβίας ως θρησκευτικού θεματοφύλακα του παγκόσμιου Ισλαμισμού και θα έδινε στο Ριάντ την ευκαιρία να προβληθεί ως διαμεσολαβητής για μια ισραηλο-παλαιστινιακή συμφωνία ειρήνης.

Μια τέτοια εξέλιξη θα είχε ως αποτέλεσμα την απομόνωση δύο ανταγωνιστών στην περιοχή, του Ιράν και της Τουρκίας. Το Ιράν με τον άξονα Τεχεράνης, Βαγδάτης και Χεσμπολάχ, τον προσεταιρισμό των Σιτών του Ιράκ και την υποστήριξη των Χούσις στην Υεμένη ανέπτυξε μια στρατηγική επιρροή στη Μέση Ανατολή, που στόχο έχει πρωτίστως το Ισραήλ και δευτε-

ρευόντως τη Σαουδική Αραβία. Οι αλλαγές, λοιπόν, που έχουν γίνει δημιουργούν δυσκολίες στο Ιράν, γιατί εκτός των κυρώσεων και της εσωτερικής αναταραχής, η συμπίεση των Αράβων με το Ισραήλ, απομονώνει το Ιράν, ενώ στο παρελθόν ήταν το Ισραήλ που αντιμετώπιζε την εχθρότητα των αραβικών κρατών. Βεβαίως, αντιδρώντας το Ιράν, θα μπορούσε να προβάλει τον εαυτό του ως το μόνο υπερασπιστή των Παλαιστινίων και τον μόνο γνήσιο εχθρό του Ισραήλ που θέλει να εξαλείψει από τον χώρο, αναπτύσσοντας το πυρηνικό του πρόγραμμα, που πρόσφατα αποφάσισε να ενισχύσει με την παραγωγή εμπλουτισμένου ουρανίου κατά 20%.

Η Τουρκία, για άλλους λόγους, αποτελεί πρόκληση για τους Άραβες, όσο και το Ισραήλ. Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε τις νεο-οθωμανικές φιλοδοξίες του Ερντογάν, τη στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας στην περιοχή, τις επεκτατικές της διαθέσεις, την υποστήριξη στη Μουσουλμανική Αδελφότητα, τη συνειδητή της προσπάθεια για διεθνή επιρροή, όπως καταμαρτυρείται από τη στρατιωτική της παρουσία στην Κύπρο, τη Συρία, το Ιράκ, το Κατάρ, τη Λιβύη, το Αζερμπαϊτζάν, την Αλβανία και άλλες επτά χώρες στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ και του ΟΗΕ. Ιδίως για τη Σαουδική Αραβία και την Αίγυπτο, η προβολή του Ερντογάν ως ηγέτη του μουσουλμανικού κόσμου αποτελεί ανάθεμα. Όσον αφορά στο

Ισραήλ, η αντιπαλότητα αρχίζει από την προσπάθεια της Τουρκίας να παραβιάσει τον αποκλεισμό της Γάζας το 2010, και τρέφεται από τις προσπάθειες του Ερντογάν να παρουσιάζεται ως προσπιστής της παλαιστινιακής υπόθεσης. Πιο πρόσφατα ακόμη, τον Σεπτέμβριο του 2020, η Τουρκία μεσολάβησε για τη συμφιλίωση της Χαμίας και της Φάτας για να ενισχύσει το μέτωπο κατά το Ισραήλ, κατηγορώντας το για τις προσαρτίσεις παλαιστινιακών εδαφών και τις συνεννοήσεις του Ισραήλ με τις χώρες του Κόλπου για αντιμετώπιση των τουρκικών κινήσεων στις θάλασσες της Ανατολικής Μεσογείου. Τελευταία, τα διπλωματικά ανοίγματα του Ερντογάν προς το Ισραήλ δεν φαίνεται ότι μπορούν να επιτύχουν, γιατί στη συγκεκριμένη συγκυρία, οι Άραβες μετρούν περισσότερο για το Ισραήλ.

Το ίδιο επιβεβαιώνει και η πρόσφατη αμυντική συμφωνία Ελλάδας-Ισραήλ που αποτελεί αρνητική απάντηση στα ανοίγματα Ερντογάν που μάλλον αποσκοπούν στο να ριζέ γέφυρες προς τη νέα αμερικανική διοίκηση Μπάιντεν.

Ερχόμενος τώρα στο άλλο σκέλος των διπλωματικών προσπαθειών ΗΠΑ και Σαουδικής Αραβίας για τη δημιουργία μετώπου κατά του Ιράν που αφορά στο Κατάρ, παρατηρούμε ότι τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα. Ο λόγος είναι διότι, μετά την κρίση του 2017 και τον αποκλεισμό του Κατάρ από αέρος, ξηράς και θαλάσσης, η Ντόχα ομαλοποίησε τις σχέ-

σεις της με το Ιράν και κατέστη ο πιο αξιόπιστος σύμμαχος της Τουρκίας στην οποία παραχώρησε στρατιωτική βάση, προσφέρει οικονομική βοήθεια, και ενισχύει τις εμπορικές της σχέσεις. Φαίνεται, όμως, ότι οι προσπάθειες των διαμεσολαβητών Κουβέιτ και ΗΠΑ βρίσκονται σε καλό δρόμο. Ήδη, το πρώτο βήμα έγινε πρόσφατα με την απόφαση της Σαουδικής Αραβίας να ανοίξει τα σύνορά της στο Κατάρ, όπως ανακοίνωσε ο ΥΠΕΕ του Κουβέιτ. Η διαμεσολάβηση συνεχίζεται για τη λύση της διαφοράς και με την Αίγυπτο, τα ΗΑΕ και το Μπαχρέιν, που μαζί με τη Σαουδική Αραβία διέκοψαν διπλωματικές, εμπορικές και ταξιδιωτικές σχέσεις με το Κατάρ, το 2017.

Αυτές, λοιπόν, είναι οι αλλαγές στο σκηνικό της Μέσης Ανατολής που ενδιαφέρουν ιδιαίτερος την Κύπρο. Αποτελεί καλό οίονω το ότι η Κύπρος έχει άριστες σχέσεις τόσο με τους Άραβες, όσο και το Ισραήλ, ιδίως αυτή την περίοδο των ριζικών αλλαγών στους γεωστρατηγικούς συσχετισμούς που συντελούνται στην περιοχή μας. Οι προσπάθειες της διπλωματίας μας για περαιτέρω ενίσχυση αυτών των σχέσεων βρίσκονται σε καλό δρόμο, θα πρέπει, όμως να ληφθεί σοβαρά υπόψη και ο παράγοντας Τζο Μπάιντεν, που θα επιδιώξει να αναλάβει και πάλι πρωτεύοντα ρόλο στα τεκταινόμενα στη Μέση Ανατολή.

Ο δρ Ανδρεάστίνου Ν. Παπαδόπουλος είναι Πρέσβης ε.ε.

Άλλη η Τουρκία του 2016 και άλλη του 2021

Ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Νίκος Δένδιας μιλάει στην «Κ» για τις προοπτικές συνεργασίας με τη νέα ηγεσία των ΗΠΑ

Συνέντευξη στον ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΩ

Με ειλικρινή βούληση, εποικοδομητική διάθεση, αλλά και τη γνώση ότι η Τουρκία δεν είναι ούτε η χώρα με τις ευρωπαϊκές φιλοδοξίες του 2000 ούτε εκείνη των διευρυντικών του 2016, θα προσέλεξη η Αθήνα στον διάλογο, επισφραγίζει στη σημερινή συνέντευξη του στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας. Αναφερόμενος στο διπλωματικό «άνοιγμα» της Αθήνας έξω από τα συνθήματα, ο κ. Δένδιας τονίζει ότι η Ελλάδα διευρύνει τον στρατηγικό ορίζοντά της, ενισχύοντας όμως και τις παραδοσιακές σχέσεις της. Γι' αυτό και –όπως λέει– προσβλέπει στη συνάντησή του με τον νέο Αμερικανό ομόλογο του Αντονι Μπλίνκεν, αλλά και στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για μια πολυετή Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας με τις ΗΠΑ. Ως προς το περιεχόμενο της συμφωνίας αυτής, όπως σημειώνει, δεν θα συνίσταται στη δημιουργία βάσεων ψυχροπολεμικής λογικής, αλλά θα είναι προσαρμοσμένη στα σημερινά δεδομένα. Ο κ. Δένδιας εκτιμά, επίσης, ότι το συνοπτικό ανάμεσα σε Ελλάδα και Αλβανία για προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, σχετικά με την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, θα είναι έτοιμο μετά τις εκλογές της 25ης Απριλίου στη γειτονική χώρα. Ως προς την επέκταση των χωρικών υδάτων, πέρα από το Ιόνιο, ο υπουργός Εξωτερικών επισφραγίζει ότι θα γίνει και σε άλλες περιοχές της χώρας όταν κριθεί σκόπιμο.

– Το 2020 ήταν μια δύσκολη χρονιά, ωστόσο στο σκέλος της εξωτερικής πολιτικής έγιναν σημαντικές συμφωνίες. Ποιες έχετε επιτύχει και για ποια περαιτέρω εξελίξεις, και αν ναι, ποιες;

– Συμφωνώ με την παρατήρησή σας. Όταν ξεκίνησε η περασμένη χρονιά, ουδείς μπορούσε να φανταστεί ότι θα εξελισσόταν με τον τρόπο αυτό, με τους περιορισμούς που επέβλεπε η πανδημία. Παρά τις αντιξοίες συνθήκες, καταφέραμε αρκετά. Κλείσαμε εκκρεμότητες που ήταν ανοικτές για δεκαετίες. Υπογράψαμε τρεις ιδιαίτερες σημαντικές συμφωνίες. Δύο που αφορούν τις θαλάσσιες ζώνες με την Ιταλία και την Αίγυπτο. Μία τρίτη, που αφορά την πρωτοποριακή συνεργασία στην εξωτερική πολιτική και στην άμυνα με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Παράλληλα συμφωνήσαμε με την Αλβανία να επιλυθεί το ζήτημα των θαλασσιών ζωνών στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, σύμφωνα με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου και ειδικότερα της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Τέλος, προχωρήσαμε στις απαραίτητες ενέργειες για την επέκταση των χωρικών υδάτων μας στα 12 μίλια στο Ιόνιο. Είναι καλό να καταστεί κοινή συνείδηση, κύριε Νέδο, ότι παρά τη μεμψιμοιρία ορισμένων, η κυβέρνηση Μητσοτάκη αντιμετώπισε με επαρκή αυτοπε-

“

Η σημερινή Τουρκία αποκλίνει από την Τουρκία των αρχών της δεκαετίας του 2000, όταν προσέβλεπε στην ευρωπαϊκή ένταξη. Βέβαια, ουδείς μπορεί να αποφασισει νέα αλλαγή πορείας για λογαριασμό της. Εγώ το εύχομαι από καρδιάς.

“

Προετοιμαζόμαστε για επέκταση των χωρικών υδάτων και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.

ποίηση πολύμορφες προκλήσεις και υβριδικές απειλές τη χρονιά που πέρασε. Κατέληξε σε συμφωνίες που κατοχυρώνουν τα εθνικά συμφέροντα και διευρύνει τις συνεργασίες της με σειρά άλλων κρατών.

Αυτών την προσέγγιση, η οποία συνιστά διεύρυνση του στρατηγικού ορίζοντα σε σχέση με το παρελθόν, επιδιώκουμε να υπηρετήσουμε και να συνεχίσουμε το 2021. Η χώρα μας δεν παραμένει όμηρος ρητορικών επιδιώξεων μηδενικού αποτελέσματος ή συνεχούς αναβλητικότητας. Κατοχυρώνει με συμφωνίες τα δικαιώματά της και τα εθνικά της συμφέροντα. Το 2021 θα συνεχίσουμε πάνω στις βάσεις αυτές. Αναπτύσσοντας τις διμερείς σχέσεις, τα τριμερή - πολυμερή σχήματα και με μια ιδιαίτερα ενεργή παρουσία στους διεθνείς οργανισμούς.

– Πώς θα το πετύχετε αυτό; Με ποιες συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες;

– Θα προωθήσουμε τις διμερείς σχέσεις επιδιώκοντας κατ' αρχάς σημαντικές συμφωνίες. Με τις ΗΠΑ, την επικαιροποίηση της συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας. Με τη Σαουδική Αραβία, από κοινού με το υπουργείο Εθνικής Άμυνας και τον υπουργό Νίκο Παναγιωτόπουλο, τη συμφωνία για τη συνεργασία στον αμυντικό τομέα. Με τη Γαλλία, για την εμβάθυνση της συνεργασίας μας. Την επόμενη εβδομάδα θα επισκεφθώ την Ιταλία και την Πορτογαλία. Ακολουθεί επίσκεψη στο Βέλγιο. Και λίγο αργότερα τις χώρες της Βαλτικής. Αυτά μόνο στους πρώτους μήνες. Θα αναπτύξουμε, επίσης, το νέο πλαίσιο συνεργασίας με το Ηνωμένο Βασίλειο. Παράλληλα, ανοίγουμε ευρύτερους ορίζοντες και δημιουργούμε νέους

διαύλους με αναδυόμενες δυνάμεις και χώρες στην Ασία και στην Αφρική, όπως με την Ινδία και την Κίνα. Οι δύο αυτές χώρες είναι εδώ και λίγες ημέρες μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Αναπτύσσουμε τις πρωτοβουλίες αυτές, χωρίς, όμως, να παραμελούμε την άμεση γειτονιά μας. Στα Δυτικά Βαλκάνια έχουμε πολύ σημαντικό ρόλο να επιτελέσουμε στην κατεύθυνση της εμπέδωσης της σταθερότητας και της ειρήνης. Τόσο μέσω της συνεχούς στήριξης της ευρωπαϊκής πορείας όσο και μέσω της ενεργού συμμετοχής και συνεισφοράς σε περιφερειακές πρωτοβουλίες. Σκοπός μας είναι η ενσωμάτωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Και παράλληλα η προστασία τους από τη διείσδυση εξτρεμιστικών δικτύων και νεοοθωμανικών αντιλήψεων. Στην προοπτική αυτή συμβάλλουν και οι φίλα προσκεκλιμένες προς τις θέσεις μας μουσουλμανικές χώρες της ευρύτερης περιοχής, με τις οποίες οικοδομούμε μια σταθερή και ειλικρινή σχέση, φιλοδοξώντας να γίνουμε η «γέφυρα» συνεργασίας με τις χώρες με χριστιανικό πληθυσμό. Για να πετύχουμε τους στόχους αυτούς, έχουμε αναπτύξει μια ιδιαίτερα ενεργή παρουσία.

Ο πρωθυπουργός της Αλβανίας κ. Ράμα ήταν στην Αθήνα για ιδιω-

«Σκοπός μας είναι η ενσωμάτωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Και παράλληλα η προστασία τους από τη διείσδυση εξτρεμιστικών δικτύων και νεοοθωμανικών αντιλήψεων», λέει ο κ. Δένδιας.

διαύλους με αναδυόμενες δυνάμεις και χώρες στην Ασία και στην Αφρική, όπως με την Ινδία και την Κίνα. Οι δύο αυτές χώρες είναι εδώ και λίγες ημέρες μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Αναπτύσσουμε τις πρωτοβουλίες αυτές, χωρίς, όμως, να παραμελούμε την άμεση γειτονιά μας. Στα Δυτικά Βαλκάνια έχουμε πολύ σημαντικό ρόλο να επιτελέσουμε στην κατεύθυνση της εμπέδωσης της σταθερότητας και της ειρήνης. Τόσο μέσω της συνεχούς στήριξης της ευρωπαϊκής πορείας όσο και μέσω της ενεργού συμμετοχής και συνεισφοράς σε περιφερειακές πρωτοβουλίες. Σκοπός μας είναι η ενσωμάτωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Και παράλληλα η προστασία τους από τη διείσδυση εξτρεμιστικών δικτύων και νεοοθωμανικών αντιλήψεων. Στην προοπτική αυτή συμβάλλουν και οι φίλα προσκεκλιμένες προς τις θέσεις μας μουσουλμανικές χώρες της ευρύτερης περιοχής, με τις οποίες οικοδομούμε μια σταθερή και ειλικρινή σχέση, φιλοδοξώντας να γίνουμε η «γέφυρα» συνεργασίας με τις χώρες με χριστιανικό πληθυσμό. Για να πετύχουμε τους στόχους αυτούς, έχουμε αναπτύξει μια ιδιαίτερα ενεργή παρουσία.

Ο πρωθυπουργός της Αλβανίας κ. Ράμα ήταν στην Αθήνα για ιδιω-

τική επίσκεψη πριν από δύο ημέρες. Ο υπουργός της Βόρειας Μακεδονίας κ. Οσμάνι θα επισκεφθεί την Αθήνα την επόμενη εβδομάδα. Στο πλαίσιο της επίσκεψης αυτής, θα υπογραφούν τρία μνημόνια συνεργασίας, που υποδηλώνουν την προσήλωσή μας στην ενδυνάμωση των διμερών σχέσεων. Παράλληλα, έχουν ξεκινήσει οι διαπραγματεύσεις για την περαιτέρω ενίσχυση της παρουσίας μας στο Κόσοβο. Στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη αναλαμβάνουμε, επίσης, πρωτοβουλίες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία πλαισίου σταθερότητας και κυβερνησιμότητας. Θα ενισχύσουμε τις πολυμερείς πρωτοβουλίες, μαζί με την Κύπρο, και με τις χώρες της περιοχής που ενστερνίζονται τις ίδιες αρχές με εμάς. Την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ιορδανία. Και βεβαίως, προσβλέπουμε στην ενίσχυση των σχημάτων αυτών με άλλες χώρες, όπως τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και η Σαουδική Αραβία, αλλά και σημαντικούς παγκόσμιους δρώντες, όπως η Γαλλία, η Ινδία και, βεβαίως, οι ΗΠΑ. Τέλος, θα αναπτύξουμε πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΗΕ, του ΟΑΣΕ, αλλά και γιατί όχι, ακόμα και στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ. Κύριε Νέδο, η πανδημία συνεχίζει να δυσχεραίνει το έργο μας. Αλλά δεν μπορούμε να σταματήσουμε. Έχουμε υποχρέωση

Σταθερή η θέση μας για λύση ΔΔΟ στο Κυπριακό

–Θεωρείτε ότι υπάρχουν περιθώρια συζητήσεων για το Κυπριακό στο 2021;

– Η Αθήνα, πάντα σε απόλυτο συντονισμό με τη Λευκωσία, έχει τονίσει ότι θα συμμετάσχει σε άτυπη πενταμερή διάσκεψη εφόσον τη συγκαλέσει ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ. Από εκεί και πέρα, η θέση μας για την επίλυση του Κυπριακού είναι γνωστή και σταθερή, δηλαδή διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία στη βάση των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και του Κοινοτικού κεκτημένου. Η θέση αυτή συμμερίζεται και η Διεθνής Κοινότητα. Δυστυχώς, όμως, δεν μπορώ να καταθέσω αισιοδοξία. Η ρητορική προερχόμενη από Τούρκους αξιωματούχους, αλλά και από τον Τ/κ ηγέτη κ. Τατάρ, δεν είναι ενθαρρυντική. Στην αρνητική ρητορική να προσθέσω το παράνομο άνοιγμα των Βαρύσιων, αλλά και οι συνεχείς γεωτρήσεις.

να υπερασπιστούμε τα εθνικά μας συμφέροντα. Και θα το επιτύχουμε αυτό μόνο αν κοιτάμε και πέραν του στενού μας ορίζοντα και αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες. Ανοίγουμε πόρτες που ήταν για χρόνια κλειστές. Αυτή την προσπάθεια καταβάλλει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και εγώ, κατά το συνηθισμένο μου καθήκον, από τη θέση του υπουργού Εξωτερικών.

– Ερχεται ως πρώτος νόμος στη Βουλή η επέκταση των χωρικών υδάτων στο Ιόνιο στα 12 ν.μ. Είναι πιθανόν να προχωρήσει κάτι τέτοιο και στο Αιγαίο;

– Το σχετικό νομοσχέδιο θα εισαχθεί πολύ σύντομα στη Βουλή. Και θα ψηφιστεί άμεσα. Είναι ορθό να μην υποτιμάμε τη σημασία του. Αποτελεί την πρώτη επέκταση ορίων του ελληνικού κράτους από το 1947, πάντα με ειρηνικά μέσα και επί τη βάση του διεθνούς δικαίου. Η επέκταση αυτή αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα της χώρας μας. Αλλά ως επανέλεγχος στη βασική σας ερώτηση. Εμείς προετοιμαζόμαστε και για επέκταση σε άλλες περιοχές της χώρας. Κάνουμε τα απαραίτητα τεχνικά βήματα, για να είμαστε έτοιμοι όταν κριθεί σκόπιμο να προχωρήσουμε. Το πότε θα γίνει αυτό αποτελεί πολιτική επιλογή.

– Συζητήσατε ξανά πρόσφατα με τον πρωθυπουργό της Αλβανίας. Εκτιμάτε ότι μπορεί να υπάρχουν εξελίξεις στις συζητήσεις για οριοθέτηση; Επικεταί, δηλαδή, προσφυγή στη Χάγη;

– Με τον Αλβανό πρωθυπουργό έχουμε πλέον μια σχέση ειλικρινούς συνεργασίας. Είχα την ευκαιρία να μιλήσω εκτενώς μαζί του για όλα τα διμερή και περιφερειακά ζητήματα, τόσο κατά την επίσκεψή μου

στα Τίρανα όσο και κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα προχθές. Αναφορικά με το ζήτημα της προσφυγής στη Χάγη, οι αρμόδιες τεχνικές ομάδες συνεχίζουν το έργο τους. Στόχος είναι το συνοπτικό να υπογραφεί και να υποβληθεί το συνηθέστερο εφικτό, ειδικά μετά τις βουλευτικές εκλογές στην Αλβανία τον Απρίλιο.

Σημειώνω ότι το σύνολο των αλβανικών πολιτικών δυνάμεων υποστηρίζει ότι το ζήτημα της οριοθέτησης των θαλασσιών ζωνών μεταξύ των δύο χωρών θα πρέπει να επιλυθεί στη βάση του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αυτό ακριβώς λέμε και στους Τούρκους συνομιλητές μας. Και είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να υπενθυμίσω ότι ο κ. Ράμα αναγνώρισε ότι η Ελλάδα έχει το αναφαίρετο μονομερές δικαίωμα να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλια. Πρόσθεσε, μάλιστα, ότι η Αλβανία είχε κάνει το ίδιο πριν από 30 χρόνια. Και άρα καμία τρίτη χώρα δεν μπορεί να αντιταχθεί στο δικαίωμα αυτό ή –προσθέτω– ακόμα περισσότερο να απειλεί με πόλεμο.

– Υπάρχει αισιοδοξία ότι μπορεί να βγει κάτι ουσιαστικό από τις διευρυντικές επαφές; Θεωρείτε ότι είναι ειλικρινείς οι προθέσεις της Αγκυρας για διάλογο; Η Αγκυρα απ' ό, τι φαίνεται διαφωνεί με την ατζέντα που τίθεται.

– Θα μου επιτρέψετε να αρχίσω από την τελευταία σας ερώτηση. Όπως έχουμε τονίσει σε πλείστες περιπτώσεις, η ατζέντα των διευρυντικών επαφών είναι συγκεκριμένη και δεν μπορεί να αλλάξει. Ο επόμενος γύρος θα είναι ο 61ος. Οι επαφές αυτές ξεκίνησαν πριν από δύο δεκαετίες. Δεν μπορεί ο εις των συνομιλητών να αποφασίσει μονομερώς τη διεύρυνση της ημερήσιας διάταξης. Αυτό ισοδυναμεί με προσπάθεια υπονόμευσης των επαφών αυτών. Αν οι προθέσεις της Αγκυρας είναι ειλικρινείς, μένει να φανεί. Εμείς πάντως, οψέποτε επανεκκινήσουμε οι επαφές αυτές, θα προσελάθουμε με ειλικρινή βούληση και εποικοδομητική διάθεση.

Τώρα, αν με ρωτάτε τι θα προκύψει από τις επαφές αυτές και εάν διατηρούμε αισιοδοξία, θα σας απαντήσω με ποδοσφαιρικούς όρους: κάποτε ένας προπονητής ρωτήθηκε για την πρόβλεψη ενός αγώνα. Και απάντησε λέγοντας: «Τα προγνωστικά στο τέλος του αγώνα μόνο». Βεβαίως, εμείς ετοιμαζόμαστε για όλα τα σενάρια, καθώς είναι υποχρέωσή μας. Θα σας πω, όμως, ένα πράγμα που με προβληματίζει. Η Τουρκία του 2021 δεν είναι η Τουρκία του 2016, όταν και έγινε ο τελευταίος, μέχρι στιγμής, γύρος των διευρυντικών επαφών. Και αντίστοιχα η σημερινή Τουρκία αποκλίνει από την Τουρκία των αρχών της δεκαετίας του 2000, όταν προσέβλεπε στην ευρωπαϊκή ένταξη. Αλλά, βέβαια, ουδείς μπορεί να αποφασίσει νέα αλλαγή πορείας για λογαριασμό της. Εγώ το εύχομαι από καρδιάς.

Θα μπορούσε και η Τουρκία να συμμετάσχει στα πολυμερή σχήματα

– Τι μπορεί να περιμένει η Αθήνα από την νέα αμερικανική διοίκηση; Γίνεται εσχάτως λόγος για προσαρμογές στη Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA) με τις ΗΠΑ. Μπορείτε να μας εξηγήσετε αν αυτό σημαίνει αύξηση του στρατιωτικού αποτυπώματος και με ποιους τρόπους;

– Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω λέγοντας ότι η συνεργασία που είχα με την απερχόμενη αμερικανική διοίκηση και ειδικότερα με τον ομόλογο μου τον κ. Πομπέο ήταν υποδειγματική. Η συμβολή του στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών, σε επίπεδο που δεν είχαν φτάσει ποτέ στο παρελθόν, ήταν καθοριστική. Φιλοδοξία μας είναι να συνεχίσουμε και να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τις σχέσεις μας με τις ΗΠΑ. Προσβλέπω

στην πρώτη μου συνάντηση με τον νέο Αμερικανό ΥΠΕΕ, τον κ. Μπλίνκεν. Σκοπός μας είναι να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για την προσαρμογή της Συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας ούτως ώστε αφενός να υπάρξει μια ιδιαίτερα μακροπρόθεσμη προοπτική –να μη χρειάζεται ανανέωση κάθε χρόνο– και αφετέρου να αυξηθεί το αποτύπωμα της αμερικανικής παρουσίας στην Ελλάδα, σε περιοχές που καταδεικνύουν τη στρατηγική σημασία της χώρας μας. Η αμερικανική παρουσία δεν συνιστάει σε δημιουργία βάσεων ψυχροπολεμικής εποχής και λογικής. Θα είναι ευέλικτη και προσαρμοσμένη στα σημερινά δεδομένα. Και θα ενισχύει τη γεωπολιτική σημασία της χώρας μας στην ευρύτερη περιοχή. Ένα πράγμα που θεωρώ χρήσιμο είναι μια έντονη και διαρκής πα-

– Υποδειγματική η συνεργασία με τον κ. Πομπέο – Προσβλέπω στην πρώτη μου συνάντηση με τον νέο Αμερικανό ΥΠΕΕ, κ. Μπλίνκεν.

ρουσία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, τόσο διπλωματική όσο και στρατιωτική. **– Έχετε ήδη υπογράψει μια συμφωνία με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και επικεταί μια ακόμα (κυρίως αμυντικού χαρακτήρα) με την Σαουδική Αραβία. Οι σχέσεις με το Ισραήλ έχουν ενισχυθεί, ενώ αυτές με αραβικές χώρες όπως η Αίγυπτος περνούν περίοδο άθνησης. Αυτό το περι-**

– φερειακό περιβάλλον μπορεί να λειτουργήσει ανασχετικά στην τουρκική προκλητικότητα;

– Η απάντησή μου στην ερώτησή σας είναι ναι, αλλά υπό προϋποθέσεις. Θα σας εξηγήσω γιατί το λέω αυτό. Οι χώρες που αναφέρατε έχουν, σε διαφορετικό βαθμό η καθεμία, δύσκολες σχέσεις με την Τουρκία. Αυτό όμως οφείλεται αποκλειστικά στην προκλητική και επεκτατική πολιτική της Τουρκίας. Η Τουρκία, από «μεγάλος ασθενής», κατά τη δυτική αντίληψη, πριν από 100 χρόνια, επιδιώκει πιθανόν να επιβληθεί στην περιοχή της πρώην Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, σαν ο «μεγάλος αναθεωρητής». Αυτή η προσέγγιση έρχεται σε πλήρη αντίθεση με θεμελιώδεις αρχές του Διεθνούς Δικαίου, υπονομεύει την περιφερειακή ειρήνη και σταθερότητα και βεβαίως προκαλεί αμυν-

τικά αντανακλαστικά. Δυστυχώς, το ζήτημα της αναθεωρητικής Τουρκίας είναι στην ημερήσια διάταξη των συναντήσεων που έχω με τους ομολόγους μου όλων των χωρών. Υπό το πρίσμα αυτό, οι διάφορες πρωτοβουλίες που έχουν αναπτύξει αποσκοπούν σήμερα και στην ανάσχεση της τουρκικής προκλητικής συμπεριφοράς. Αλλά επιτρέψτε μου να υπογραμμίσω το σημείο αυτό: μιλώ για την ανάσχεση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς, όχι μιας χώρας εν γένει. Όμως, και το έχω τονίσει αρκετές φορές αυτό, η ανάπτυξη των σχέσεων μας με τις χώρες αυτές, είτε σε διμερή είτε σε πολυμερή σχήματα, δεν στρέφεται εναντίον κανενός. Αντιθέτως, έχουμε υπογραμμίσει ότι και η Τουρκία θα μπορούσε να συμμετάσχει στα σχήματα αυτά. Με μία πολύ απλή και ιδιαίτερα σημαντική

προϋπόθεση: να αποδεχθεί ότι οι διαφορές πρέπει να επιλύονται ειρηνικά, στη βάση του Διεθνούς Δικαίου. Ευελπιστώ βαθύτατα και ειλικρινά ότι η Τουρκία θα αναγνωρίσει ότι η αναθεωρητική και επιθετική συμπεριφορά της οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα από αυτή αποτελέσματα. Στην παρούσα συγκυρία, κατά την οποία αντιμετωπίζει σημαντικές οικονομικές προκλήσεις, νομίζω είναι σκόπιμο να αλλάξει ριζικά κατεύθυνση και να εγκαταλείψει τις στειρές επεκτατικές βλέψεις της. Νομίζω, επίσης, με κάθε σεβασμό, ότι αυτό είναι το πραγματικό συμφέρον του τουρκικού λαού. Άλλωστε, ένα πολύ μεγάλο τμήμα της τουρκικής κοινωνίας επαγγέλλεται αυτό ακριβώς, το ευρωπαϊκό πλαίσιο ως τη μοναδική προοπτική για την Τουρκία.

ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Η «μαύρη» κληρονομιά που αφήνει ο Τραμπ

Στη χώρα του και στον κόσμο

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

«**Η είδηση** του θανάτου μου είναι κάπως υπερβολική». Ο απερχόμενος πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ θα μπορούσε να τσιτάρει τη θρυλική ρήση του Μαρκ Τουέιν σε κάποιο από τα επόμενα ποστ του στα social media, αν φυσικά δεν είχε αποκλειστεί από τις περισσότερες πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μετά την εισβολή οπαδών του στο Καπιτώλιο.

Όποια κι αν είναι η κατάληξη των προσπαθειών για απομάκρυνσή του από τον Λευκό Οίκο, μέσω νέας παραπομπής του ή ενεργοποίησης της 25ης τροποποίησης του Συντάγματος, είναι σαφές ότι το πολιτικό στίγμα και η κληρονομιά Τραμπ θα συνεχίσουν να διχάζουν την αμερικανική κοινωνία και πάνω από όλα το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα (GOP).

Σχεδόν οι μισοί ψηφοφόροι του κόμματος υποστήριξαν αυθόρμητα τις ενέργειες των διαδηλωτών (45% σύμφωνα με το YouGov), ενώ ακόμη και μετά τη διακομματική συσπείρωση του κατεστημένου στην Ουάσιγκτον ο απερχόμενος πρόεδρος συνεχίζει να απολαμβάνει τη φανατική στήριξη των επιγόνων του Tea Party, μερίδας των αντισυστημικών MME και των συνωμοσιολόγων.

Όλο αυτό το συνονθύλευμα ακροδεξιών, αντισημιτών, αντικρατιστών, νοσταλγών της Συνομοσπονδίας, μια μικρογραφία του οποίου είδαμε αυτή την εβδομάδα να σουλατσάρε στην αίθουσα της Γερουσίας και να ξεκουράζει τα πόδια του στο γραφείο της πρόεδρος της Βουλής, Νάνσι Πελόσι, τείνει να εξελιχθεί σε ένα μόνιμο αγκάθι στα πλευρά του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος: ένα ωσεί τρίτο κόμμα,

το οποίο το GOP θα καλείται να κατευνάσει και να αφομοιώσει, με τον κίνδυνο πάντα να συμβεί το αντίστροφο.

Μέχρι πρότινος στενοί συνεργάτες του Τραμπ, όπως ο Ρεπουμπλικανός επικεφαλής της Γερουσίας Μιτς Μακόνελ ή ο βετεράνος γερουσιαστής Λίντσεϊ Γκράχαμ, θυμήθηκαν να τον εγκαταλείψουν μόλις δύο εβδομάδες πριν από την εκπνοή της θητείας του.

Ανεκτικτοί υπουργοί σαν την υπουργό Παιδείας Μπέτσι Ντεβός και την υπουργό Μεταφορών Ιλέν Τσάο, σύζυγο του Μακόνελ, ανακάλυψαν αίφνης αυτήν την εβδομάδα ότι ο Τραμπ υποκινεί τους οπαδούς του σε βία, μάλλον επειδή είδαν σε ζωντανή μετάδοση την ατάκα να γίνεται ρόπαλο.

Οι εργαζόμενοι στον Λευκό Οίκο διέγνωναν (τώρα; για πρώτη φορά;) ότι η ψυχική του κατάσταση αγχίζει τα όρια της διαταραχής. Και το Fox News, βλέποντας να χάνει την πρόσβαση στην εξουσία, απο-

Με όποιον τρόπο και αν απομακρυνθεί τελικά από τον Λευκό Οίκο, το πολιτικό του στίγμα θα συνεχίσει να διχάζει την αμερικανική κοινωνία.

φάσισε να ανακρούσει πρύμναν. Όλοι αυτοί που όψιμα τον εγκαταλείπουν επενδύουν στην επόμενη μέρα, τη μετά Τραμπ εποχή των Ρεπουμπλικανών, ελπίζοντας να είναι υποψήφιοι το 2024.

Το GOP είναι ένα κόμμα σε βαθιά κρίση που θα χρειαστεί αρκε-

τό χρόνο να ανασυνταχθεί, έχοντας χάσει πλέον προεδρία και Κογκρέσο, αλλά και ένα χρήσιμο αουτσάιντερ, τον Τραμπ. Ο οποίος εξασφάλισε μεν στους Ρεπουμπλικανούς τις περισσότερες ψήφους στην Ιστορία, αλλά υπήρξε πάντα ξένο σώμα, άρα πάντα εύκολο να

αποπειρωθεί. Σε παλαιότερο ρεπορτάζ του, το περιοδικό New Yorker περιέγραφε πώς ο Τραμπ κατάφερε να προσελκύσει μια ελίτ ψηφοφόρων, τους Ρεπουμπλικανούς του Γκρέντιν στο Κονέκτικατ, μιας από τις πλουσιότερες πληθυσμιακές ομάδες της χώρας. Μέχρι τις αρχές

του 2016 οι συντηρητικοί κάτοικοι της πόλης αποστρέφονταν τον νεοπλουτισμό του και την αγοραία ρητορική του. Στην πραγματικότητα, «η ιστορία της ανόδου Τραμπ δεν είναι αυτή μιας επιθετικής αγοράς, αλλά μιας κοινοπραξίας», έγραφε το περιοδικό σε ένα από τα πλέον διαβασμένα άρθρα του για το 2020. Ουσιαστικά, μέλη της αμερικανικής ελίτ αποδέχθηκαν τους όρους του τραμπισμού ως το τίμημα για την εξουσία.

Τα ανταλλάγματα

Η ανταμοιβή τους ήταν μείωση της φορολογίας, απορρύθμιση, λιγότερο κράτος και λιγότερες κυβερνητικές παρεμβάσεις. Κι όταν, κατά τη διάρκεια της πανδημίας και των επεισοδίων μετά τη δολοφονία του Αφροαμερικανού Τζορτζ Φλόιντ, διαπίστωσαν ότι δεν είναι ικανός να εξασφαλίσει πολιτική και οικονομική σταθερότητα, τον εγκατέλειψαν εκ νέου.

Τώρα όσοι –κατά τον ίδιο– «τον πρόδωσαν» με επικεφαλής τον αντιπρόεδρο του Μάικ Πενς μπορούν να εμφανιστούν αναβαπτισμένοι ως υπερσυντηρητικοί

Τα πρώτα λεπτά του τρόμου. Άνδρες της ασφάλειας του Καπιτωλίου προσπαθούν, με προετοιμασμένα τα όπλα, να κρατήσουν εκτός της αίθουσας τους αγριεμένους διαδηλωτές, προκειμένου να προλάβουν να φυγαδευτούν οι βουλευτές και οι γερουσιαστές.

Σχεδόν οι μισοί ψηφοφόροι των Ρεπουμπλικανών υποστήριξαν τις ενέργειες των διαδηλωτών, ενώ ο Ντόναλντ Τραμπ (φωτ. από παλαιότερη ομιλία του) συνεχίζει να απολαμβάνει τη φανατική στήριξη των επιγόνων του Tea Party, μερίδας των αντισυστημικών MME και των συνωμοσιολόγων.

το χρόνο να ανασυνταχθεί, έχοντας χάσει πλέον προεδρία και Κογκρέσο, αλλά και ένα χρήσιμο αουτσάιντερ, τον Τραμπ. Ο οποίος εξασφάλισε μεν στους Ρεπουμπλικανούς τις περισσότερες ψήφους στην Ιστορία, αλλά υπήρξε πάντα ξένο σώμα, άρα πάντα εύκολο να

Οι τέσσερις δραματικές ώρες που συγκλόνισαν την Αμερική

Πρωτοφανή; Ανήκουστα; Απίστευτα; Όσο δικαιολογημένα κι αν είναι τα δραματικών τόνων επίθετα για τα γεγονότα της περασμένης Τετάρτης στο Καπιτώλιο, ουδείς δικαιούται να ισχυριστεί ότι έπεσε από τα σύννεφα. Η ατμόσφαιρα στην αμερικανική πρωτεύουσα μύριζε μαρτυρία πολύ καιρό τώρα, τουλάχιστον από τις 19 Δεκεμβρίου, όταν ο Ντόναλντ Τραμπ είχε προαναγγείλει στο Twitter: «Μεγάλη διαδήλωση στην Ουάσιγκτον, στις 6 Ιανουαρίου. Να έρθετε αγριεμένοι!» Έτσι τους ήθελε, έτσι ήρθαν.

Όταν έφτασε το πλήρωμα του χρόνου, χιλιάδες οπαδοί του Τραμπ είχαν σπεύσει στην Ουάσιγκτον από τις πιο διαφορετικές περιοχές της χώρας για μια τελευταία, απέλπιδα προσπάθεια να αποτρέψουν το αναπότρεπτο: την έξωση του εκλεκτού τους από τον Λευκό Οίκο. Εκείνη την ημέρα, γύρω στη 1 μ.μ., επρόκειτο να αρχίσει η κοινή συνεδρίαση της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Γερουσίας, στο Καπιτώλιο, για την τελική επιβεβαίωση των ψήφων στο Κολέγιο των Εκλεκτόρων, που ανέδειξαν ως 46ο πρόεδρο της χώρας τον Τζο Μπάιντεν. Το πλήθος των τραμπικών που συγκεντρώθηκαν μπροστά από τον Λευκό Οίκο στη διαδήλωση «Σώστε την Αμερική» ήταν αποφασισμένο να εμποδίσει την επικύρωση πάσο θυσία.

Γύρω στις 11.50 π.μ. ο Τραμπ εμφανίστηκε στην εξέδρα με φόντο τον Λευκό Οίκο κι άρχισε να αραδιάζει τις αστήρικτες καταγγελίες

του περί εκλογικής νοθείας. Προς το τέλος της ομιλίας του, που κράτησε 70 λεπτά, έδωσε το σύνθημα: «Επειτα από εδώ, θα κάνουμε πορεία προς το Καπιτώλιο για να ενθαρρύνουμε τους γενναίους γερουσιαστές και βουλευτές μας. Αν δεν πολεμήσουμε σαν δαίμονες, δεν θα κερδίσουμε ποτέ μια χώρα. Αφήστε τους λιπόψυχους να φύγουν. Τώρα είναι η ώρα της δύναμης».

Το χρονικό της πρωτοφανούς επιδρομής οπαδών του Ντόναλντ Τραμπ στην ακρόπολη της αμερικανικής δημοκρατίας.

Ηδη, η συνεδρίαση στο Κογκρέσο είχε αρχίσει και τα πρώτα μηνύματα ήταν αποκαρδιωτικά. Ο αντιπρόεδρος Μάικ Πενς είχε διαμνύσει στον Τραμπ ότι δεν μπορεί να αλλάξει τα αποτελέσματα και ο επικεφαλής των Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία Μιτς Μακόνελ δήλωσε από το βήμα του Κογκρέσου ότι η αμφισβήτηση της λαϊκής ψήφου θα καταδικάζει τη δημοκρατία σε «σπείρα θανάτου». Οργισμένος ο γιος του προέδρου, Ντόναλντ Τραμπ τζούνιορ, είπε από το βήμα της συγκέντρωσης προς τους βουλευτές και τους γερουσιαστές: «Ερχόμαστε να σας βρούμε!»

Αμ' έπος, αμ' έργον. Γύρω στη

Στις 19 Δεκεμβρίου ο Ντόναλντ Τραμπ είχε προαναγγείλει στο Twitter: «Μεγάλη διαδήλωση στην Ουάσιγκτον, στις 6 Ιανουαρίου. Να έρθετε αγριεμένοι!»

1 μ.μ. πολλοί από τους συγκεντρωμένους, με καπελάκια MAGA (Κάντε την Αμερική Μεγάλη Ξανά), ντε την Αμερική Μεγάλη Ξανά), οι πιο τολμηροί από τους τραμπικούς υπερφαλαγγίζουν στις σκάλες τους αστυνομικούς, που μάταια προσπαθούν να τους απωθήσουν με σπρέι πιπεριού, αναρριχώνται με σκονιά στους επάνω ορόφους, σπάνε παράθυρα και αρχίζουν να μπαίνουν μέσα στο κτίριο, όπου επικρατεί πανικός. Οι συνεδριάσεις Βουλής και Γερουσίας διακόπτονται, ο Μάικ Πενς φυγαδεύεται, τα μέλη του Κογκρέσου, οι συνεργάτες τους και οι δημοσιογράφοι αρχικά κλειδαμπαρώνονται στα γραφεία και στη συνέχεια φυγαδεύονται,

αφού τους έχουν μοιραστεί μάσκες χημικών αερίων. Ακούγονται πυροβολισμοί, μία γυναίκα οπαδός του Τραμπ και ένας αστυνομικός θα πεθάνουν από τα τραύματά τους, άλλοι τρεις θα ξεψυχήσουν από ιατρικά επεισόδια. Οι φανατικοί στήνουν κρεμάλα για τη Νάνσι Πελόσι, τη Δημοκρατική πρόεδρο της Βουλής, λεπλοτούν, ποζάρουν πάνω στο βήμα της Γερουσίας. «Είναι μια δεύτερη επανάσταση, ένα καινούριο 1776», φωνάζει ένας από αυτούς. Η ανθρωπότητα τριβεί τα μάτια της.

Χρειάστηκαν τέσσερις ολόκληρες ώρες για να επέμβουν η εθνοφρουρά και ειδικές δυνάμεις της αστυνομίας και να εκκενώσουν το Καπιτώλιο καθώς έπεφτε το σούρουπο, γύρω στις 5 μ.μ. Ωστόσο το αυτονόητο αιρείται μέχρι σήμερα αναπάντητο: Πώς γίνεται η αστυνομία του Καπιτωλίου, ένα πλήρως εξοπλισμένο σώμα 2.000 αστυνομικών, με προϋπολογισμό 460 εκατομμυρίων, επιφορτισμένο για την ασφάλεια μόλις δύο τετραγωνικών χιλιομέτρων, να μην καταφέρει να διαχειριστεί μια σχετικά μικρών διαστάσεων και απολύτως αναμενόμενη κρίση; «Μη μου πείτε ότι αν επρόκειτο για διαδηλωτές του κινήματος Black Lives Matter δεν θα είχαν τύχει διαφορετικές αντιμετώπισης από την αστυνομία σε σύγκριση με αυτή τη συμμορία των τραμπούκων», δήλωσε ο Τζο Μπάιντεν. Ποιος μπορεί να τον διαψεύσει;

REUTERS, THE WASHINGTON POST

Ο αντίκτυπος

Βαρύ πλήγμα προκλήθηκε στη διεθνή εικόνα των ΗΠΑ από τις σκηνές που παραπέμψαν σε συνειρμό με «δημοκρατίες μπανανίας». Οι μεγάλοι σύμμαχοί της εμφανίστηκαν ενωμένοι στην ανησυχία τους. «Οργισμένη και θλιμμένη» δήλωσε η Μέρκελ, επιρριπτόντας ευθύνες στον Τραμπ, σε παραπλήσια μήκη κύματος κινήθηκαν οι Μακρόν και Τζόνσον. Αρθρογράφοι της Wall Street Journal εκτιμούν ότι «πολλοί (στην Ευρώπη) ανασυχούν μήπως τα γεγονότα στις ΗΠΑ ενθαρρύνουν παρόμοια κινήματα σε άλλες δυτικές δημοκρατίες». Στις δύσκολες συνθήκες της πανδημίας, η προειδοποίηση έχει την αξία της. Οι αντίπαλοι της Αμερικής δεν έχασαν την ευκαιρία. Το κινεζικό υπουργείο Εξωτερικών έκανε παραλληλισμούς με τις διαδηλώσεις στο Χονγκ Κονγκ, όπου δεν υπήρξαν νεκροί, η Μόσχα διαπίστωσε ότι το αμερικανικό πολιτικό σύστημα είναι «απαρχαιωμένο» και ο Ιρανό πρόεδρος Χασάν Ροχανί σημείωσε ότι «έναν δημιουργό (ο Τραμπ) έκανε μεγάλη ζημία στην υπόληψη της χώρας τους».

Το γεγονός ότι ο αρχηγός τους έχασε τις εκλογές με διαφορά επτά εκατομμυρίων ψήφων και έκανε δεκάδες δικαστικές προσφυγές οι οποίες απορρίφθηκαν ακόμη και από το Ανώτατο Δικαστήριο, στο οποίο πλειοψηφούν οι συντηρητικοί, δεν έπεισε τους πολιορκητές.

Το... σύμπαν του όχλου που εισέβαλε στο Καπιτώλιο

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΕΣ**

Η νεοναζιστική οργάνωση «Εθνικοσοσιαλιστική Λέσχη», η οργάνωση «Δολοφονήστε τα μέσα ενημέρωσης», η ένοπλη ακροδεξιά οργάνωση «3%», οι ρατσιστές της οργάνωσης «Υπερήφανα Αγόρια», οι αυτοκλήτοι σωτήρες παιδιών τα οποία υποτίθεται ότι κινδυνεύουν από σκοτεινές δυνάμεις, γνωστοί και ως οπαδοί της συνωμοσιολογικής θεωρίας QAnon. Όλα τα άνω της αμερικανικής Ακροδεξιάς έσπευσαν, με αυτοκίνητα, πούλμαν και αεροπλάνα, στις 6 Ιανουαρίου στην Ουάσινγκτον για να ακούσουν τον Αμερικανό πρόεδρο Τραμπ να καταγγέλλει, λάβρος, εκλογική νοθεία και να τους στείλνει να εισβάλουν στο Καπιτώλιο.

Στο πλήθος που πέρασε τις ελάχιστες φρουρούμενες περιφράξεις, περιλαμβανόταν ο 55χρονος Κέβιν Γκρίσον, ο οποίος ανέβαζε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης φωτογραφίες με ένα όπλο σε κάθε χέρι και καλούσε σε ένοπλη επίθεση στο Κογκρέσο, αλλά πέθανε από ανακοπή καρδιάς πριν μπει στο κτίριο. Περιλαμβανόταν επίσης η 35χρονη Ασλί Μπάμπιτ, η οποία απειλούσε ότι «έρχεται η καταιγίδα» και «τίποτα δεν μας σταματά», αλλά έπεσε νεκρή από σφαίρα αστυνομικού που προσπαθούσε να αποτρέψει την προέλαση του πλήθους.

Πολλά λέγονται για το ποιοι είναι οι άνθρωποι που έγιναν τόσο τυφλά όργανα του Τραμπ, ώστε να δεχθούν να σκοτώσουν και να σκοτωθούν ακολουθώντας τις εντολές του. Κάποιοι κρατούσαν λουστούς, όπως αυτοί που σκότωσαν τον 42χρονο αστυνομικό Μπράιαν Σίκνικ, άλλοι κρατούσαν αρμαθιές από πλαστικές χειροπέδες για να πιάσουν βουλευτές ομήρους και άλλοι έκαναν απλώς

Πολλά λέγονται για το ποιοι είναι οι άνθρωποι που έγιναν τόσο τυφλά όργανα του Τραμπ.

τη φιγούρα τους, όπως ο κερασφόρος ημίγυμνος νθοποιός από την Αριζόνα, ο οποίος απολαμβάνει σε τακτά διαστήματα τα φώτα της δημοσιότητας κρατώντας πλακάτ με την επιγραφή «Με έστειλε ο Q» (ο υποτιθέμενος μοναδικός γνώστης της φοβερής συνωμοσίας για τους παιδραστήρες πολιτικούς που πίνουν το αίμα παιδιών και τους οποίους κατά σύμπτωση μπορεί να σταματήσει μόνο ένας άνθρωπος πάνω στη Γη, ο Ντόναλντ Τραμπ). Αφού ο Τραμπ κατάφερε να πείσει τους υποστηρικτές του ότι, εν μέσω πανδημίας,

είναι ένδειξη αδυναμίας του να φορούν μάσκα, αφού κάποιος από αυτούς πιστεύουν ακόμη και σε ασυναρτησίες τύπου QAnon, δεν ήταν δύσκολο να τους πείσει και ότι η εισβολή στο Καπιτώλιο είναι πατριωτικό καθήκον. Στο εναλλακτικό σύμπαν των οπαδών του Τραμπ, το γεγονός ότι ο αρχηγός τους έχασε τις εκλογές με διαφορά επτά εκατομμυρίων ψήφων και έκανε δεκάδες δικαστικές προσφυγές οι οποίες απορρίφθηκαν ακόμη και από το Ανώτατο Δικαστήριο, στο οποίο πλειοψηφούν οι συντηρητικοί, ήταν απολύτως αδιάφορο.

Σε μια δραματική αντιστροφή της πραγματικότητας, την ώρα που οι οργισμένοι οπαδοί του Τραμπ παρεμπόδιζαν τη λειτουργία των θεσμών της αμερικανικής δημοκρατίας, δήλωναν ότι υπερασπιζόταν το σύνταγμα και ότι έδιναν ένα μάθημα σε όσους υποτίθεται ότι υφάρπαξαν την ψήφο τους. Τα περί υπεράσπισης του συντάγματος είναι, φυσικά, θλιβερές δικαιολογίες από ανθρώπους που κρατούσαν σημαίες των δουλοκτητικών πολιτειών (εκτός εάν η δουλεία επιτρέπεται από το σύνταγμα) και οι οποίοι φορούσαν μπλουζάκια που δήλωναν ότι η εξολόθρευση έξι εκατομμυρίων Εβραίων από τους ναζί δεν ήταν αρκετή (ούτε η γενοκτονία επιτρέπεται από το σύνταγμα).

Τελικά, για τον όχλο που εισέβαλε στο Καπιτώλιο, το βασικό ερώτημα είναι αν επρόκειτο απλώς για τους «χρήσιμους πλιθίους» του Τραμπ ή για κάτι χειρότερο, την έκφραση ενός φασιστικού κινήματος που ενισχύθηκε στα χρόνια του Τραμπ, έχοντας ξεφύγει από το ακροδεξιό περιθώριο. Ένα από τα χαρακτηριστικά των φασιστικών κινήματων είναι ότι τα μέλη τους επιστρέφουν «στις τρύπες τους» όταν σταματήσουν να λαμβάνουν υψηλή προστασία. Έτσι, η απάντηση για το πώς θα συμπεριφερθεί ο όχλος αυτός στη συνέχεια εξαρτάται από τη στάση αυτών που έως τώρα τον προστάτευαν και τον ενθάρρυναν. Των τμημάτων των νοσημάτων ασφαλείας που έκαναν τα στραβά μάτια, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που προωθούσαν τις συνωμοσιολογικές απόψεις (υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην ελευθερία της έκφρασης και στην ενεργή προώθηση) και των οικονομικών παραγόντων που αποδέχθηκαν τον φασισμό, αρκεί ο Τραμπ να τους βοηθήσει να αυξήσουν την κερδοφορία τους. Παραγόντων όπως ο δισεκατομμυριούχος Στίβεν Ρος, ο οποίος είπε για τον Τραμπ: «Είναι λίγο δικαστικός, αλλά έχει κάνει φανταστικά πράγματα που κανείς άλλος δεν θα μπορούσε να κάνει». Φανταστικά, έως αφάνταστα...

Πώς έφτασαν έως εκεί οι Ρεπουμπλικανοί;

Του **PAUL KRUGMAN**
THE NEW YORK TIMES

Ανέκαθεν υπήρχαν άνθρωποι σαν τον Ντόναλντ Τραμπ: εγωκεντρικοί και μεγαλομανείς, βέβαιοι ότι κανόνες υπάρχουν μόνο για τα ανθρώπινα και πως ό,τι και αν συμβεί σε αυτά, είναι ασήμαντο και αδιάφορο. Το σύγχρονο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα δεν μοιάζει με τίποτα από ό,τι είδαμε στην αμερικανική ιστορία. Ακόμη και αν υπήρχε κάποιος που αμφιβάλλε ότι το ένα από τα δύο μεγάλα πολιτικά κόμματα των ΗΠΑ έχει εξελιχθεί σε εκθρό, όχι μόνο της δημοκρατίας, αλλά και της αλήθειας, οι εξελίξεις θα έβραζαν οριστικό τέλος στις αμφιβολίες του. Η πλειονότητα των Ρεπουμπλικανών βουλευτών της Βουλής των Αντιπροσώπων και πολλοί γερουσιαστές στηρίζουν, άλλωστε, την προσπάθεια Τραμπ να ανατρέψει την εκλογική του ήττα, παρότι δεν υπάρχουν ίχνη νοθείας. Πώς φτάσαμε εδώ; Τι συνέβη στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα; Σίγουρα, η παρακμή του δεν ξεκίνησε με τον Τραμπ. Ήταν προφανής, επί χρό-

Ο εναγκαλισμός τους με δυνάμεις ενάντιες στη δημοκρατία και στην αλήθεια μπορεί να προκαλέσει τον θάνατο του αμερικανικού πειράματος.

νια, για όποιον, βέβαια, ήθελε να τη δει. Ήδη, το 2013 έγραφα ότι οι Ρεπουμπλικανοί είχαν εξελιχθεί σε μια ακραία δύναμη, εκθροική προς την αμερικανική πραγματικότητα, με στόχο τη δημιουργία ενός μονοκομματικού κράτους, όπου «οι εκλογές είναι μόνο κάτι τυπικό». Τι ήθελε τους Ρεπουμπλικανούς στη διοίκηση προς το σκότος; Είναι, άραγε, μια λαϊκιστική αντίδραση στις ελίτ; Σίγουρα υπάρχει δυσανεξία για την οικονομία, που ενίσχυσε τις μητροπολιτικές περιοχές εις βάρος της υπαίθρου και των μικρών πόλεων. Η «λαϊκή οργή» των τελευταίων μηνών, όμως, ενορχιστρώ-

νετα από την κομματική ιεραρχία και η αμφισβήτηση του εκλογικού αποτελέσματος οφείλεται στη διαρκή επανάληψη του «μάντρα» από τους κομματικούς παράγοντες. Παράδοξως, κατά των ελίτ στρέφονται οι πλέον προνομιούχοι. Όχι επειδή είναι υποκριτές. Ούτε επειδή τους κακομεταχειρίστηκε το σύστημα. Γιατί, λοιπόν, είναι τόσο πρόθυμοι να το καταστρέψουν; Δεν πιστεύουν ότι πρόκειται για έναν κυνικό υπολογισμό, προκειμένου να αποκτήσουν έρεισμα στην εκλογική τους βάση. Αυτή άλλωστε ακολουθεί το παράδειγμα της κομματικής ελίτ, της οποίας προφανώς η παράφων συμπεριφορά δεν είναι μόνο θέατρο. Πιστεύω ότι βλέπουμε ένα κόμμα που έχει εξαγριωθεί και έχει αποκοπεί από την κοινωνία. Κάποιοι παρομοιάζουν το σύγχρονο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα με το οργανωμένο έγκλημα ή σέκτα. Εγώ πιστεύω ότι μοιάζει περισσότερο με τα χαμένα αγορά στον «Αρχοντα των μυγών». Δεν λαμβάνουν νέα από τον έξω κόσμο, επειδή οι πηγές πληροφορηστών τους είναι κομματικές και αποκρύ-

πτουν τις άβολες αλήθειες. Έτσι βυθίζονται στην εσωστρέφεια και προσπαθούν, με όλο και πιο αλλόκοτο τρόπο, να αποδείξουν την αφοσίωσή τους στη «φύλη». Η κομματική τους στράτευση δεν έχει στον πυρήνα της τα ζητήματα, παρότι το κόμμα παραμένει δεσμευμένο στη μείωση της φορολογίας των πλουσίων και στην τιμωρία όσων βρίσκονται έξω από αυτήν. Το κομβικό ερώτημα είναι για πόσο μπορούν οι ΗΠΑ, όπως τις γνωρίζουμε, να επιβιώσουν αντιμέτωπες με αυτόν τον κακόβουλο σεκταρισμό. Η πρόσφατη απόπειρα ανατροπής του εκλογικού αποτελέσματος δεν θα πετύχει, αλλά διήρκεσε πολύ περισσότερο και έτυχε μεγαλύτερης στήριξης από ό,τι είχε οποιοσδήποτε προβλέψει. Αν δεν γίνει κάτι, ώστε να διαρραγεί ο εναγκαλισμός του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος με δυνάμεις ενάντιες στη δημοκρατία και την αλήθεια, κάποια ημέρα θα καταφέρουν να προκαλέσουν τον θάνατο του αμερικανικού πειράματος.

Τι παραλαμβάνει, τι θα επιδιώξει ο Τζο Μπάιντεν

Των **MICHAEL SHEAR**
και **JIM TANKERSLEY**
THE NEW YORK TIMES

Άγνωστες παραμένουν οι επιπτώσεις από την επίθεση του όχλου εναντίον του Καπιτωλίου την Τετάρτη για την ισχύ της επερχόμενης κυβέρνησης του Τζο Μπάιντεν. Η εδραιωμένη πεποίθηση μερίδας σκληροπυρηνικών οπαδών του Τραμπ ότι το αποτέλεσμα των εκλογών υπήρξε προίον νοθείας μπορεί να εμποδίσει ορισμένους Ρεπουμπλικανούς να συνεργασθούν με την επερχόμενη κυβέρνηση. Από την άλλη, η αισιόδοξη θεώρηση θέλει αυτή τη «φριχτή επίδειξη» στο Καπιτώλιο, όπως τη χαρακτήρισε ο Μπάιντεν, να ωθεί τα δύο κόμματα σε έστω και προσωρινή εκεχειρία και αλληλεγγύη, προσφέροντας την ευκαιρία στη νέα κυβέρνηση να εξασφαλίσει διακομματική συναίνεση για κάποια κρίσιμα νομοσχέδια. «Η αποστολή μας αυτή τη στιγμή και για τα επόμενα τέσσερα χρόνια είναι η αποκατάσταση της δημοκρατίας, της ευθύτητας, της αξιοπρέπειας και του κράτους δικαίου», είπε ο εν αναμονή πρόεδρος.

Άμεση προτεραιότητα της ομάδας Μπάιντεν είναι η εκπόνηση συνολικού πακέτου μέτρων οικονομικής στήριξης, το οποίο θα παρουσιάσουν οι Δημοκρατικοί στο Κογκρέσο μέσα στις επόμενες εβδομάδες. Ο Δημοκρατικός γερουσιαστής Τσακ Σούμερ, που θα γίνει επικεφαλής της πλειοψηφίας, ανέφερε την Τετάρτη ότι άμεση προτεραιότητά του είναι η έγκριση έκτακτου οικονομικού βοηθήματος ύψους 2.000 δολαρίων για κάθε Αμερικανό. Η εκλογή των δύο Δημοκρατικών γερουσιαστών στην Τζόρτζια επιτρέπει επίσης στην ομάδα Μπάιντεν να προωθήσει νομοσχέδια για την περιβαλλοντικά υπεύθυνα ανάπτυξη, τη βελτίωση των μεταφορών, την ενίσχυση των υγειονομικών υποδομών και της παιδείας, που θα χρηματοδοτηθούν χάρη σε αύξηση της φορολογίας των μεγάλου πλούτου και των επιχειρήσεων. «Με τον Μιτς Μακόνελ ως επικεφαλής της Γερουσίας, η κυβέρνηση Μπάιντεν μπορούσε να περιμένει απόλυτη στάση και παυλοκυστικές τακτικές. Με τον Σούμερ στην κεφαλή του οργάνου, ο Μπάιντεν έχει την ευκαιρία να πραγματοποιήσει ουσιαστικές αλλαγές», λέει ο βετεράνος σύμβουλος του Δημοκρατικού Κόμματος, Ματ Μπένετ. Άλλες οργανώσεις που εργάστηκαν υπέρ της εκλογής Μπάιντεν εκφράζουν ήδη μεγάλες προσδοκίες για το νο-

μοθετικό έργο της επερχόμενης κυβέρνησης. «Παλεύουμε για την «αποχρηματοδότηση» της ομοσπονδιακής υπηρεσίας δίωξης παράτυπων μετανάστευσης. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να λογοδοτήσουν για τον ανεπίτωτο πόνο που προκάλεσαν σε χιλιάδες μετανάστες και η νέα κυβέρνηση πρέπει να ανοίξει τον δρόμο για την απόκτηση αμερικανικής υπηκοότητας από τα 11 εκατομμύρια παράτυπους μετανάστες που ζουν σήμερα στη χώρα», λέει η Γκρέιζα Μαρτίνεζ, επικεφαλής της οργάνωσης United We Dream.

Σε κατ' ιδίαν συζητήσεις, ορισμένοι βετεράνοι Ρεπουμπλικανοί νομοθέτες έλεγαν ότι η εισβολή των οπαδών του Τραμπ στο Καπιτώλιο προκάλεσε πραγματικό σοκ σε πολλούς Ρεπουμπλικανούς γε-

«Αποστολή μας είναι η αποκατάσταση της δημοκρατίας, της ευθύτητας, της αξιοπρέπειας και του κράτους δικαίου», είπε την Τετάρτη ο Τζο Μπάιντεν.

Αισιόδοξια προκαλεί η Δημοκρατική πλειοψηφία στη Γερουσία.

ρουσιαστές. Η ομάδα αυτή Ρεπουμπλικανών νομοθετών είχε ήδη εκφράσει τη διαφωνία της με τις προσπάθειες συναδέλφων τους να ακυρώσουν την εκλογή Μπάιντεν, ενώ μέσα από αυτούς ίσως προκύψει νέος κομματικός πυρήνας, πρόθυμος να συνεργασθεί με τη νέα κυβέρνηση της Ουάσινγκτον για την προώθηση ζωτικών σημασίας νομοσχεδίων. Την ίδια ώρα, η εθνική οργάνωση κατασκευαστών των ΗΠΑ, που ασκεί μεγάλη επιρροή στο Κογκρέσο και υποστηρίζει συνήθως Ρεπουμπλικανούς υποψηφίους, κατήγγειλε τον Τραμπ για εξάθωση των οπαδών του σε πράξεις βίας, προτείνοντας στα μέλη της κυβέρνησής του να επικαλεσθούν το 25ο άρθρο του συντάγματος για να καθαρίσουν τον πρόεδρο.

Πίτερ Μπέικερ: Ο επίλογος της προεδρίας Τραμπ

Ο Πίτερ Μπέικερ είναι επικεφαλής ανταποκριτής των New York Times στον Λευκό Οίκο. Ο Ντόναλντ Τραμπ είναι ο τέταρτος κατά σειράν πρόεδρος της θητείας του οποίου καλύπτει, μετά τον Μπιλ Κλίντον, τον Τζορτζ Μπους τον νεότερο και τον Μπαράκ Ομπάμα.

Για τα γεγονότα της 6ης Ιανουαρίου δήλωσε στην «Κ» τα εξής: «Η προεδρία Τραμπ, η οποία έχει τις ρίζες της στον θυμό, στον δικασμό και στη διακίνηση θεωριών συνωμοσίας, τελειώνει με την έφοδο του όχλου στο Καπιτώλιο έπειτα από την υποκίνηση ενός πττημένου γκέιτ που προσπαθεί να παραμείνει στην εξουσία σαν να είναι η Αμερική ακόμη μία αυταρχική χώρα. Δεν θα έλεγα φυσικά σε καμία περίπτωση ότι το τέλος της προεδρίας Τραμπ σταματάει τον δικασμό στις ΗΠΑ. Αυτό που είδαμε στις 6 Ιανουαρίου είναι το αποκορύφωμα της τσαρικής οξύνσης της πόλωσης στην Αμερική. Θα ερ-

«Οι διαιρέσεις θα παραμείνουν και θα είναι ένα εμφανές εμπόδιο για τον πρόεδρο Μπάιντεν», εκτιμά ο επικεφαλής ανταποκριτής των New York Times στον Λευκό Οίκο, Πίτερ Μπέικερ.

μνηνευτεί ως ο επίλογος της προεδρίας Τραμπ, αλλά οι διαιρέσεις θα παραμείνουν μετά τον Τραμπ και θα είναι ένα εμφανές εμπόδιο για τον πρόεδρο Μπάιντεν και τους γκέτες και των δύο κομμάτων πολύ καιρό μετά την αποχώρηση του Τραμπ».

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ EURASIA GROUP*

Οι 10 μεγάλοι κίνδυνοι στον πλανήτη για το 2021

Τι εκτιμούν κορυφικοί αναλυτές

Των **IAN BREMMER**
και **CLIFF KUPCHAN**

Στην αυγή του 2021, οι ΗΠΑ είναι η ισχυρότερη, πολιτικά δικασμένη και οικονομικά άνιση χώρα μεταξύ των ανεπτυγμένων δημοκρατιών. Η Κίνα είναι ο ισχυρότερος ανταγωνιστής τους, με ένα καθεστώς κρατικού καπιταλισμού, αυταρχισμού και υψηλής τεχνολογίας παρακολούθησης, που προκαλεί δυσπιστία στις περισσότερες χώρες του G20. Γερμανία και Ιαπωνία είναι σταθερότερες, αλλά οι στιβαροί ηγέτες που κυβέρνησαν τις δύο χώρες επί σειράν ετών, είτε έχουν ήδη εγκαταλείψει την εξουσία (Σίνζο Αμπε) είτε ετοιμάζονται να το πράξουν (Αγκελα Μέρκελ). Η Ρωσία βρίσκεται σε παρακμή και κατηγορεί τη Δύση για τα προβλήματα της. Ο κόσμος όλος μαστιάζεται από τη χειρότερη υγειονομική κρίση εδώ και έναν αιώνα. Θα ήλπιζε κανείς ότι η πανδημία θα ωθούσε τους ηγέτες του κόσμου να συνεργαστούν, όπως έγινε εν μέρει μετά την 11η Σεπτεμβρίου του 2001 και τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Τότε, όμως, είχαμε μια διαμορ-

φωμένη γεωπολιτική τάξη και μια πολιτικά εύρυθμη Αμερική. Τίποτε από τα δύο δεν ισχύει σήμερα. Αυτό έχει μεγάλη σημασία γιατί, αν το 2020 σφραγίστηκε από τις υγειονομικές απαντήσεις στην πανδημία, το 2021 θα έρθουν σε πρώτη γραμμή οι οικονομικές επιπτώσεις της. Η προεξάρχουσα υπερδύναμη, οι ΗΠΑ, αντιμετωπίζει και η ίδια μεγάλες προκλήσεις, από την ανεργία και την έλλειψη οικονομικών ευκαιριών μέχρι τα ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα και τη μακρομέριση του Τζο Μπάιντεν, το μέλλον του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος και τη νομιμοποίηση του αμερικανικού πολιτικού μοντέλου. Η αξιοπιστία της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής θα δοκιμασθεί φέτος πιο σκληρά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Όταν η ισχυρότερη χώρα του κόσμου είναι τόσο δικασμένη, τότε όλος ο κόσμος έχει πρόβλημα.

* Η Eurasia Group είναι διεθνής εταιρεία συμβούλων επικειρήσεων και υποψήφιων επενδυτών για θέματα πολιτικού ρίσκου, με έδρα τη Νέα Υόρκη.

Ο Τζο Μπάιντεν θα προσπαθήσει να επιβεβαιώσει την αμερικανική ηγεμονία στις διεθνείς υποθέσεις.

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΠΑΪΝΤΕΝ

Ο... αστερίσκος του 46ου προέδρου της Αμερικής

01 Αν και ο Τζο Μπάιντεν κέρδισε καθαρά τις εκλογές του Νοεμβρίου, σχεδόν οι μισοί Αμερικανοί αρνούνται να αποδεχθούν τη νίκη του. Ένα μικρότερο ποσοστό είναι έτοιμο να προσφύγει στη βία εναντίον της προεδρίας του, όπως έδειξαν τα επαισχυντα επεισόδια στο Καπιτώλιο. Εκμεταλλευόμενος την όζυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, ο Ντόναλντ Τραμπ κατάφερε να αναδειχθεί σε πολιτικό εκπρόσωπο όσων εκθρεφούνται το κατεστημένο. Ως «πρόεδρος με αστερίσκο» για πολλούς, ο Μπάιντεν δεν θα μπορεί να αγνοήσει την ατμόσφαιρα οξείας πόλωσης όταν θα επιχειρεί να προωθήσει τις προοδευτικές του προτεραιότητες για ένα γενναίο πρόγραμμα οικονομικής στήριξης, μεταρρυθμίσεις στο σύστημα υγείας, διπλάσιασμο του κατώτατου μισθού κ.ά. Αν ο εμβολιασμός του πληθυσμού προχωρήσει

μαλά, η πανδημία υποχωρήσει και η οικονομία εμφανίσει ζωηρή ανάκαμψη, ο Μπάιντεν μπορεί να κερδίσει πολιτικό κεφάλαιο εις βάρος των δικασμένων, ύστερα από την περασμένη Τετάρτη, Ρεπουμπλικανών. Αν η υγειονομική κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και η οικονομική ύφεση παραταθούν σε βάθος μέσα στο 2021, θα δυσκολευθεί περισσότερο.

Ο Μπάιντεν θα προσπαθήσει να επιβεβαιώσει την αμερικανική ηγεμονία στις διεθνείς υποθέσεις, αλλά η πώλωση και η δυσκολία διαχείρισης κρίσεων στο εσωτερικό σημαίνουν ότι οι ΗΠΑ δεν θα αποτελούν πηγή έμπνευσης για τον υπόλοιπο κόσμο στον βαθμό που θα το επιθυμούσε ο νέος πρόεδρος. Ήδη η Ε.Ε. επέφερε προληπτικό πλήγμα στις φιλοδοξίες του με τη σφαιρική συμφωνία επενδύσεων που συνομολόγησε με την Κίνα.

Οι κυβερνήσεις θα αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της ύφεσης που τους κληροδότησε η πανδημία, ενώ οι λαϊκιστές καρδοκοούν.

ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19

Οι επιπτώσεις της τώρα θα ενταθούν

02 Αυτή η χρονιά ξεκίνησε με περισσότερο ενθαρρυντικά νέα για τα εμβόλια από ό,τι τολμούσαν να πιστέψουν οι ειδικοί. Η COVID-19 και οι επιπτώσεις της ωστόσο δεν θα εξαφανιστούν αστραπιαία. Οι κυβερνήσεις θα δοκιμαστούν στην οργάνωση του μαζικού εμβολιασμού και η πανδημία θα αφήσει πίσω της διογκωμένα χρέη, απολυμένους εργάτες και διάχυτη δυσπιστία.

Οι πολύ διαφορετικοί ρυθμοί ανάκαμψης μεταξύ των χωρών και οι μεγάλες ανισότητες στο εσωτερικό τους θα τροφοδοτήσουν τον θυμό εναντίον των κυβερνήσεων και φαινόμενα κοινωνικής αναταραχής. Με λίγες εξαιρέσεις, η πανδημία δεν αποσταθεροποίησε κυβερνήσεις το 2020. Φέτος, όμως, οι κυβερνήσεις θα αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της ύφεσης που τους κληροδότη-

σε η πανδημία και οι λαϊκιστές θα έχουν καινούργιες ευκαιρίες να εκμεταλλευθούν.

Στην Ευρώπη, το Ταμείο Ανάκαμψης θα αρχίσει να προσφέρει ουσιαστική στήριξη προς τα τέλη του 2021. Μέχρι τότε, οι πιο εύρωστες χώρες της περιφέρειας θα αναγκάζονται να αναζητούν άλλες πηγές χρηματοδότησης και θα κινδυνεύουν να δουν τα επιτόκια δανεισμού τους να αυξάνονται επικίνδυνα εάν δανειστούν για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Το πρόβλημα θα είναι πιο έντονο στη Λατινική Αμερική, στη Μεσόγειο Ανατολή, στη νοτιοανατολική Ασία, αλλά και στη νότια και την ανατολική Ευρώπη. Μεταξύ των αναδυόμενων χωρών, θα δοκιμαστούν ιδιαίτερα η Βραζιλία, η Τουρκία και η Νότιος Αφρική – μεγάλες οικονομίες με ευάλωτα θεμέλια, οι οποίες στηρίζονται πολύ στο διεθνές κεφάλαιο.

Το 2021 θα σηματοδοτήσει τη στροφή από τη συνεργασία στον ανταγωνισμό στο πεδίο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Κερδίζουν έδαφος οι πράσινες πολιτικές

05 Η περασμένη χρονιά ήταν η πιο ζεστή στην καταγεγραμμένη ιστορία του πλανήτη μας. Κυβερνήσεις και εταιρείες ανακοίνωσαν νέες πολιτικές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθώς Κίνα, Ε.Ε., Βρετανία, Ιαπωνία, Νότια Κορέα και Καναδάς έχουν δεσμευθεί για μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών - απορρόφησης ρύπων μέχρι τα μέσα του αιώνα. Το κυριότερο, με τη νίκη του Τζο Μπάιντεν, οι ΗΠΑ επιστρέφουν στη Συμφωνία του Παρισιού. Ο Λευκός Οίκος θα αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες, τις οποίες θα διαχειριστεί αξιόπιστο προσωπικό με επικεφαλής τον πρώην υπουργό Εξωτερικών Τζον Κέρι. Οι Ρεπουμπλικανοί στο Κογκρέσο θα αντιδράσουν και οι προσφυγές στη Δικαιοσύνη θα μπουν στην ημερήσια διάταξη. Η κυβέρνηση Μπάιντεν ωστόσο και σημαντικές πολιτικές που ελέγχουν οι Δημοκρατικοί,

όπως η Καλιφόρνια, θα έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν μέτρα όπως για τον περιορισμό των εκπομπών μεθανίου, την εξοικονόμηση καυσίμων, τη σταδιακή απαγόρευση πώλησης αυτοκινήτων με μηχανές εσωτερικής καύσης κ.ά. Μια νέα, δύσκολη αναστρέψιμη κατάσταση θα διαμορφωθεί στην αγορά, ενθαρρύνοντας τις καθαρές τεχνολογίες. Σε διεθνές επίπεδο, το 2021 θα σηματοδοτήσει τη στροφή από τη συνεργασία στον ανταγωνισμό στο πεδίο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Η Κίνα θα εγκαταστήσει μια μαζική εκστρατεία μείωσης των εκπομπών άνθρακα στο πλαίσιο του 14ου πεντάχρονου πλάνου και η Αμερική θα προσπαθήσει να την ξεπεράσει στην κούρσα των «πράσινων όπλων». Η διάσκεψη του ΟΗΕ στη Γλασκώβη, περί τα τέλη του χρόνου, θα γίνει αφορμή για νέες ανακοινώσεις και πρωτοβουλίες.

Η σύγκρουση Ουάσινγκτον - Πεκίνου, στα πεδία της οικονομίας και της ασφάλειας αναμένεται σφοδρή.

ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΗΠΑ - ΚΙΝΑΣ

Μέτωπο κατά του Πεκίνου, ένα δύσκολο εγχείρημα

06 Σε αντίθεση με τον Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος ακολούθησε μια σκληρή πολιτική μονομερών μέτρων εναντίον της Κίνας, ο Τζο Μπάιντεν θα επιδιώξει να σχηματίσει ενιαίο μέτωπο με όλους τους συμμάχους των ΗΠΑ ενάντια σε συγκεκριμένες πολιτικές του Πεκίνου, στα πεδία της οικονομίας και της ασφάλειας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Βρετανία, η Ιαπωνία και η Ινδία θα αποτελέσουν τους πρώτους παραλήπτες των μηνυμάτων του. Ωστόσο, η δημιουργία ενός τέτοιου μετώπου δεν θα είναι εύκολη υπόθεση, όπως έδειξε και η πρόσφατη επενδυτική συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης - Κίνας, παρότι η καχυποψία για τη μεγάλη ασιατική δύναμη διευρύνεται. Προφανώς το Πεκίνο δεν θα μείνει σε σταυρωμένα τα χέρια, αλλά θα προσφέρει οικονομικά κίνητρα σε συμμάχους των ΗΠΑ για

να αποτρέψει την περικύκλωσή του. Στο μεταξύ, Αμερική και Κίνα ήδη έχουν αποδύσει σε αγώνα δρόμου για το ποιος θα σώσει τον κόσμο από την πανδημία. Η Κίνα έχει τις δυνατότητες να ξεπεράσει τις ΗΠΑ ως προς τη διοχέτευση εμβολίων σε άλλες χώρες, ειδικά στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Εχοντας ήδη αντιμετωπίσει αποτυχημένα εγχειρήματα COVID-19 στο εσωτερικό της, διαθέτει εμβόλια τα οποία είναι πιο φθηνά και μεταφέρονται ευκολότερα, αφού διατηρούνται σε πολύ μεγαλύτερες θερμοκρασίες από τα καλύτερα αμερικανικά.

Άλλος κίριος τομέας ανταγωνισμού ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες είναι οι πράσινες τεχνολογίες, όπου η Κίνα κυριαρχεί σε κίριες παραγωγικές αλυσίδες, από τις μπαταρίες και τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα μέχρι την ηλιακή και την αιολική ενέργεια.

Οι επαναστάσεις της τεχνητής νοημοσύνης και των δικτύων κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς (5G) κερδίζουν συνεχώς έδαφος.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ - 5G - ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Η μάχη για τον έλεγχο των προσωπικών δεδομένων

07 Ο έλεγχος των δεδομένων θα αποτελέσει μείζον πεδίο μάχης στον τεχνολογικό πόλεμο ΗΠΑ - Κίνας, καθώς οι επαναστάσεις της τεχνητής νοημοσύνης και των δικτύων κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς (5G) κερδίζουν έδαφος. Το Πεκίνο θα συνεχίσει την προσπάθεια για «κυριαρχία στο πεδίο των δεδομένων», καθώς μειώνει την εξάρτησή του από την αμερικανική τεχνολογία. Οι ΗΠΑ θα επιμείνουν να θωρακίσουν τις υποδομές τους απέναντι σε κινεζικών συμφερόντων εταιρείες και η κυβέρνηση Μπάιντεν θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει συμμάχους είτε στο πλαίσιο του G7 είτε σε εκείνο της υπό δημιουργία D10 (όπου θα περιλαμβάνονται και οι δημοκρατίες της Ινδίας, της Αυστραλίας και της Νότιας Κορέας). Στην Ευρώπη, ο έλεγχος των δεδομένων έχει αναγορευθεί σε ζήτημα πολιτικής κυριαρχίας. Ου-

άσχηκτον και Βρυξέλλες πασχίζουν εδώ και χρόνια να μειώσουν τις εντάσεις για την πρόσβαση των κυβερνήσεων σε προσωπικά δεδομένα πολιτών, αλλά η αντιπαράθεση εντείνεται. Τον περασμένο χρόνο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τάχθηκε εναντίον της μεταβίβασης δεδομένων από την Ευρώπη στις ΗΠΑ και το 2021 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα απαιτήσει να εφαρμοστεί η εν λόγω απόφαση. Οι νομικές αβεβαιότητες για τη ροή δεδομένων που στηρίζουν δουλειές δισεκατομμυρίων στο διατλαντικό εμπόριο θα επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις. Ακόμη και αν ΗΠΑ και Ευρώπη καταφέρουν να γεφυρώσουν τις διαφορές τους σε ό,τι αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων, άλλα ακανθώδη προβλήματα, όπως η φορολόγηση των αμερικανικών κολοσσών του Ιντερνετ, θα εξακολουθήσουν να παρεμβάλλονται στις μεταξύ τους σχέσεις.

Στο «πάνθεον» των καγκελαρίων της Γερμανίας θα μπει φέτος η Αγκέλα Μέρκελ, η οποία κράτησε επί 15 χρόνια το τιμόνι της χώρας με επιτυχία.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Το κενό που αφήνει η αποχώρηση Μέρκελ

03 Χωρίς τις πολιτικές ικανότητες της Γερμανίδας καγκελαρίου Αγκέλα Μέρκελ, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αντιμετωπίσει ένα πρωτόγνωρο σχίσμα, μεταξύ Πολωνίας - Ουγγαρίας από τη μια πλευρά και των υπολοίπων 25 χωρών από την άλλη. Υπάρχει επίσης ο κίνδυνος διάρρηξης των δεσμών Γαλλίας - Γερμανίας λόγω των διαφορετικών οραμάτων τους για το μέλλον της Ευρώπης.

Η οικονομική ανάκαμψη της πείρου εξάλλου εκκρεμεί και η πίεση στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναμένεται να κλιμακωθεί.

Με λίγα λόγια, η Μέρκελ υπήρξε ο σημαντικότερος ηγέτης της Ευρώπης. Η αποχώρησή της το 2021 ύστερα από 15 χρόνια στην καγκελαρία αυξάνει τον κίνδυνο όσον αφορά τη σταθερότητα στην Ευρώπη. Αφού ολοκληρώσει την

προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο τέλος του χρόνου, η Μέρκελ και η κυβέρνησή της θα στρέψουν την προσοχή τους στο εσωτερικό της χώρας για να διασφαλίσουν ένα καλό αποτέλεσμα προς όφελος των Χριστιανοδημοκρατών στις εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν δεν πρόκειται να αντιμετωπίσει τον νέο Γερμανό καγκελάριο ως ισότιμο και θα αρχίσει να ασχολείται και ο ίδιος με τα εσωτερικά του ενόψει των εκλογών του επόμενου έτους. Οικονομικά η Ευρώπη βιώνει ένα «καγκώλερ» από τα αυστηρά lockdowns που χειμώνα. Ο ευρωπαϊκός λαϊκισμός αναμένεται επίσης να ξυπνήσει μετά τη σύντομη χειμερία νάρκη του.

Τέλος, στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, η Τουρκία συνιστά μια σοβαρή πρόκληση για μια Ευρωπαϊκή Ένωση που έχει αλλού τον νου της.

Η άνοδος των επιτοκίων αναμένεται να πλήξει βασικά κοινωνικά στηρίγματα του Ερντογάν και να προξενήσει εκτίναξη της ανεργίας.

ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Ο στριμωγμένος Ερντογάν και η Ελλάδα

04 Η Τουρκία μόλις απέφυγε μια χρηματοπιστωτική κρίση το 2020, καθώς ο Ταγίπ Ερντογάν επέβαλε με καθυστέρηση μια στροφή προς πιο ορθόδοξες δημοσιονομικές πολιτικές, αλλάζοντας το οικονομικό του επιτελείο. Η άνοδος των επιτοκίων ωστόσο θα πλήξει βασικά κοινωνικά στηρίγματα του Ερντογάν – το πελατειακό του σύστημα και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις – και θα προξενήσει εκτίναξη της ανεργίας.

Η πολιτική πίεση θα προκαλέσει πρόωπη πτώση των επιτοκίων, με κίνδυνο να δημιουργηθεί σοβαρή οικονομική κρίση, κάνοντας την Τουρκία να μοιάζει περισσότερο με την αποσταθεροποιημένη χώρα της δεκαετίας του 1990 παρά με τη δυναμικά αναπτυσσόμενη οικονομία των τελευταίων 20 χρόνων.

Σε αυτό το φόντο, θα ενισχυ-

θούν οι κοινωνικές εντάσεις, τα κατασταλτικά μέτρα εναντίον της αντιπολίτευσης, αλλά και οι εξωτερικοί τυχοδιωκτισμοί του Ερντογάν, ο οποίος τη νέα χρονιά θα στερηθεί πολύτιμων δι-επιχειρήσεων – και θα προξενήσει κατασταλτικά μέτρα εναντίον της Τουρκίας, ενώ η Μέρκελ, η οποία ακολουθούσε πραγματιστική πολιτική έναντι του Ερντογάν, αποχωρεί από την καγκελαρία. Ακόμη και ο Πούτιν αισθάνεται απογοητευμένος από τον Τούρκο ηγέτη.

Στριμωγμένος στη γωνία, ο Ερντογάν θα ακολουθήσει σκληρότερη γραμμή στην Ανατολική Μεσόγειο, ιδιαίτερα απέναντι σε Γαλλία, Ελλάδα και Κύπρο. Αν και ένας ανοιχτός πόλεμος με την Ελλάδα και την Κύπρο είναι απίθανος, το ενδεχόμενο στρατιωτικών επεισοδίων ενισχύεται.

Μην ποντάρετε στο...

...ότι οι φίλοι του Τραμπ θα έχουν πρόβλημα

Ο Μπόρις Τζόνσον έσπευσε να απομακρύνει ταχύτατα τον σκληροπυρηνικό οπαδό του Brexit, Ντόμινικ Κάμινγκς, αμέσως μετά τις αμερικανικές εκλογές και στη συνέχεια προώθησε μια πράσινη ατζέντα, αφού το Ηνωμένο Βασίλειο φιλοξενεί τη σύνοδο του ΟΗΕ για το κλίμα φέτος.

Ο Ταγίπ Ερντογάν σχεδιάζει να αναζητήσει επανεκκίνηση στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις και είχε κάνει κάποιες δειλές κινήσεις πέρυσι προς αυτή τη στρατηγική.

Ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου υπενθύμισε την προσωπική του

ιστορία με τον νεοεκλεγέντα πρόεδρο και ο Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν θα είναι έτοιμος να κατευθύνει έναν επιφυλακτικό προς τη Σαουδική Αραβία Λευκό Οίκο.

Μπορεί αυτοί οι ηγέτες να είχαν μια προσωπική συμπάθεια προς τον Τραμπ, την οποία δεν μοιράζονται με τον Μπάιντεν, αλλά δεν είχαν επενδύσει σε μια δεύτερη θητεία Τραμπ.

Εξάλλου ο Λευκός Οίκος υπό τον Μπάιντεν θα ακολουθήσει έναν πραγματισμό στην εξωτερική πολιτική, που θα υπερβαίνει τις επιμέρους προσωπικότητες.

...ότι θα υποχωρήσουν οι τεχνολογικοί κολοσσοί

Οι μετοχές των μεγαλύτερων επιχειρήσεων Ιντερνετ ξεπέρασαν κάθε προσδοκία, αφού τα lockdowns υποχρέωσαν εκατομμύρια ανθρώπους να εργάζονται, να εκπαιδεύονται, να ψυχαγωγούνται και να κάνουν τις αγορές τους από το σπίτι τους.

Πολλοί περιμένουν πως το 2021 θα είναι η χρονιά παγκόσμιας υποχώρησης των αμερικανικών τεχνολογικών κολοσσών.

Αντίθετα, ο τομέας θα διασωθεί από τις πολιτικές περιπλοκές των προβλημάτων που δημιουργεί. Η Ευρώπη θέλει να επιβάλει νέες εσφορές στους αμερικανικούς πρωταθλητές της τεχνολογίας, αλλά η αμερικανική κυβέρνηση θα αγωνιστεί να υπερασπιστεί τις εταιρείες αυτές και τη φορολογική βάση που εκπροσωπούν.

...ότι θα υπάρξει σύγκρουση Ιράν - ΗΠΑ

Οι σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών δεν θα είναι ούτε τόσο παραγωγικές ούτε τόσο επικίνδυνες όσο προβλέπουν πολλοί παρατηρητές. Αντί για πόλεμο ή ειρήνη, οι ιρανοαμερικανικές σχέσεις απλώς θα καρκινοβατούν. Ο Μπάιντεν θα συγκρατήσει το Ισραήλ και

τις αντι-ιρανικές του διαθέσεις, χρησιμοποιώντας τη συνταγή Ομπάμα: ένα μείγμα βοήθειας και συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας. Αν δεν υπάρξει κάποια ταχεία εξέλιξη προς την κατεύθυνση μιας πυρηνικής βόμβας, ο κίνδυνος πολέμου είναι χαμηλός.

Οι τιμές των υδρογονανθράκων κατέρρευσαν λόγω της πανδημίας, προκαλώντας προβλήματα στις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες.

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ - ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Σκληρή δοκιμασία από το φθινό πετρέλαιο

08 Οι χώρες παραγωγής ενέργειας στη Μέση Ανατολή και στη Βόρεια Αφρική γνώρισαν ένα δύσκολο 2020 καθώς οι τιμές των υδρογονανθράκων κατέρρευσαν λόγω της πανδημίας. Το 2021 θα είναι ακόμη χειρότερο, με τις χαμηλές τιμές να διατηρούνται παρά τον μαζικό εμβολιασμό των πληθυσμών. Αρκετές από αυτές τις χώρες θα αναγκαστούν να προχωρήσουν σε περικοπές δαπανών, κάτι που θα προκαλέσει κοινωνικές ταραχές, επιβραδύνοντας την πορεία των μεταρρυθμίσεων.

Το Ιράκ είναι η χώρα που θα αντιμετωπίσει τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Το πετρέλαιο αντιπροσωπεύει το 90% των δημοσίων εσόδων. Σε συνδυασμό με την εκτεταμένη διαφθορά και την ολέθρια διαχείριση της πανδημίας από τις Αρχές, η οικονομική στενότητα θα πυροδοτήσει εκτετα-

μένες διαδηλώσεις και ταραχές. Ανάλογους κινδύνους διατρέχει και η Αλγερία, όπου το πολιτικό σύστημα παραμένει εύθραυστο μετά τον εξαναγκασμό του επίσημης ετών προέδρου Αμπντελαζίζ Μπουτεφλίκα σε παραίτηση, το 2019.

Οι χαμηλές τιμές πετρελαίου συνιστούν πονοκέφαλο και για τον ισχυρό άνδρα της Σαουδικής Αραβίας, τον πρίγκιπα-διάδοχο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν. Πρόσφατα τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έθεσαν υπό αμφισβήτηση την αξία χρήσης του ΟΠΕΚ. Με τον Τζο Μπάιντεν στην αμερικανική προεδρία, το Ριάντ δεν θα διαθέτει λευκή επιταγή από την Ουάσιγκτον, όπως συνέβαινε επί προεδρίας Τραμπ, ενώ η δέσμευση του νέου προέδρου για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας θέτει μεσοπρόθεσμες προκλήσεις για τη μοναρχία των Σαούντ.

Οι εξελίξεις θα προσφέρουν στους επίδοξους πειρατές, ιδιώτες ή κράτη, περισσότερα ευάλωτα σημεία για να επιτεθούν.

ΠΟΛΕΜΟΙ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Ιδανικές οι συνθήκες για επίδοξους πειρατές

09 Το 2021, οι συγκρούσεις στον κυβερνοχώρο θα δημιουργήσουν χωρίς προηγούμενο τεχνολογικούς και γεωπολιτικούς κινδύνους. Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι θα συνεχίσουν να εργάζονται, να ψυχαγωγούνται και να διασκεδάζουν από το σπίτι τους λόγω πανδημίας.

Η συνένωση οικίας, σχολείου και χώρου εργασίας είναι εφιάλτης όχι μόνο για τους γονείς, αλλά και για τις υπηρεσίες Πληροφορικής, καθώς οι λιγότερο ασφαλείς οικιακοί χώροι εκθέτουν περισσότερο τα συστήματα στην πειρατεία.

Επιπλέον, αυτή τη χρονιά θα υπάρξει απότομη αύξηση των «έξυπνων» συσκευών που θα συνδέονται με το Διαδίκτυο των Πραγμάτων και τα δίκτυα 5G, κάτι που θα προσφέρει στους επίδοξους πειρατές, ιδιώτες ή κράτη, περισσότερα ευάλωτα σημεία

για να επιτεθούν. Στο γεωπολιτικό επίπεδο, οι κυβερνήσεις δεν έχουν καταλήξει σε κοινά αποδεκτούς κανόνες για τη συμπεριφορά των κρατών στον κυβερνοχώρο. Αντίθετα, επιμένουν στις παλιές μεθόδους των κυρώσεων απέναντι σε όσους υποπετεύονται για πειρατεία εις βάρος τους – με συνθήσεις υπόποτους για τη Δύση, τη Ρωσία, την Κίνα ή ακόμη και τη Βόρεια Κορέα, κράτη αρκετά ικανά σε αυτό το πεδίο.

Με την κυβέρνηση Μπάιντεν είναι πιθανό οι σχέσεις με τη Ρωσία να επιδεινωθούν και αυτό να έχει επιπτώσεις στα προβλήματα που ταλαιπωρούν τον κυβερνοχώρο. Από την πλευρά της, η Κίνα πέρασε τον περασμένο χρόνο ένα ορόσημο με μακροπρόθεσμες συνεννοήσεις, επιτυγχάνοντας υπεροχή στο πεδίο των υπερ-υπολογιστών με τον οπτικό - κβαντικό υπολογιστή της.

Επεισόδια στο Σαντιάγο της Χιλής τον περασμένο Οκτώβριο. Σε πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής οι κοινωνίες θυμίζουν καζάνι που βράζει.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Πολλές εστίες επιφοβες για πολιτική ένταση

10 Δεν θα υπάρχει εκτεταμένη διαθεσιμότητα εμβολίων μέχρι το δεύτερο μισό του 2021 και οι χώρες της Λατινικής Αμερικής έχουν ελάχιστα εφόδια για να αντιμετωπίσουν ένα ακόμη κύμα κορωνοϊού. Οι βασικές πολιτικές εστίες έντασης προβάλλουν μέσα από το φορτωμένο εκλογικό ημερολόγιο: βουλευτικές εκλογές στην Αργεντινή και στο Μεξικό, προεδρικές στην Ισημερινή, στο Περού και στη Χιλή. Και οι πέντε αυτές χώρες έχουν βιώσει σοβαρή δημοσιονομική κατάρρευση, απόρροια των αυξημένων δαπανών για την αναχαίτιση των συνεπειών της πανδημίας. Στην Αργεντινή, ο πρόεδρος Αλμπέρτο Φερνάντες αναμένεται να βγει αποδυναμωμένος. Στο Μεξικό, η δημοτικότητα του Μανουέλ Λόπες Ομπραντόρ παραμένει υψηλή και το

κυβερνών κόμμα του θα διατηρήσει την πλειοψηφία, επιτρέποντάς του να συνεχίσει μια πολιτική που υπονομεύει το επιχειρηματικό κλίμα. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος εντοπίζεται στον Ισημερινό, όπου ο μετριοπαθής υποψήφιος Γκιγιέρμο Λάσο θα αντιμετωπίσει μια μάχη, που ενδέχεται να απειλήσει το πρόγραμμα του ΔΝΤ και την οικονομική σταθερότητα της χώρας. Στο Περού, η αυξημένη δυσανεμία ανοίγει την πόρτα για έναν αντισυστημικό υποψήφιο και στη Χιλή είναι πιθανό να δούμε βίαιες διαδηλώσεις. Ένας αριστέρος υποψήφιος που απειλεί να αναστρέψει τη σημερινή πολιτική θα ήταν εξόχως ανταγωνιστικός. Η Μέση Ανατολή είναι ο προφανής μεγάλος πηλημένος της πανδημίας. Η Λατινική Αμερική είναι η δεύτερη μεγάλη χαμένη.

Ολη την έρευνα της Eurasia Group μπορείτε να τη δείτε στο site: www.eurasiagroup.net

Ο κορωνοϊός τραυμάτισε τα σπορ

Πρωτοφανές «τσουνάμι» με μεγαλύτερη αναβολή αυτήν των Ολυμπιακών, παρέσυρε τον αθλητισμό

Σε... πρωταγωνίστρια του αθλητισμού για το 2020 αναδείχθηκε η COVID-19. Ο «απρόσκλητος επισκέπτης», ο «άδατος εκθρόνος», η πανδημία που αναστάτωσε την υψηλή έβγαλε στο στόχαστρο και τα σπορ. Χιλιάδες διοργανώσεις, με κορυφαίες τους Ολυμπιακούς και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες, αναβλήθηκαν ή ακυρώθηκαν. Οι αθλητές και οι αθλήτριες προπονήθηκαν αλλά, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, η προσπάθειά τους δεν ανταμείφθηκε με συμμετοχή και διάκριση σε κάποια

Ο νέος κορωνοϊός παρέσυρε σαν ντόμινο προολυμπιακές διοργανώσεις, παγκόσμια, πειρατικά και εθνικά πρωταθλήματα.

μεγάλη διοργάνωση. Η συγκομιδή σε μετάλλια μπορεί να ήταν «φτωχή», αλλά ο αθλητισμός έδειξε ότι δεν μπορεί εύκολα να νικήσει, καθώς κάποιες διοργανώσεις διεξήχθησαν και η ελληνική σημαία ήταν και πάλι «παρούσα» σε βήθρα απονομών.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν ακυρωθεί μόνο εξαιτίας των δύο Παγκοσμίων Πολέμων, και ουδέποτε στη σύγχρονη ιστορία τους δεν είχαν αναβληθεί. Ο νέος κορωνοϊός όμως έγινε αιτία να αναβληθούν για το φετινό καλοκαίρι. Στις 24 Μαρτίου του 2020, ο πρωθυπουργός της Ιαπωνίας Σίνζο Αρμπε και ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Τόμας Μπαχ ανακοίνωσαν

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ουδέποτε στη σύγχρονη ιστορία τους δεν είχαν αναβληθεί.

ότι για την προστασία της υγείας των αθλητών η κορυφαία αθλητική γιορτή δεν θα διεξαγόταν το καλοκαίρι.

Μετά την αναβολή, ο νέος κορωνοϊός παρέσυρε σαν ντόμινο προολυμπιακές διοργανώσεις, παγκόσμια, πειρατικά και εθνικά πρωταθλήματα. Το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Στίβου ακυρώθηκε, ενώ το Παγκόσμιο Κλειστού αναμένεται

να διεξαχθεί φέτος. Για αυτή τη χρονιά αναβλήθηκε και το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, ενώ χιλιάδες είναι οι αναβολές και οι ακυρώσεις αγώνων άλλων αθλημάτων.

Στο τένις, οι τενίστες επέστρεψαν στα αγωνιστικά κορτ τον περασμένο Αύγουστο. Και μπορεί ο Γουίμπλτον να μη διεξήχθη, το Αμερικανικό και το

Γαλλικό Οπεν όμως πραγματοποιήθηκαν και έστειλαν ελπιδοφόρα μηνύματα νίκης απέναντι στην πανδημία. Κάποιες διεθνείς διοργανώσεις, όπως τα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα ενόργανης και ρυθμικής, ποδηλασίας κ.λπ., διεξήχθησαν αλλά πολλοί πρωτοκλασάτοι αθλητές δεν πήραν μέρος διότι δεν θέλησαν να ρισκάρουν.

2020: Χρονιά μεγάλων απωλειών και πένθους

Το 2020 πήρε από κοντά μας δύο πολύ μεγάλους αστέρες του αθλητισμού, και όχι λόγω κορωνοϊού. Για τον κόσμο του ποδοσφαίρου, αλλά και για την Αργεντινή καθώς και τη Νάπολη στην Ιταλία, το έτος που έφυγε θα είναι για πάντα η χρονιά που «χάθηκε» ο Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα, ενώ για αυτόν του μπάσκετ η χρονιά που εντελώς αδόκητα κόπηκε το νήμα της ζωής του Κόμπε Μπράιαντ.

Ήταν 25 Νοεμβρίου όταν ο θεός του ποδοσφαίρου πέρασε στην αιωνιότητα, καθώς η καρδιά του σταμάτησε να χτυπά μερικές μέρες μετά την επέμβαση για αιμάτωμα στον εγκέφαλο. Ο θάνατος του Μαραντόνα βύθισε στο πένθος τον κόσμο του αθλητισμού.

Ο τρίμηρος θρήνος στην Αργεντινή δεν έφτανε για την οδύνη ενός λαού που στον Μαραντόνα αντικρίζει τον εαυτό του, ωστόσο οι συνθήκες του θανάτου του ακόμη διερευνώνται, και φαίνεται ότι σημειώθηκε εγκληματική

Οι δύο πιο πικρές απώλειες του παγκοσμίου ποδοσφαίρου για το 2020: Ντιέγκο Μαραντόνα και Πάολο Ρόσι.

αμέλεια. Πολύ πιο τραγική ήταν η υπόθεση του Μπράιαντ, που σκοτώθηκε στα τέλη Ιανουαρίου από πτώση ελικωπτερού στην Νότια Καλιφόρνια. Ένας εκ των κορυφαίων του μπάσκετ, άφησε μόνο φίλους και θαυμαστές φεύγοντας στα 41 του. Συγκινητικό το ντοκ στο αντίο του NBA και κυρίως των Λέικερς για τον μεγάλο άσο του.

Μεταξύ των πολλών που μας «πάρ» για πάντα το 2020 ήταν και ο Πάολο Ρόσι. Ο Ιταλός άφησε τον Δεκέμβριο την τελευταία του πνοή στα 65 του, αλλά θα μείνει πάντα στη μνήμη των ποδοσφαιροφίλων ως ο άνθρωπος που χάρισε το Μουντιάλ του 1982 στην Ιταλία. Το 2020 έφυγαν από τη ζωή, μεταξύ άλλων, και οι Αντ. Γεωργιάδης, Σ. Θεοδωρίδης, Ν. Αλέφαντος, Ζ. Ουγιέ (ποδοσφαίρο), Ντ. Στερν, Μπ. Στάνκοβιτς (μπάσκετ), Γ. Ζαΐμης (ιστιοπλοία), Γ. Λούσις (ακοντισμός), Μπ. Μόρου (στίβος), Φ. Μουδάτσιος, Τ. Μπένεντεκ, Αλ. Καμπάνοφ (πόλο).

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΑΠΟΕΛ - προπονητές

Άξιο απορίας τόσο η συχνότητα όσο και η σοβαρότητα των λαθών σε κρίσιμες αποφάσεις το τελευταίο χρονικό διάστημα στο ΑΠΟΕΛ. Και η απορία μεγαλώνει αν αναλογιστεί κάποιος πως τις αποφάσεις αυτές τις παίρνει μια έμπειρη διοίκηση. Πόσο δύσκολο ήταν να επιλέξει η διοίκηση του ποδοσφαιρικού ΑΠΟΕΛ ένα προπονητή, ο οποίος θα γνώριζε αρκετά περί ΑΠΟΕΛ και κυπριακή πρωταθλήματος, όταν στο μέσο περίπου ενός πρωταθλήματος έψαχνε για νέο προπονητή και χωρίς τα χρονικά περιθώρια - ασφυκτικά από τις συνεχόμενες απώλειες - για την ανάγκη αγωνιστικής ανάκαμψης. Αντί αυτού, έγινε η επιλογή ενός προπονητή (Μικ Μακάρθι) ο οποίος φυσιολογικά χρειαζόταν χρόνο, μέχρι να αντιληφθεί και να καταλάβει πού ήρθε και τι είχε να αντιμετωπίσει. Το αποτέλεσμα και η συνέχεια γνωστή...

Μακάρθι - μεταγραφές

Υπάρχει κανείς που πιστεύει πως η αμφισβήτηση και γενικότερα η συζήτηση

στη διοίκηση του ΑΠΟΕΛ για τον Μικ Μακάρθι ξεκίνησε μετά την τελευταία ήττα από τη Δόξα; Υπάρχει κανείς που μπορεί να εξηγήσει, την απόφαση για ολοκλήρωση των δύο από τις τέσσερις μεταγραφές, με προσωπική επιλογή ενός προπονητή ο οποίος δεν ήταν σίγουρο ότι θα εξαντλούσε το υπόλοιπο της φετινής περιόδου; Εκτός και αν, πέραν πάσης αμφιβολίας, θεωρούν στο ΑΠΟΕΛ πως οι δύο νεοφερμένοι ποδοσφαιριστές είναι σε θέση να συμβάλουν στην αγωνιστική ανάκαμψη. Εκτός και αν σίγουροι είναι στον «Αρχάγγελο» πως οι δύο πρώτες μεταγραφές δεν θα επηρεαστούν, από τη φυγή του προπονητή τον οποίο γνώριζαν και τους έφερε στην Κύπρο...

Ο αθλητισμός ως αντιδοτο

Από την Τρίτη 5 Ιανουαρίου 2021 τα μέλη της ΕΑΚ ψιφίζουν τους κορυφαίους αθλητές, αθλήτριες και ομάδες του 2020, ενώπιος της 48ης Γιορτής των Αρίστων, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 8 Απριλίου 2021 στο Δημοτικό Θέα-

τρο Λευκωσίας. «Κόντρα στην πανδημία, η σημαντικότερη τελετή βράβευσης του κυπριακού αθλητισμού θα διεξαχθεί κανονικά και θα αναδείξει τους κορυφαίους του έτους, μη επιτρέποντας έτσι στην πανδημία να ορίσει το 2020 ως μια χρονιά μη γενόμενης». Αυτά αναφέρει, μεταξύ άλλων, η ανακοίνωση της ΕΑΚ. Συμφωνούμε απόλυτα. Και συχαίρουμε εκ των προτέρων τους συνάδελφους του Δ.Σ. για τη δουλειά που θα κάνουν και φέτος. Ο αθλητισμός όσο και αν κτυπήθηκε - και λαβήθηκε - δεν πέθανε. Είναι παρών και λειτουργεί μάλιστα για πολλούς ως διέξοδος στο καταθλιπτικό περιβάλλον που επέβαλε η πανδημία. Πέραν των... κανονικών διοργανώσεων είναι μεγάλος ο αριθμός των πολιτών που ασκούνται σε ερασιτεχνικά βήθρα. Υπάρχει και το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης... Be active.

Κόσμος; Αργούμε πολύ

Σχετικό με το προηγούμενο. Ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ χάντμπολ και

αθλητισμός γενικότερα σε άδεια γήπεδα. Κολοβός αθλητισμός. Το πλέον αρνητικό είναι ότι δυστυχώς για την ώρα δεν φαίνεται αχτίδα αισιοδοξίας. Όπως φαίνεται, αργούμε πολύ ακόμη να δούμε ξανά κόσμο στα γήπεδα.

Πάμε για την κωλοτούμπα

Είναι αστειό αυτό που γίνεται με το θέμα της διαβάθμισης από τη Α' στη Β' κατηγορία. Κανείς δε βγαίνει να πει κάτι που να αποτελεί έγκυρη πληροφόρηση αλλά όλοι αισθάνονται ότι η κωλοτούμπα τελικά θα γίνει.

Το τροπάρι του Κετσπάγια

Έχω πραγματικά σκυλοβαρεθεί να ακούω τον Τιμούρ Κετσπάγια να λέει κάθε φορά που κάνει η Ανόρθωση ότι φταίει όλοι οι άλλοι εκτός από τον ίδιο. Ο ίδιος δεν βεβρέθηκε τον εαυτό του;

ΑΠΟΨΕΙΣ

Οι «στάβλοι του Αυγεία»

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Κυριολεκτικά, μεταφορικά όπως θες, αναλογίσου το, το μόνο που μας έμεινε είναι η μπάλα. Και δεν μας έμεινε στα χέρια αλλά στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο. Σε όλα τα υπόλοιπα, αθλήματα και όχι μόνο, μπήκε λουκέτο. Εδώ και καιρό δηλαδή, αφού όπως πολλοί τομείς της κοινωνίας έτσι και ο αθλητισμός έχει πληγεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Κάποια δε κομμάτια, όχι απλά έχουν πληγεί, έχουν σχεδόν καταστραφεί. Εδώ και μήνες, ξεκινώντας από τη Λεμεσό και Πάφο και ακολουθώντας Παγκύπρια, διεγράφη με μια μονοκοτυλιά η όποια αθλητική δραστηριότητα. Νεαρών παιδιών, αθλητών, σε ατομικά, ομαδικά ακόμη και πρωταθλήματα. Από τότε, πλέον δεν έχει εκπονηθεί από την Πολιτεία και τους θεσμούς που έχουν άμεση εμπλοκή με τον αθλητισμό, ενώ σωματεία ή ήμιοι ανά την Κύπρο έχουν αναστείλει τις δραστηριότητές τους, συνάμα όμως βλέποντας το μέλλον αντικρύζουν ένα βαθύ σκοτάδι. Εργαζόμενοι σε όλους τους τομείς του αθλητισμού έχουν μείνει στην ανεργία με το κράτος να μην έχει διάθεση να τους αποζημιώσει ή καλύτερα να βοηθήσει οικονομικά, αφού όπως εξηγή κυνικά διά γραπτών επιστολών- απαντήσεων εργοδοτούνται σε «μη κερδοσκοπικά» σωματεία.

Οι αθλητές, νεαροί και μη, πέραν του ότι μένουν μακριά από το φυσικό τους χώρο, αδρανοποιημένοι, υπόκεινται σε μια συνεχή φθορά, πνευματική και σωματική, ενώ η σχέση με τους με προπονητές, καθηγητές και δασκάλους έχει πλέον τεθεί στο περιθώριο με κίνδυνο να αλλοιωθεί ή ακόμη και να εξαφανιστεί.

Με λίγα λόγια, ο αθλητισμός, στην πρωτογενή του φύση, έχει προς το παρόν πάει στην άκρη και το μόνο που μας απομένει με βάση κιόλας το νέο lockdown, έτσι όπως επιστημονοποιήθηκε, είναι τα παιγνίδια Α' κατηγορίας ποδοσφαίρου.

Ναι! Ο «σταύλος του Αυγεία», όπως πριν ένα χρόνο περιέγραφε ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας το χώρο του ποδοσφαίρου Α' κατηγορίας, θα συνεχίσει να μας απασχολεί, λειτουργώντας κάπως σαν υπνωτικό-αντι καταθλιπτικό στη νέα σκληρή καραντίνα που θα ζήσουμε όλοι για τις επόμενες τρεις εβδομάδες. Ας είναι... είναι και αυτό μια ανακούφιση στον ήδη κουρασμένο ψυχισμό μας.

Κατάντημα, ευθύνες, υποχρεώσεις

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ**

Ο κύκλος έκλεισε, η αγωνιστική κυριαρχία τελείωσε και η οικονομική άνεση των τελευταίων χρόνων ανήκει στο παρελθόν. Το ποδοσφαιρικό ΑΠΟΕΛ διανύει τη χειρότερη περίοδο της σύγχρονης ιστορίας του και το γεγονός ότι μπορεί να υπάρξουν και χειρότερα, λογικά, τρομάζει ή θα πρέπει να τρομάζει, όλους όσοι έχουν ευθύνη. Την ευθύνη τόσο για το κατάντημα της φετινής αγωνιστικής περιόδου, γιατί περί καταντήματος πρόκειται, όσο και για τις απαιτούμενες ενέργειες για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Σαφώς και η νυν διοίκηση του ποδοσφαιρικού ΑΠΟΕΛ φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη για τη μετατροπή της ομάδας από πρωταγωνίστρια και πρωταθλήτρια των τελευταίων χρόνων, στη χειρότερη ομάδα του φετινού πρωταθλήματος, σύμφωνα και με την επίσημη παραδοχή. Και καθώς η προσοχή ή ακόμη η επίρριψη ευθυνών εστιάζεται μόνο στο φετινό καλοκαίρι. Μαζεμένα λάθη έγιναν και πέσο, προβληματικά και με φανερά αδυναμίες ήταν και η ομάδα της περιόδου 2019-2020. Η πανδημία και η διακοπή του περσινού πρωταθλήματος, έκρυψαν τα προβλήματα κάτω από το χαλί, κάθε άλλο όμως παρά εκμεταλλεύτηκαν στον «Αρχάγγελο», την ευκαιρία του φετινού καλοκαιριού.

Η επόμενη μέρα είναι το ζητούμενο και το πόσο γρήγορα μπορεί να επιστρέψει το ποδοσφαιρικό ΑΠΟΕΛ στο γνώριμο ρόλο του πρωταγωνιστή. Φυσιολογική και αναμενόμενη η αντίδραση και η άποψη των περισσότερων, πως η... επιστροφή θα πρέπει να επιχειρηθεί με άλλο στο τιμόνι, αν και η τωρινή διοίκηση δεν έχει μόνο αποτυχίες στο... βιογραφικό της, κάθε άλλο μάλιστα. Το θέμα, ωστόσο, δεν λύνεται απλά με μια ομαδική υποβολή παρατίσεων. Στην κρίσιμη αυτή περίοδο, από αγωνιστικής και οικονομικής πλευράς, μόνη σωτηρία και διέξοδος αποτελεί μια ισχυρή διοίκηση. Αν η τωρινή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέτοια, θα πρέπει να υπάρξει η σιγουριά πως ισχυρή θα είναι η διάδοχη κατάσταση. Και δυστυχώς, για την ώρα τουλάχιστον, κάτι τέτοιο δεν διαφαίνεται. Γιατί άλλο φιλοσοφία και άλλο το δεδομένο ενδιαφέρον και μια συγκεκριμένη πρόταση.

Η νυν διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η ποδοσφαιρική εταιρεία. Απόλυτα δικαιολογημένη η κριτική των... απ' έξω, την ίδια ώρα όμως και δεδομένη η υποχρέωση άρα και δική τους ευθύνη, να προσφέρουν εναλλακτική λύση. Αργά ή γρήγορα, οι όποιες προθέσεις θα διαφανούν...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-0,81%

Χ.Α.
1,27%

Dow Jones
1,05%

Nasdaq
1,78%

Nikkei
2,22%

Dax
1,50%

FTSE 100
4,59%

ΤΖΟ ΜΠΑΪΝΤΕΝ
Δίνει επιταγή 2.000 δολαρίων στους ενήλικες αμερικανούς Σελ. 10

Πετρέλαιο
5,13%

€/δ
0,38%

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
ΤΗΛ: 22 096 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΜΙΣΙ | **life pharma**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ

Προβλέπουν ενίσχυση κατά 5% του ΑΕΠ το 2021

Ισχυρή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το β' εξάμηνο του έτους προβλέπει η Eurobank. Εκτιμά πως η βελτίωση των καιρικών συνθηκών και οι εμβολιασμοί θα δώσουν ώθηση στην καταναλωτική και την επιχειρηματική εμπιστοσύνη και ότι το παγκόσμιο ΑΕΠ θα αυξηθεί με ρυθμό 5%. Σελ. 10

ΕΛΛΑΔΑ

Αυξάνονται με βήμα ταχύ οι τιμές ακινήτων

Με τους δικούς της, ιδιαίτερους, ρυθμούς φαίνεται πως κινείται η αγορά ακινήτων, στην Ελλάδα. Ενώ αναμενόταν μια τάση αποκλιμάκωσης των τιμών, εντούτοις, φαίνεται πως οι ιδιοκτήτες προσδοκούν άνοδο των τιμών το προσεχές διάστημα, θεωρώντας ότι η κρίση έχει ήδη παρέλθει. Σελ. 12

Οι οίκοι επισπεύδουν τον προϋπολογισμό

Στόχος να εγκριθεί πριν από τις 22 Ιανουαρίου για να προλάβουν την αξιολόγηση του Moody's

Αγώνα δρόμου για να ψηφισθεί ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός στη συνεδρία της Βουλής στις 18 Ιανουαρίου καταβάλλει η κυβέρνηση. Κι αυτό για να μην επιδράσει αρνητικά στην αξιολόγηση από τον αμερικανικό οίκο Moody's, η

οποία έχει καθοριστεί για τις 22 Ιανουαρίου. Πρέπει να θεωρείται δεδομένο πως ο Οίκος δεν θα δει με θετικό μάτι την μη ψήφιση του προϋπολογισμού μίας χώρας. Ανάλογη αναμένεται να είναι και αξιολόγηση από τους άλλους οίκους.

Είναι εξάλλου χαρακτηριστικές οι δηλώσεις του υπ. Οικονομικών Κωνσταντίνου Πετρίδη μετά την καταψήφιση: «Δεν έχω αμφιβολία ότι σε μια παρατεταμένη περίοδο μη ψήφισης των προϋπολογισμών, ή αν διανύσουμε τα δωδεκατημό-

ρια χωρίς προϋπολογισμό θα πληρώσουμε βαρύτερο τίμημα όσον αφορά την αξιολόγηση της χώρας. Και η κακή αξιολόγηση θα έχει βαρύτερο τίμημα στην ίδια την οικονομία, στα εισοδήματά μας, στο κοινωνικό κράτος». Ο αναθε-

ωρημένος προϋπολογισμός έχει προσαρμοστεί αναλόγως των νέων μέτρων τα οποία λήφθηκαν για την ελαχιστοποίηση των οικονομικών συνεπειών του δευτέρου κύματος της πανδημίας που έχει χτυπήσει την Κύπρο. Σελ. 3

Μετάλλαξη και της διαφήμισης λόγω κορωνοϊού

Ο κορωνοϊός έχει αλλάξει και τον χώρο της διαφήμισης. Σε αφίσες και τηλεοπτικά σποτ τους τελευταίους μήνες κυριάρχησαν το «εμείς», το «μαζί», η «αλληλεγγύη», καθώς δημόσιοι φορείς και ιδιώτες στη Γερμανία επικεντρώνονταν στην έννοια της κοινής προσπάθειας για την υπέρβαση της πανδημίας. «Ξαφνικά όλες οι διαφημίσεις εταιρειών έχουν μόνο ένα θέμα, θέλοντας να δείξουν πόσο ανθρώπινες, φιλικές και προσιτές είναι», παρατηρεί ο Ολίβερ Εριτσέλο, κοινωνιολόγος από το Αμβούργο. Σελ. 11

Εκλείσαν deals πέραν του 1 δισ. ευρώ

Στην Κύπρο το 2020

Εξαγορές, επεκτάσεις και άλλες συμφωνίες που ξεπερνούν κατά πολύ το 1 δισεκατομμύριο ευρώ ολοκληρώθηκαν επιτυχώς το 2020 στην Κύπρο. Παρά το «πάγωμα» του επιχειρείν για μεγάλο χρονικό διάστημα λόγω πανδημίας, έγιναν μεγάλα Deals. Οι μεγαλύτερες συμφωνίες επιτεύχθηκαν από τράπεζες, ενώ μέχρι την τελευταία ημέρα του 2020 έγιναν εξαγορές εταιρειών. Σελ. 4

Πιο ακριβός ο δανεισμός στην Ελλάδα

Λόγω αύξησης επιτοκίων

Ολοένα και ακριβότερος γίνεται ο δανεισμός των ελληνικών επιχειρήσεων, καθώς το μικρό τους μέγεθος, σε συνδυασμό με τη μεγάλη αβεβαιότητα που έχει ενσπείρει η πανδημία, δεν επιτρέπει την αποκλιμάκωση του κόστους δανεισμού. Είναι ενδεικτικό ότι το μέσο κυμαινόμενο επιτόκιο για δάνεια προς επιχειρήσεις, αυξήθηκε τον Νοέμβριο στο 5,99% από 5,53%. Σελ. 8

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ***

Πρόταση για επανασχεδιασμό του φορολογικού μας συστήματος

Με βάση τα σημερινά δεδομένα, οι επόμενοι μήνες προβλέπονται δύσκολοι. Η επιστροφή στην κανονικότητα θα διαρκέσει μήνες και σε αυτή την περίοδο η αντιμετώπιση των προκλήσεων της πανδημίας θα συνεχίσει να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα. Όμως, παράλληλα, πρέπει να αρχίσουμε να προετοιμαζόμαστε για τη μετέπειτα περίοδο. Στο πλαίσιο αυτό, η προώθηση μεταρρυθμίσεων του φορολογικού πλαισίου μπορεί να αποδειχθεί κομβικής σημασίας με στόχους (i) τη διασφάλιση πρόσθετων εσόδων και αποφυγή κρίσης δημόσιου χρέους τα επόμενα χρόνια και (ii) τη στήριξη μιας πορείας προς ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο. Αφετηρία μιας τέτοιας μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η απλοποίηση κυρίως μέσω επανεξέτασης

όλου του φάσματος των κινήτρων και καταργήσιμων όσων δεν εξυπηρετούν στοχευμένα αναπτυξιακούς και κοινωνικούς στόχους. Δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η διατήρηση χαμηλών συντελεστών που αποτέλεσε τη βάση της επιτυχημένης φορολογικής μεταρρύθμισης στις αρχές του 2000 και η οποία πρέπει να συνδυαστεί με διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Ενδεικνύονται τα κίνητρα να επεκταθούν σε επιχειρηματικές δραστηριότητες με πραγματική παρουσία στην Κύπρο, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πράσινης οικονομίας και καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής καθώς και της ψηφιακής και τεχνολογικής αλλαγής. Μια τέτοια μεταρρύθμιση πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες

για κρατικές ενισχύσεις, που είναι ιδιαίτερο ευαίσθητο θέμα για την ΕΕ. Είναι σημαντικό επίσης να ληφθούν υπόψη οι βασικές αρχές της κοινοτικής νομοθεσίας καθώς και του ΟΑΣΑ. Η μεταρρύθμιση θα πρέπει να αποτελέσει μια ευκαιρία απόδειξης σε πρακτικό επίπεδο ότι η Κύπρος συμμορφώνεται σε υψηλό επίπεδο σε ό,τι αφορά διενθεις αρχές και συνεργασία με άλλες φορολογικές αρχές, βελτιώνοντας την αρνητική της εικόνα στο εξωτερικό. Πρόσθετο στοιχείο πρέπει να είναι η πράσινη φορολογία κυρίως μέσω ενθάρρυνσης της χρήσης ανανεώσιμων πηγών στην καταναλωση ηλεκτρισμού, που να καλύπτουν και τους τομείς της θέρμανσης και των μεταφορών και την επιβάρυνση παράλληλα με έμ-

μεσους φόρους της καταναλωσης ρυπογόνων αγαθών π.χ. πλαστικών. Γενικότερα, η πράσινη οικονομία θα πρέπει να αποτελέσει βασικό πυλώνα της ανάπτυξης στην μετά την πανδημία εποχή. Τέλος, μια φορολογική μεταρρύθμιση πρέπει να χαρακτηρίζεται από προοδευτικότητα σε ό,τι αφορά πολύ υψηλά εισοδήματα. Αυτό θα μπορούσε να συνδυαστεί με ελαφρύνσεις στα μέσα και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Είναι σημαντικό πρόσθετα δημόσια έσοδα που είναι αναγκαία για να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες που δημιουργήσει η πανδημία και να διασφαλίσουν βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους να προωθηθούν με κοινωνικά δίκαιο τρόπο. Στα πλαίσια μιας τέτοιας φορολογικής μεταρρύθμισης, θα μπο-

ρούσαν ενδεικτικά να εξεταστούν η επέκταση των φορολογικών κλιμάκων εισοδήματος που καλύπτουν οι φορολογικοί συντελεστές 20-30% με παράλληλη μικρή αύξηση του φορολογικού συντελεστή για πολύ υψηλά εισοδήματα, η κατάργηση πολλών φορολογικών απαλλαγών για επιχειρήσεις, η μείωση του φορολογικού συντελεστή για τους τόκους από 30% σήμερα που αποθαρρύνει την αποταμίευση, κλπ. Βασικό ρόλο στην τελική διαμόρφωση ενδεικνύεται να διαδραματίσουν ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες παράλληλα με την εμπλοκή των οργανωμένων συνόλων. Ο Ανδρέας Χαράλαμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών.

Απόδοση δεκαετιών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,14%	0,01%
Γερμανία	-0,53%	0,03%
Γαλλία	-0,31%	0,03%
Ιταλία	0,56%	0,02%
Ισπανία	0,04%	0,00%
Ιρλανδία	-0,31%	0,00%
Ελλάδα	0,59%	-0,03%
Ην. Βασίλειο	0,28%	0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Φορολογικός οδηγός για το 2021 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Γρήγορη ανάπτυξη μετά το μελαγχολικό 2020

Όλες οι ενδείξεις οδηγούν στο ίδιο συμπέρασμα. Το 2021 θα είναι μια συναρπαστική χρονιά για τις αγορές και τις οικονομίες. Βέβαια, είναι προτιμότερο να επιχειρεί κανείς μακροχρόνιες προβλέψεις με την ελπίδα πως όταν θα επέλθει ο χρόνος της επιβεβαίωσης κανείς δεν θα τις θυμάται. Ωστόσο, η νέα χρονιά, είναι διαφορετική από τις περισσότερες του παρελθόντος.

Ερχεται μετά το μελαγχολικό 2020 με την πανδημία που έριξε σε ύφεση την παγκόσμια οικονομία. Ωστόσο, κάρη στην πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας, την αποτελεσματική κινητοποίηση κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών, η κατάσταση θα εξομαλυνθεί σχετικά γρήγορα.

Η παγκόσμια οικονομία εισέρχεται σε φάση ανάκαμψης μετά το δεύτερο τρίμηνο της νέας χρονιάς. Ο εμβολιασμός εκατομμυρίων ανθρώπων και κυρίως των πλεόν ευάλωτων θα επιτρέψει επανέναρξη δραστηριοτήτων που είχαν ανασταλεί.

Σπάνια οι οικονομίες διαφόρων κρατών εμφανίζουν ταυτόχρονα επιτάχυνση της ανάπτυξης. Συνήθως δεν συγχρονίζονται και εμφανίζουν αναπτυξιακές επιδόσεις με υστέρηση ή μία από την άλλη. Το 2021, η κατάσταση θα είναι διαφορετική. Η διάθεση για ανάληψη ρίσκου στις αγορές, η τάση για επάνοδο σε δραστηριότητες όπως ο τουρισμός, η ψυχαγωγία, τα ταξίδια, θα προκαλέσουν μια απότομη άνοδο σχετικών δραστηριοτήτων παντού. Ειδικά στην Ευρώπη, η ανάκαμψη θα είναι εντυπωσιακή παντού με εξαίρεση τη Μ. Βρετανία, αλλά επειδή η χρηματοδότηση που προβλέπεται από το Ταμείο Ανάκαμψης κι άλλους ευρωπαϊκές πηγές θα είναι διαθέσιμη στις αρχές του 2022, αναμένεται μια διετία ισχυρής ανάπτυξης. Μάλλον δεν θα επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις για απότομη ανάπτυξη που περιγράφεται με καμπύλη που έχει το σχήμα V. Πιθανότατα η καμπύλη της ανάπτυξης θα μοιάζει περισσότερο με το γράμμα U, δηλαδή μετά μια περίοδο σταθεροποίησης αρχίζει η άνοδος. Θα υπάρχει όμως και θα είναι έντονη.

Κι αυτό δεν αναμένεται μόνον στην Ευρώπη. Ηδη η Κίνα ξεπέρασε τον ρυθμό ανάπτυξης των προηγούμενων ετών, εξαγωγικές οικονομίες όπως η Κορέα και η Ταϊβάν έφθασαν τα επίπεδα πριν από τον κορωνοϊό, ενώ ακόμα και οι οικονομίες που στηρίζονται κυρίως στην εσωτερική ζήτηση, όπως η Ινδία και η Βραζιλία, ξεπερνούν την ύφεση που προκάλεσε η πανδημία.

Η ελληνική οικονομία έχει ένα παράθυρο ευκαιρίας λίγων μηνών προκειμένου να αξιοποιήσει την ανάπτυξη της διεθνούς οικονομίας, τη διάθεση ανάληψης ρίσκου των αγορών, τις ευκαιρίες για προσέλκυση επενδύσεων. Ευνοϊκές θα είναι και οι συνθήκες της νομισματικής αγοράς, καθώς η περίοδος χαμηλών (μηδενικών) επιτοκίων φαίνεται να επεκτείνεται ώστε να διευκολυνθεί η ανάκαμψη των οικονομιών. Ο πληθωρισμός θα αυξηθεί αλλά θα παραμείνει στην ελεγχόμενη περιοχή «κοντά στο 2%» που είναι ο στόχος της ΕΚΤ.

Ίσως ακούγεται παράδοξο όταν η ειδησεογραφία των ημερών καταγράφει χιλιάδες θανάτους σε κάθε χώρα, εκατομμύρια ασθενείς από σοβαρή επιδημία, ενώ οι προβλέψεις για την οικονομία είναι αισιόδοξες.

Κι όμως η ελληνική οικονομία βρίσκεται μπροστά σε μοναδική συγκυρία και γνωρίζουμε τι πρέπει να γίνει. Το ευτύχημα είναι ότι υπάρχει σχέδιο. Η έκθεση Πισσαρίδη έχει προγράψει τις επιλογές που πρέπει να ληφθούν. Δεν αρκεί όμως το γενικό σχέδιο. Πρέπει να αρχίσει η υλοποίησή του με μέτρα πολιτικής, αλλά να κινητοποιηθούν και οι δυνάμεις της αγοράς που έχουν βούληση και δυνατότητα για ανάπτυξη. Προφανώς η πολιτική εξουσία διαμορφώνει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη, αλλά πρέπει να ενδιαφερθούν και αυτοί που θα την υλοποιήσουν. Τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας χρειάζονται σχέδιο «γρήγορης ανάπτυξης». Το καλό είναι ότι δεν χρειάζεται να «εφεύρουν» τον τροχό, αρκεί να υιοθετήσουν τις ορθές πρακτικές που έχουν δοκιμαστεί αλλού.

ΔΗΚΤΗΣ

Γερμανικές βολές

Τα πυρά της Γερμανίας δέχθηκε η ευρωπαϊκή επιτροπή όσον αφορά στους αργούς ρυθμούς των εμβολιασμών που παρατηρούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την υστέρηση που καταγράφεται σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία σε ΗΠΑ και Βρετανία. Η κριτική εστιάζεται στο μέγεθος της παραγγελίας που δόθηκε στην BioNTech/Pfizer, η οποία διαθέτει προς το παρόν το μόνο εγκεκριμένο και σε κυκλοφορία εμβόλιο στην Ένωση. Η απάντηση από πλευράς Κομισιόν επικεντρώνεται στην τοποθέτηση παραγγελίας για αγορά 2 δις εμβολίων συνολικά από επτά προμηθευτές, απόφαση που όπως σημειώνεται λήφθηκε με τη σύμφωνη γνώμη των κρατών-μελών. Μέχρι στιγμής, την καλύτερη επίδοση στην Ευρώπη καταγράφει η Γερμανία με 265.000 εμβολιασμούς, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη σε ΗΠΑ και Βρετανία αφορούν σε 4 εκατομμύρια και σε 1 εκατομμύριο εμβολιασμούς, αντίστοιχα.

Αντέχει η παραγωγή

Η αναζωπύρωση των κρουσμάτων οδήγησε το τέταρτο τρίμηνο σε ύφεση, εκτιμά η ΕΚΤ, παρόλη την εντυπωσιακή ανάκαμψη του τρίτου τριμήνου και τις θετικές προοπτικές που δημιουργήσε η κυκλοφορία του εμβολίου. Οι περιορισμοί στις κοινωνικές δραστηριότητες που επιβλήθηκαν ως συνέπεια του δεύτερου κύματος, οδήγησαν σημαντικά χαμηλότερα τις υπηρεσίες σε αντίθεση με την παραγωγή, η οποία παρουσιάζει σημάδια ανθεκτικότητας. Στο μέγιστο του πληθωρισμού η κατάσταση παραμένει νωχελική, ως αποτέλεσμα της μείωσης στη ζήτηση και της πτώσης των ημερομισθίων στην αγορά εργασίας. Η εμφάνιση του εμβολίου, καταλήγει η ΕΚΤ, απομακρύνει τις πιθανότερες να εμφανιστεί το ακραίο αρνητικό σενάριο με βάση τις αρχικές προβλέψεις.

Musk vs Bezos

Η Ξέφρενη ανοδική πορεία της μετοχής της Tesla φέρνει τον ιδρυτή της, Elon Musk στην κορυφή της κατάταξης των πλουσιότερων ανθρώπων στον πλανήτη με καθαρή περιουσία στα 185 δις δολάρια. Τη θέση αυτήν κατείχε από το 2017 και μέχρι προχθές ο Jeff Bezos, ιδρυτής της Amazon. Το αξιοσημείωτο είναι ότι ο ιδρυτής της Tesla ένα χρόνο πριν βρισκόταν με 27 δις δολάρια στην 50η θέση. Η χρονιά της πανδημίας, όπως θα μείνει στην ιστορία το 2020, δεν εμπόδισε την μετοχή της Tesla να ακολουθήσει μια έντονη ανοδική πορεία και να φέρει τον Elon Musk στην κορυφή του κόσμου.

Δεύτερη ευκαιρία για αναστολή δόσεων φέρνει το 2021 για όσους το δάνειο παρουσιάζει μικρότερη των εννέα μηνών χαριστική περίοδο.

Εξαρση βίας

«Μαύρο» στον απερχόμενο πρόεδρο Τραμπ αποφάσισαν να ρίξουν το twitter, το Facebook και το Instagram σε μια πρωτοφανή απόφαση «απο-

κοπή» του Αμερικανού προέδρου από τους υποστηρικτές του. Η απόφαση υπήρξε το αποτέλεσμα των γεγονότων που εκτυλίχθηκαν στο Καπιτώλιο την Τετάρτη, όπου μερίδα οπαδών του απερχόμενου προέδρου εισέβαλε στην αίθουσα και διέκοψε τη διαδικασία επικύρωσης της εκλογής του Τζο Μπάιντεν. Η ενέργεια, όμως, που πυροδότησε τη συγκεκριμένη εξέλιξη ήταν η ανάρτηση βίντεο από τον Τραμπ που έγινε μετά την είσοδο των οπαδών του στο Καπιτώλιο και το οποίο θεωρήθηκε ότι προέβλεπε την βία αντί να την εκτονώσει. Πάντως, η θετική ανταπόκριση και το κατέβαση του αμφιλεγόμενου βίντεο από τον Τραμπ επέτρεψε στο ξεκλείδωμα του λογαριασμού του στο twitter, μέσω που «αγαπά» ιδιαίτερα. Τα δεδομένα για το Facebook είναι διαφορετικά και η απαγόρευση χρήσης μάλλον θα επεκταθεί μέχρι τη λήξη της θητείας του.

Μυθικές αποδόσεις

Ξέφρενη πορεία ακολουθεί και το bitcoin, το οποίο καταρρίπτει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο, διασπώντας ανοδικά το φράγμα των 40.000 δολαρίων και οδηγώντας την αγορά του crypto σε χρηματιστηριακή αξία άνω του 1 τρις δολαρίων. Στη συγκεκριμένη αγορά, αν και μετέχει μεγάλος αριθμός νομισμάτων, τα ντρία κατέχει το bitcoin που αντιστοιχεί στο 70% του συνόλου. Αξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι στις λίγες μέρες που μετράμε εντός του 2021 το bitcoin καταγράφει κέρδος άνω του 20% από την αρχή του χρόνου ενώ σε ετήσια βάση τα κέρδη ανέρχονται στο 400%!

Δραματική μείωση πληθυσμού στο Λονδίνο

Για πρώτη φορά μετά 30 χρόνια ο πληθυσμός της βρετανικής πρωτεύουσας πρόκειται να μειωθεί. Βασικοί παράγοντες για τη νέα πραγματικότητα είναι η μεγάλη οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία, αλλά και η επαναξιολόγηση που κάνουν πολλοί εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης όσον αφορά τον τόπο κατοικίας τους.

Η εταιρεία λογιστών PwC εκτιμά ότι ο αριθμός των κατοίκων του Λονδίνου θα μειωθεί κατά τουλάχιστον 300.000 εφέτος. Έτσι, από τα 9 εκατ. κατοίκους της, η βρετανική πρωτεύουσα θα πέσει στα 8,7 εκατ. την τρέχουσα χρονιά. Αυτό

Λονδρέζοι βαδίζουν ή αθλούνται δίπλα στις όχθες του Τάμεση.

Πανδημία και Brexit συμβάλλουν στη φυγή χιλιάδων κατοίκων από τη βρετανική πρωτεύουσα.

αντιστρέφει την πραγματικότητα της αστυφιλίας των τελευταίων δεκαετιών: η αύξηση του πληθυσμού του Λονδίνου θα δώσει τη θέση της στη μείωση, για πρώτη φορά μετά το 1988.

Πολλοί κάτοικοι της βρετανικής πρωτεύουσας άρχισαν να επανεξετάζουν τις συνθήκες διαβίωσής τους εκεί κατά τη διάρκεια του lockdown.

Την ίδια στιγμή, η μεγάλη ενίσχυση της τηλεργασίας οδηγεί κι

λιάδες εργαζομένους στη σκέψη ότι δεν υπάρχει ανάγκη να κατοικήνουν κοντά στα γραφεία τους. Με δεδομένο ότι πλέον πολλοί Λονδρέζοι μπορούν να εργάζονται από το σπίτι, η απορία είναι γιατί να πληρώνουν τα εξωφρενικά λονδρέζικα ενοίκια, όταν υπάρχει άριστη διαδικτυακή σύνδεση και στις παραθαλάσσιες πόλεις της χώρας;

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την πληθυσμιακή μείωση της βρετανικής πρωτεύουσας είναι ότι

λιγότεροι τελειόφοιτοι πανεπιστημίων εγκαθίστανται στο Λονδίνο, καθώς υπάρχουν λιγότερες ευκαιρίες εργασίας, ενώ η πανδημία και το Brexit συνέβαλαν στη μείωση της εγκατάστασης ξένων. Η PwC, τέλος, δεν απέκλεισε, το 2021, η Βρετανία να καταγράψει χαμηλότερη επίδοση σε γεννήσεις και το επίσης ποσοστό τους να πέσει στο χαμηλότερο επίπεδο από την έναρξη τήρησης αρχείων, πριν από έναν αιώνα.

Οινομαχία αξίας χιλιάδων ευρώ στη Βουργουνδία

Δεν πρόλαβαν ούτε να πωλήσουν ούτε καν να απολαύσουν τη λεία τους οι κλέφτες ακριβών κρασιών, που αφαίρεσαν από το πολυτελές ξενοδοχείο Domaine de Rymska φίλες κρασιών Grands Crus Βουργουνδίας αξίας 350.000 ευρώ. Αντιθέτως, χρησιμοποιώντας τις αντιχειροβομβίδες, προσπάθησαν να αποτρέψουν τη σύλληψή τους κατά τη διάρκεια καταδιώξεώς τους από την αστυνομία.

Τελικά, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το αυτοκίνητό τους και τον «γρό θσαυρό» που μετέφερε, όταν προσέκρουσε σε σταθμό διοδίων, περίπου 35 χλμ. βορείως της Λυών.

Οι κλέφτες έβαλαν στο στόχα-

Ληστές, για να αποφυγούν τη σύλληψη, βομβάρδιζαν τους αστυνομικούς με τις φιάλες ακριβού κρασιού που είχαν κλέψει.

στρο το πολυτελές ξενοδοχείο, που βρίσκεται περικυκλωμένο από περίπου 800 στρέμματα δάσους και αγρών, κοντά στην Μπον της Βουργουνδίας, σε απόσταση περίπου δύο ωρών με το αυτοκίνητο από το Παρίσι, τα ξημερώματα της Δευτέρας. Αφού κατέ-

Οι κλέφτες αφαίρεσαν από πολυτελές ξενοδοχείο φίλες κρασιών Grands Crus Βουργουνδίας αξίας 350.000 ευρώ.

στρεψαν την πόρτα του κελαριού όπου φυλασσόταν το κρασί, αφαίρεσαν εκατοντάδες φιάλες και διέφυγαν.

Όμως, για κακή τους τύχη, ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου ξύπνησε από τη σειρήνα του συναγερμού πυρανίχνευσης. Μπήκε

αμέσως στο αυτοκίνητό του και άρχισε να καταδιώκει εκείνο των ληστών, αρχικά σε αγροτικούς δρόμους και στη συνέχεια την εθνική οδό με κατεύθυνση τη Λυών. Ταυτόχρονα, κάλεσε την άμεση δράση για ενισχύσεις.

Μια αστυνομική περιπόλος που κινούνταν στην περιοχή άρχισε επίσης να καταδιώκει το αυτοκίνητο των ληστών. Αυτοί, προκειμένου να τους αποτρέψουν, άρχισαν να εκσφενδονίζουν εναντίον τους τα μπουκάλια με το κρασί. Σύμφωνα με τις Αρχές, κανείς δεν τραυματίστηκε κατά τον αλλόκοτο βομβαρδισμό, αφού, παρότι οι ληστές στόχευαν στο παρμπρίζ του περιπολικού, καμία από τις φιάλες δεν πέτυχε τον στόχο της.

Ηδη διενεργείται έρευνα για τις συνθήκες της κλοπής, ενώ η αστυνομία εξακολουθεί να καταζητεί τους τρεις δράστες, που διαφεύγουν. Δεν είναι, πάντως, η πρώτη φορά που το πεντάστερο ξενοδοχείο βρίσκεται στο στόχαστρο. Μία ημέρα νωρίτερα ληστές είχαν ξαναχτυπήσει το κελάρι του, διαφεύγοντας με κρασιά αξίας 200.000 ευρώ.

Σε αυτή την περίπτωση φάνηκαν πιο τυχεροί, καθώς δεν ενεργοποιήθηκε ο συναγερμός πυρανίχνευσης.

Η αστυνομία, ανάμεσα σε άλλα ενδεχόμενα, επιχειρεί να διαπιστώσει αν και οι δύο κλοπές διενεργήθηκαν από την ίδια συμμορία.

Στόχος να προλάβει ο προϋπολογισμός τον οίκο Moody's

Κακό μήνυμα θα σταλεί στις 22 Ιανουαρίου εάν ακόμα το κράτος λειτουργεί με δωδεκατημόρια

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό θα γίνει σε έκτακτη συνεδρίαση της Βουλής που θα πραγματοποιηθεί στις 18 Ιανουαρίου. Η ημερομηνία αυτή μετά την καταψήφιση του προϋπολογισμού που έγινε εντός Δεκεμβρίου και ανάγκασε το κράτος να λειτουργεί πλέον με δωδεκατημόρια, μόνο τυχαία δεν είναι, αφού στόχος είναι να ψηφιστεί πριν από την αξιολόγηση του οίκου αξιολόγησης Moody's. Η αξιολόγηση του αμερικανικού οίκου έχει καθοριστεί για τις 22 Ιανουαρίου, και όντας ο πιο αυστηρός από όλους τους οίκους –τουλάχιστον με τα μέχρι τώρα δεδομένα– υπάρχει μεγάλος κίνδυνος για κακή αξιολόγηση του αζιόχρεου της χώρας. Ο οίκος Moody's πρέπει να θεωρείται δευτερεύον ως προς τον βαθμό της κριτικής που καταψήφισσε, η Κυβέρνηση και προσωπικά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, έκτακτα μέτρα τα οποία ενδεχομένως να καλείται να εφαρμόσει. Την ίδια ώρα, επανερχόμεθα στο μείζον ζήτημα του Moody's, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ήταν ξεκάθαρος αναφορικά με τις επόμενες αξιολογήσεις από τους Οίκους Αξιολόγησης για το αζιόχρεο της Κύπρου. Σε συνέντευξή του στην «Κ» μία εβδομάδα μετά την καταψήφιση είχε δηλώσει τα εξής: «Οι οίκοι πάντα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα πολιτικά δεδομένα και την πολιτική σταθερότητα σε μια χώρα. Όταν επέρχεται πολιτική αστάθεια φυσικά και αυτό θα στοιχίσει στην αξιολόγηση μιας χώρας. Δεν έχω αμφιβολία ότι σε μια παρατεταμένη περίοδο μη ψήφιστος των προϋπολογισμών, ή αν διανύσουμε τα δωδεκατημόρια χωρίς προϋπολογισμό θα πληρώσουμε βαρύτερα τμήμα όσον αφορά την αξιολόγηση της χώρας. Και η κακή αξιολόγηση θα έχει βαρύτερο τμήμα στην ίδια την οικονομία, στα εισοδήματά μας, στο κοινωνικό κράτος. Αν όμως σύντομα εξέλθουμε του αδιεξόδου, και είναι για αυτό που δουλεύουμε, τότε η ζημιά δεν θα είναι ανεπαρκής. Και αυτό δεν αφορά μόνο τους οίκους αξιολόγησης αλλά και τους επενδυτές. Οι επενδυτές θέλουν ένα σταθερό πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον για να επεν-

δύσουν και όχι ένα περιβάλλον στο οποίο στοχοποιούνται οι επενδύσεις τους και μετατρέπονται σε αντικείμενο πολιτικών παιχνιδιών όπως συμβαίνει σήμερα». Πάντως, ο Πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος, Αβέρωφ Νεοφύτου, μετά τη σύσκεψη των Πολιτικών Αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την περασμένη Παρασκευή, έστειλε μήνυμα συγκρατημένης αισιοδοξίας ότι τις προσεχείς μέρες θα ψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Όπως είπε, έτσι, «θα μπορέσουμε με πρακτικό και ουσιαστικό τρόπο να σταθούμε δίπλα και στις ομάδες πολιτών, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά και στην κοινωνία ολόκληρη».

Η επόμενη αξιολόγηση του Moody's για την Κύπρο έχει οριστεί για τις 23 Ιουλίου 2021, ενώ του DBRS για 14 Μαΐου. Standard and Poor's και Fitch έχουν ορίσει τις αξιολογήσεις τους για 5 και 26 Μαρτίου, αντίστοιχα.

από τον Moody's. Δεύτερον, περιθώριο να λειτουργεί με δωδεκατημόρια ένα κράτος είναι το πολύ μέχρι τρεις μήνες, άρα μέχρι και το Μάρτιο. Έπρεπε να ψηφιστεί ξανά άλλο δωδεκατημόριο για το Φεβρουάριο και ξανά για το Μάρτιο. Τρίτον και κυριότερο, ένα κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί ομαλά δίχως προϋπολογισμό, ασχέτως από

πανδημία και έκτακτα μέτρα τα οποία ενδεχομένως να καλείται να εφαρμόσει. Την ίδια ώρα, επανερχόμεθα στο μείζον ζήτημα του Moody's, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ήταν ξεκάθαρος αναφορικά με τις επόμενες αξιολογήσεις από τους Οίκους Αξιολόγησης για το αζιόχρεο της Κύπρου. Σε συνέντευξή του στην «Κ» μία εβδομάδα μετά την καταψήφιση είχε δηλώσει τα εξής: «Οι οίκοι πάντα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα πολιτικά δεδομένα και την πολιτική σταθερότητα σε μια χώρα. Όταν επέρχεται πολιτική αστάθεια φυσικά και αυτό θα στοιχίσει στην αξιολόγηση μιας χώρας. Δεν έχω αμφιβολία ότι σε μια παρατεταμένη περίοδο μη ψήφιστος των προϋπολογισμών, ή αν διανύσουμε τα δωδεκατημόρια χωρίς προϋπολογισμό θα πληρώσουμε βαρύτερα τμήμα όσον αφορά την αξιολόγηση της χώρας. Και η κακή αξιολόγηση θα έχει βαρύτερο τμήμα στην ίδια την οικονομία, στα εισοδήματά μας, στο κοινωνικό κράτος. Αν όμως σύντομα εξέλθουμε του αδιεξόδου, και είναι για αυτό που δουλεύουμε, τότε η ζημιά δεν θα είναι ανεπαρκής. Και αυτό δεν αφορά μόνο τους οίκους αξιολόγησης αλλά και τους επενδυτές. Οι επενδυτές θέλουν ένα σταθερό πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον για να επεν-

Ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός που θα οδηγηθεί για ψήφιση έχει προσαρμοστεί αναλόγως των νέων μέτρων, τα οποία λήφθηκαν για την ελαχιστοποίηση των οικονομικών συνεπειών του δευτέρου κύματος της πανδημίας που έχει χτυπήσει την Κύπρο.

δύσουν και όχι ένα περιβάλλον στο οποίο στοχοποιούνται οι επενδύσεις τους και μετατρέπονται σε αντικείμενο πολιτικών παιχνιδιών όπως συμβαίνει σήμερα». Πάντως, ο Πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος, Αβέρωφ Νεοφύτου, μετά τη σύσκεψη των Πολιτικών Αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την περασμένη Παρασκευή, έστειλε μήνυμα συγκρατημένης αισιοδοξίας ότι τις προσεχείς μέρες θα ψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Όπως είπε, έτσι, «θα μπορέσουμε με πρακτικό και ουσιαστικό τρόπο να σταθούμε δίπλα και στις ομάδες πολιτών, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά και στην κοινωνία ολόκληρη».

Προμήνυμα DBRS

Την επόμενη της καταψήφισσης του προϋπολογισμού, ο αντιπρόεδρος του οίκου αξιολόγησης DBRS δήλωσε ξεκάθαρα πως ο Οίκος θα παρακολουθεί την κρίση που προέκυψε, λέγοντας πως θα υπάρχουν δυνητικές επιπτώσεις για τη λει-

τουργία και της κυβέρνησης, αλλά και γενικότερα στην οικονομία αν δεν υπάρξει ψήφιση. Σε ερώτηση του Κυπριακού Πρακτορείου Ειδήσεων, σε σχετικό ρεπορτάζ αναφορικά με το αν θα υπάρξει επίπτωση στην αξιολόγηση για την πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου, ο αντιπρόεδρος του Οίκου DBRS κ. Χαβιέρ Ρουγιέ υπογράμμισε πως «η καταψήφιση του προϋπολογισμού δεν θα επιφέρει άμεσο αντίκτυπο στην αξιολόγηση του DBRS για την Κύπρο προσθέτοντας ότι ο οίκος έχει συνηθίσει στην αξιολόγηση της απουσίας πλειοψηφίας στη Βουλή, κάτι που καθιστά την θέσπιση κυβερνητικών νομοσχεδίων πιο δύσκολη».

Αξίζει να σημειωθεί πως η επόμενη αξιολόγηση του Moody's για την Κύπρο έχει οριστεί για τις 23 Ιουλίου 2021, ενώ του DBRS για 14 Μαΐου. Standard and Poor's και Fitch έχουν ορίσει τις αξιολογήσεις τους για 5 και 26 Μαρτίου, αντίστοιχα.

Σύνδεση μέτρων και προϋπολογισμού

Ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός που θα οδηγηθεί για ψήφιση έχει προσαρμοστεί αναλόγως των νέων μέτρων τα οποία λήφθηκαν για την ελαχιστοποίηση των οικονομικών συνεπειών του δευτέρου κύματος της πανδημίας που έχει χτυπήσει την Κύπρο. Εντάχθηκαν κονδύλια εντός του νέου προϋπολογισμού, τα οποία συνάδουν με τις εξαγγελίες της Κυβέρνησης για την οικονομική βοήθεια ιδιωτών και επιχειρηματιών που σταμάτησαν τις εργασίες τους λόγω των απαγορευτικών διαταγμάτων. Οι κοινωνικές παροχές και η στήριξη του συστήματος της υγείας της χώρας είναι σε προτεραιότητα τη δεδομένη στιγμή και έτσι συντάχθηκε ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός του 2021.

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Βάζουμε πλώρη για
νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και
τους ανθρώπους της

RCB Bank

Deals πολύ πέραν του 1 δισ. εν μέσω covid

Σε μία περίοδο που μονοπωλεί το ενδιαφέρον η πανδημία, δίνονται χέρια μεταξύ επιχειρηματιών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Συμφωνίες, επεκτάσεις και εξαγορές που ξεπερνούν κατά πολύ το 1 δισεκατομμύριο ευρώ ολοκληρώθηκαν επιτυχώς στην Κύπρο, σε ένα ομολογουμένως δύσκολο οικονομικά περιβάλλον εν μέσω κορονοϊού. Όταν στα τέλη Φεβρουαρίου – αρχές Μαρτίου ο κορωνοϊός επισκέφθηκε την Κύπρο, όλο το επιχειρείν «πάγωσε». Εταιρείες έπαυσαν τη λειτουργία τους βάσει των διαταγμάτων του Υπουργείου Υγείας, άλλες σταμάτησαν οικειοθελώς – καθυστέρησαν τα deals που είχαν έτοιμα να γίνουν. Παρόλο που κάποιος θα πίστευε ότι το 2020 δεν θα γινόταν

Οι μεγαλύτερες συμφωνίες επιτεύχθηκαν από τράπεζες, ενώ όπως αποδείχθηκε, μέχρι και την τελευταία ημέρα του 2020 το ενδιαφέρον στάθηκε αμείωτο.

καμία συμφωνία, όχι απλώς δεν έγιναν, αλλά πραγματοποιήθηκαν συμφωνίες πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Οι μεγαλύτερες συμφωνίες επιτεύχθηκαν από τράπεζες, ενώ όπως αποδείχθηκε, μέχρι και την τελευταία ημέρα του 2020 δόθηκαν χέρια μεταξύ επενδυτών – επιχειρηματιών. Ποια είναι όμως μερικά από τα μεγαλύτερα deals που έγιναν εντός του δυσοίωνα 2020; Η μεγαλύτερη συμφωνία -2020; Η μεγαλύτερη συμφωνία έγινε από την Τράπεζα Κύπρου, η οποία πώλησε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Pitco. Η Τράπεζα Κύπρου λοιπόν ανακοίνωσε συμφωνία με ταμεία συνδεδεμένα με την Pacific Investment Management Company LLC για την πώληση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων με μερικτή λογιστική αξία ύψους 916 εκατ. ευρώ, γνωστό ως «Project Helix 2». Το χαρτοφυλάκιο αποτελείται από δάνεια συμβατικού υπολοίπου ύψους 1,46 δισ. ευρώ, δηλαδή 22.224 δάνεια, κυρίως ιδιωτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εξασφαλισμένα με πάνω από 5.616 ακίνητα. Η καθαρή λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που πωλήθηκαν ανήλθε σε 440 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα Κύ-

Μόνο το Δεκέμβριο έγιναν μεγάλα ξενοδοχειακά – τουριστικά ανοίγματα, αλλά και συμφωνίες που φέρουν πρόσβαση στην Ελλάδα.

προ προχώρησε επίσης σε πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων, ενός μικρότερου χαρτοφυλακίου, του Velocity 2 στην B2Kapital. Τον Μάιο η Τράπεζα Κύπρου πώλησε ΜΕΔ δι-κώς εξασφαλισίες κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας 398 εκατ. ευρώ και μεικτής λογιστικής αξίας 144 εκατ. ευρώ στην B2Kapital Cyprus. Στο χαρτοφυλάκιο αυτό υπήρχαν 10.000 δανειολήπτες, περιλαμβανομένων περίπου 8.400 ιδιωτών και περίπου 1.600 μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Και μικρότερες τράπεζες

Τον Οκτώβριο η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Κύπρου πώλησε στην Bain Capital, το επενδυτικό ταμείο δηλαδή, το 100% της θυγατρικής εταιρείας εξαγοράς πιστώσεων, CAC Coral Ltd. Η Coral διαχειριζόταν χαρτοφυλάκιο ΜΕΔ συνολικής λογιστικής αξίας 325 εκατ. και τα τμήματά της συναλλαγής ανήλθε περίπου στα 100 εκατ. ευρώ. Όπως είχε αναγραφεί στη σχετική ανακοίνωση, στο 31% της λογιστικής αξίας του χαρτοφυλακίου.

Άλλο ένα deal το οποίο δεν είχε χαρακτήρα πώλησης ΜΕΔ, αλλά εταιρείας που διαχειρίζεται ΜΕΔ,

ήταν αυτό της Astrobank με την Qualco. Τον Σεπτέμβριο, η Qualco μαζί με την Astrobank ανακοίνωσαν την ολοκλήρωση της εξαγοράς του 74,9% του μετοχικού κεφαλαίου της Trusset Asset Management Limited, και μετονομάστηκε σε QQuant Master Servicer Cyprus Limited. Βάσει της σχετικής ανακοίνωσης η εταιρεία θα διαχειρίζεται τα ΜΕΔ και τα ακίνητα της AstroBank. Με βάση στα συμφωνηθέντα ο όμιλος Qualco ελέγχει το 74,9% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, ενώ το υπόλοιπο 25,1% ελέγχεται από την AstroBank, με το συμβόλαιο της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου να είναι 9ετές.

Και ξενοδοχεία

Σε ένα αμιγώς τραπεζικό deal συμμετείχε η Go Gordian, εταιρεία που όπως αποδείχτηκε το 2020 είχε στενή συνεργασία με το επενδυτικό ταμείο York Capital Management και την Elements Capital Management. Το Φεβρουάριο οι York Capital Management και Elements Capital Management απέκτησαν το πεντάστερο Londa της Λεμεσού, με σκοπό την αναβάθμισή του. Το ξενοδοχείο συνεχίζει τη λειτουργία του κανονικά

ενώ οι επενδυτές βρίσκονται σε διαδικασία μελέτης για τη μελλοντική αναβάθμιση του χώρου. Το Londa ανεγέρθηκε το 1982, με ιδιοκτήτρια εταιρεία τη Serendipity Ltd, μέλος του ομίλου εταιρειών Γ. Παρασκευάδης, πάνω στο παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού.

Η York Capital Management (York) και η Elements Capital Management (ECM) (κυπριακών συμφερόντων), ολοκλήρωσαν την από κοινού εξαγορά εξοχικών κατοικιών που δεν έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες ανέγερσής τους στην Πάφο, επίσης από την Go Gordian. Το συγκρότημα των «μισοτέλειωτων» μονοκατοικιών πολυτελείας (villas), ανήκαν στον Όμιλο εταιρειών Kouroushish, πρότζεκτ το οποίο είχε περάσει στην Go Gordian, ονόματι, Rising City Holdings Ltd. Στόχος, York και Elements Capital να φέρουν διεθνή οικο και να μετατραπούν σε «branded villas».

Εντός του 2020 η York και η ECM ολοκλήρωσαν την από κοινού εξαγορά των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στη Νότια Ευρώπη της εταιρείας Famar, εταιρείας παραγωγής και παροχής υπηρεσιών ανάπτυξης για τη βιομηχανία φαρμα-

Ανοίγματα και σε Ελλάδα

Την εταιρεία εμπορίας πετρελαιοειδών Silk Oil στην Ελλάδα εξαγόρασε η κυπριακή Petrolina, κτώντας έτσι ένα μεγάλο άνοιγμα στην ελληνική αγορά καυσίμων. Το αντίλλαγμα εξαγοράς έχει συμφωνηθεί σε μέγιστο ποσό 9 εκατ., από το οποίο 7,3 εκατ. καταβλήθηκαν σε μετρητά. Ποσό μέχρι 1,7 εκατ. (ποσό μεσεγγύησης) έχει κατακρατηθεί και ενδέχεται να καταβληθεί εν όλω ή εν μέρει μετά τον καθορισμό της τελικής δίκαιης αξίας (fair value) των καθαρών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Silk Oil. Το νέο επενδυτικό σκίμα έχει στόχο την αναβάθμιση του υπάρχοντος δικτύου πρατηρίων που φέρουν το σήμα της εταιρείας Silk Oil, την επίτευξη νέων συνεργασιών στον χώρο των πρατηρίων και της βιομηχανικής πελατείας και την επέκταση στον εφοδιασμό πλοίων με πετρέλαιο ναυτιλίας.

κευτικών προϊόντων, ειδών υγιειας και καλλυντικών, ωστόσο το συγκεκριμένο deal δεν θα φέρει –βάσει της μέχρι τώρα πληροφόρησης– κάποια άμεση αλλαγή επί κυπριακού εδάφους.

Deals στην εκπονή από Invel

Τον Οκτώβριο η Invel Real Estate Management του Κύπριου Χριστόφορου Παπαχριστοφόρου προχώρησε σε συμφωνία για την εξαγορά του 100% των εκδομένων μετοχών της εταιρείας Parklane, έναντι 90 εκατομμυρίων ευρώ. Η επίσημη ανακοίνωση ανέφερε πως, η Εταιρεία C.C.C. Tourist Enterprises Public Company Ltd, η οποία κατέχει το 24,98% των εκδομένων μετοχών της εταιρείας Parklane Hotels Limited, γνωστοποίησε ότι μαζί με την εταιρεία Emerald Coast Properties Ltd, η οποία κατέχει το 75,02% των εκδομένων μετοχών της Parklane, έχουν υπογράψει μνημόνιο συναντιλήψης με την εταιρεία Invel Real Estate Management (Cyprus) Ltd, με το οποίο της παρέχουν αποκλειστικό δικαίωμα να προχωρήσει στην μελέτη δέουσας επιμέλειας «due diligence», και εάν ικανοποιηθεί να προχωρήσει στην εξα-

γορά του 100% των εκδομένων μετοχών της εταιρείας Parklane.

Λίγο πριν εκπνεύσει το 2020, η Invel Real Estate, η PRODEA Investments και ο κυπριακός όμιλος εταιρειών YODA Group του Ιωάννη Παπαλέκα ανακοίνωσαν την υπογραφή συμβολαίου αγοραπωλησίας για τη μεταβίβαση από την PRODEA σε εταιρεία συμφερόντων του ομίλου του κυ Παπαλέκα, με έδρα δραστηριοτήτων στην Κύπρο, ποσοστού 41% που κατέχει η PRODEA στην εταιρεία Vibrana Holdings Ltd, κάτοχο του 100% των μετοχών της εταιρείας The Cyprus Tourism Development Company Ltd, ιδιοκτήτριας του ξενοδοχείου The Landmark Nicosia στη Λευκωσία. Το τελικό τίμημα για τη συναλλαγή θα προσδιοριστεί κατά την ημερομηνία μεταβίβασης των μετοχών θεωρώντας ως αξία ακινήτου 61,3 εκατ. και θα προσαρμοστεί κατά το ποσοστό που θα μεταβιβαστεί, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία της οικονομικής θέσης της εταιρείας την 31.12.2020. Ο Πάννης Παπαλέκας είναι γνωστός στην Ελλάδα ως ο επιχειρηματίας λόγω του διάσπμου beach bar restaurant της Μυκόνου, Nammoss.

Και μαρίνα

Αρχές Δεκεμβρίου 2020 ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για την ανάπτυξη της περιοχής του υφιρισμένου λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, μεταξύ της Κυπριακής Κυβέρνησης και της Κυπριακών και Ισραηλινών συμφερόντων κοινοπραξίας Kition Ocean Holdings Ltd. Ο προϋπολογισμός του έργου που θα διαπραγματευθεί μόνο για υποδομές κοινής ωφελείας, είναι της τάξεως των 604 εκατομμυρίων και για την πλήρη ολοκλήρωση αυτού του εκπληκτικού έργου το κόστος υπολογίζεται στα 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Η πλήρης ανάπτυξη του μεγαλεπήβολου αυτού έργου θα γίνει σε περίοδο που φτάνει τα 15 χρόνια, ενώ τα πρόσθετα υπολογιζόμενα οφέλη για την οικονομία της Κύπρου, πέραν από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αναμένεται να ξεπεράσουν τα 120 εκατομμύρια τον χρόνο κατά την περιοχή πλήρους ανάπτυξης. Η κοινοπραξία που προχώρησε με την υπογραφή του έργου ανάπτυξης της περιοχής λιμένα και μαρίνας Λάρνακας αποτελείται από την Eldeman Holding BV και Alexandrou Corporate Services Ltd.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΠΥΡΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΗ*

Επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την ανάκαμψη

Αναμφίβολα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί μία ιστορική ευκαιρία για σημαντικές επενδύσεις, καθώς και για τολμήρες και αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, που συνδυαστικά θα οδηγήσουν στην ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα πιο ανταγωνιστικό, βιώσιμο και εξωστρεφές μοντέλο ανάπτυξης και σε ένα ψηφιοποιημένο, αποτελεσματικότερο και φιλικότερο προς τους πολίτες κράτος. Η προσπάθεια της βραχυπρόθεσμης αποκατάστασης των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας της COVID-19, με έμφαση στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, πλαισιώνεται από την επιτάχυνση του απαραίτητου εκσυγχρονισμού και των μεταρρυθμίσεων για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα.

Ανάμεσα στους 4 πυλώνες του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνεται ο κρίσιμος πυλώνας της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής συνοχής, που αν και αποτελεί βασικό μοχλό οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης κατέγραφε χαμηλές επιδόσεις κατά την τελευταία δεκαετία που επιδεινώθηκαν περαιτέρω λόγω της πανδημίας.

Προς αυτή την κατεύθυνση, ο ΟΑΕΔ, ως ο κεντρικός δημόσιος επιχειρησιακός βραχίονας για την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας, θα συμβάλει ενεργά και ουσιαστικά στην

ανάκαμψη της αγοράς εργασίας και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας, με προγράμματα, δράσεις και μεταρρυθμίσεις που επικεντρώνονται σε 4 κεντρικούς άξονες: 1) ενεργοποίηση πρωτοποριακών ενεργητικών και παθητικών πολιτικών για την

Κρίσιμο ρόλο έχουν και η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

αγορά εργασίας, 2) αναδιάρθρωση της κατάρτισης και επανακατάρτισης, 3) αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και 4) οργανωσιακός και ψηφιακός μετασχηματισμός του Οργανισμού.

Η αύξηση της απασχόλησης απαιτεί σύγχρονες ενεργητικές και παθητικές πολιτικές απασχόλησης που παρέχουν το κατάλληλο μείγμα κινήτρων και αντικινήτρων για την ταχύτερη ένταξη και επανένταξη στην αγορά εργασίας, τη δημιουργία θέσεων πλήρους απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς αιχμής και ειδικότητες υψηλής ζήτησης, καθώς και την ουσιαστική στήριξη των εργατικού δυναμικού θέτοντας ένα αποτελεσματικό κοινωνικό δίκτυο προστασίας. Αξιοποιώντας καινοτόμα

Οι επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, που αποτελεί το πιο σημαντικό κεφάλαιο, θα έχουν τη μεγαλύτερη ανταποδοτικότητα και ο ΟΑΕΔ είναι έτοιμος να συμβάλει με όλες του τις δυνάμεις για την ανάκαμψη της χώρας.

εργαλεία επιδότησης της εργασίας, με απλοποιημένους όρους και προ-υποθέσεις, και στοχεύοντας στην κατάρτιση και πρόσληψη ανέργων που αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια εργασιακής επανένταξης σε περιοχές με αυξημένη ανεργία, τα νέα προγράμματα θα συνδράμουν στην ανάσχεση της ανεργίας και στη σταδιακή αύξηση της απασχόλησης. Παράλληλα, ένα σύγχρονο πλαίσιο παθητικών πολιτικών θα στηρίξει πιο αποτελεσματικά τους ανέργους, μέσω νέων κινήτρων και μέτρων για την ενίσχυση της ασφάλισης της ανεργίας, με στόχο τη γρήγορη και ομαλή επανένταξη στην αγορά εργασίας.

Αυτονόητα, ένα ψηφιοποιημένο και πράσινο μοντέλο ανάπτυξης προ-

υποθέτει τις αντίστοιχες δεξιότητες. Δεν μπορεί να οικοδομηθεί ένα νέο παραγωγικό μοντέλο της ελληνικής οικονομίας χωρίς ένα κατάλληλα κατάρτισμένο εργατικό δυναμικό, με γνώσεις και δεξιότητες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της διαρκώς μεταβαλλόμενης αγοράς εργασίας. Όμως, για να μην επανληφθούν λάθη του παρελθόντος που οδήγησαν σε μεγάλες δαπάνες στην κατάρτιση χωρίς το προσδόκιμο αποτέλεσμα, το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει τη ριζική και εμπληματική μεταρρύθμιση της διακυβερνητικής των προγραμμάτων κατάρτισης και επανακατάρτισης, με τη δημιουργία νέων ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης και αξιολόγησης που θα εστιάζει στην ποι-

ότητα, και όχι μόνο στην ποσότητα, θέτοντας στο επίκεντρό του δείκτες και μετρήσιμα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας. Το νέο σύστημα θα βασίζεται σε κίνητρα, ανταμείβοντας τις υψηλές αποδόσεις στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες, τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και των επιχειρήσεων, μέσω της υιοθέτησης αναγνωρισμένων βέλτιστων πρακτικών. Στόχος είναι η αντιστοιχία προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων στην οικονομία, μέσω της συνεχούς και συστηματικής βελτίωσης της προσφερόμενης κατάρτισης σε ανέργους και εργαζομένους, για αύξηση αφενός της απασχόλησης και αφετέρου της παραγωγικότητας.

Σε αυτή την κατεύθυνση ενισχυ-σούς και συστηματικές βελτιώσεις της προσφερόμενης κατάρτισης σε ανέργους και εργαζομένους, για αύξηση αφενός της απασχόλησης και αφετέρου της παραγωγικότητας. Σε αυτή την κατεύθυνση ενισχυ-σούς και συστηματικές βελτιώσεις της προσφερόμενης κατάρτισης σε ανέργους και εργαζομένους, για αύξηση αφενός της απασχόλησης και αφετέρου της παραγωγικότητας. Σε αυτή την κατεύθυνση ενισχυ-σούς και συστηματικές βελτιώσεις της προσφερόμενης κατάρτισης σε ανέργους και εργαζομένους, για αύξηση αφενός της απασχόλησης και αφετέρου της παραγωγικότητας.

ενισχύοντας την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ως ο μοναδικός δημόσιος φορέας ο οποίος εφαρμόζει με επιτυχία το δίκιο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, που συνδυάζει τη θεωρητική και εργασιακή εκπαίδευση στην τάξη με την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, μέσω 50 Επαγγελματικών Σχολών Μαθητείας, ο ΟΑΕΔ θα παίξει σημαντικό ρόλο και σε αυτό τον τομέα.

Βέβαια, η υλοποίηση όλων των παραπάνω απαιτούν έναν αναβαθμισμένο ρόλο για τον ΟΑΕΔ, όπως εισηγήται και η τελική έκθεση της «Επιτροπής Πιστοσύνης». Η αναδιοργάνωση, ο εκσυγχρονισμός και η μετεξέλιξη του ΟΑΕΔ σε μία αποτελεσματική Ευρωπαϊκή Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, μέσω της ψηφιακής μετάβασης και της ενίσχυσης του, θα συμβάλουν και στην επιτυχία υλοποίηση των σημαντικών επενδύσεων και των φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Οι επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, που αποτελεί το πιο σημαντικό κεφάλαιο, θα έχουν τη μεγαλύτερη ανταποδοτικότητα και ο ΟΑΕΔ είναι έτοιμος να συμβάλει με όλες του τις δυνάμεις στην εθνική προσπάθεια για την ανάκαμψη της χώρας.

* Ο κ. Σπύρος Πρωτοψάλτης είναι διοικητής του ΟΑΕΔ.

Κάλλος Καμβάς Καλοζωία Κουλτούρα
Καινοτομία Κοινωνία Κόσμος Καλλιτε
χνής Καθημερινή Καφές Κρασί Κινη
ματογράφος Κοκτέιλ Κύπρος Κουζίνα
Κέντρο Κατάκτηση Κέρματα Κορυφή
Καιρός Καλόγουστο Κάποτε Κυριακή
Καλλιέργεια Καλωσόρισμα Κάληνη Κι
νημα Κέρδος Κατάρτιση Κλωστή Καλ
ωπισμός Κάππα Κίνηση Καραντίνα
Καλημέρα Καλλιγραφία Κανόνας Κα

Κ

Το περιοδικό της Καθημερινής
της Κυριακής

Την Κυριακή 17 Ιανουαρίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η πανδημία φρέναρε την ίδρυση νέων επιχειρήσεων το 2020

Από τις 4.000 τον Φεβρουάριο «προσγειώθηκαν» στις 1.006 τον Απρίλιο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Με λιγότερες εγγραφές νέων επιχειρήσεων στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) σε σύγκριση με πέρυσι και με ακόμη λιγότερα «λουκέτα» σε σχέση με το 2019 κλείνει το 2020, μία χρονιά που ξεκίνησε με καλούς ωιωνούς για την επιχειρηματικότητα, αλλά σημαδεύτηκε στη συνέχεια από την πανδημία. Ενδεικτικό του παραπάνω είναι ότι τους πρώτους δύο μήνες του 2020, πριν δηλαδή ο κορωνοϊός χτυπήσει και την Ελλάδα, οι νέες εγγραφές στο ΓΕΜΗ ξεπερνούσαν μνημιαίως τις 4.000, πολύ περισσότερες δηλαδή σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019, για να υποχωρήσουν φυσικά στη συνέχεια.

Το γεγονός δε ότι τα «λουκέτα» υπολείπονται σημαντικά αυτών του 2019 δεν πρέπει να δημιουργεί αισιοδοξία: μεγάλη μερίδα των επιχειρήσεων, ειδικά στον κλάδο της εστίασης, τείρει στάση αναμονής για το εάν τελικά θα κατεβάσει μόνιμα τα ρολά, κάνοντας χρήση για την ώρα των κρατικών μέτρων στήριξης. Αλλωστε με τη δημόσια διοίκηση και τη Δικαιοσύνη να μη λειτουργούν κανονικά, είναι δύσκολη ακόμη και η διαγραφή μιας επιχείρησης από το ΓΕΜΗ ή πολύ περισσότερο η κήρυξη της σε πτώχευση.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία από τη βάση δεδομένων του Γενικού Εμπορικού Μητρώου που υπήρχαν το διάστημα 1η Ιανουαρίου - 30 Δεκεμβρίου 2020 οι νέες συστάσεις επιχειρήσεων όλων των νομικών μορφών ήταν 35.957 έναντι 39.064 το αντίστοιχο διάστημα του 2019, λιγότερες δηλαδή κατά περίπου 8%.

Η εξήλιξη αυτή, μάλιστα, ανακόπτεται για ανοδοτική πορεία στις νέες εγγραφές, η οποία είχε ξεκινήσει το 2017, όταν η οικονομία άρχισε έστω και δειλά να ανακάμπτει μετά τα πρώτα χρόνια της κρίσης και το σοκ του 2015.

Οι εγγραφές και διαγραφές επιχειρήσεων στο ΓΕΜΗ

Τα στοιχεία αφορούν το διάστημα 1η Ιανουαρίου - 30 Δεκεμβρίου κάθε έτους

	ΕΓΓΡΑΦΕΣ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
2015	31.987	29.799
2016	31.325	36.513
2017	33.411	26.772
2018	36.403	21.167
2019	39.064	19.282
2020	35.957	12.722

ΠΗΓΗ: Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ)

Φόβοι για εκτίναξη των «λουκέτων» όταν αποσυρθούν τα μέτρα στήριξης.

Το ρεκόρ νέων εγγραφών για το 2020 σημειώθηκε τον Φεβρουάριο, όταν αυτές έφτασαν τις 4.572 (τον Ιανουάριο ήταν επίσης πάνω από τις 4.000 και συγκεκριμένα 4.048 έναντι 3.279 τον Ιανουάριο του 2019 και 3.511 τον Φεβρουάριο του 2019), ενώ οι λιγότερες εγγραφές, 1.006, έγιναν τον Απρίλιο.

Το «καρδιογράφημα» του επιχειρείν για το 2020 δείχνει αύξηση των νέων συστάσεων τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, όταν ουσιαστικά έγινε η επανεκκίνηση της οικονομίας μετά το πρώτο lockdown, σχετικά καλές επιδόσεις τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο, αλλά σημαντι-

κή πτώση τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο (2.725 και 2.247 νέες εγγραφές αντιστοίχως), προφανώς λόγω του δεύτερου γύρου περιοριστικών μέτρων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι φέτος έχουν συσταθεί περισσότερες ανώνυμες εταιρείες σε σύγκριση με πέρυσι -965 έναντι 812-, σχεδόν παρόμοιος αριθμός ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (ΙΚΕ) -10.756 φέτος έναντι 10.794 πέρυσι-, ενώ καταγράφεται σημαντική μείωση των νέων ατομικών επιχειρήσεων (10.824 φέτος έναντι 13.290 το 2019).

Σε ό,τι αφορά τις διαγραφές επιχειρήσεων από το ΓΕΜΗ (σ.σ. τα στοιχεία περιλαμβάνουν επιχειρήσεις που βρίσκονται σε μία από τις ακόλουθες καταστάσεις: πτώχευση, διακοπή (ΔΟΥ), λύση -εκαθάριση, υπό εκκαθάριση, διαδικασία συνδιαλλαγής, διαγραφή, διαγραφή λόγω συγχώνευσης, αναγκαστική διαχείριση, διαγραφή λόγω διάσπασης)

το διάστημα 1η Ιανουαρίου - 30 Δεκεμβρίου 2020 αυτές έφτασαν τις 12.722 έναντι 19.282 το 2019, είναι λιγότερες δηλαδή κατά 34% περίπου.

Οι διαγραφές είναι περισσότερες αμέσως μετά την άρση του πρώτου lockdown (1.206 τον Ιούνιο και 1.378 τον Ιούλιο), σημειώνουν πάλι αύξηση τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο, ενώ αν και τον Νοέμβριο υποχωρούν σε 776, τον Δεκέμβριο αυξήθηκαν σε 1.040. Από τις 12.722 διαγραφές, οι 6.249 αφορούν ατομικές επιχειρήσεις, 1.428 πρόκειται για ΙΚΕ, ενώ διεγράφησαν και 569 ανώνυμες εταιρείες.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών, 23% των επιχειρήσεων θεωρούν πιθανό να βάλουν «λουκέτο» με τα ποσοστά στην εστίαση και το λιανεμπόριο να είναι 41,7% και 34%, αντιστοίχως.

Δεν καταβάλλουν ενοίκιο τον Ιανουάριο οι κλειστές επιχειρήσεις

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Απαλλάσσονται από την καταβολή ενοικίου τον Ιανουάριο περί τις 210.000 επιχειρήσεις οι οποίες θα παραμείνουν κλειστές τουλάχιστον μέχρι τις 11 του τρέχοντος μηνός, ενώ τον Φεβρουάριο θα καταβάλουν μόνο το 20% του μισθώματος.

Ειδικότερα, η κυβέρνηση θα αποζημιώσει τους ιδιοκτήτες ακινήτων (φυσικά πρόσωπα) καλύπτοντας το 80% του μισθώματος του Ιανουαρίου. Τον Φεβρουάριο το κράτος θα καλύψει το 60% του μισθώματος και οι μισθωτές το 20%. Δηλαδή τόσο τον Ιανουάριο όσο και τον Φεβρουάριο οι ιδιοκτήτες θα απολέσουν το 20% του μηνιαίου μισθώματος. Μικρότερη θα είναι η αποζημίωση για τα νομικά πρόσωπα-ιδιοκτήτες ακινήτων. Το κράτος θα καλύψει το 60% του μισθώματος τον Ιανουάριο και το 40% τον Φεβρουάριο.

Παράλληλα και εξαιτίας της κατάστασης στην αγορά η κυβέρνηση σχεδιάζει να παρατείνει τη μείωση του ενοικίου και για τις ανοικτές επιχειρήσεις οι οποίες θα πληρώσουν μειωμένο ενοίκιο κατά 40%.

Το σημαντικό για τους ιδιοκτήτες ακινήτων είναι ότι η αποζημίωση που θα λάβουν από το κράτος είναι αφορολόγητη, ακατάσχετη και δεν συμπιφίζεται. Στα αρνητικά είναι ότι θα καθυστερήσουν να λάβουν τα σχετικά ποσά. Σημειώνεται ότι το κράτος δεν έχει αποζημιώσει ακόμα τους ιδιοκτήτες ακινήτων για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο.

Ποιες επιχειρήσεις δεν θα πληρώσουν ενοίκιο τον Ιανουάριο:

- Οι επιχειρήσεις του λιανεμπορίου, ανεξαρτήτως εάν λειτουργούν με υπηρεσίες ηλεκτρονικού ή τηλεφωνικού εμπορίου με παράδοση κατ' οίκου.
- Οι επιχειρήσεις της εστίασης, ανεξαρτήτως εάν λειτουργούν με διανομή προϊόντων ή και παροχή προϊόντων σε πακέτο από το κατάστημα.
- Οι επιχειρήσεις του τουρισμού,

όπως τα ξενοδοχεία, καταλύματα και τουριστικά γραφεία και οι υπηρεσίες μεταφορών, καθώς πλήττονται ιδιαίτερα από την απαγόρευση των μετακινήσεων από νομό σε νομό.

- Οι επιχειρήσεις του κλάδου του πολιτισμού όπως θέατρα, κινηματογράφοι, μουσικές σκηνές.
- Οι επιχειρήσεις του κλάδου του αθλητισμού όπως γυμναστήρια, κιονοδρομικά κέντρα κ.ά.

Πώς θα αποζημιωθούν οι ιδιοκτήτες ακινήτων:

- Οι ιδιοκτήτες ακινήτων (φυσικά πρόσωπα) που ενοικιάζουν επαγγελματικά ακίνητα και θα εισπράξουν μηδενικό ενοίκιο τον Ιανουάριο και μειωμένο κατά 80% ενοίκιο τον Φεβρουάριο, θα αποζημιωθούν για το 80% του μηνιαίου συμφωνημένου μισθώματος, και όχι επί της απόλειας.

Το κόστος του ενοικίου επιμερίζεται κατά 80% στο κράτος τον Ιανουάριο και 20% στον εκμισθωτή. Τον Φεβρουάριο το κόστος επιμερίζεται κατά 60% στο κράτος, 20% στον εκμισθωτή και 20% στη μισθώτρια επιχείρηση.

Τα νομικά πρόσωπα που εκμισθώνουν ακίνητα και εισπράττουν υποχρεωτικά μειωμένα ενοίκια θα αποζημιωθούν από το κράτος, για πρώτη φορά. Για τον Ιανουάριο που δεν θα εισπράξουν καθόλου ενοίκια η κρατική αποζημίωση ανέρχεται στο 60% του αρχικού μισθώματος.

- Σε ό,τι αφορά τους εργαζομένους που βρίσκονται σε αναστολή θα συνεχίσουν να καταβάλλουν μειωμένο ενοίκιο και τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο, όχι όμως με έκπτωση 80% όπως ισχύει για τις επιχειρήσεις αλλά 40% που ισχύει και σήμερα.
- Οι επιχειρήσεις που θα συνεχίσουν να πληττονται και τον Ιανουάριο και παραμένουν ανοικτές θα έχουν, σύμφωνα με πληροφορίες, μείωση ενοικίου κατά 40%. Ταυτόχρονα, οι εργαζόμενοι σε πληττόμενες επιχειρήσεις θα έχουν την ίδια μείωση (κλειστές ή ανοικτές).

Δάνεια - οξυγόνο μέσω Ταμείου Εγγυοδοσίας

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Το 78% φθάνει το ποσοστό των εγκρίσεων για τη δανειοδότηση επιχειρήσεων μέσω του β' κύκλου του Ταμείου Εγγυοδοσίας που ξεκίνησε στις 17 Νοεμβρίου. Οι τράπεζες σε περίπου 40 ημέρες έχουν εγκρίνει ήδη τη χορήγηση δανείων σε 7.470 επιχειρήσεις, από τις οποίες οι 7.360 είναι μικρομεσαίες (ΜΜΕ), ενώ άλλες 110 μεγάλες επιχειρήσεις έχουν εγκριθεί για τη δανειοδότησή τους μέσω της β' φάσης του Ταμείου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Αναπτυξιακής Τράπεζας, ο σχεδιασμός για τον β' κύκλο του Ταμείου Εγγυοδοσίας υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επιβεβαιώνεται μέσα από το υψηλό ποσοστό των εγκρίσεων που ειδικά για τις ΜΜΕ υπερβαίνει το 82%.

Υψηλή κάλυψη

Ενδεικτικό της υψηλής κάλυψης των αναγκών ρευστότητας μέσω από τα δάνεια της ΕΑΤ είναι το γεγονός ότι για το 50% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των οποίων έχει εγκριθεί η δανειοδότηση, έχουν πραγματοποιηθεί και οι εκταμιεύσεις. Συγκεκριμένα, από τα 7.360 δάνεια που έχουν εγκριθεί υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, έχουν ήδη υπογραφεί συμβάσεις για 3.685 επιχειρήσεις, ενώ 3.265 έχουν λάβει δάνεια ύψους 830 εκατ. ευρώ με μέσο όρο δανείου τις 250.000 ευρώ. Σε ό,τι αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις μέχρι σήμερα έχουν εγκριθεί δάνεια προς 110 εταιρείες, από τις οποίες οι μισές έχουν

Το υπουργείο Ανάπτυξης σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Τράπεζα δρομολογεί τον τρίτο κύκλο του Ταμείου Εγγυοδοσίας, μέσω του οποίου θα στηριχθούν με κεφάλαια κίνησης έως και 50.000 ευρώ οι πολύ μικρές επιχειρήσεις με τζίρο που δεν ξεπερνάει τις 200.000 ευρώ.

Σε 40 ημέρες χορηγήθηκαν δάνεια σε 7.470 επιχειρήσεις μέσω του β' κύκλου.

ήδη εκταμιεύσει το ποσό του δανείου, ο μέσος όρος του οποίου διαμορφώνεται στα 2,3 εκατ. ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι ο β' κύκλος του Ταμείου Εγγυοδοσίας είναι ανοικτός προς όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως εάν έχουν μέχρι σήμερα δανειοδοτηθεί μέσω άλλων προγραμμάτων της Αναπτυξιακής Τράπεζας. Το υπουργείο Ανάπτυξης έχει εξασφαλίσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την παράταση της προθεσμίας για την εκταμίευση των πόρων έως τις 30 Ιουνίου 2021 - αντί της

αρχικής προθεσμίας που έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 2020 - έτσι ώστε να δοθεί «ανάσα» και στις τράπεζες για την αποτελεσματικότερη διάθεση των κεφαλαίων της β' φάσης του Ταμείου Εγγυοδοσίας.

Βασική προϋπόθεση επιλεξιμότητας των επιχειρήσεων που υποβάλλουν αίτημα χρηματοδότησης, είναι να μη θεωρούνται «προβληματικές» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, εκτός και εάν η επιχείρηση έχει προβεί σε διορθωτικές ενέργειες πριν από την υποβολή αιτήματος χρηματοδότησης.

Ο τρίτος κύκλος

Το υπουργείο Ανάπτυξης σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Τράπεζα δρομολογεί τον τρίτο κύκλο του Ταμείου Εγγυ-

οδοσίας, μέσω του οποίου θα στηριχθούν με κεφάλαια κίνησης έως και 50.000 ευρώ οι πολύ μικρές επιχειρήσεις με τζίρο που δεν ξεπερνάει τις 200.000 ευρώ. Το πρόγραμμα που αναμένεται να ενεργοποιηθεί τον Ιανουάριο θα χρηματοδοτηθεί μέσω κρατικών εγγυήσεων ύψους 200 εκατ. ευρώ, τα οποία μαζί με τη μόχλευση των τραπεζών θα δώσουν στην αγορά δάνεια έως και 450 εκατ. ευρώ.

Η επέκταση του Ταμείου Εγγυοδοσίας έτσι ώστε να εγγυωθεί δάνεια για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις προέκυψε από την ανάγκη κάλυψης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων, η οποία λόγω του μικρού μεγέθους της δεν έχει πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό.

Οι επιχειρήσεις που θα συνεχίσουν να πληττονται και τον Ιανουάριο και παραμένουν ανοικτές θα έχουν, σύμφωνα με πληροφορίες, μείωση ενοικίου κατά 40%.

Μέσω gov.gr το σήμα για δωρεάν στάθμευση ηλεκτρικών οχημάτων

Τη δυνατότητα να εκδίδουν μέσω του gov.gr το ειδικό σήμα απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών στάθμευσης στα κέντρα των πόλεων θα έχουν από την 1η Ιανουαρίου 2021 οι κάτοχοι ηλεκτροκίνητων οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων.

Η δωρεάν στάθμευση για ηλεκτροκίνητα οχήματα σε θέσεις ελεγχόμενης στάθμευσης των δήμων για την περίοδο 1.1.2021-31.12.2022 αποτρέπει κίνητρο για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση του ειδικού σήματος έχουν οι κάτοχοι είτε αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων είτε ηλεκτρικών υβριδικών οχημάτων εξωτερικής φόρτισης με εκπομπές ρύπων έως 50 γρ. CO₂/χλμ. Η εκτύπωση του ειδικού σήματος, στο οποίο περιλαμβάνονται όλα τα βασικά χαρακτηριστικά του ηλεκτρικού οχήματος, είναι εξαιρετικά απλή. Οι δικαιούχοι έχουν πρόσβαση στην εφαρμογή είτε μέσω του gov.gr ακολουθώντας τη «διαδρομή»: Πολίτης και Καθημερινό-

τητα - Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής - Ηλεκτροκίνηση - Σήμα δωρεάν στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων είτε απευθείας μέσω του συνδέσμου <https://electric-vehicles.services.gov.gr>.

Οι δικαιούχοι πιστοποιούνται αρχικά με τους κωδικούς Taxisnet, ενώ ακολούθως εισάγουν τον αριθμό πινακίδας κυκλοφορίας του οχήματος και τον ΑΦΜ του κύριου ή/και κατόχου. Αξίζει να σημειωθεί ότι αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο της υποβολής της ηλεκτροκίνησης. Δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση του ειδικού σήματος είναι η Δημοτική Αστυνομία. Εάν κατά τη διενέργεια ελέγχου διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία του οχήματος δεν ταυτίζονται με τα δεδομένα που τηρούνται στο πληροφοριακό σύστημα του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, τότε η Δημοτική Αστυνομία βεβαιώνει παράβαση για παράνομη στάθμευση. Οποιοσδήποτε καταλαμβάνεται να κατέχει πλαστό ή παραποιημένο ειδικό σήμα ή να κάνει χρήση αυτού, τιμωρείται με τις ποινές του άρθρου 216 του Ποινικού Κώδικα.

Στα 15 δισ. ευρώ ο χαμένος τζίρος του λιανεμπορίου το 2020

Επαναλειτουργία της αγοράς με click away δρομολογείται την ερχόμενη Δευτέρα

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Την εκτίμηση ότι οι απώλειες του τζίρου στο λιανεμπόριο θα φθάσουν περίπου τα 15 δισ. ευρώ τη χρονιά που μας πέρασε εξέφρασαν παράγοντες της αγοράς, επισημαίνοντας ότι ο χαμένος τζίρος στις γιορτές ήταν 1,5 δισ. ευρώ και θα ήταν υψηλότερος αν δεν είχε εφαρμοστεί το click away.

Το click away ήταν ανάσα για την αγορά, λένε οι ίδιοι, ωστόσο θα πρέπει να μετεξελιχθεί σε click in shop, δηλαδή επίσκεψη των καταναλωτών στο εσωτερικό του καταστήματος κατόπιν ραντεβού, καθώς το συγκεκριμένο μοντέλο αποτελεί μια ενδιάμεση λύση πριν από το τελικό άνοιγμα.

Όπως λέει στην «Κ» ο Αντώνης Ζαΐρης, αναπληρωτής αντιπρόεδρος ΣΕΑΠΕ και επικουρος καθηγητής, «το click away θα πρέπει να μετεξελιχθεί στη λογική του click in shop, καθώς ο δείκτης μολυσματικότητας στο λιανεμπόριο είναι πολύ χαμηλός. Η αγορά πρέπει να λειτουργήσει οπωσδήποτε, διότι τα προβλήματα μετά τον κορωνοϊό θα είναι πολλαπλά για τις επιχειρήσεις. Συνεπώς, τηρουμένων αυστηρά των υγειονομικών πρωτοκόλλων, χρειάζεται να ισχύσει ένα μοντέλο τύπου click in shop μέχρι να πραγματοποιηθεί το ολικό άνοιγμα των καταστημάτων».

Ο ίδιος εκτιμά πως οι απώλειες το 2020 αναμένεται να αγγίξουν συνολικά τα 15 δισ. ευρώ, ενώ στο 1,5 δισ. ευρώ υπολογίζεται ο χαμένος τζίρος την περίοδο των γιορτών. Οι πληγές που αφήνει η πανδημία στο λιανεμπόριο είναι βαθιές, καθώς, μετά και την επιβολή των lockdowns, ο εμπορικός κόσμος βλέπει τα έσοδά του να κινούνται σε ελεύθερη πτώση.

Σημειώνεται ότι το 2019 ο συνολικός τζίρος του λιανεμπορίου είχε διαμορφωθεί κοντά στα

Μόνο στις γιορτές χάθηκε 1,5 δισ. ευρώ και αν δεν είχε εφαρμοστεί το click away, οι απώλειες θα ήταν μεγαλύτερες.

Οι έμποροι ζητούν να εφαρμοστεί το μοντέλο των ραντεβού για αγορές εντός των καταστημάτων.

44 δισ. ευρώ, ενώ το 2020, λόγω και των περιοριστικών μέτρων, αναμένεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, να ανέλθει κοντά στα 30 δισ. ευρώ.

Στο μεταξύ, η κυβέρνηση σε πρώτη φάση θα προχωρήσει στο άνοιγμα της αγοράς με το μοντέλο του click away, ενώ σε δεύτερη φάση, κατά πληροφορίες, θα εφαρμόσει το μοντέλο του click in shop, χωρίς να είναι ακόμη γνωστό πότε αυτό θα εφαρμοστεί. Μιλώντας χθες στον τηλε-

οπτικό σταθμό Mega, ο γενικός γραμματέας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή Παναγιώτης Σταμπουλιδής προανήγγειλε την επαναλειτουργία του click away την ερχόμενη Δευτέρα.

Ο ίδιος τόνισε πως η λειτουργία για την «παράδοση εκτός» είχε τεθεί σε αναστολή για λίγες ημέρες και τη Δευτέρα «θα λειτουργήσει ξανά κανονικά».

«Η αγορά είναι κλειστή. Το click away είναι μια επιλογή που δώσαμε στις κλειστές επιχειρήσεις για να δημιουργήσουν ένα έσοδο πέρα από τη βοήθεια που λαμβάνουν από το κράτος. Περιορίζουμε την κινητικότητα και αυτό θα βοηθήσει στο να διευρύνουμε την υγειονομική ζώνη ώστε τα σχολεία να ανοίξουν με μεγαλύτερη ασφάλεια», είπε ο κ. Σταμπουλιδής. «Η βούλη-

ση είναι να επανέλθουμε όπως ήμασταν πριν από το τελευταίο lockdown. Αυτός είναι ο προγραμματισμός που υπάρχει μέχρι αυτή την ώρα. Τη Δευτέρα να επανέλθουμε σε όσα ήταν σε λειτουργία μέσα στις γιορτές. Εγινε η συζήτηση για τα σχολεία. Καθημερινά συλλέγουμε δεδομένα, θα δούμε πώς κινείται η νύσος και αναλόγως θα πράξουμε», πρόσθεσε.

Όσον αφορά το click in shop, ο ίδιος επισήμανε πως «το click in shop επί τους ουσίας είναι άνοιγμα των καταστημάτων. Δεν υπάρχει σενάριο να λειτουργήσει από τη Δευτέρα. Είναι το επόμενο βήμα όταν έλθει η ώρα. Εμείς είμαστε έτοιμοι και περιμένουμε τα στοιχεία που θα μας δώσουν τη δυνατότητα να ανοίξουμε τις επιχειρήσεις».

Η Vodafone προχώρησε στην ενεργοποίηση του δικτύου 5G

Στην ενεργοποίηση του δικτύου πέμπτης γενιάς προχώρησε η Vodafone, όπως έκανε γνωστό χθες η εταιρεία. Το «Vodafone Giga Network 5G» λειτουργεί ήδη στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, ενώ προβλέπεται πληθυσμιακή κάλυψη σε ποσοστό 40% μέχρι τις 31 Μαρτίου 2022, ημερομηνία κατά την οποία ολοκληρώνεται το ερχόμενο οικονομικό έτος της Vodafone. Σύμφωνα με τον πάροχο, η κάλυψη του 40% αφορά, εκτός από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, μεγάλα αστικά κέντρα ανά την Ελλάδα, όπως Πάτρα, Ηράκλειο, Λάρισα, Βόλος, Ιωάννινα, Χανιά, Τρίκαλα, Χαλκίδα, Κατερίνη, Σέρρες, Αλεξανδρούπολη, Ξάνθη, Λαμία, Καλαμάτα και Ρόδος. Όπως ανακοίνωσε η εταιρεία, μέσα από τον παράλληλο εκμοντερνισμό του υφιστάμενου δικτύου και οι πελάτες 4G της Vodafone «θα επωφεληθούν από βελτιωμένη εμπειρία διασύνδεσης και μεγαλύτερες ταχύτητες –έως και 50%– από την πρώτη ημέρα». Η εταιρεία διαθέτει ήδη τις πρώτες συσκευές 5G, όπως το Samsung Galaxy Z Fold 2, το Apple iPhone 12 mini, το Samsung Galaxy A42 5G και το Xiaomi Mi 10 Lite, με τον αριθμό των πιστοποιημένων τηλεφώνων να αναμένεται ότι θα ξεπεράσει τις 20 μέσα σε δύο μήνες. «Το ταξίδι του 5G ξεκίνησε και είμαστε αποφασισμένοι να προσφέρουμε στους πολίτες και στις επιχειρήσεις της χώρας εφαρμογές από το αύριο, που θα αλλάζουν τη ζωή τους. Οι επενδύσεις που υλοποιούμε σε δικτύα και τεχνολογίες μας θα βοηθήσουν την Ελλάδα να επιταχύνει την πορεία της προς το ψηφιακό αύριο. Η επόμενη δεκαετία θα είναι η δεκαετία του 5G και η σταδιακή ψηφιοποίηση της ελληνικής κοινωνίας θα απελευθερώσει όλο και περισσότερες δυνατότητες σε ολόένα και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού σε κάθε άκρη της Ελλάδας. Οι άνθρωποι της Vodafone νιώθουμε βαθιά συγκινημένοι που ήδη από την αρχή αυτής της διαδρομής καταφέρα-

Το Vodafone Giga Network 5G λειτουργεί ήδη στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη.

Στόχος της εταιρείας είναι η πληθυσμιακή κάλυψη σε ποσοστό 40% μέχρι τον Μάρτιο του 2022.

με να αποδείξουμε πως η νέα αυτή τεχνολογία δίνει νέα προοπτικές δυνατότητες και ευκαιρίες για όλους, ακόμη και για άτομα με αντικειμενικά εμπόδια στη ζωή τους», δήλωσε ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Vodafone Ελλάδας Χάρης Μπρουμίδης, κατά το λανσάρισμα του Vodafone Giga Network 5G. Η εκκίνηση του δικτύου 5G Vodafone συνοδεύτηκε με τη διαδρομή του τυφλού ποδηλάτη Χρήστου Σανδάλου που κατάφερε να τερματίσει, για πρώτη φορά, χωρίς συνοδό. Ένα κινητό προσαρμοσμένο στο κράνος μετέδιδε εικόνα σε πραγματικό χρόνο, επιτρέποντας την επικοινωνία με τον Σωτήρη, συναθλιτή και οδηγό του ποδηλάτη. Ο τελευταίος κατάφερε να τερματίσει βάσει των οδηγιών που λάμβανε από απόσταση από τον συναθλιτή του.

ΔΗΜ. ΔΕΛΕΒΕΚΟΣ

Αύξηση τιμής-στόχου για τρεις τράπεζες από την JP Morgan

Σε αύξηση των τιμών-στόχων στο τέλος του 2021 για τρεις από τις τέσσερις συστημικές ελληνικές τράπεζες προχώρησε η αμερικανική επενδυτική τράπεζα JP Morgan. Πιο συγκεκριμένα, η JP Morgan αυξάνει τις τιμές-στόχους για την Alpha Bank στα 1,20 ευρώ από 1,10 ευρώ προηγουμένως, για τη Eurobank στα 0,80 ευρώ από 0,70 ευρώ πριν και για την Εθνική Τράπεζα στα 2 ευρώ από 1,80 ευρώ προηγουμένως, επαναλαμβάνοντας και για τις τρεις τη σύσταση «υπεραπόδοση» (overweight). Αντίθετα, η επενδυτική τράπεζα μειώνει την τιμή-στόχο για την Τράπεζα Πειραιώς στο 1,10 ευρώ από 2 ευρώ προηγουμένως, λόγω της μετατροπής των CoCos σε μετοχές, διατηρώντας επίσης τη σύσταση για τη μετοχή σε «ουδέτερον» neutral. Η JP Morgan πιστεύει ότι η Alpha Bank βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση για να επιταχύνει την επιστροφή στην ομαλότητα, υποστηριζόμενη από την καλύτερη κεφαλαιακή διάρθρωσή της –η καλύτερη μεταξύ των τραπεζών–, την οποία η τράπεζα σκοπεύει να χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την επιτάχυνση της μείωσης των NPEs. Όπως σημειώνει, παρότι το ξέσπασμα της πανδημίας καθυστέρησε την προσπάθεια, η ΕΤΕ έχει υψηλές ποσοτήτες ισολογισμού που της παρέχει

ωθούν σημαντικά κάτω από τα 300 εκατ. ευρώ το 2022.

Για την Εθνική Τράπεζα, η JP Morgan σημειώνει ότι η θετική της άποψη βασίζεται στη δυνατότητα της τράπεζας να μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα γρηγορότερα και απλούστερα από τις άλλες τράπεζες. Όπως σημειώνει, παρότι το ξέσπασμα της πανδημίας καθυστέρησε την προσπάθεια, η ΕΤΕ έχει υψηλές ποσοτήτες ισολογισμού που της παρέχει

Η αμερικανική τράπεζα επαναλαμβάνει τη σύσταση της «υπεραπόδοσης» για Alpha Bank, Eurobank και Εθνική.

άνεση, με υψηλά επίπεδα κάλυψης και σταθερούς δείκτες κεφαλαίου. Επιπλέον, τα εφάρπαξ κεφαλαιακά κέρδη 800 εκατ. ευρώ μέχρι στιγμής φέτος έχουν δημιουργήσει ένα μαξιλάρι ασφαλείας για τα κέρδη της τράπεζας, επιτρέποντάς της να εμφανίζει το υψηλότερο επίπεδο προβλέψεων σχετικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Για την Τράπεζα Πειραιώς, η JP Morgan εκφράζει την ικανοποίησή της για το turnaround story της τράπεζας. Όπως σημειώνει, έπειτα από σειρά εξαγορών, η Πειραιώς έχει εξελιχθεί σε ηγέτιδα της αγοράς, με μερίδιο 30% στα δάνεια.

Δεδομένου του μεγέθους των εξαγορών, σημειώνει ότι η Πειραιώς έχει σχετικά την υψηλότερη δυναμική μεταξυ των τραπεζών για την επίτευξη συνεργειών και τη μείωση κόστους, που αποτελεί βασικό μοχλό επέκτασης του περιθωρίου της προ προβλέψεων κερδοφορίας.

Έτος εξαγορών εγχώριων startups το 2020

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Μπορεί τα συνολικά κεφάλαια που διοχετεύθηκαν σε ελληνικές startups να κινήθηκαν φέτος σε ελαφρώς χαμηλότερα νούμερα σε σύγκριση με το 2019, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο όσον αφορά το μέτωπο των εξαγορών. Μάλιστα αρκετοί παράγοντες της αγοράς έχουν χαρακτηρίσει το 2020 χρονιά εξαγορών, λόγω του αριθμού των startups που περιήλθαν στον έλεγχο ξένων εταιρειών, αλλά και των υψηλών τιμημάτων που έγιναν γνωστά για να επιτευχθούν οι συγκεκριμένες συναλλαγές.

Φέτος πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη εξαγορά ελληνικής νεοφυούς εταιρείας, ενώ είχε προηγηθεί μία επίσης μεγάλη εξαγορά με βασικούς πρωταγωνιστές τεχνολογικούς κολοσσούς. Η ελληνικών συμφερόντων εταιρεία Instashop, δημιουργημένη του Γιάννη Τσιώρη και της Ιωάννας Αγγελιδάκη, εξαγοράστηκε το περασμένο καλοκαίρι από τη γερμανική Delivery Hero προς 360 εκατ. δολάρια και λίγο καιρό νωρίτερα, δηλαδή τον Μάιο του 2020, είχε προηγηθεί η εξαγορά της ελληνικής Softmotive του Μάριου Σταυρόπουλου και του Αργύρη Κανινί από τη Microsoft

Τον Μάιο του 2020 η ελληνική Softmotive του Μάριου Σταυρόπουλου και του Αργύρη Κανινί πέρασε στον όμιλο της Microsoft έναντι τιμήματος που φέρεται να ξεπερνάει τα 100 εκατ. δολάρια.

Εντός του έτους ολοκληρώθηκαν οι δύο μεγαλύτερες εξαγορές που έχουν γίνει μέχρι στιγμής στην Ελλάδα.

τα επενδυτικά κεφάλαια που υπάγονται στο υπερταμείο Equifund, ενώ πολλές εταιρείες από αυτές που εξαγοράστηκαν φέτος έχουν αντλήσει κεφάλαια από διεθνείς

επενδυτές που είτε συμμετείχαν στους χρηματοδοτικούς γύρους είτε ηγούνταν αυτών.

Εκτός λοιπόν από την Instashop και τη Softmotive, φέτος εξαγοράστηκαν η Think Silicon από τον αμερικανικό κολοσσό Applied Materials, η εταιρεία Pushme από τη γερμανική νεοφυή εταιρεία Tier Mobility, η Blendo με έδρα την Αμερική από τη RudderStack και, τέλος, η Guestflip, που εξαγοράστηκε από την TravelBook Group σε μια προσπάθεια να ανακάμψει

από το πλήγμα που δέχθηκε εν μέσω πανδημίας.

Η εξαγορά της Instashop, της Softmotive αλλά και της Think Silicon καταλαμβάνουν τις τρεις πρώτες θέσεις στη λίστα που κατήρτισε το Found.ation σχετικά με τις μεγαλύτερες εξαγορές τεχνολογικών νεοφυών εταιρειών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής στην Ελλάδα. Ακολουθεί η εξαγορά της Helic από την αμερικανική Ansys το 2019, με τη δεύτερη να προχωράει στην επέκταση του κέντρου έρευνας και ανάπτυξης που διατηρεί η ελληνική Helic στο Χαλάνδρι, ενώ στην 5η θέση έπεται η εξαγορά της Beat από την Daimler το 2017 έναντι ποσού που λέγεται πως κινήθηκε στα 40,4 εκατ. ευρώ.

Στην έβδομη θέση βρίσκεται η Innoetics, που εξαγοράστηκε από τη Samsung το 2017, ενώ την 8η θέση καταλαμβάνει η online πλατφόρμα παραγγελίας φαγητού efood, που εξαγοράστηκε από τη γερμανική Delivery Hero το 2014. Ακολουθούν οι εξαγορές της Avocart και της Crypteia Networks, ενώ την τελευταία θέση στη σχετική λίστα καταλαμβάνει η Quizdom, η οποία ανέπτυξε το ομώνυμο παιχνίδι και περιήλθε το 2017 στην αγκαλιά της γερμανικής friends4media Group.

Παράγοντες της αγοράς αναμένουν επίσης εξελίξεις όσον αφορά την προσφορά ύψους περίπου 1 δισ. που έκανε στα τέλη Οκτωβρίου η Uber για την απόκτηση της Free Now, στην οποία ανήκει η Beat.

Αυξάνεται το κόστος δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων

Ανοδικά τα επιτόκια το τρίμηνο Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου 2020

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Το υψηλό ρίσκο που χαρακτηρίζει τις ελληνικές επιχειρήσεις λόγω του μικρού μεγέθους τους, αλλά και η αυξημένη αβεβαιότητα στην οικονομία, αποτελούν τη βασική αιτία που κρατάει ψηλά τα επιτόκια δανεισμού στη χώρα μας.

Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η ΤτΕ, τα επιτόκια με βάση τα οποία δανειζονται οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν ανοδική τάση τους τελευταίους μήνες, παρά τα γενικευμένα μέτρα στρίξις μέσω κρατικών προγραμμάτων, που εγγυώνται ένα σημαντικό μέρος των δανείων που έχουν δοθεί από τις τράπεζες κατά το 2020.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέσο κυμαινόμενο επιτόκιο για δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δηλαδή έως 250.000 ευρώ, αυξήθηκε τον Νοέμβριο στο 5,99% από 5,53% τον Οκτώβριο και 4,55% τον Σεπτέμβριο, ενώ το μέσο επιτόκιο για επιχειρηματικά δάνεια έως 1 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε τον Νοέμβριο στο 3,59% από 3,47% τον Οκτώβριο και 3,11% τον Σεπτέμβριο.

Η ανοδική τάση που εμφανίζουν τα επιτόκια δανεισμού στη χώρα μας, παρά το γεγονός ότι το κόστος χρήματος διαμορφώνεται σε αρνητικό επίπεδο, διευρύνει τη διαφορά τους με τα μέσα ευρωπαϊκά επιτόκια και αποδίδεται στον αυξημένο κίνδυνο για επιδείνωση των συνθηκών αποπληρωμής των δανείων που έχουν χορηγηθεί οι τράπεζες εν μέσω κρίσης. Να σημειωθεί ότι οι τράπεζες δανειζονται με αρνητικά επιτόκια έως -0,50% από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, από την οποία έως τα τέλη Σεπτεμβρίου είχαν αντλήσει 40 δισ. ευρώ.

Επιτόκια νέων δανείων προς επιχειρήσεις

	Ευρωζώνη	ΕΛΛΑΔΑ	Ιταλία	Ισπανία	Πορτογαλία	Κύπρος
Ανακυκλούμενες πιστώσεις	1,84%	4,44%	2,66%	1,48%	2,46%	3,37%
Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου έως 250.000 ευρώ	2,01%	6,00%	2,32%	1,64%	2,80%	3,42%
Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου άνω του 250.000 έως και 1 εκατ. ευρώ	1,58%	3,69%	1,43%	1,28%	1,89%	3,24%

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σημειώνεται ότι οι τράπεζες δανειζονται με αρνητικά επιτόκια έως -0,50% από την ΕΚΤ.

Σε πτωτική πορεία είναι επίσης και τα επιτόκια καταθέσεων στη χώρα μας, μέσω των οποίων οι τράπεζες αντλούν σημαντικό μέρος της ρευστότητας, που διοχετεύουν μετά στην οικονομία. Στη διαφορά μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και δανείων αποδίδεται και η άνοδος του περιθωρίου (spread) που, με βάση τα στοιχεία της ΤτΕ, διαμορφώθηκε τον Νοέμβριο πάνω από το 4%. Έτσι, παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες άντλησης ρευστότητας είναι ευνοϊκές, η διαφορά των ελληνικών επιτοκίων με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά

διατηρείται σε υψηλά επίπεδα και το μέσο επιτόκιο δανεισμού για συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων είναι υπερδιπλάσιο σε σχέση με το μέσο ευρωπαϊκό.

Αναστολές δανείων 30 δισ.

Ο κίνδυνος αθέτησης πληρωμών είναι υψηλότερος μετά τα μορατόριουμ δανείων που έχουν εφαρμόσει οι τράπεζες, το ύψος των οποίων ανέρχεται, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, στα 30 δισ. ευρώ. Από αυτά, πάνω από τα μισά περίπου είναι αναστολές δόσεων προς επιχειρήσεις και κυρίως προς μικρομεσαίες που εμφανίζουν υψηλότερο κίνδυνο εσφαλμένων λόγω του μικρού μεγέθους και της περιορισμένης πιστοληπτικής ικανότητας. Με δεδομένο άλλωστε ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις -ακόμη και αυτές που ανήκουν σε δυναμικούς έως πρόσφατα κλά-

δους, όπως ο τουρισμός- εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό κόκκινων δανείων στην Ευρωζώνη, η άνοδος των επιτοκίων ερμηνεύεται από τον υψηλό κίνδυνο για αθετήσεις πληρωμών όταν τα μορατόριουμ θα λήξουν.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, τα μορατόριουμ δανείων που έχουν εφαρμόσει οι ελληνικές τράπεζες είναι τα υψηλότερα στην Ευρωζώνη και αγγίζουν το 20%-25% του χαρτοφυλακίου των ενήμερων δανείων. Με δεδομένο ότι όλες οι εκτιμήσεις ανεβάζουν το ύψος των νέων κόκκινων δανείων που θα δημιουργηθούν λόγω της πανδημίας στα 10 δισ. ευρώ, οι τράπεζες θα βρεθούν αντιμέτωπες με ένα νέο κύμα παύσης πληρωμών και θα κληθούν να διαχειριστούν μια νέα γενιά μη εξυπηρετούμενων οφειλών.

Οι κερδισμένοι και οι χαμένοι των Χριστουγέννων

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Κατά 11% υποχώρησε ο ηλεκτρονικός τζίρος τον Δεκέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με στοιχεία που έχει στα χέρια του το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης.

Τον Απρίλιο, μήνα πλήρους lockdown, η πτώση ήταν 21%. Επομένως, φαίνεται πως το click away, με τη βοήθεια και των Χριστουγέννων, διέσωσε κάποιο μέρος του τζίρου.

Σημειώνεται, επίσης, ότι τον περασμένο Μάρτιο, όταν ξεκίνησε η πανδημία, η πτώση του ηλεκτρονικού τζίρου ήταν 4% και μετά την κατακόρυφη πτώση του Απριλίου, η υποχώρηση περιορίστηκε ξανά τον Μάιο στο 9%. Τον Οκτώβριο, η πτώση ήταν 11%, όπως και τον Δεκέμβριο, ενώ τον Νοέμβριο, με σχεδόν μια εβδομάδα ανοιχτά καταστήματα και μετά lockdown, η πτώση ήταν 13%.

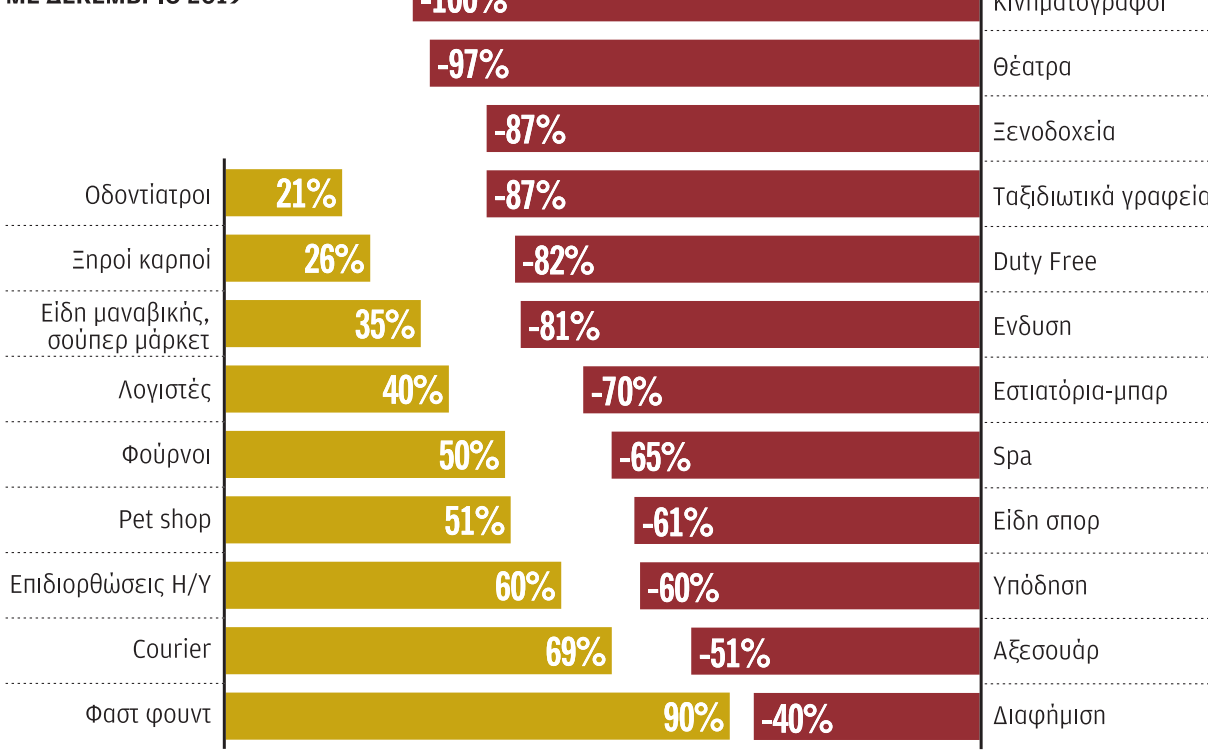
Βεβαίως, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές ως ποσοστό του συνολικού τζίρου ήταν πολύ λιγότερες το 2019 σε σύγκριση με το 2020. Με την έλευση της COVID-19, αυτές αυξάνονται συνεχώς, ως ποσοστό του συνολικού τζίρου. Επομένως, η σχετικά μικρή πτώση τους κατά τους μήνες του 2020 υποκρύπτει πολύ μεγαλύτερη πτώση του συνολικού τζίρου σε σύγκριση με το 2019.

Τα σχετικά στοιχεία, όμως, έχουν αξία για να εντοπιστεί κανείς την πορεία των επιμέρους κλάδων, τους σχετικούς «κερδισμένους» και «χαμένους» της πανδημίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία Δεκεμβρίου, στους «κερδισμένους» περιλαμβάνονται οι λογιστές, με αύξηση ηλεκτρονικών συναλλαγών 40%, οι φούρνοι με 50%, οι επισκεπείς ηλεκτρονικών υπολογιστών με 60%, τα fast food με

Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Δεκέμβριος 2020

% ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2019

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κακή ήταν η εικόνα για τα καταστήματα ένδυσης, που είχαν πτώση ηλεκτρονικού τζίρου 81%.

90%, τα pet shop με 51%, τα είδη μαναβικής και σουπερ μάρκετ με 35%, οι ξηροί καρποί με 26%, οι οδοντίατροι με 21% και φυσικά τα courier με αύξηση ηλεκτρονικού τζίρου 69%.

Στον αντίποδα, οι μεγάλοι χαμένοι του Δεκεμβρίου ήταν οι κινηματογράφοι, με μείωση του τζίρου τους (100% πτώση), αλλά και τα θέατρα με πτώση τζίρου 97% (προφανώς διασώθηκε κάτι με τις live streaming παρα-

στάσεις). Επίσης, τα πρακτορεία ταξιδίων και τα ξενοδοχεία είχαν μείωση ηλεκτρονικού τζίρου από 87%, τα duty free 82%, τα εστιατόρια και μπαρ 70% (με τη βοήθεια, προφανώς, του delivery και take away). Άσχημη ήταν η εικόνα και για τα καταστήματα ένδυσης, που είχαν πτώση ηλεκτρονικού τζίρου 81%, τα είδη σπορ, με πτώση 61%, τα είδη υπόδησης, με 60%, τα αξεσουάρ, με 51%. Μαύρες μέρες και για τα spa, με μείωση ηλεκτρονικού τζίρου 65%, ενώ ο κλάδος της διαφήμισης είδε τον ηλεκτρονικό του τζίρο να μειώνεται κατά 40%.

Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, μιλώντας στην ΕΡΤ είπε πως το click away λειτούργησε. Η πτώση του τζίρου ήταν μεγάλη, αναγνώρισε, αλλά περιορίστηκε λόγω του συγκε-

κρμένου μέτρου. Ειδικότερα, ο κ. Σταϊκούρας είπε ότι υπήρξε αύξηση, σε σύγκριση με τον Νοέμβριο, στα αξεσουάρ, στα καλλυντικά, στα φαρμακεία, στις ιατρικές υπηρεσίες, στα courier και στις τηλεπικοινωνίες και κατά 76% στα βιβλιοπωλεία. Σημειώσε, όμως, ότι υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στους κλάδους της ένδυσης, της υπόδησης, των ξενοδοχείων και του τουρισμού γενικότερα.

Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης επισήμανε, σε συνέντευξη του στον ΣΚΑΪ, το γεγονός ότι η πτώση του ηλεκτρονικού τζίρου τον Δεκέμβριο ήταν μικρότερη από αυτήν του Απριλίου, αναγνωρίζοντας, πάντως, ότι από εδώ και πέρα τα πράγματα θα είναι δύσκολα.

Διενέργεια 25.000 ελέγχων σχεδιάζει για φέτος η ΑΑΔΕ

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Περισσότερους από 25.000 φορολογικούς ελέγχους προγραμματίζει για το τρέχον έτος η εφορία υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομία θα επιστρέψει σε κανονικούς ρυθμούς. Από το σύνολο των υποθέσεων που θα ελεγχθούν, τουλάχιστον το 70% θα αφορά φορολογικά έτη της τελευταίας πενταετίας. Δηλαδή περί τις 16.000 υποθέσεις που θα ελεγχθούν θα αφορούν περιπτώσεις της τελευταίας πενταετίας (πέραν της πενταετίας οι υποθέσεις παραγράφονται), ενώ παράλληλα θα διενεργηθούν από τις ελεγκτικές υπηρεσίες 2.500 έλεγχοι σε υποθέσεις φορολογίας κεφαλαίου. Σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν λάβει οι ελεγκτικές υπηρεσίες, πάνω από 16.000 έλεγχοι από τις ΦΑΕ, τις ΔΟΥ, το κέντρο ελέγχου μεγάλων επιχειρήσεων και το κέντρο φορολογουμένων μεγάλου πλούτου, θα πρέπει να είναι επικεντρωμένοι στην προηγούμενη πενταετία. Όπως αναφέρει στέλεχος της φορολογικής διοίκησης, τα εργαλεία για τον εντοπισμό φοροδιαφυγής είναι ενισχυμένα, καθώς πέρα από τις εμπλουτισμένες βάσεις δεδομένων (π.χ. κτηματολόγιο, μητρώο τραπεζικών λογαριασμών), έχουν ενεργοποιηθεί νέες, έμμεσες τεχνικές ελέγχου, προκειμένου το πραγματικό εισόδημα των ελεγχόμενων να προκύπτει από το προφίλ των φορολογουμένων (καταθέσεις, δάνεια, επαγγελματικές και προσωπικές δαπάνες, κινητή και ακίνητη περιουσία) αλλά και από συγκριτικά στοιχεία (τζίρος, δαπάνες, έσοδα, περιθώριο κέρδους) με ομοειδείς δραστηριότητες.

Όπως προαναφέρθηκε, οι ελεγκτικές αρχές θα εστιάσουν το ενδιαφέρον τους και σε 2.500 υποθέσεις φορολογίας κεφαλαίου. Για αυτές οι αρμόδιες υπηρεσίες θα εφαρμόσουν το σύστημα «ανάλυσης κινδύνου» (risk analysis), δίνοντας έτσι προτεραιότητα σε υποθέσεις αυξημένου ενδιαφέροντος όπως:

- Υποθέσεις φορολογίας μεταβιβασις ακινήτων με προσωρινή αξία ακινήτου άνω των 80.000 ευρώ.
- Υποθέσεις φορολογίας μεταβιβασις ακινήτων για τις οποίες χορηγήθηκε απαλλαγή α' κατοικίας με κριτήριο το ύψος της αξίας του ακινήτου.
- Υποθέσεις φορολογίας κληρονομιών - δωρεών - γονικών παροχών, στις οποίες περιλαμβάνονται κινητές αξίες, μετοχές, μερίδια, μερίδες και γενικά επιχειρήσεις (μη εισηγμένες σε Χρηματιστήριο).
- Υποθέσεις φορολογίας μεγάλων ακινήτων περιουσίας εφόσον στην

υποβληθείσα δήλωση έχουν αναγραφεί ενυπόθηκα χρέη από δάνεια.

• Υποθέσεις ενιαίου τέλους ακινήτων, εφόσον στην υποβληθείσα δήλωση περιλαμβάνονται ειδικά κτίσματα και δεν έχουν αναγραφεί στοιχεία οικοπέδου ή αγοροπραξιακού.

• Υποθέσεις ειδικού φόρου επί των ακινήτων, ως προς τα δικαιολογητικά απαλλαγής.

Στο μεταξύ, η πανδημία επηρέασε τους ελέγχους οι οποίοι περιορίστηκαν, καθώς από τον περασμένο Μάρτιο η οικονομία είναι κατά κύριο λόγο κλειστή. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ (επιχειρησιακό σχέδιο του 2020 στο οποίο αναλύονται οι ετήσιοι στόχοι αλλά και τα αποτελέσματα των ελέγχων στο δεκάμηνο του έτους), αποκαλύπτεται υστέρηση φορολογικών ελέγχων κατά 33,3% στο δεκάμη-

Από το σύνολο των υποθέσεων που θα ελεγχθούν, τουλάχιστον το 70% θα αφορά φορολογικά έτη της τελευταίας πενταετίας.

νο σε σχέση με τον ετήσιο αρχικό στόχο, ενώ ταυτόχρονα καταγράφεται απόκλιση 45,5% στα έσοδα που βεβαιώθηκαν μετά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν. Επίσης, οι εισπράξεις από τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν μετά τους ελέγχους είναι μειωμένα κατά 70,2%.

Όπως τονίζεται στο αναθεωρημένο επιχειρησιακό σχέδιο: «Δυστυχώς η πανδημία COVID-19 και η λήψη έκτακτων μέτρων αντέτρεψε όχι μόνο την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας αλλά και τον σχεδιασμό μας».

Τι δείχνουν τα στοιχεία της ΑΑΔΕ:

1. Διενεργήθηκαν στο δεκάμηνο του έτους 16.734 έλεγχοι όταν σε ετήσια βάση είχαν προγραμματιστεί 25.100 φορολογικοί έλεγχοι (-33,3% σε σχέση με τον ετήσιο στόχο).
2. Βεβαίωση εσόδων. Βεβαιώθηκαν έσοδα ύψους 981,08 εκατ. ευρώ, όταν ο ετήσιος στόχος προέβλεπε 1,8 δισ. ευρώ.
3. Στα ταμεία. Σύμφωνα με τον στόχο, θα έπρεπε να εισέλθουν στον κρατικό κορβανά έσοδα από τους ελέγχους ύψους 450 εκατ. ευρώ. Αντίθετα, εισπράχθηκαν μόλις 133,95 εκατ. ευρώ.
4. Μερικοί επιτόπιοι έλεγχοι. Είχαν σχεδιαστεί 67.720 και πραγματοποιήθηκαν 52.144 στο δεκάμηνο.

Αποζημίωση ιδιοκτητών για τα μειωμένα ενοίκια του Νοεμβρίου

Την επόμενη εβδομάδα θα καταβληθούν τα ποσά στους ιδιοκτήτες για τον μήνα Νοέμβριο, ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας, μιλώντας στην τηλεόραση της ΕΡΤ. Όπως είπε, «θα τρέξουμε όσο μπορούμε πιο γρήγορα ούτως ώστε μέσα στον Ιανουάριο να γίνει και η πληρωμή του Δεκεμβρίου και μετά να ακολουθήσουν οι πληρωμές για τον Ιανουάριο».

Αναφερόμενος στις ηλεκτρονικές συναλλαγές και στην περίπτωση για την οποία ισχύει το πέναλτι για όσους έχουν συλλέξει λιγότερες αποδείξεις (30% του εισοδήματος), δήλωσε πως «θα δούμε τα δεδομένα και τα στοιχεία όταν θα τα έχουμε στη διάθεσή μας και ανάλογα θα πράξουμε». Και τούτο «γιατί από τη μία πλευρά μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι υπάρχει μείωση καταναλώσεων», αλλά έχουν αυξηθεί πάρα πολύ οι ηλεκτρονικές συναλλαγές.

Για την επιστρεπτέα 5 ανέφερε ότι και σε αυτόν τον κύκλο το 50% δεν θα επιστραφεί, σημειώνοντας ότι το ελάχιστο ποσό που

θα λάβουν οι δικαιούχοι ανέρχεται στα 1.000 ευρώ. Ο υπουργός προανήγγειλε τουλάχιστον μία ακόμα επιστρεπτέα στο βασικό σενάριο που «θα αρχίσει να ανοίγει η οικονομία σταδιακά». Αυτή η επιστρεπτέα, όπως επισήμανε, θα ανοίξει τον Μάρτιο για να καλύψει τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο.

Ο υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε και στο click away. Όπως είπε, η μεγάλη πτώση τζίρου περιορίστηκε λόγω του μέτρου. Το διάστημα από 13/12 μέχρι 31/12 οι πωλήσεις στο λιανεμπόριο αυξήθηκαν από το -59% στο -40% (σε σχέση με την επίδοση του Νοεμβρίου με βάση μέτρησης το 2019). «Αρα υπάρχει προφανώς πρόβλημα αλλά και βελτίωση σε σχέση με τον Νοέμβριο, ενώ άλλοι κλάδοι που φάνηκε ότι βοηθήθηκαν είναι τα αξεσουάρ, τα καλλυντικά, τα φαρμακεία, οι ιατρικές υπηρεσίες, οι courier, οι τηλεπικοινωνίες».

Επενδύσεις 92 εκατ. σε τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές

Ποσό 75 εκατ. έχει δεσμευτεί από το ΠΔΕ έως και το 2022 για επιχορηγήσεις

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Μπορεί περισσότερο από 1 εκατ. τηλεοπτικοί δέκτες να δείχνουν κάθε βράδυ τις «Άγριες Μέλισσες», όμως είναι βέβαιο ότι ελάχιστοι από τους τηλεθεατές της δημοφιλούς σειράς γνωρίζουν ότι η συγκεκριμένη παραγωγή ανήκει στη μακρά λίστα των περισσότερων από 100 έργων που έχουν ενταχθεί στο καθεστώς του ν. 4487/2017 (cash rebate) και αντιστοιχούν σε συνολική επένδυση 92 εκατ. ευρώ.

Από τα μέσα του 2018 έχουν επιδοτηθεί 54 ελληνικές παραγωγές και 45 διεθνείς από ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία κ.ά.

Μετά την τροποποίηση, το περασμένο καλοκαίρι, του συγκεκριμένου νόμου, η επιδότηση των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου μιας εταιρείας παραγωγής αυξήθηκε στο 40% από 35% μέχρι πρότινος, με στόχο την προσέλκυση στη χώρα μας ακόμη περισσότερων παραγωγών. Δηλαδή για κάθε 100 ευρώ που δαπανά στη χώρα μας ένας παραγωγός ταινίας, σειράς, ντοκιμαντέρ ή ψηφια-

κού παιχνιδιού εισπράττει τα 40. Για τον σκοπό αυτό ποσό ύψους 75 εκατ. ευρώ έχει δεσμευτεί, έως και το 2022, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για επιχορηγήσεις που καταβάλλονται προς Έλληνες και ξένους παραγωγούς μέσω του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ).

Κύκλοι του ΕΚΟΜΕ αναφέρουν ότι το 2020, παρά την πανδημία, καταγράφηκε ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης οπτικοακουστικών παραγωγών από τις 16 Απριλίου 2018, οπότε τέθηκε σε ισχύ το πρόγραμμα ενισχύσεων. Εκτιμούν ότι το 2021 η ζήτηση για παραγωγές στην Ελλάδα θα εκτοξευτεί όχι μόνον επειδή αναμένεται η πανδημία να τεθεί υπό έλεγχο και οι περιορισμοί στις μετακινήσεις να αρθούν, αλλά κυρίως λόγω της έναρξης εφαρμογής, από τον Δεκέμβριο, του κινήτρου φορολογικής ελάφρυνσης (tax relief) ύψους 30%. Από τα καθαρά δηλαδή φορολογητέα αποτελέσματα των χρηματοδοτών ενός εγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου, αφαιρείται το 30% των δαπανών, οι οποίες έχουν καταστεί επιλέξιμες.

Η συγκεκριμένη φοροελάφρυνση, σε συνδυασμό με το cash rebate του 40%, εκτιμάται ότι θα καταστήσει την Ελλάδα από τις πλέον ελκυστικές, παγκοσμίως,

Η πρώτη πληρωμή ενίσχυσης 310,8 χιλ. ευρώ πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2019 στη γαλλογερμανική τηλεοπτική σειρά «Eden». Έως σήμερα έχουν εκδοθεί αποφάσεις για την επιδότηση άνω των 23 έργων.

χώρες ως προς την παροχή των εν λόγω κινήτρων.

Από τα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί τα τελευταία δύομισιά χρόνια, 54 αποτελούν ελληνικές παραγωγές. Τα 45 διεθνή έργα έχουν ως χώρες προέλευσης τις ΗΠΑ, την Κορέα, το Ισραήλ, τη Βρετανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Γερμανία, την Ισπανία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία, την Τουρκία, την Κίνα, την Αλβανία, την Κύπρο, τη Σερβία, τη Ρουμανία, την Ουγγαρία και τη Σουηδία.

Η πρώτη πληρωμή ενίσχυσης ύψους 310,8 χιλ. ευρώ πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2019 στη γαλλογερμανικής παραγωγής τηλε-

οπτική σειρά «Eden». Έως σήμερα έχουν εκδοθεί αποφάσεις –σε συνέχεια των αρχικών εγκριθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης– για την καταβολή ενίσχυσης περισσότερων των 23 έργων, ενώ οι παραγωγοί έχουν εισπράξει –ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο για την είσπραξή τους– περισσότερα από 10 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό αποτελεί τμήμα των 32 εκατ. ευρώ που αντιστοιχεί στην έως τώρα κρατική συνεισφορά, μέσω του cash rebate, δηλαδή σε όσα έχει ήδη ή πρόκειται να πληρώσει, από την πλευρά του, το Δημόσιο για τις συνολικές δαπάνες άνω των 92 εκατ. ευρώ που πραγματοποιούν ελληνικές

και ξένες εταιρείες παραγωγής για γυρίσματα στην Ελλάδα. Από τα γυρίσματα που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα, σύμφωνα με το ΕΚΟΜΕ, δημιουργούνται περίπου 23.141 θέσεις απασχόλησης (πθο-πιοί, τεχνικοί, βοηθητικοί, συνεργεία κ.λπ.), με τους παραγωγούς να έχουν εγκαταστήσει συνεργεία σε περισσότερες από 100 τοποθεσίες σε όλη τη χώρα.

Εκτός από τη σειρά «Άγριες Μέλισσες», της οποίας ο δεύτερος κύκλος θα ενισχυθεί με περίπου 1,6 εκατ. ευρώ, δηλαδή με το 40% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών ύψους 4 εκατ. ευρώ, ο συνεχώς διευρυνόμενος κατάλο-

γος των παραγωγών περιλαμβάνει επιχορηγήσεις:

- 797 χιλ. ευρώ έναντι προϋπολογισμού (επιλέξιμοι δαπανών) της τάξεως των 2 εκατ. ευρώ για τη σειρά «Εξαψη».
- 252,27 χιλ. ευρώ για την ταινία «Ευτυχία», με το εν λόγω ποσό ενίσχυσης να αντιστοιχεί στο 35% του συνολικού προϋπολογισμού, επειδή η αίτηση ένταξης είχε υποβληθεί βάσει του προγενέστερου καθεστώτος.
- 109,6 χιλ. ευρώ και 78,7 χιλ. ευρώ για τις κινηματογραφικές ταινίες τεκμηρίωσης «Ζάκρος» και «Οι μαθητές του Ουμπέρτο Πρίμο».

Εσπασαν τα φρένα στην αγορά των ψηφιακών νομισμάτων

Η αξία τους ξεπερνάει το 1 τρισ. δολ. – Πάνω από τα 38.000 δολ. το bitcoin

Ξεπερνάει το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια η αξία της αγοράς των κρυπτογραφημένων νομισμάτων, με τη βοήθεια και της φρενήρους ανόδου του πιο γνωστού από αυτά, του bitcoin. Το ψηφιακό νόμισμα έσπασε ακόμα ένα ρεκόρ, αυτό των 38.000 δολαρίων, και διαμορφώθηκε προσωρινά στα 38.169 δολάρια. Η άνοδος αυτή είναι της τάξεως του 6%, ενώ από τις αρχές του 2020 και μέχρι σήμερα η αξία του έχει υπερτετραπλασιαστεί, σύμφωνα με τον σχετικό δείκτη και τα στοιχεία, που συγκεντρώνει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg.

Το bitcoin αντιστοιχεί σχεδόν στα δύο τρίτα της αξίας της συνολικής αγοράς, ενώ με ποσοστό 13% ακολουθεί το ether, βάσει των δεδομένων της CoinGecko που το παρακολουθεί. Αλλάωστε, ολόκληρη η αγορά ψηφιακών νομισμάτων ανήλθε σε επίπεδα-ρεκόρ, καθώς η αξία της την περασμένη χρονιά πενταπλασιάστηκε. Οι υπεύθυνοι στρατηγικής στα ψηφιακά νομίσματα σε διεθνείς επενδυτικούς και χρηματιστηριακούς οίκους επισημούν πως η υψηλότερη ζήτηση προέρχεται από χρηματοοικονομικούς επενδυτές, που ακολουθούν τις σύγχρονες τάσεις της αγοράς, αλλά και από τους πλούσιους και παραδοσιακά θεσμικούς επενδυτές.

Προειδοποιούν για «φούσκα»

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, τα ψηφιακά νομίσματα δείχνουν να εκτινάσσονται σε έναν κόσμο ο οποίος έχει πλημμυρίσει από ρευστό, χάρις στα δημοσιονο-

Από τις αρχές του 2020 και μέχρι σήμερα η αξία του bitcoin έχει υπερτετραπλασιαστεί, σύμφωνα με τον σχετικό δείκτη και τα στοιχεία που συγκεντρώνει το πρακτορείο Bloomberg.

Η JPMorgan Chase εκτιμά ότι σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα η αξία του bitcoin μπορεί να φθάσει σε 146.000 δολάρια.

μικά και νομισματικά μέτρα κι ενώ αρκετοί σχολιαστές προειδοποιούν για την αναπόφευκτη διάλυση της «φούσκας».

Όσοι τώρα εμφανίζονται να υποστηρίζουν το bitcoin επισημούν πως μπορεί να λειτουργήσει ως ανάχωμα στην εξασθένιση του δολαρίου και την πιθανή ταχύτερη από την αναμενόμενη αναθέρμανση του πληθωρισμού, δηλαδή περίπου

όπως λειτουργεί ο χρυσός. Από την άλλη πλευρά, οι ενάντιοι θεωρούν ότι δεν υπάρχουν σοβαρά επιχειρήματα για τη σύγκριση των δύο περιουσιακών στοιχείων. Αλλοι, πάλι, αμφισβητούν την ακεραιότητα και τη διαφάνεια της συγκεκριμένης αγοράς. Κατά τον Τζέφρεϊ Μόρφι, πρόεδρο της Bitfarms, канаδικής εταιρείας διεκπεραίωσης συναλλαγών σε ψηφιακά νομίσματα, «όσο περισσότερο οι άνθρωποι θεωρούν πως τα δικά τους περιουσιακά στοιχεία και ειδικά τα ρευστοποιήσιμα, όπως τα νομίσματα, χάνουν σε αξία, τόσο πιο πολύ θα αναζητούν εναλλακτικές λύσεις». Σήμερα οι ενεργοί λογαριασμοί σε bitcoin φθάνουν σχεδόν στα πρωτόγνωρα υψηλά επίπεδα που ήταν προς το τέλος του 2017, σύμφωνα με την εταιρεία

ερευνών Flipside Crypto, κάτι το οποίο ίσως και να προοιωνίζεται μαζικές πωλήσεις.

Σε ποσοστό κάτω του 2% των λογαριασμών εναποτίθεται το 85% της προσφοράς bitcoin διεθνώς – άρα, εάν ελάχιστοι επενδυτές αποφασίσουν να διαθέσουν στην αγορά τα ψηφιακά τους νομίσματα, ο αντίκτυπος θα είναι σοβαρός. Τέλος, ως μη λησμονούμε πως το bitcoin φέρεται να απορρέει και από τις εκτιμήσεις της αμερικανικής επενδυτικής τράπεζας της JPMorgan Chase πως σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα η αξία του θα φθάσει τις 146.000 δολάρια, αλλά και από το γεγονός ότι οι Αρχές στις ΗΠΑ επιτρέπουν σε λιγότερο ευμετάβλητα ψηφιακά νομίσματα να χρησιμοποιούνται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για πληρωμές.

Άμεση συμμετοχή σε νεοφυείς εταιρείες θα αποκτήσει η Ε.Ε.

Αν μέχρι πρότινος είχαμε συνθηθεί να δείχνουν επενδυτικό ενδιαφέρον για τις νεοφυείς εταιρείες τα ποικίλα καινοτομικά κεφάλαια, τώρα ήρθε η σειρά της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να το κάνει απευθείας. Πρώτη φορά στην Ιστορία η Ε.Ε. θα αποκτήσει άμεση συμμετοχή στις εν λόγω μονάδες (startups) μέσω της δημιουργίας ενός από τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά επενδυτικά ταμεία.

Πρόκειται για το Ταμείο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, το οποίο αναμένεται να έχει πόρους ύψους 3 δισ. ευρώ. Σκοπός είναι να καλυφθεί αυτό, το οποίο οι ίδιες οι Βρυξέλλες χαρακτηρίζουν καιρικής σημασίας χρηματοδοτικό κενό, ώστε οι καινοτόμες τεχνολογίες και εφαρμογές να έχουν και εμπορική χρήση. Υπό την προοπτική αυτή θα μπορούν οι αντίστοιχες εταιρείες, πατώντας πιο στέρεα στα πόδια τους να ανταγωνιστούν καλύτερα τόσο τις αμερικανικές όσο και τις ασιατικές.

Το Ταμείο θα συνδυάζει επιδοτήσεις και μετοχικά μερίδια για να χρηματοδοτεί εταιρείες πρώιμης φάσης, που δραστηριοποιούνται στη λεγόμενη βαθιά τεχνολογία, όπως η υγεία, η βιωσιμότητα και η προηγμένη μεταποίηση. Το μερίδιο σε κάθε εταιρεία θα κυμαίνεται μεταξύ 10% και 25%. Κατά παράδοση, οι συμβατικές εταιρείες καινοτομικών επενδυτικών κεφαλαίων διοχετεύουν στις εταιρείες της Ευρώπης μικρότερα κεφάλαια από ό,τι στις αντίστοιχες των ΗΠΑ, όπως παρατηρούν αξιωματικοί στην Ε.Ε. Οπέρ σημαίνει πως και οι επενδυτές αναλαμβάνουν λιγότερους κινδύνους.

Συν τοις άλλοις, τα καινοτομικά επενδυτικά κεφάλαια λειτουργούν ακολουθώντας έναν προκαθορισμένο χρονικό ορίζοντα και στοχεύοντας συνήθως στην επιστροφή αποδόσεων εντός μιας δεκαετίας. Από την πλευρά τους, τα στελέχη της

Η Ε.Ε. δημιουργεί ένα από τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά επενδυτικά ταμεία.

Οι επενδύσεις θα γίνονται μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας, το οποίο έχει πόρους 3 δισ.

Ε.Ε. εκτιμούν ότι η απευθείας χρηματοδότηση επιστημονικών επιτευγμάτων και καινοτομίας, έως ότου γίνουν βιώσιμα για τους παραδοσιακούς επενδυτές, θα μειώσει το ρίσκο και επακόλουθα θα προσελκύσει περισσότερους ενδιαφερομένους.

Προς το παρόν, οι Βρυξέλλες διαθέτουν κονδύλια σε νεοφυείς επιχειρήσεις τεχνολογίας και καινοτομίας μέσω των επιδοτήσεων της Κομισιόν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, το οποίο επενδύει σε ομίλους καινοτομικών κεφαλαίων. Αξίζει να επισημανθεί, τέλος, πως στον πρώτο γύρο επενδύσεων του Ταμείου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας υπήρχε επένδυση 15 εκατ. ευρώ στη γαλλική CorWave, η οποία επινόησε και αναπτύσσει συσκευή βοήθειας προς καρδιοπαθείς.

Επιταγή 2.000 δολαρίων σε κάθε ενήλικο Αμερικανό

Ο Τζο Μπάιντεν δρομολογεί νέο πακέτο στήριξης της οικονομίας

Ανοίγει ο δρόμος για μια νέα δέσμη μέτρων στήριξης της αμερικανικής οικονομίας με την ανάδειξη των δύο Δημοκρατικών υποψηφίων ως νικητών της τελευταίας εκλογικής αναμέτρησης στην πολιτεία της Τζόρτζια.

Πρόκειται για σαφή προεκλογική δέσμευση του νέου προέδρου των ΗΠΑ που δύο ημέρες πριν από τις εκλογές στην Τζόρτζια, τη Δευτέρα, κάλεσε τους ψηφοφόρους της πολιτείας να ψηφίσουν τους Δημοκρατικούς υποψηφίους προκειμένου να διασφαλίσουν το νέο πακέτο στήριξης. Στο πλαίσιο της ομιλίας του αυτής, επανέλαβε τρεις φορές την υπόσχεσή του για μια επιταγή των 2.000 δολαρίων προς όλους τους ενήλικους Αμερικανούς.

Τόνισε μάλιστα ότι δεν πρόκειται για κάποια «αφηρημένη διαμάχη», αλλά αφορά «την πραγματική ζωή» των Αμερικανών, ενώ προειδοποίησε ότι αν ήταν Ρεπουμπλικανόι οι νικητές της εκλογικής αναμέτρησης στην Τζόρτζια, οι επιταγές των 2.000 δολαρίων «δεν θα έφταναν ποτέ». Οπως τόνισε, «η εκλογή των Ρεπουμπλικανών υποψηφίων θα εμποδίσει αυτές τις επιταγές που διαφορετικά θα φτάσουν αμέσως στην πόρτα

όσων αντιμετωπίζουν πραγματικά πρόβλημα».

Σχολιάζοντας, άλλωστε, την έκβαση της κρίσιμης αναμέτρησης τόνισε ότι «οι ψηφοφόροι της Τζόρτζια έστειλαν ηχηρό μήνυμα πως θέλουν δράση για την αντιμετώπιση της κρίσης που αντιμετωπίζουμε και τη θέλουν τώρα». Στελέχη των Δημοκρατικών όπως ο Τσακ Σούμπερ, γερουσιαστής της Νέας Υόρκης, έχουν καταστήσει σαφές ότι η συγκεκριμένη υπόσχεση προς τους Αμερικανούς θα υλοποιηθεί «αμέσως».

Η νέα στήριξη της αμερικανικής οικονομίας είναι σαφές ότι διακυβεύεται από την έκβαση της κρίσιμης αναμέτρησης, καθώς η νίκη των δύο Δημοκρατικών έδωσε στον νέο πρόεδρο τον έλεγχο της Γερουσίας, ακριβώς αυτόν τον έλεγχο που δεν του είχε δώσει η νίκη του στις προεδρικές εκλογές στις αρχές Νοεμβρίου. Μια Γερουσία ελεγχόμενη από τους Ρεπουμπλικανούς θα έθετε συνεχώς όρια στις πολιτικές επιλογές του Τζο Μπάιντεν.

Το μέτρο που αναμένεται να έχει προτεραιότητα είναι οι επιταγές ύψους 2.000 δολαρίων σε όλους τους ενήλικους Αμερικανούς. Πρόκειται για το ποσό που

Με τη νίκη των Δημοκρατικών στην Τζόρτζια, ο Τζο Μπάιντεν έχει μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων και ως εκ τούτου τα μέτρα στήριξης μπορεί να φθάσουν έως τα 2 τρις. δολ. έναντι των 900 δισ. δολ. που ενέκρινε το Κογκρέσο τον περασμένο μήνα.

Αναμένεται επίσης επέκταση της περιόδου χορήγησης επιδομάτων ανεργίας πέραν του Μαρτίου.

είχαν επίμονα διεκδικήσει οι Δημοκρατικοί στο πλαίσιο του πακέτου στήριξης ύψους 2 τρις. δολαρίων. Το μπλοκάρισαν, όμως, οι Ρεπουμπλικανόι και περιόρισαν τις επιταγές στο συγκριτικά πενιχρό ποσό των 600 δολαρίων στο πλαίσιο του νέου πακέτου στήριξης ύψους μόλις 900 δισ. δολαρίων που ψήφισε το Κογκρέσο τον περασμένο μήνα.

Με τη νίκη των δύο Δημοκρατικών στην Τζόρτζια αναμένεται, επίσης, επέκταση των επιδομάτων ανεργίας πέραν του Μαρτίου,

οπότε εκπνέουν τα προηγούμενα που αποφασίστηκαν εν τώ μέσω της πανδημίας. Θα ακολουθήσει, άλλωστε, οικονομική ενίσχυση στις πολιτικές και τοπικές αρχές.

Αναλυτές των Financial Times προβλέπουν πως η νέα κυβέρνηση θα προχωρήσει στη συνέχιση σε εκτεταμένες δαπάνες κυριολεκτικά σε κάθε τομέα: στις υποδομές, στην ανάπτυξη της καθακής ενέργειας, στην παιδεία και σε κάθε κλάδο που χρήζει στήριξης. Οι δαπάνες αυτές αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από την εταιρική φορολογία, καθώς στο προεκλογικό πρόγραμμα του Τζο Μπάιντεν περιλαμβάνεται η αύξηση των φόρων στις μεγάλες επιχειρήσεις καθώς και η υψηλή φορολογία στον μεγάλο πλούτο.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, ο Ιζΐ Κλάνιν, μέλος του λόμπι των Δημοκρατικών στην Ουάσινγκτον, τόνισε πως «ο νέ-

ος πρόεδρος θα μπορεί τώρα να χειριστεί την κυβέρνηση πολύ πιο εύκολα». Ο ίδιος υπογραμμίζει την «εξαιρετική σημασία που έχει το να ελέγχουν οι Δημοκρατικοί τους προέδρους διαφόρων επιτροπών στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στη Γερουσία».

Οπως υπογραμμίζουν, πάντως, άλλοι αναλυτές, δεν πρόκειται να είναι εύκολα τα πράγματα για τον νέο πρόεδρο των ΗΠΑ, καθώς είναι ισχυρή η πλειοψηφία που έχουν οι Δημοκρατικοί στο Κογκρέσο, ενώ έχουν μεγάλη επιρροή μέσα στο ίδιο το κόμμα του μέλη της συντηρητικής πτέρυγας των Δημοκρατικών όπως ο Τζο Μάντινι. Αυτό σημαίνει πως ίσως αναγκαστεί ο νέος πρόεδρος να μετριάσει τα σχέδιά του για στήριξη της αμερικανικής οικονομίας και των χερμαζόμενων τμημάτων της αμερικανικής κοινωνίας, προκαλώντας αναπόφευκτα απογο-

ήτευση στην αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών.

Σημειωτέον ότι την ανάγκη για μια νέα και γενναία στήριξη της αμερικανικής οικονομίας έχει εκφράσει από τις αρχές Δεκεμβρίου και ο επικεφαλής της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Τζ. Πάουελ, στο πλαίσιο της ακρόασης του ενώπιον της τραπεζικής επιτροπής της Γερουσίας. Τότε προειδοποίησε πως η αμερικανική οικονομία ανέκαμψε από την ύφεση της πανδημίας με ρυθμούς ταχύτερους από τις προσδοκίες, αλλά δεν έχει σημειωθεί βελτίωση στην αγορά εργασίας.

Και όπως υπογράμμισε, χάι-νουςα πληγή της αμερικανικής οικονομίας θα είναι τα εκατομμύρια των ανέργων, καθώς οι εργαζόμενοι στην υπερδύναμη είναι τώρα κατά 10 εκατ. λιγότεροι σε σύγκριση με τα προ της πανδημίας επίπεδα.

Ενίσχυση του ΑΕΠ κατά 5% σε παγκόσμιο επίπεδο το 2021

Ισχυρή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το β' εξάμηνο του έτους προβλέπει η Eurobank, καθώς ευελπιστεί πως η βελτίωση των καιρικών συνθηκών την άνοιξη και οι μαζικοί εμβολιασμοί θα έχουν καλύψει μια κρίσιμη μάζα του πληθυσμού και θα δώσουν ώθηση στην καταναλωτική και την επιχειρηματική εμπιστοσύνη.

Στη μνηνιαία έκθεσή της με τίτλο «2021: Προοπτικές ανάπτυξης της διεθνούς οικονομίας», η Eurobank εκτιμά πως για το σύνολο του έτους, το παγκόσμιο ΑΕΠ θα αυξηθεί με ρυθμό της τάξεως του 5%, μετά την πτώση 3,8% το 2020. Θα επιστρέψει, έτσι, στο προ πανδημίας επίπεδο μέχρι το τέλος του 2021. Ωστόσο, οι απώλειες θέσεων στην παγκόσμια αγορά εργασίας θα ανακτηθούν σταδιακά, με το ποσοστό ανεργίας να παραμένει, το 2021, σε υψηλότερα από τα προ πανδημίας επίπεδα.

Οι πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται να παραμείνουν περιορισμένες το 2021, καθώς τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η παρατεταμένη αβεβαιότητα για τα μελλο-

Η Eurobank προβλέπει αύξηση καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης το β' εξάμηνο.

νικά εισοδήματα και, κατά συνέπεια, η ενδεχόμενη «προληπτική» αποταμίευση των νοικοκυριών σε επίπεδα υψηλότερα από τα προ πανδημίας, εξακολουθούν να επηρεάζουν την πορεία των τιμών.

Σημαντική θα είναι η αύξηση του παγκόσμιου δημοσίου χρέους –από τα ήδη υψηλά προ κρίσης επίπεδα σε ορισμένες χώρες– εξαιτίας των προγραμμάτων δημοσιονομικής στήριξης. Επομένως, η μείωση του δημοσίου χρέους θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα για τις εθνικές αρχές μόλις ξεπεραστεί η πανδημία ως προϋπόθεση βιώσιμης ανάπτυξης.

Στις ΗΠΑ, το τρίτο κύμα της πανδημίας και η νέα επιβολή περιοριστικών μέτρων σε πολλές

Ισπανία και Ιταλία, έπειτα από βαθιά ύφεση το 2020 λόγω και του ιδιαίτερα υψηλού βαθμού εξάρτησης από τον τουρισμό, το 2021 αναμένεται να παρουσιάσουν ρυθμό ανάπτυξης 5,4% και 5,1%, αντιστοίχως.

πολιτείες αναμένεται να οδηγήσουν σε σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης του τέταρτου τρίμηνου του 2020 και το

πρώτο τρίμηνο του 2021.

Εντούτοις, από το δεύτερο τρίμηνο και μετά, οι μαζικοί εμβολιασμοί για τον κορωνοϊό και το

νέο δημοσιονομικό πακέτο στήριξης της αμερικανικής οικονομίας ύψους 900 δισ. δολαρίων που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο αναμένεται να επδράσουν σημαντικά στον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Οσον αφορά τη νομισματική πολιτική, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) αναμένεται να συνεχίσει το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2023 έως ότου καταγραφεί σημαντική πρόοδος στο μέτωπο του πληθωρισμού και στην αγορά εργασίας. Συνολικά, ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ στις ΗΠΑ αναμένεται να επιταχυνθεί κατά 3,8% το 2021, μετά εκτιμώμενη πτώση της τάξεως του 3,5% το 2020.

Στην Ευρώπη αναμένονται άνισοι ρυθμοί ανάκαμψης που θα αντικατοπτρίζουν τον αντίκτυπο της κρίσης στα συστήματα δημόσιας υγείας, την αστυρότητα και το χρονοδιάγραμμα των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, το μέγεθος και τη σύνθεση των δημοσιονομικών μέτρων στήριξης, καθώς και την τομεακή σύνθεση του ΑΕΠ κάθε χώρας.

Η Γερμανία αναμένεται να καταγράψει ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ 4%, χαμηλότερο από τον μέσον όρο της Ευρωζώνης, ως αποτέλεσμα της ηπιότερης συγκριτικά ύφεσης το 2020. Η Ισπανία και η Ιταλία, έπειτα από βαθιά ύφεση το 2020, κυρίως λόγω των πειδωλών δημοσιονομικών πακέτων και του ιδιαίτερα υψηλού βαθμού εξάρτησης από τον τουρισμό, το 2021 αναμένεται να παρουσιάσουν ρυθμό ανάπτυξης 5,4% και 5,1%, αντιστοίχως, συγκριτικά υψηλότερο σε σχέση με το σύνολο της Ευρωζώνης, με την πρόβλεψη αυτή να στηρίζεται ωστόσο σε σημαντικό βαθμό στην αξιοποίηση των κονδυλίων στήριξης που θα λάβουν από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Συνολικά, το ΑΕΠ της Ευρωζώνης, αναμένεται να μεγεθυνθεί κατά 4,8% το 2021, μετά ύφεση της τάξεως του 7,3% το 2020, ενώ το Η.Β. αναμένεται να καταγράψει ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης 4,9% για το σύνολο του τρέχοντος έτους μετά εκτιμώμενη συρρίκνωση 11,3% το 2020.

Στα πρόθυρα χρεοκοπίας βρίσκεται η Βραζιλία

«Η Βραζιλία χρεοκόπησε. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα», δήλωσε με κυνισμό ο πρόεδρος της λατινοαμερικανικής χώρας, Ζαΐρ Μπολσονάρο, αποδίδοντας την κρίση «σε αυτόν τον ιό που προβάλλει ο Τύπος» και σχεδόν επιρριπώντας την ευθύνη στα μέσα ενημέρωσης. Και όλα αυτά ενώ έχει έρθει η ώρα να λάβουν τέλος οι ενισχύσεις που χορηγούσε το δημόσιο, γλιτώνοντας ως εδώ δεκάδες εκατομμύρια πολίτες από την εξαθλίωση.

«Η Βραζιλία χρεοκόπησε. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Ηθελα να αλλάξω την κλίμακα των φορολογικών συντελεστών, αλλά ήρθε αυτός ο ιός που τον τροφοδοτεί ο Τύπος», ανέφερε ο πρόεδρος μιλώντας σε υποστηρικτή του που τον χαιρέτησε μπροστά στην επίσημη κατοικία του στην Μπραζιλία. Ο Βραζιλιάνος πρόεδρος ανα-

Σταμάτησαν οι έκτακτες χρηματικές ενισχύσεις που προσφέρονταν επί εννέα μήνες σε 68 εκατ. πολίτες.

φερόταν στη μεταρρύθμιση των φορολογικών συντελεστών που σχεδίαζε προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο των εισοδημάτων τα οποία απαλλάσσονται από φόρους, προεκλογική υπόσχεση που ακροδεξιού πολιτικού ο οποίος εξελέγη δεσμευόμενος να εφαρμόσει οικονομικά φιλελεύθερο πρόγραμμα.

Σύμφωνα με τον Ζαΐρ Μπολσονάρο, η οικονομική κατάρρευση

της χώρας οφείλεται στα περιοριστικά μέτρα που έθεσαν οι κυβερνήτες των πολιτειών στην προσπάθειά τους να σταματήσουν την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού. Η χώρα της Λατινικής Αμερικής έχει πληρώσει βαρύ φόρο αίματος στην πανδημία, καθώς θρηνεί πλέον σχεδόν 198.000 νεκρούς εξαιτίας της COVID-19.

Ο πρόεδρος είδε τη δημοτικότητα του να αυξάνεται χάρη στις έκτακτες χρηματικές ενισχύσεις που προσφέρονταν επί εννέα μήνες σε 68 εκατομμύρια Βραζιλιάνους, σχεδόν το ένα τρίτο του πληθυσμού.

Όμως αυτόν τον μήνα οι ενισχύσεις έπαψαν να χορηγούνται, καθώς η κυβέρνηση βρίσκεται υπό πίεση από τις αγορές, που ανησυχούν για το υψηλό επίπεδο του ελλείμματος και του χρέους. Για

τον Μαρσέλου Νέρι, διευθυντή του Κέντρου Κοινωνικής Πολιτικής του Ιδρύματος Ζετούλιου Βάργκας (FGV), η εξέλιξη αυτή οδηγεί τη χώρα «στο κελίος της κοινωνικής αβύσσου».

Στο μεταξύ, τα κρούσματα του νέου κορωνοϊού και οι θάνατοι εξαιτίας της νόσου που προκαλεί δεν σταματούν να αυξάνονται. Τις προηγούμενες 24 ώρες ακόμη 1.171 ασθενείς υπέκυψαν, ενώ επιβεβαιώθηκαν σχεδόν 57.000 κρούσματα, ανακοίνωσε την Τρίτη η υπουργείο Υγείας της Βραζιλίας. Η κατάσταση αναμένεται να χειροτερεύσει τις επόμενες εβδομάδες, λόγω των μαζικών δημόσιων συναντήσεων και των οικογενειακών συγκεντρώσεων στη διάρκεια των εορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, προειδοποιούν ειδικοί.

«Η Βραζιλία χρεοκόπησε. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα», δήλωσε ο Ζ. Μπολσονάρο, αποδίδοντας την κρίση «σε αυτόν τον ιό που προβάλλει ο Τύπος».

Η πανδημία άλλαξε δραστικά και τον κλάδο της διαφήμισης

Η προβολή του κοινωνικού προσώπου των εταιρειών δεν πείθει τους καταναλωτές

Ο κορωνοϊός έχει αλλάξει και τον χώρο της διαφήμισης. Σε αφίσες και τηλεοπτικά σποτ τους τελευταίους μήνες κυριάρχησαν το «εμείς», το «μαζί», η «αλληλεγγύη», καθώς δημόσιοι φορείς και ιδιώτες στη Γερμανία επικεντρώνονταν στην έννοια της κοινής προσπάθειας για την υπέρβαση της πανδημίας. «Ξαφνικά όλες οι διαφημίσεις εταιρειών έχουν μόνο ένα θέμα, θέλοντας να δείξουν πόσο ανθρώπινες, φιλικές και προσίτες είναι», παρατηρεί ο Ολιβερ Εριτσιέλο, κοινωνιολόγος από το Αμβούργο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Coca-Cola και η καμπάνια της με σύνθημα «Open Like Never Before», η οποία αναφέρεται στην πανδημία και στην ανάγκη να παραμείνουμε «ανοικτοί» ως άνθρωποι και κοινωνία. Όπως ανέφερε η Coca-Cola στο γερμανικό πρακτορείο ειδήσεων, «Βασίζομαστε στην ιδέα ότι δεν πρέπει να επιστρέψουμε στην κανονικότητα, αλλά να προχωρήσουμε μαζί, κάνοντας τον κόσμο καλύτερο». Ηδη, προ κορωνοϊού πολλές εταιρείες είχαν επιλέξει να κάνουν στροφή στη δημόσια εικόνα τους, νομιματοδώντας τις εκστρατείες τους με ένα συγκεκριμένο σκοπό. Σύμφωνα με τον Γιοστ Βαν Τρεκ, ψυχολόγο που ειδικεύεται σε θέματα Διαδικτύου στη Σχολή Fresenius, εδώ και καιρό η διαφήμιση και το μάρκετινγκ αποπειράονται να βελτιώσουν το κοινωνικό πρόσωπο των εταιρειών, ώστε να μην προβάλονται μόνο για εμπορικές και οικονομικές δραστηριότητες. «Με το σύνθημα "Είμαστε όλοι άνθρωποι και παλεύουμε μαζί ενάντια στον ιό", οι μεγάλοι όμιλοι λαμβάνουν μικρότερες διαστάσεις», παρατηρεί ο Ολιβερ Εριτσιέλο. Ως αποτέλεσμα το εμπόρευμα ή οι υπηρεσίες που προσφέρουν και για τις οποίες πλν-

Σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου δημοσκοπικών ερευνών YouGov, οι Γερμανοί καταναλωτές σε ποσοστό 66% θεωρούν ότι πρέπει οι εταιρείες να μπορούν να εκφράζουν τις θέσεις τους για διάφορα κοινωνικά ζητήματα.

«Οι πελάτες αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες, όχι συναισθήματα».

ρώνουν οι καταναλωτές περνούν σε δεύτερη μοίρα.

Όμως, όπως σημειώνει, «οι πελάτες αγοράζουν πράγματα και υπηρεσίες όχι συναισθήματα». Για τον ίδιο, «πραγματικό κοινωνικό πρόσωπο θα έδειχνε μια εταιρεία απλώς αν αντάμειβε διπλάσια τους εργαζομένους της για το εξαιρετικό έργο που προσέφεραν στην πανδημία. Αυτό ίσως όντως προσέφερε κίνητρα στους καταναλωτές».

Ένα πρώιμο παράδειγμα διαφήμισης με κοινωνικό προσανατολισμό ήταν οι διαφημίσεις της Benetton. Ηδη από τη δεκαετία του

1980 είχε ξεκινήσει μεγάλες καμπάνιες, προβάλλοντας όχι τα πολύχρωμα πουλόβερ της, αλλά εικόνες από εμπόλεμες ζώνες και με ασθενείς του έτζι για να προκαλέσει σοκ, θυμάται ο κ. Εριτσιέλο. Λιγότερο σοκαριστική αλλά αποτελεσματική ήταν και η καμπάνια της Gillette του 2019 με θέμα τον σεξισμό, ενώ προσφάτως η Ikea χρηματοδότησε στην Τσεχία βίντεο κατά της ενδοοικογενειακής βίας. Σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου δημοσκοπικών ερευνών YouGov, οι Γερμανοί καταναλωτές σε ποσοστό 66% θεωρούν ότι πρέπει οι εταιρείες να μπορούν να εκφράζουν τις θέσεις τους για διάφορα κοινωνικά ζητήματα. Πάντως, κατά τη YouGov, για τις ίδιες τις εταιρείες οι ισορροπίες είναι λεπτές, όταν πρόκειται από τη μια για την ευθύνη τους απέναντι στην κοινωνία κι από την άλλη για την απώλεια ενδεχομένων πελατών

εξαιτίας των θέσεων τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, επίσης, αποτελεί και η πρόωθησή της ιδέας της βιωσιμότητας. Η Γιόαν Μπλάιχερ, καθηγήτρια Μάρκετινγκ στο Ινστιτούτο MME και Επικοινωνίας στο Αμβούργο, τονίζει: «Δραστηριότητες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη αξιοπιστίας αντί απλώς να προβάλλονται οικολογικά διαφημιστικά συνθήματα. Παρ' όλα αυτά, υπάρχει πάντα δυσπιστία ως προς το παραμύθι της διαφήμισης για την προώθηση προϊόντων».

Ο ψυχολόγος Βαν Τρεκ εφιστά την προσοχή στο ότι, ακόμα κι αν η διαφήμιση θέλει να περάσει θετικά μηνύματα, καλό θα ήταν να αποφύγει τον διδακτισμό. «Προκαλεί περιφρόνηση. Οποιοσδήποτε έχει παιδιά, ξέρει τι σημαίνει αυτό», επισημαίνει εν κατακλείδι.

Κατά 1,8 τρισ. δολάρια πλουσιότεροι έγιναν οι 500 κροϊσοί του πλανήτη

Παρά τη λαίλαπα της πανδημίας, η οποία σάρωσε ανθρώπινες ζωές, εισοδήματα και θέσεις εργασίας, εκτινάζοντας την ανεργία και αυξάνοντας τις πτωχεύσεις εταιρειών, ορισμένοι άνθρωποι έμειναν στο απυρόβλητο. Και όχι μόνον αυτό, αλλά συνέχισε ο πλούτος τους να αυξάνεται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Όπως χαρακτηριστικά παρατηρεί το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, το περίφημο 0,001% του πληθυσμού του πλανήτη είχε μία πάρα πολύ κερδοφόρο χρονιά το 2020, η οποία του απέδωσε πακτωλό κερμάτων. Οι πλουσιότεροι 500 άνθρωποι της Γης, ως εκ τούτου, ενίσχυσαν τα περιουσιακά τους στοιχεία κατά 1,8 τρισ. δολάρια, και τώρα, σύμφωνα με τον σχετικό Δείκτη Δισεκατομμυριούχων του Bloomberg κατέχουν πλούτο 7,6 τρισ. δολαρίων. Πρόκειται για άνοδο κατά 31%, η οποία, όπως παρατηρεί το πρακτορείο, είναι η μεγαλύτερη επίσημα στα οκτώ χρόνια της ιστορίας του Δείκτη Δισεκατομμυριούχων. Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί πως ο εν λόγω πλούτος από τον Μάρτιο, όταν ξέσπασε η πανδημία και οι χρηματιστηριακοί δείκτες καταβυσθίστηκαν, έχει σημειώσει αύξηση της τάξεως των 3 τρισ. δολαρίων.

Το ενδιαφέρον στην κατάταξη

έγκειται στο ότι ακόμα και ανάμεσα στις τάξεις των ζήλουτων υπάρχει ανισότητα. Πέντε άνθρωποι μόνον διαθέτουν περιουσίες αθροιστικά μεγαλύτερες από 100 δισ. δολάρια και άλλοι 20 έχουν στα χέρια τους τουλάχιστον 50 δισ. δολάρια. Στην κορυφή της λίστας ο Τζεφ Μπέζος της Amazon περιφρουρεί την πρωτιά του, δεύτερος έρχεται ο Ελον Μασκ, δημιουργός και επικεφαλής της Tesla, ενώ η αύξηση της περιουσίας αμφοτέρων ίσως και να συντελέστηκε πιο γρήγορα από ποτέ στην Ιστορία. Σε διάστημα 12 μηνών απεκόμισαν 217 δισ. δολάρια, ποσό επαρκές να καλύψει τη χορήγηση επιδόματος 2.000 δολαρίων λόγω πανδημίας σε πάνω από 100 εκατομμύρια Αμερικανούς και Αμερικανίδες. Κερδισμένοι εμφανίζονται και πρώην άγνωστοι, όπως ο νυν Δισεκατομμυριούχος Στέφαν Μπάνσελ, διευθύνων σύμβουλος της Moderna, που παρασκευάζει εμβόλια. Στην ίδια χορεία πλέον συγκαταλέγονται και οι Ουγκούρ Σαχίν και Οζλέμ Τουρεσί, οι τουρκικές καταγωγής Γερμανοί επιστήμονες, σύζυγοι και συνιδρυτές της BioNTech, που παρασκευάζει εμβόλια και αυτή μαζί με την Pfizer. Δηλώνουν ότι προτεραιότητά τους είναι η επιστήμη.

Στην κορυφή της λίστας ο Τζεφ Μπέζος της Amazon περιφρουρεί την πρωτιά του, ενώ δεύτερος έρχεται ο Ελον Μασκ, δημιουργός και επικεφαλής της Tesla.

Νέα μέτρα στήριξης των βρετανικών επιχειρήσεων ύψους 5,1 δισ. ευρώ

Νέα μέτρα στήριξης και ανακούφισης των βρετανικών επιχειρήσεων ανακοίνωσε ο υπουργός Οικονομικών της χώρας, Ρισί Σουνάκ, τα οποία μέτρα αποτιμώνται σε 4,6 δισ. στερλίνες, ήτοι 5,1 δισ. ευρώ. Οι παρεμβάσεις αφορούν τους κλάδους που δέχθηκαν το ισχυρότερο πλήγμα από την πανδημία του κορωνοϊού και τα αλληπάλληλα περιοριστικά μέτρα και πρόκειται για το λιανεμπόριο, τη φιλοξενία και την ψυχαγωγία. Κάθε μονάδα θα δικαιούται να ζητήσει έως και 9.000 λίρες, δηλαδή σχεδόν 10.000 ευρώ. Το εν λόγω μεγάλο πρόγραμμα στήριξης της οικονομίας αποσκοπεί να διατηρήσει εν ζωή τις προαναφερθεί-

σες δραστηριότητες έως τα τέλη Απριλίου. Κατά τον Ρισί Σουνάκ, σχεδόν 600.000 επιχειρήσεις θα λάβουν την εφάπαξ επιδότηση, ενώ παραδέχθηκε ότι οι επόμενοι μήνες θα είναι δύσκολοι. Εξ ου, και όπως προσέθεσε, η κυβέρνηση εντείνει τις προσπάθειές της για την προστασία των θέσεων εργασίας και την αποφυγή πτωχεύσεων.

Στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων των 4,6 δισ. στερλινών, τα 4 δισ. στερλίνες θα δοθούν υπό την μορφή εφάπαξ οικονομικών ενισχύσεων, ενώ 594 εκατ. λίρες θα διατεθούν στα τοπικά συμβούλια για να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις, οι οποίες πλήττονται από τη νέα κα-

ραντίνα μεν, δεν είναι επιλέξιμες για τις επιδοτήσεις δε. Όπως επισημαίνει στην εφημερίδα Guardian, ο γενικός διευθυντής των βρετανικών εμπορικών επιμελητηρίων, Ανταμ Μάρσαλ, «αν και αυτή η άμεση τόνωση των ταμειακών ροών για τις επιχειρήσεις είναι ευπρόσδεκτη, δυστυχώς δεν επαρκεί για να διασώσει πολλές από αυτές. Το ενδεχόμενο θα ήταν ένα ολοκληρωμένο πακέτο μέτρων αρωγής για το δωδεκάμηνο συνολικά του 2021 και όχι ακόμα μία σταδιακή αυξανόμενη παρέμβαση. Η κυβέρνηση πρέπει να απομακρυνθεί από αυτού του είδους την προσέγγιση και να εκπονήσει ένα μακροπρόθε-

σο σχέδιο, το οποίο θα επιτρέψει σε όλες ανεξαιρέτως τις επιχειρήσεις να σχεδιάσουν το μέλλον τους και να μπορέσουν τελικά να επιβιώσουν». Ο Ρισί Σουνάκ, ο οποίος έχει ήδη διαθέσει σχεδόν 300 δισ. στερλίνες (332,5 δισ. ευρώ) για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης στην οικονομία, στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά, τόνισε ότι «χρειάζεται να επιβληθούν έτι αυστηρότεροι περιορισμοί, παρά το ότι εφαρμόζεται πρόγραμμα εμβολιασμού, διότι η μετάλλαξη του ιού αποτελεί μείζον πρόβλημα». Επίσης, ανέφερε ότι η νέα δέσμη πρωτοβουλιών θα συνδράμει τις εταιρείες για να επιβιώσουν τους προσεχεί-

μηνες, αλλά και θα βοηθήσει στη διατήρηση θέσεων εργασίας, έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να είναι έτοιμοι να επανακάμψουν, όταν αυτές θα είναι σε θέση να ανοίξουν ξανά».

Ειδικότερα, το υπουργείο Οικονομικών της Βρετανίας δήλωσε ότι θα δίδεται επικορήγηση 4.000 λιρών για επιχειρήσεις με υπολογιζόμενη αξία 15.000 λιρών ή μικρότερη, 6.000 λίρες για επιχειρήσεις με υπολογιζόμενη αξία μεταξύ 15.000 και 51.000 στερλινών και 9.000 λίρες για επιχειρήσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη από 51.000 στερλίνες. Αξίζει να αναφερθεί πως ορισμένες επιχειρηματικές ενώσεις ζητούν από την κυβέρνηση του

Μπόρις Τζόσον να παρατείνει το «πάγωμα» στην καταβολή φόρων ακόμα ένα χρόνο, ώστε να ενισχυθούν οι ταμειακές ροές των εταιρειών ή να διατηρήσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα την προσωρινή μείωση του ΦΠΑ, μέτρο που αναμένεται να διαρκέσει έως την 31η Ιανουαρίου.

Τέλος, πολλοί αναλυτές προβλέπουν ότι, αφού πέρυσι το πρώτο εξάμηνο η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου συρρικνώθηκε δραματικά κατά 22,1%, θα επέλθει νέα περυστολή το τελευταίο τρίμηνο του 2020 και το πρώτο του 2021, οπότε θα έχει να αντιμετωπίσει μία διπλή ύφεση.

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Ο όμιλος SPPMEDIA αναζητά άτομα για στελέχωση του Εμπορικού Τμήματος.

Απαραίτητα προσόντα:

- Πτυχίο διοίκησης επιχειρήσεων, μάρκετινγκ, επικοινωνίας ή συναφούς κλάδου.
- Ευχάριστη και δυναμική προσωπικότητα και ομαδικό πνεύμα.
- Οργανωτικές, επικοινωνιακές και διαπραγματευτικές ικανότητες.
- Προσανατολισμός στην επίτευξη στόχων.
- Γνώση χρήσης Η/Υ.
- Εμπειρία στις πωλήσεις θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Παρακαλώ όπως αποστέλλονται τα βιογραφικά σημειώματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση drousiotoue@sppmedia.com (κα Ελένη Δρουσιώτου, τηλ. 22472401)

career opportunities in audit

We feel that "Our people are our power". We seek professionals to join us that have values, ambition and drive to work. We are prepared to offer a challenging and rewarding working environment. We are an ACCA approved training practice.

auditor |

He/She will undertake team audit and prepare financial statements and tax computations for local and international entities.

Requirements: partly or newly qualified accountant; prior experience in the profession will be considered as an advantage. Greek and English language. Good remuneration package according to qualifications & experience.

Forward Applications to HR Director by email: info@pkalopetrides.com.cy, or fax 22.66 52 99 or mail: P.O.Box 21855, 1514 Nicosia and will be dealt in strict confidence.

2, Chr. Sozos str., Eiffel Tower 7th fl., Nicosia, T.: 22.66.90.17

www.pkalopetrides.com.cy

Με ταχύτερο ρυθμό αυξάνονται οι αξίες των ακινήτων

Υψηλότερα κατά 2,7% οι τιμές πώλησης και 2,8% τα ενοίκια στην Ελλάδα - Οι ιδιοκτήτες βλέπουν τέλος της πανδημίας

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Με τους δικούς της, ιδιαίτερους, ρυθμούς φαίνεται πως κινείται η αγορά ακινήτων, όντας μη ευθυγραμμισμένη από τη νέα πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί στην υπόλοιπη οικονομία, ένεκα της πανδημίας. Ενώ θα περίμενε κανείς να παρατηρείται μια τάση αποκλιμάκωσης των τιμών, εντούτοις, φαίνεται πως οι ιδιοκτήτες προσδοκούν άνοδο των τιμών το προσεχές διάστημα, θεωρώντας ότι η παρούσα κρίση έχει ήδη παρέρθει. Οπως φαίνεται από τα στοιχεία του δείκτη τιμών ακινήτων SPI (Spitogatos Property Index), του δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών Spitogatos, κατά το τέταρτο τρί-

**Μέσες
Ζητούμενες
τιμές πώλησης
και ενοικίασης
κατοικιών
κατά το 8^ο τρίμηνο**

Σε σύγκριση με το 7^ο τρίμηνο, οι τιμές ενισχύθηκαν κατά 0,9% έναντι 0,12% τα προηγούμενα τρίμηνα.

ΠΗΓΗ: Spitogatos Property Index (SPI)

ΕΥΡΩ ΑΝΑ Τ.Μ.	8 ^ο τρίμ. 2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 7 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ	8 ^ο τρίμ. 2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 7 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟ
ΕΛΛΑΔΑ - ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	1.560	2,70%	0,90%	7,33	2,80%	-1,34%
Κέντρο Αθήνας	1.528	-1,40%	-1,10%	8,89	-4,70%	-1,22%
Αθήνα - βόρεια προάστια	2.314	4,10%	2,07%	8,57	2,90%	0%
Αθήνα - νότια προάστια	2.642	2,60%	0,95%	10,00	-5,00%	0%
Αθήνα - δυτικά προάστια	1.333	7,00%	0,90%	6,67	10,20%	0,60%
Αθήνα - ανατολικά προάστια	1.553	3,50%	1,63%	6,41	9,00%	-0,62%
Πειραιάς	1.467	4,80%	2,30%	7,40	-3,50%	-1,33%
Προάστια Πειραιά	1.182	6,30%	1,10%	6,18	1,50%	3,00%
Υπόλοιπο Αττικής	1.635	4,00%	0%	6,43	0%	-0,60%
Θεσσαλονίκη - δήμος	1.500	5,90%	1,55%	7,50	1,80%	-3,59%
Θεσσαλονίκη - περιφ./κοί δήμοι	1.135	3,20%	0,88%	5,45	7,50%	-0,72%
Θεσσαλονίκη - υπόλ. νομού	789	-1,40%	-1,25%	3,16	-8,40%	-8,60%

ξως του 20%-25% της περιόδου 2018-2019.

Έτσι, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι τιμές ενοικίασης αυξήθηκαν κατά 2,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, στα 7,33 ευρώ/τ.μ. (από 7,13 ευρώ/τ.μ.), ενώ ανοδικά κινήθηκαν επίσης οι τιμές σε επιμέρους περιοχές, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα τα δυτικά και ανατολικά προάστια, όπου η ετήσια άνοδος άγγιξε το 10,2% και 9% αντίστοιχα, σε 6,7 και 6,4 ευρώ/τ.μ. Άνοδος σημειώθηκε και στα βόρεια προάστια με 2,9% σε 8,57 ευρώ/τ.μ., αλλά και στη Θεσσαλονίκη με 1,8%. Στον αντίποδα, διορθωτικά κινήθηκαν τα ενοίκια στο κέντρο της Αθήνας και στα νότια προάστια. Πρόκειται για τις περιοχές όπου οι τιμές εκτινάχθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων ετών, ως αποτέλεσμα της ζήτησης από το εξωτερικό. Πλέον, στο κέντρο της Αθήνας παρατηρείται επίσης πτώση της τάξεως του 4,7%, στα 8,9 ευρώ/τ.μ., ενώ στα νότια προάστια το μέσο ενοίκιο υποχώρησε κατά 5% στα 10 ευρώ/τ.μ. Ασφαλώς, ιδίως στο κέντρο της πόλης, οι τιμές παραμένουν εξαιρετικά υψηλές, ιδίως εάν συνυπολογιστούν η ηλικία και η κατάσταση στην οποία βρίσκονται πολλά από τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, ακόμη και η ποιότητα ζωής.

Το θετικό στοιχείο είναι ότι συγκριτικά με το τρίτο τρίμηνο του 2020 οι τιμές έχουν αρχίσει να αποκλιμακώνονται στην πλειονότητα των περιοχών. Για παράδειγμα, στο σύνολο της χώρας το μέσο ενοίκιο είναι πλέον 1,32% χαμηλότερο σε σχέση με το διάστημα Ιουλίου - Σεπτεμβρίου, ενώ στο κέντρο της Αθήνας καταγράφεται κάμψη κατά 1,22%. Τη μεγαλύτερη πτώση εμφανίζει το υπόλοιπο του νομού Θεσσαλονίκης.

μνο του 2020, οι ζητούμενες τιμές πώλησης κατοικιών αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 2,7%. Παράλληλα, όμως, καταγράφηκε κι επιτάχυνση του ρυθμού μεταβολής από τρίμηνο σε τρίμηνο. Συγκεκριμένα, σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο, οι τιμές σημείωσαν άνοδο της τάξεως του 0,9%, έναντι οριακής ανόδου 0,12% στην αντίστοιχη σύγκριση των προηγούμενων τριμήνων (τρίτο προς δεύτερο). Μάλιστα, η τάση αυτή αφορά σχεδόν το σύνολο των επιμέρους περιοχών που καταγράφονται στον δείκτη SPI. Είναι χαρακτηριστικό ότι στα βόρεια προάστια, η τριμ-

νιαία αύξηση κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ανήλθε σε 2,07%, από μόλις 0,75% στη σύγκριση των προηγούμενων τριμήνων. Αντίστοιχα, στο κέντρο της Αθήνας, που είναι από τις λιγότες περιοχές όπου καταγράφεται διορθωση των τιμών, έστω και μικρή, η τριμηνιαία πτώση περιορίζεται πλέον σε 1,1%, από 1,65% το τρίτο τρίμηνο.

Σε ετήσια βάση, δηλαδή συγκριτικά με το περυσινό τέταρτο τρίμηνο, η εικόνα είναι ακόμη πιο χαρακτηριστική των... προθέσεων των ιδιοκτητών. Στα βόρεια προάστια του λεκανοπεδίου της Αττικής, η αύξηση των ζητούμενων τι-

μών ανέρχεται σε 4,1%, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται πλέον σε 2.314 ευρώ/τ.μ., από 2.222 ευρώ/τ.μ. το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Αύξηση της τάξεως του 7% σημειώνεται στα δυτικά προάστια της Αττικής, με τη μέση ζητούμενη τιμή να αυξάνεται σε 1.333 ευρώ/τ.μ., έναντι 1.246 ευρώ/τ.μ. το περυσινό τρίμηνο. Η υψηλότερη μέση τιμή εντοπίζεται στα νότια προάστια της Αττικής, με 2.642 ευρώ/τ.μ., με την ετήσια αύξηση κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2020 να αγγίζει το 2,6%. Υπενθυμίζεται ότι στην πρόσφατη ενδιάμεση έκθεση για τη νομισματική πολιτική, η

Τράπεζα της Ελλάδος ανέφερε ότι καταγράφεται μια τάση αποκλιμάκωσης των ρυθμών αύξησης των αξιών σε ετήσια βάση. Κατά το εννιάμηνο του 2020, οι τιμές αυξήθηκαν 4,6% σε ετήσια βάση, έναντι αύξησης κατά 7,1% το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Ωστόσο, προσέθεσε ότι η επίδραση της πανδημίας δεν έχει ακόμη αποτυπωθεί πλήρως στις τιμές των κατοικιών. Μάλιστα, στα μεγάλα αστικά κέντρα, οι αυξήσεις παραμένουν ακόμη σημαντικές, καθώς στη μεν Αθήνα σημειώθηκε άνοδος κατά 7,6% το εννιάμηνο του 2020, ενώ στη Θεσσαλονίκη, η αντίστοιχη αύξηση

άγγιξε το 4,5%. Ανοδικά όμως κινήθηκαν σε ετήσια βάση και οι ζητούμενες τιμές των ενοικίων στη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου. Παρά την κατάρρευση της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων το 2020 (με εξαίρεση ίσως το δίμηνο Αυγούστου - Σεπτεμβρίου) και την επιστροφή αρκετών χιλιάδων διαμερισμάτων σε συμβόλαια ενοικίασης μεγαλύτερης διάρκειας, φαίνεται πως αρκετοί ιδιοκτήτες «ποντάρουν» στη σταθερά αυξανόμενη ζήτηση από την εγχώρια αγορά, προκειμένου να διατηρήσουν τις τιμές σε υψηλό επίπεδο, μετά και τη μέση αύξηση της τά-

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Δεκαετής πορεία συναλλαγών κτηματαγοράς

Όπως πάντα, σας ταξίδεψα και την χρονιά που μας πέρασε στις περιοδικές επιδόσεις της κτηματαγοράς, ανά μήνα, τρίμηνο, εξάμηνο και εννεάμηνο. Τώρα που έκλεισε η χρονιά μπορούμε να αξιολογήσουμε την χρονιά στο σύνολο της. Περαιτέρω, παραθέτω και στοιχεία μιας ολόκληρης δεκαετίας για δύο παραμέτρους σε Παγκύπρια βάση: τον συνολικό αριθμό συναλλαγών και την συνολική αξία συναλλαγών. Στην πορεία θα δούμε αναλυτικά την κάθε επαρχία ξεχωριστά.

Ομολογουμένως το 2020 ήταν εφιάλτης από κάθε άποψη. Το αρνητικό γενικό αλλά και οικονομικό κλίμα και τα περιοριστικά μέτρα επηρέασαν όλους μας. Πως όμως συμπεριφέρθηκε η κτηματαγορά

Εντός του 2020 η αγορά κατέγραψε συνολικά 12.708 συναλλαγές. Αυτές είναι κατά 17,7% μειωμένες σε σχέση με το 2019. Σημειώνω πως αυτή δεν ήταν η μεγαλύτερη μείωση που σημειώθηκε την τελευταία δεκαετία. Η μεγαλύτερη

μείωση σημειώθηκε το 2013 όπου η πτώση ήταν 25% με 7.943 συναλλαγές, σε σχέση με το 2012. Άρα αν κάνουμε μια απλή σύγκριση του 2013 με το 2020, τότε σε επίπεδο συνολικού αριθμού συναλλαγών, το 2020 ήταν κατά 60% αυξημένο από το 2013.

Εντός του 2020 αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής αξίας περίπου €2,61δισ. Αυτή είναι κατά 23,8% μειωμένη σε σχέση με το 2019 όπου η συνολική αξία συναλλαγών ήταν σχεδόν €3,42δισ. Η μεγαλύτερη μείωση στην αξία συναλλαγών της δεκαετίας είχε επίσης σημειωθεί το 2013 όπου σε σχέση με το 2012 η πτώση ήταν 32,4% με αξία συναλλαγών τα €1,36δισ. Και πάλι η απλή σύγκριση του 2013 με το 2020 δείχνει πως το 2020 ήταν σχεδόν διπλάσιο σε μέγεθος (92%) από ό,τι το 2013.

Η εικόνα της δεκαετίας δείχνει ξεκάθαρα πως από το 2010 μέχρι το 2013 ο αριθμός συναλλαγών σε Παγκύπρια κλίμακα ήταν καθαρά

Εντός του 2020 η αγορά κατέγραψε συνολικά 12.708 συναλλαγές. Αυτές είναι κατά 17,7% μειωμένες σε σχέση με το 2019.

πτωτικός (2011: -9,3%, 2012: -6,8%, 2013: -25%) - μια πορεία που ανακόπηκε το 2014. Για μια τριετία μέχρι και το 2016 οι συναλλαγές σημείωναν ραγδαία αύξηση (2014: 8,1%, 2015: 22,7% και 2016: 28,5%). Την επόμενη τριετία η τάση ήταν αυξητική μεν αλλά πιο μικρή δε (2017: 4,9%, 2018: 6,9% και 2019: 1,6%).

Η αντίστοιχη εικόνα της δεκαετίας για τη συνολική αξία συναλλαγών περιέγραψε μια πιο «παιχνιδιάρικη» πορεία: (2011: -7,5%, 2012: 3,6%, 2013: -32,4% 2014: 25%, 2015: 28,1%, 2016: 76,8%, 2017: 1,3%, 2018: -10,3%, 2019: 2,1% και 2020: -23,8%). Αξιοσημειώτη είναι η εκτόξευση του 2016 κατά 76,8%. Η πανδημία σίγουρα παίζει τον

Οι πιο μικρές σε αξία συναλλαγές δεν είναι ανησυχητικό φαινόμενο, φτάνει να σημειώνονται πολλές από αυτές.

κυριότερο ρόλο στην επιβράδυνση που παρατηρείται, όμως δεν είναι η μόνη αιτία. Ούτως ή άλλως ήταν αναμενόμενη μια διεθνής οικονομική επιβράδυνση, γεγονός που θα μας επηρέαζε κι εμάς και αυτή τοποθετείτο μεταξύ του 2021 και του 2022. Τα σημάδια της όμως ήταν ήδη φανερά από το 2018/2019. Πέραν αυτού όμως είχαμε και τα παρατεταμένα πυρά και την τελική εκτέλεση του ΚΕΠ, μαζί με τον διασυσμμό της χώρας. Αυτό δεν μπορεί προς το παρόν να επιμετρηθεί αντικειμενικά, παρόλο που πρακτικά σημαίνει μηδενικές τέτοιες επεν-

δύσεις από εδω και πέρα. Οι πιο μικρές σε αξία συναλλαγές δεν είναι ανησυχητικό φαινόμενο, φτάνει να σημειώνονται πολλές από αυτές. Αυτό είναι που κράτησε την αγορά εντός του 2020 με αποτέλεσμα η κτηματαγορά να έχει συνεισφέρει μεγάλο κομμάτι στην όλη οικονομική δραστηριότητα.

Αυτή δεν είναι η στιγμή για προβλέψεις του τι θα συμβεί το 2021 επειδή οι άγνωστες παράμετροι είναι ενδεχομένως όσες και τα άγνωστα κρούσματα του κορωνοϊού. Καλό είναι όμως να μελετούμε τα ιστορικά στοιχεία επειδή μας δίνουν σημαντική πληροφόρηση για σκοπούς μελλοντικού προγραμματισμού. Σε επόμενα άρθρα θα σπάσουμε την πιο πάνω εικόνα ανά επαρχία και σε συγκρίσεις μεταξύ επαρχιών. Τα αποτελέσματα θα προκαλέσουν ενδιαφέρον.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Ανακάλυψε όλες τις ευκαιρίες ακινήτων από την Gordian

GoGordian

7777 5656 | gogordian.com

Πανδημία Vs μουσική, ποιος κερδίζει!

Fengaros Reacts on air, μια λογική μουσική αντίδραση, από τις 10 έως τις 31 Ιανουαρίου

Emma Louise Charalambous

Ως Louvana Records θεωρούμε ότι ο πολιτισμός και οι τέχνες στη χώρα μας, καθώς και η συνεισφορά τους στην οικονομία του τόπου είναι και πρέπει να θεωρούνται μετρήσιμα και μπορούν να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες και θέσεις εργασίας για περισσότερους καλλιτέχνες και εργάτες της τέχνης.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η πανδημία όσο ανασταλτικός παράγοντας και αν είναι για πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες για τη μουσική και τους ανθρώπους της φαίνεται ότι είναι μια πρόκληση, ένας αγώνας τον οποίο πολεμούν με όλες τους τις δυνάμεις. Τίποτα δεν φαίνεται να σταματά τους μουσικούς και αυτό μας αρέσει! Το **Fengaros Reacts** είναι η απάντηση του φεστιβάλ Φέγγαρος με τη βοήθεια της Louvana Records. Ο **Λευτέρης Μουμιτζής** μίλησε στην «Κ» για το εγχείρημα αυτό και λέει αυτή είναι η αντίδρασή τους ως Louvana Records στις αντιξοότητες των καιρών που διανύουμε, όπου η μουσική είναι ανύπαρκτη. «Το **Fengaros Reacts** είναι η πρώτη μας προσπάθεια να μεταφέρουμε στο διαδικτυακό το μουσικό μέρος της εμπειρίας του καλοκαιρινού φεστιβάλ Φέγγαρος. Πρόκειται για ένα διαδικτυακό showcase, το οποίο πρόκειται να παρουσιάσει δέκα κυπριακά συγκροτήματα και μόνο καλλιτέχνες στο απόγειο της δημιουργικότητάς τους, σε ζωντανές βιντεοπαρουσιάσεις της μουσικής τους». Πολύ σημα-

ντικό είναι ότι, όπως λέει ο **Λευτέρης**, αυτή η διοργάνωση ρίχνει το spotlight πάνω σε 10 αξιόλογα κυπριακά σχήματα και καλλιτέχνες, οι οποίοι γράφουν και κυκλοφορούν αυθεντική μουσική, αλλά και παίζουν πολύ καλά ζωντανά. Ας είμαστε όλοι εκεί, γιατί όπως είπε και ο παλιός Αριστοτέλης η μουσική είναι από τη φύση της από τα πράγματα που ενέχουν την ευκαρίστηση («Πολιτικά», 1340b 15).

–Τι είναι το Fengaros Reacts;
–Το **Fengaros Reacts** είναι η πρώτη μας προσπάθεια να μεταφέρουμε στο διαδικτυακό το μουσικό μέρος της εμπειρίας του καλοκαιρινού φεστιβάλ Φέγγαρος. Πρόκειται για ένα διαδικτυακό showcase, το οποίο πρόκειται να παρουσιάσει δέκα κυπριακά συγκροτήματα και μόνο καλλιτέχνες στο απόγειο της δημιουργικότητάς τους, σε ζωντανές βιντεοπαρουσιάσεις της μουσικής τους. Είναι, επίσης, η αντίδρασή μας ως Louvana Records στις αντιξοότητες των καιρών που διανύουμε, όπου η μουσική είναι ανύπαρκτη.

–Τι περιμένετε ως feedback από τον διαδικτυακό Φέγγαρο;

*Το **Fengaros Reacts** ρίχνει το spotlight πάνω σε 10 αξιόλογα κυπριακά σχήματα και καλλιτέχνες, οι οποίοι γράφουν και κυκλοφορούν αυθεντική μουσική, αλλά και παίζουν πολύ καλά ζωντανά, και τους δίνει μια κοινή [διαδικτυακή] πλατφόρμα για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους.*

–Περιμένουμε κατ' αρχάς τον κόσμο να στηρίξει έμπρακτα αυτή την πρωτοβουλία, τους καλλιτέχνες και τους art workers πίσω από τη διοργάνωση με το να παρακολουθήσει τις συναυλίες οι οποίες

θα προσφέρονται δωρεάν, αλλά και με το να συνεισφέρει με εισφορές και αγορές προϊόντων των καλλιτεχνών που θα συμμετέχουν. Μας ενδιαφέρει επίσης να δούμε την αντίδραση των fans του Φέγγαρου και της Louvana Records π.χ. των ξένων συνδρομητών του καναλιού μας στο YouTube όπου θα προβληθούν οι συναυλίες, οι οποίοι αυτή τη στιγμή ανέρχονται στις 33 χιλιάδες.

–Σίγουρα δεν μπορεί ποτέ νομιζω να υποκατασταθεί η live εμφάνιση από την ψηφιακή. Πού βοηθάνε τέτοιες διοργανώσεις, λοιπόν;
–Βοηθάνε στο να μείνουμε ενεργοί ως μουσικοί και παραγωγοί μουσικής και να κρατήσουμε την κοινότητά μας ζωντανή. Παράλληλα δίνουμε στο κοινό καινούργια μουσική αλλά και τρόπο να στηρίξει τους καλλιτέχνες και τους ανθρώπους που δουλεύουν με τις τέχνες, ενός κλάδου που έχει πληγεί ίσως περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο από τις συνέπειες της πανδημίας.

–Είναι μια ευκαιρία να παρουσιαστούν περισσότερες κυπρι-

ακές δουλειές και ιδίως νέων;
–Ακριβώς! Στο φεστιβάλ Φέγγαρος πάντοτε επιδιώκουμε να παρουσιάσουμε τους Κύπριους καλλιτέχνες και ειδικότερα του νέου ανάμεσα στα δεκάδες σχήματα από όλο τον κόσμο που παρουσιάζουμε κάθε χρόνο. Αυτή η διοργάνωση όμως ρίχνει το spotlight πάνω σε 10 αξιόλογα κυπριακά σχήματα και καλλιτέχνες, οι οποίοι γράφουν και κυκλοφορούν αυθεντική μουσική, αλλά και παίζουν πολύ καλά ζωντανά, και τους δίνει μια κοινή [διαδικτυακή] πλατφόρμα για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους, μια πλατφόρμα από την οποία μπορεί να τους παρακολουθήσει οποιοσδήποτε ανά τον κόσμο.

–Έγινε κάλεσμα για τη συμμετοχή, πώς ήταν τα κριτήρια για το line up;
–Καλέσαμε εμείς συγκεκριμένους καλλιτέχνες. Τα κριτήρια ήταν να είναι ενεργοί αυτή την περίοδο, να έχουν κυκλοφορήσει πρόσφατα δουλειά ή να έχουν δουλειά στα σκαριά. Κριτήριο επίσης είναι οι μπάντες και οι καλλιτέχνες που επιλέγουμε να βλέπουν σοβαρά την καριέρα τους ως μουσικοί.

Το πρόγραμμα

- Κυριακή 10 Ιανουαρίου 21:15**
Λαλιά: Νεοσύστατη χορωδία που ερμηνεύει με το δικό της τρόπο ρεπερτόριο από Μικρά Ασία, Αιγαίο, Θράκη, Μακεδονία, Κύπρο, Κωνσταντινούπολη, Νότια Ιταλία.
- Τετάρτη 13 Ιανουαρίου 21:15**
Delirium Elephants: Το γκρουπ από τη Λεμεσό χαρίζει ένα κοκτέιλ μελωδικής ποπ-ροκ με επιρροές από τα 60s, 90s αλλά και την ψυχεδέλεια.
- Παρασκευή 15 Ιανουαρίου 21:15**
George Sidiropoulos: Σόλο εμφάνιση από τον μουσικό και τραγουδοποιό με έδρα την Καλιφόρνια, με soul και jazz επιρροές.
- Κυριακή 17 Ιανουαρίου 21:15**
Private Garden: Το δυναμικό ροκ τρίο δίνει το πρώτο του ζωντανή παράσταση μετά από πολύ καιρό, παρουσιάζοντας το ολοκαίνουργιο τους υλικό με επιρροές από rock, blues και indie.
- Τρίτη 19 Ιανουαρίου 21:15**
Nama Dama: Πειραματισμός, μουσικές ιστορίες ερμηνευόμενες με θεατρικότητα και ακραία φωνητικά με το πιάνο να κρατάει τη συνοδεία που πότε δανείζεται στοιχεία από την κλασική μουσική και τη folk και πότε από τη ροκ και τη soul.
- Πέμπτη 21 Ιανουαρίου 21:15**
Δημήτρης Μεσημέρης: Ο τραγουδοποιός συνδυάζει τους ήχους του ρεμπέτικου και του έντεχνου τραγουδιού, προσφέροντάς μας ένα φρέσκο ηχητικό αποτέλεσμα στην πρώτη ολοκληρωμένη του δουλειά με τίτλο «Έχω του κόσμου ποιήματα».
- Κυριακή 24 Ιανουαρίου 21:15 EET**
Metaxas: Μια σπάνια ακουστική εμφάνιση από τον γνωστό τραγουδοποιό.
- Τετάρτη 27 Ιανουαρίου 21:15 EET**
The smallest Creature: Άρτιες εναλλακτικές ροκ συνθέσεις με κρυστάλλινα φωνητικά και πικάντικες κιθαριστικές γραμμές από το κουαρτέτο από τη Λάρνακα.
- Παρασκευή 29 Ιανουαρίου 21:15 EET**
Erika Soteri: Η νεαρή τραγουδίστρια της soul μαζί με την ολόφρεσκη, εκρηκτική της μπάντα.
- Κυριακή 31 Ιανουαρίου 21:15 EET**
Βασίλης Φίλιππου: Παρουσίαση καινούργιου δίσκου 'Sol Augore', με αυθεντική μουσική βασισμένη στην κυπριακή παράδοση και διάλεκτο

Περισσότερες πληροφορίες:
<http://www.fengaros.com/reacts>

Emma Louise Charalambous

Ευχέρεια στη μουσική πρόσβαση

–Ως άνθρωποι της μουσικής ποιες νομίζετε ότι ήταν οι συνέπειες της πανδημίας για τους μουσικούς στην Κύπρο;
–Η [σχεδόν] κατάργηση της ζωντανής μουσικής είναι ένα τεράστιο πλήγμα οικονομικά, αλλά και ψυχικά. Οι μουσικοί που βιοπορίζονται από αυτό αναγκάζονται να βρουν άλλους πόρους και άλλους τρόπους να ζήσουν. Εμείς αναγκαστήκαμε να αλλάξουμε αρκετά πράγματα στον τρόπο που δουλεύουμε έτσι ώστε να μείνουμε δημιουργικοί και ταυτόχρονα να μπορούμε να επιβιώσουμε. Βέβαια από την άλλη δεν είναι και κάτι στο οποίο δεν είμαστε συννηθισμένοι να κάνουμε συνεχώς μέσα στα χρόνια που δουλεύουμε στον τομέα της ανεξάρτητης μουσικής στην Κύπρο.

–Είναι η κρατική χρηματοδότηση λύση για τα προβλήματα των φεστιβάλ και των καλλιτεχνών; Η μεγάλη ευχέρεια στη μουσική πρόσβαση δεν είναι απώλεια εσόδων;
–Η κρατική χρηματοδότηση είναι βέβαια πολύ σημαντική. Δεν είναι όμως η λύση, η τουλάχιστον η μοναδική λύση. Ως Louvana Records θεωρούμε ότι ο πολιτισμός και οι τέχνες στη χώρα μας, καθώς και η συνεισφορά τους στην οικονομία του τόπου, είναι και πρέπει να θεωρούνται μετρήσιμα και μπορούν να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες και θέσεις εργασίας για περισσότερους καλλιτέχνες και εργάτες της τέχνης. Χρειάζεται να εκπονηθούν σχέδια για στήριξη του πολιτισμού, όχι ως κάτι το γραφικό, αλλά ως

ένα σημαντικό κομμάτι της οικονομίας του τόπου. Με λίγα λόγια χρειάζεται η Πολιτεία να κατανοήσει τις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει ο πολιτισμός τόσο στο κοινό της Κύπρου αλλά και σε ξένους τουρίστες. Για αρχή βεβαίως χρειάζεται να έρθει σε επαφή με το κόσμο που ασχολείται με τέτοια εγχειρήματα και τουλάχιστον να τους ακούσει. Η μεγάλη ευχέρεια στη μουσική πρόσβαση τουλάχιστον για εμάς είναι ίσως το πιο σημαντικό μας εργαλείο. Όποιος θεωρεί ότι είναι απώλεια εσόδων ζει στα τέλη της δεκαετίας του '90.

–Προγραμματίζετε κανονικά το καλοκαιρινό φεστιβάλ του Φέγγαρο;
–Ναι!

Πολεμώντας μόνοι το 1940-1941

Άρθρο στον ιστορικό Ρίτσαρντ Κλογκ ειδικά για την «Κ»

Ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον έχει μια προτομή του ήρωά του, του Περικλή, στο γραφείο του στην Ντάουνινγκ Στριτ. Έχοντας σπουδάσει κλασική φιλολογία στην Οξφόρδη, θα πρέπει να έχει ευρεία εποπτεία του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Οπως όμως πολλοί μη Έλληνες που εντρυφώσαν στην κλασική φιλολογία, επιδεικνύει μια θλιβερή άγνοια ως προς τη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας.

Ενδεικτική αυτής της άγνοιας ήταν η δήλωσή του, στις 8 Μαΐου της χρονιάς που μόλις μας άφησε, κατά την 75η επέτειο της Νίκης στην Ευρώπη, ότι «για έναν ολόκληρο χρόνο, το 1940-41, εμείς οι Βρετανοί ήμασταν οι μόνοι που σταθήκαμε απέναντι στον Χίτλερ». Δεν ανέφερε διόλου ότι αυτή την κρίσιμη περίοδο, μόνη η Ελλάδα σε ολόκληρη την Ευρώπη, όχι μόνον στήριξε τη Βρετανία αλλά και πολέμησε στο πλάι της ενάντια στις δυνάμεις του Άξονα. Η ιδέα ότι η Βρετανία, μετά την πτώση της Γαλλίας τον Ιούνιο του 1940 και πριν από τη γερμανική εισβολή στη Σοβιετική Ένωση τον Ιούνιο του 1941, ήταν μόνη στον πόλεμο κατά του ναζισμού είναι ένας από τους πιο καλά εδραιωμένους πατριωτικούς μύθους σε μια χώρα η οποία έχει εμμονή με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και με τον ρόλο της σε αυτόν.

«Ανοσιώα»

Το γεγονός ότι Βρετανοί πολιτικοί επιδεικνύουν τέτοια άγνοια της ιστορίας τους ενδεχομένως να προκαλεί θλίψη. Όμως είναι οι ιστορικοί και οι δημοσιογράφοι που υποτίθεται πως αμφισβητούν αυτή την

Ανοίξη του 1941: οι Γερμανοί εισβάλλουν στη βόρεια Ελλάδα, Έλληνες και Βρετανοί υποχωρούν.

Είναι λυπηρό ότι ογδόντα χρόνια μετά, οι θυσίες της Ελλάδας το 1940-41 μοιάζουν να έχουν ξεχαστεί στη Βρετανία.

άποψη, οι οποίοι έχουν συμβάλει σε αυτή τη σύγχυση ως προς την πολεμική ιστορία της χώρας. Ο Νιλ Ατσερσον, ο οποίος θεωρείται ένας από τους κορυφαίους Βρετανούς ειδικούς στην κεντρική και την ανατολική Ευρώπη, στο περιοδικό «London Review of Books» (15 Αυγούστου 2019) απέρριψε την ιδέα αυτή ως ανοσιώα «φυσικά». Επέμεινε ότι η Βρετανία δεν ήταν μόνη. Μπορούσε να στηριχθεί στις «αποικίες της, στα μέσα που της παρείχε η αυτοκρατορία, στις πο-

λωνικές ένοπλες δυνάμεις και πολύ σύντομα στην ελεύθερη Γαλλία». Πιο πρόσφατα, ο Νικ Κοέν, διακεκριμένος μάχιμος δημοσιογράφος, γράφοντας στον Observer στις 22 Νοεμβρίου του 2020, απέρριψε και αυτός την ιδέα της μοναχικής Βρετανίας, δεδομένου ότι η χώρα μπορούσε να βασιστεί για βοήθεια σε μια απέραντη αυτοκρατορία, στην οποία, όπως λέγεται, ο ήλιος δεν δύνει ποτέ.

Σε εκτενή βιβλιοπαρουσίαση στο «The Times Literary Supplement» (27 Νοεμβρίου 2020), ο Ρίτσαρντ Εβανς, μία από τις εξέχουσες αυθεντίες πάνω στον ναζισμό και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που έβγαλε η Βρετανία, απέρριψε και αυτός τον μύθο της μοναχικής Βρετανίας, τονίζοντας ότι αυτή η ιδέα «αποσιωπά τη συνεισφορά στρατευμάτων που προέρχονταν από τη βρετανική αυτοκρατορία». Ενώ όμως ο Εβανς αναφέρει πως Πολωνοί και Τσέχοι ιπτάμενοι χειριστές πήραν μέρος ως μάχιμοι πιλότοι στη Μάχη της Βρετανίας, τόσο εκείνος όσο και οι Ατσερσον και Κοέν δεν αναφέρονται στη συμμετοχή της Ελλάδας στη συμμαχία κατά των δυνάμεων του Άξονα.

Την κατηγορηματική απόρριψη του ιταλικού τηλεγράφημα από τον Ιωάννη Μεταξά στις 28 Οκτωβρίου 1940 ακολούθησε η ιταλική εισβολή στην Ελλάδα η οποία εξαπολύθηκε μέσω των αλβανικών εδαφών. Η επίθεση αυτή απωθήθηκε μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, οι οποίες σημείωσαν μεγάλες επιτυχίες στα εδάφη της νότιας Αλβανίας. Μο-

Η ιδέα ότι η Βρετανία το 1940-41 ήταν μόνη στον πόλεμο κατά του ναζισμού είναι ένας από τους πιο καλά εδραιωμένους βρετανικούς μύθους.

νάχα ο εξαιρετικά δυσχερής καιρός τον χειμώνα οδήγησε σε τέλμα τη μεγάλη ελληνική αντίθεση.

Οι νίκες αυτές ήταν μονάχα μερικά από τα λίγα ενθαρρυντικά γεγονότα του δύσκολου χειμώνα του 1940-41, όταν, στρατιωτικά μιλώντας, η Βρετανία άγγιξε το ναδίρ. Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ ήταν ιδιαίτερα γλαφυρός ως προς το εγκώμιο που έπλεξε για τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, ενώ και ο βρετανικός Τύπος αλλά και η κοινή γνώμη μοιράζονταν τον ίδιο θαυμασμό για τις στρατιωτικές νίκες της Ελλάδας.

Δύο ημέρες μετά την ιταλική εισβολή, ο Μεταξάς, μιλώντας σε εκδότες και αρχισυντάκτες εφημερίδων, εξέφρασε την πεποίθησή του ότι οι Βρετανοί θα κυριαρχούσαν εν τέλει. Πολύ σύντομα, ο Τσόρτσιλ απέστειλε περιορισμένη αεροπορική υποστήριξη προερχόμενη από τις δυνάμεις που επιχειρούσαν στη Μέση Ανατολή. Πέντε μήνες μετά, τον Μάρτιο του 1941, εστάλη στην Ελλάδα βρετανικό εκστρατευτικό

σώμα. Η μεγαλύτερη από τις μονάδες που το απάρτιζαν ήταν περίπου 34.000 Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί, μαζί με 24.000 Βρετανούς και σχεδόν 5.000 Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους, καθώς και με Παλαιστίνιους εθελοντές, Αραβες και Εβραίους.

Η τριπλή κατοχή

Την άνοιξη του 1941, όμως, οι Έλληνες και οι Βρετανοί σύμμαχοι αντιλήφθηκαν πως ήταν αδύνατον να αντισταθούν στην ασφυκτική πίεση της Βέρμαχτ, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η φρίκη της τριπλής κατοχής της χώρας (γερμανικής, ιταλικής και βουλγαρικής). Οι ιστορικοί ισχυρίζονται πως η εισβολή της χιτλερικής Γερμανίας στην Ελλάδα συνετέλεσε σημαντικά στην καθυστέρηση της γερμανικής εισβολής στη Σοβιετική Ένωση. Επιπροσθέτως, οι σοβαρές απώλειες των Γερμανών στη μάχη της Κρήτης, τον Μάιο του 1941, σηματοδότησαν την απόφασή τους ότι ποτέ ξανά οι Γερμανοί δεν θα εξαπέλυαν μεγάλης κλίμακας στρατιωτική

απόβαση από αέρος.

Είναι λυπηρό ότι ογδόντα χρόνια μετά, οι θυσίες της Ελλάδας το 1940-41 μοιάζουν να έχουν ξεχαστεί στη Βρετανία, όχι μόνον από τους πολιτικούς μας αλλά και από πολλούς ιστορικούς και δημοσιογράφους. Η Βρετανία δεν πολέμησε μόνη της. Η αυτοκρατορία και η Ελλάδα σταθήκαν στο πλάι της Βρετανίας πολύ πριν μπουν στη νικηφόρα, εντέλει, αντιφασιστική συμμαχία η Σοβιετική Ένωση και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο κ. Ρίτσαρντ Κλογκ αναγνωρίζεται διεθνώς ως αυθεντία στη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Το τελευταίο βιβλίο του, «Ο επίμονος ιστορικός», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος. Είναι επίσης ο συγγραφέας της «Σύντομης Ιστορίας της Ελλάδας» (εκδ. Καρδαμίτσα), η οποία μεταφράστηκε σε δεκατρείς γλώσσες (μεταξύ αυτών, σε όλες τις γλώσσες των Βαλκανίων) και άλλων, κλασικών σήμερα βιβλίων πάνω στην ιστορία και στην πολιτική ζωή της Ελλάδας, έχοντας τιμηθεί από την Προεδρία της Δημοκρατίας το 2002.

Breakfast

ΜΕ ΤΟΝ ANTHONY 642 ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 06:00-10:00

Great network. Great value.

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

www.lovefm.com.cy

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Όπως Το Θέλεις

Μήπως, είσαι εσύ ο επόμενος νικητής που θα κάνουμε τα όνειρα του πραγματικότητα; Στο πλαίσιο του διαγωνισμού #ΟΠΩΣΤΟΘΕΛΕΙΣ, το LOVE FM 100.7, σε συνεργασία με το LIFETIME KIDSROOMS, ανανεώνουν το υπνοδωμάτιο του παιδιού σου!

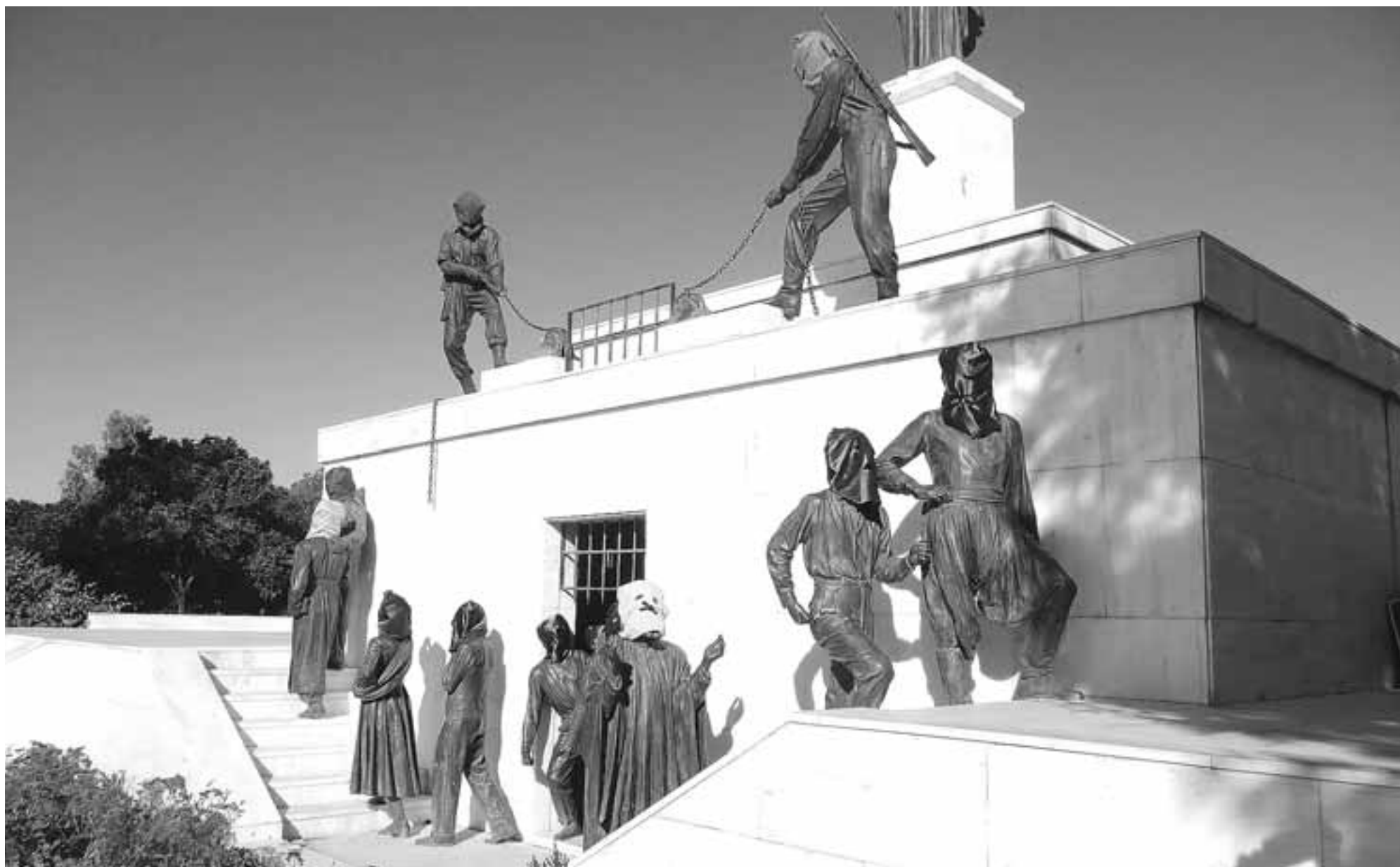
Η Interior Design ομάδα του LIFETIME KIDSROOMS θα επισκεφτεί το σπίτι του νέου νικητή, θα μάθει τις ανάγκες του ιδίου αλλά και του παιδιού του, θα σχεδιάσουν μαζί το νέο παιδικό υπνοδωμάτιο, παρουσιάζοντας το σε 3D σχεδίασμό, και θα ανακαινίσει το νέο παιδικό υπνοδωμάτιο με τα έπιπλα και αξεσουάρ LIFETIME KIDSROOMS αξίας €1500

Μείνε συντονισμένος/η με τις αγαπημένες σου εκπομπές και μάθε πως θα διεκδικήσεις αυτό το φανταστικό δωρό!

Η κλήρωση θα γίνει την Παρασκευή 15 Ιανουαρίου, ζωντανά στην εκπομπή του Τάσου και της Χριστίνας. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Ανάδρομή στα εικαστικά δρώμενα

Το 2020 οπωσδήποτε άφησε το αποτύπωμά του στον Πολιτισμό και στη χώρα μας

Καραντίνα, ολικό lockdown, παύση εργασιών λέξεις που μπήκαν σταδιακά στο λεξιλόγιό μας και αναμένεται να επηρεάσουν και την εικαστική δημιουργία.

Της **ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΝΗ**

Το 2020 δεν άφησε κανέναν από εμάς ανεπηρέαστο, η πανδημία ανέτρεψε όλα όσα ξέραμε σε πάρα πολλά και διαφορετικά επίπεδα. Όσον αφορά τα πολιτιστικά πράγματα οι αλλαγές ήταν πολλές και δομικές με τις συνέπειες ακόμη να είναι δύσκολο να αποτυπωθούν. Όσον αφορά στα εικαστικά και αυτά επηρεάστηκαν. Η «Κ» υπενθυμίζει τα κυριότερα ζητήματα που έθεσε στον δημόσιο διάλογο, ευελπιστώντας ότι με την ολοκλήρωση της κατάστασης η εικαστική δημιουργία και οι εκθεσιακοί χώροι θα μπουουν σε νέα τροχιά δημιουργικότητας και διεκδικήσεων.

Εκινώντας, το 2020 με την έκθεση στη ΣΠΕΛ με τα 219 έργα που επιστράφηκαν, κυρίως από την Αμμόχωστο και την έκθεση που πραγματοποιήθηκε στο Λήδρα Πάλλας από την Τεχνική Επιτροπή Πολιτισμού, η ιστορικός τέχνης Δάφνη Νικήτα είχε απαντήσει στην «Κ» σε μερικά ερωτήματα που προκύπτουν με αυτά τα εμβληματικά και ιστορικά έργα. Αυτό που δήλωσε είναι ότι «τα περισσότερα από τα έργα αυτά προέρχονται από τις συλλογές της Δημοτικής Πινακοθήκης Αμμοχώστου και έχω εκπλαγεί πολύ θετικά από την ποιότητα των έργων της συλλογής αυτής. Τα έργα αυτά με τη θεματογραφία και την υφολογία τους συμπληρώνουν κάποιες άδειες σελίδες της ιστορίας της σύγχρονης κυπριακής τέχνης, της περιόδου μέχρι το 1974. Ανοίγουν δρόμους στους ιστορικούς της τέχνης για νέες έρευνες για συμπλήρωση των ιστοριών των εικαστικών τεχνών στον τόπο μας. Τα έργα αυτά συμπληρώνουν επίσης και τις προσωπικές πορείες πολλών καλλιτεχνών, φέρνοντας στην επιφάνεια άγνωστους προβληματισμούς τους. Η τέχνη έχει τη δύναμη να ανοίξει διόδους επικοινωνίας, να χτίσει γέφυρες μεταξύ ανθρώπων και λαών, να βοηθήσει στην ανταλλαγή ιδεών, αξιών και οραμάτων».

Οι γκαλερίστες στην «Κ»

Δύο μήνες μετά, βλέποντας όλο τον πλανήτη να πλύνεται με την ανεπάντευτη τροπή που πήρε ο ιός, τα εικαστικά δεν παρέμειναν αλώβητα. Όλα πάγωσαν, τέθηκε όλη η Κύπρος σε lockdown και φυσικά και τα εικαστικά δρώμενα του νησιού να μπαίνουν σε καραντίνα. Τότε στην «Κ» μίλησαν γκαλερίστες της Λευκωσίας, δίνοντας ελπίδα και κουράγιο. Η Νατάσα Τοφαρίδη από την Γκαλερί Αποκάλυψη μάλιστα είχε πει: «Το καλό είναι ότι η ανθρώπινη φύση ξεχνά γρήγορα. Φυσικά, το ζήτημα αυτό θα αποτελέσει έμπνευση όχι μόνο η ασθένεια καθαυτή, αλλά και ο εγκλεισμός που έχει προκαλέσει πολλαπλά συναισθήματα. Το κίου-

“

Η «Κ» ολόκληρη τη δύσκολη χρονιά έδινε βήμα στους ανθρώπους των εικαστικών και της τέχνης, για να δηλώσουν το δικό τους παρών, εικαστικοί, εκπαιδευτικοί, θεωρητικοί της τέχνης, πρόσωπα που η κοινωνία μας χρειάζεται.

μορ, πάντως, είναι σπουδαίο εργαλείο αυτές τις μέρες». Ο Χριστόφης Κίκας της Γκαλερί «Διαχρονική» είχε σημειώσει: «Είναι αδήριτη ανάγκη να συνδράμει και το κράτος, διότι η Τέχνη γενικά είναι αναγκαία και αναπόσπαστο μέρος μιας αληθινής μόρφωσης, που και αυτή με τη σειρά της είναι απαραίτητη για μια υγιή, πεφωτισμένη, και πραγματικά δημοκρατική κοινωνία. Μιας και τα πλείστα έργα πηγάζουν από βιώματα των καλλιτεχνών, αναμφίβολα θα έχουμε και έργα εμπνευσμένα από την πανδημία, αλλά και από την νέα τάξη πραγμάτων που θα επέλθει».

Ο James Christoforou, από την Alpha C.K. Art Gallery είχε δηλώσει: «Η καλλιτεχνική δημιουργία ποτέ δεν υπέκυψε σε καμία πανδημία, πόλεμο, ή καταστροφή. Ούτε ο κορωνοϊός δεν θα σταθεί εμπόδιο

στην εικαστική δημιουργία και ανάπτυξη. Οι καλλιτέχνες είναι συνθησιμένοι στη μοναχικότητα και απομόνωση – έτσι δημιουργούν». Ο Άντρος Ευσταθίου της Is not Gallery: «Σίγουρα θα δούμε εκθέσεις και έργα εμπνευσμένα από την πανδημία αυτό είναι το μόνο σίγουρο – το θέμα είναι να παραχθούν έργα τα οποία πραγματικά να έχουν λόγο ύπαρξης και όχι απλώς έργα μόνο για το θεαθηναι...» και η Μαρία Στάθη από την Art Seen: «Η ιστορία της τέχνης μάς έχει διδάξει ότι μετά από πανδημίες και άλλες κρίσεις υπάρχει άνησση στα εικαστικά και αυτό ήδη έχει γίνει εμφανές με νέα σημαντικά έργα που αναδύονται στο διαδίκτυο. Το σημαντικό είναι να προσαρμοστούμε στις νέες συνθήκες, που θα έχει ως αποτέλεσμα η τέχνη να γίνει ισχυρότερη και πιο σχετική».

Εκείνη την περίοδο στην «Κ» είχαν μιλήσει και πέντε εικαστικοί για την ψηφιακή τεχνολογία και την Τέχνη, αλλά και για την έννοια της εντοπιότητας. Η Βίκυ Περικλέους, η Κυριακή Κώστα, η Μαρία Λοϊζίδου, ο Λεόντιος Τουμπούρης και η Ελένη Νικοδήμου. Η Βίκυ Περικλέους είχε σημειώσει μεταξύ άλλων: «Η νέα αυτή συνθήκη, εντατικοποιεί την ανάπτυξη της αμφίδρομης και δημιουργικής σχέσης ψηφιακών τεχνολογιών και τεχνών, ενεργοποιώντας τις δυνατότητες που αυτή η σχέση – μπορεί να – προσφέρει. Την ίδια ώρα, επανέρχονται επιτακτικά μια σωρεία ερωτημάτων: Εντατικοποιούνται ζητήματα ουσιαστικής επιβιώσης των πολιτισμικών παραγωγών». Η εικαστικός Κυριακή Κώστα: «Μέσα σε αυτή την αναστάτωση μας έχει δοθεί χρόνος για να σκεφτούμε το ποια ήταν

η κανονικότητά μας και αν θέλουμε να γυρίσουμε πίσω σε αυτή. Το σκοτάδι των πρόσφατων γεγονότων είναι για όλους μας δοκιμασία.

Η «καραντίνα», αυτή η νέα συνθήκη του ελάχιστου, της αδράνειας, τα έκανε όλα να φαντάζονται ακίνητα και παγωμένα, ενώ υπόκωφα κυριαρχεί οχλοβοή και ανησυχία για το πώς θα είναι το μέλλον». Η Μαρία Λοϊζίδου: «Νέες προτάσεις δεν είμαστε ακόμη σε θέση να αξιολογήσουμε. Θα έλεγα ότι ακροβατούμε στη προσπάθειά μας να συντηρήσουμε το είδος μιας κοινότητας, η οποία βρίσκεται εννοχισμένη απέναντι στη δυνατότητα της δράσης». Ο Λεόντιος Τουμπούρης, εικαστικός, συντονιστής του διαδικτυακού πρότζεκτ D-S (data-saturated.com): «Οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των χρηστών, των θεατών, των αναγνώστων, των καλλιτεχνών, αναδιαμορφώνονται και ορίζουν συνεχώς αναλακτικές μεθόδους θέασης, πρόσληψης και διαχείρισης της τέχνης».

Η Ελένη Νικοδήμου είχε σημειώσει: «Τώρα που χάσαμε τις βεβαιότητες μας εγκλωβισμένοι τι κάνουμε; Ενώπιον ενώπιω. Με τον ένα εαυτό απέναντι στον έτερο εαυτό να θέτει ακατάπαυστα ερωτήματα, αναζητώντας έναν κοινό τόπο καταγωγής».

Μετά το πρώτο lockdown

Βγαίνοντας από το πρώτο lockdown, σιγά-σιγά αλλά και σταθερά οι χώροι εκθέσεων άνοιξαν ξανά με το Nimac να παρουσιάζει την ομαδική διεθνή έκθεση «Getting Across» την οποία συνδιοργάνωσαν από κοινού το Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας με το Ινστιτούτο Γκαίτε όπου άγγιζε διαχρονικά και επώδυνα θέματα. Ο διευθυντής του Nimac Γιάννης Τουμαζής μίλησε στην «Κ» για την έκθεση, δηλώνοντας «Είμαστε και εμείς μια χώρα προσφύγων αλλά και μεταναστών, μοιρασμένη στα δύο από ένα 'σύνορο'. Μου είναι, λοιπόν, ακατανόητη η έλλειψη ενσυναίσθησης και κατανόησης για το τι συμβαίνει γύρω μας, αλλά και η έλλειψη αλληλεγγύης σε ανθρώπους που αγωνίζονται για μια ελπίδα στη ζωή. Δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να μάθουμε πώς να συνυπάρξουμε ειρηνικά και αρμονικά σε ένα υγιές και προστατευμένο οικοσύστημα».

Ας ελπίσουμε πως το 2021 θα είναι η χρονιά κατά την οποία τα πολιτιστικά πράγματα του τόπου και φυσικά τα εικαστικά θα ξεπεράσουν δημιουργικά τα «τραύματα» του 2020, και τα ζητήματα που τέθηκαν περί δημόσιου χώρου και τέχνης, τα θέματα της ψηφιακής τέχνης, η ελευθερία στην έκφραση και η αρωγή της Πολιτείας θα βρουν αναπόκριση και θα πάμε ένα βήμα παρακάτω.

Ο πολιτισμός προκαλεί αντιδράσεις

Φτάνοντας στον Σεπτέμβριο του 2020, τα εικαστικά δρώμενα στην Κύπρο ακούστηκαν περισσότερο από ποτέ. Έντονες αντιδράσεις κυρίως στα ΜΚΔ προκάλεσαν τα έργα του καλλιτέχνη Γιώργου Γαβριήλ. Ο Κύπριος εικαστικός δημιούργησε μια σειρά από πίνακες (anti-systemic art) όπου απεικονίζουν διάφορες ιστορικές και θρησκευτικές προσωπικότητες της Κύπρου. Μετά από θύελλα σχολίων και καταγγελιών η «Κ» επικοινωνήσε με τον καλλιτέχνη και εξήγησε το σκεπτικό του γύρω από τα εν λόγω έργα. «Το να καθίσω να αναλύσω το έργο μου, πιστεύω ότι το περιορίζω, ο καθένας μπορεί να το ερμηνεύσει και διαφορετικά. Αν μπορούσα να το ερμηνεύσω με λόγια θα ήμουν λογοτέχνης και όχι εικαστικός. Νιώθω ελεύθερος να εκφράζομαι δίχως κανένα πλαίσιο, περιορισμό ή όριο, δεν έχω όρια στη δουλειά μου, ούτε θέματα πίστης ή ηθικά και κοινωνικά διλήμματα. Μέσα από τα έργα μου καταγράφω τον κόσμο ιδωμένο με τη ματιά μου, όπως τον βιώνω και τολμώ να τα δημοσιοποιώ βγάζοντας τη γλώσσα μου δηκτικά στις φαύλες δυνάμεις του συστήματος που μας κυβερνά». Έναν μήνα ακριβώς μετά έγινε μια δημόσια κατακραυγή από καλλιτέχνες, πολιτικά πρόσωπα και πλήθος πολιτών, μετά τον διορισμό, από μέρους του Υπουργού Παιδείας, συμβουλευτικής επιτροπής για τη διαμόρφωση της πρότασης πολιτικής για τον πολιτισμό, η οποία αποτελείται από δεκαπέντε άντρες και μόλις μία γυναίκα. Αυτό το γεγονός εν έτει 2020 είναι εξοργιστικό και έτσι η πολιτεία αντέδρασε με αποτέλεσμα να προστεθούν περισσότερες γυναίκες στην επιτροπή. Με την πανδημία να φέρει στην επιφάνεια κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πολιτισμός στη Κύπρο, σίγουρα ένα από αυτά που απασχολήσαν προς το τέλος του 2020 είναι η ανάγκη για κατοχύρωση του επαγγέλματος του καλλιτέχνη. Τότε μιλήσαμε με πέντε σχετικά με το ζήτημα πρόσωπα, καταγράφοντας τις θέσεις τους. Η Μαρία Λοϊζίδου, πρόεδρος του Φυτωρίου Εικαστικής Καλλιέργειας είχε δηλώσει: «Με τη δημιουργία του καθεστώτος θα εξασφαλιζόταν σε όλους τα απαραίτητα για την αφανιστεί το είδος. Σε πρώτο στάδιο δεν είναι το οικονομικό, μάθαμε να ζούμε και με τα λίγα, σε πρώτο στάδιο είναι ο σεβασμός της κοινωνίας απέναντι σε όλους εμάς». Ο Θεόδωλος Γρηγορίου, εικαστικός: «Ο κορωνοϊός ανέδειξε την απουσία του νόμου και ευαισθητοποίησε τους πάντες, και το κράτος δέχτηκε πιέσεις από τους πολιτιστικούς φορείς, για πρώτη φορά συγκροτημένους. Η αδιαφορία και η αμφισβήτηση βολέυει κάθε εξουσία που δεν έχει βαθιά συνείδηση της ανάγκης του πολιτισμού. Αν ολοκληρωθεί και ψηφιστεί κάποιο ο νόμος της επαγγελματικής κατοχύρωσης, ελπίζω να μην είναι τέτοιοι που να νοσταλγώ τις μέρες αναρχίας. Με τίτλο ή χωρίς τίτλο, με κατοχύρωση ή χωρίς, η δημιουργία θα συνεχίσει να ανατέλλει. Με θετικές συνθήκες ακόμη καλύτερα». Ο Βασίλης Βασιλειάδης, αντιπρόεδρος Συνδέσμου Καθηγητών Τέχνης: «Πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε ότι η κατοχύρωση του καθεστώτος του καλλιτέχνη έχει να κάνει με την προστασία του καλλιτεχνικού έργου και την κοινωνική ασφάλιση του ατόμου. Δεν είναι διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικών καλλιτεχνίας από καμία Επιτροπή!». Ο Δημήτρης Νεοκλέους, εικαστικός και μέλος του ΕΚΑΤΕ: «Το πρόβλημα όμως είναι ότι το σύστημα, το ΥΠΑΝ, η Βουλή ετοιμάζεται να παγιώσει τις επόμενες γενιές σε έναν κυκεώνα αποδείξεων. Ευπρόσδεκτο είναι ένα νομοσχέδιο που θα προστατεύει το καλλιτέχνη, θα επιτρέπει τη δημοκρατική και ελεύθερη έκφραση χωρίς ταμπέλες. Δεν είναι διά της αφαίρεσης που προχωρά μια χώρα μπροστά. Είναι μόνο με όραμα» και η Ελπίδα Φραγκεσκίδου, εικαστικός: «Πρέπει να υπάρχει ένα πλαίσιο, θέλει οργάνωση και εκσυγχρονισμό, υπάρχουν πολλά μοντέλα που απευθύνονται σε όλα τα άτομα που δουλεύουν σκληρά και με συνέπεια. Ο πολιτισμός αποτελείται από ένα μεγάλο φάσμα ιδιοτήτων και είναι απαραίτητο όσοι μπουουν στη διαδικασία να μας εκπροσωπήσουν να το αντιληφθούν, και να αναγνωρίσουν κάθε κομμάτι του, καθώς και φύση του».

Οδηγός επεξήγησης της καθημερινότητας

Η σχέση ζητημάτων που αντιμετωπίζουμε στη ζωή, ή όσων απασχολούν την επικαιρότητα, με βασικές φιλοσοφικές έννοιες

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
Καθημερινή φιλοσοφία
Πέντε μαθήματα από την εποχή μας
εκδ. Παπαδόπουλος, 2020, σελ. 136

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Τι ρόλο έχει η φιλοσοφία στην καθημερινή ζωή και στην ερμηνεία της επικαιρότητας; Πώς μας βοηθάει να κατανοήσουμε τα αδιέξοδα στις πολιτικές αντιπαραθέσεις, να θέσουμε στο σωστό πλαίσιο ηθικά ερωτήματα όπως το αν έχουμε καθήκον να κάνουμε (ή να μην κάνουμε) παιδιά, να διερευνήσουμε τη λογική που γεννάει τις θεωρίες συνωμοσίας ή το νόημα της μετα-αλήθειας;

Στην «Καθημερινή Φιλοσοφία», τη σύντομη, ευρηματική εισαγωγή του στο ακανόνιστο και συχνά δυσνόητο πεδίο, ο Αλέξης Παπάζογλου, διδάκτωρ Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Cambridge, αναδεικνύει με προσεγγιστικό τρόπο τη σχέση των ζητημάτων που αντιμετωπίζουμε στη ζωή μας, ή εκείνων που απασχολούν τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, με βασικές φιλοσοφικές έννοιες. Όπως εξηγεί ο συγγραφέας: «Ελπίζω αυτό το μικρό βιβλίο να μπορεί να δείξει πως η φιλοσοφία δεν ασχολείται μόνο με έναν άλλο, αφηρημένο κόσμο ιδεών, αλλά έχει κάτι ενδιαφέρον και σημαντικό να πει για τη ζωή που ζούμε κάθε μέρα, γι' αυτά που διαδραματίζονται μπροστά στα μάτια μας».

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκριση που κάνει ο Παπάζογλου μεταξύ πολιτικού και επιστημονικού διαλόγου στο πρώτο

κεφάλαιο του βιβλίου («Πώς αλλάζουν γνώμη οι πολιτικοί μας αντίπαλοι;»). Αναφέρεται σε μια συζήτηση που είχαν τον Σεπτέμβριο του 2018 η Ζένη Μίντον Μπέντους, διευθύντρια του περιοδικού Economist, και ο διαβόητος Στιβ Μπάνον, πρώην στενός σύμβουλος του Ντόναλντ Τραμπ. Οι δύο συνομιλητές διασταύρωσαν τα ξίφη τους για το ελεύθερο εμπόριο, τη μετανάστευση και άλλα πολλά. Η διευθύντρια του Economist,

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκριση που κάνει ο συγγραφέας μεταξύ πολιτικού και επιστημονικού διαλόγου.

κλείνοντας, είπε στον Μπάνον: «Θα πρέπει να σας ξανακαλέσουμε σε μερικά χρόνια για να δούμε ποιος είχε δίκιο τελικά».

Αυτή η φράση, σημειώνει ο συγγραφέας, εμπεριέχει την «αρκετή συνθησιμένη» υπόθεση ότι «οι διαφωνίες, πολιτικές και μη, μπορούν να λυθούν εμπειρικά». Στην πράξη, ωστόσο, στην εποχή της ακραίας πολιτικής πόλωσης, του λαϊκισμού και των echo chambers των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, είναι σαφές ότι αυτό δεν συμβαίνει. Αν η μία πλευρά επικαλείται γεγονότα που υποστηρίζουν τη θέση της, η άλλη επικαλείται άλλα, «εναλλακτικά γεγονότα» (η διατύπωση ανήκει

«Ελπίζω αυτό το μικρό βιβλίο να μπορεί να δείξει πως η φιλοσοφία δεν ασχολείται μόνο με έναν άλλο, αφηρημένο κόσμο ιδεών, αλλά έχει κάτι ενδιαφέρον και σημαντικό να πει για τη ζωή που ζούμε κάθε μέρα».

σε έτερη σύμβουλο του Τραμπ, Κελιάν Κόνγουεϊ). Τα παράλληλα αφηγήματα καθιστούν τη συνάντηση σε μεγάλα ζητήματα περίπου ανέφικτη.

Ο Παπάζογλου δείχνει ότι αυτή η «αρκετά συνθησιμένη» υπόθεση

είναι μία απλουστευμένη εκδοχή της θεωρίας της διαψευσιμότητας του Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία οι επιστημονικές θεωρίες είναι αυτές που μπορούν να διαψευστούν από την εμπειρία. Αυτό μοιάζει με ένα ορθολογικό ιδεώ-

Ο συγγραφέας Αλέξης Παπάζογλου είναι διδάκτωρ Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Cambridge.

δες στην προσέγγιση του οποίου θα έπρεπε να στοχεύει ο πολιτικός διάλογος.

Ωστόσο η θεωρία του Πόπερ – θυμίζει ο συγγραφέας – θεωρείται ξεπερασμένη ως φιλοσοφία της επιστήμης. Αντ' αυτής, προτάσσει την πιο σχετικιστική – και πιο ρεαλιστική – προσέγγιση του Τόμας Κουν («Η δομή των επιστημονικών επαναστάσεων»). Σύμφωνα με τον Κουν, οι περισσότερες επιστημονικές θεωρίες επιβιώνουν πλήθους αντικρουόμενων εμπειρικών παρατηρήσεων. Η δε μετάβαση από ένα θεωρητικό πλαίσιο («paradigm») σε ένα άλλο δεν γίνεται με αναφορά σε αντικειμενικά δεδομένα, ανεξάρτητα αξιωμάτων και επιστημονικών προσεγγίσεων – προϋποθέτει πάντα, σε κάποιο βαθμό, ένα άλμα της πίστης. Αν

η προσέγγιση του Κουν είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα της εξέλιξης της επιστημονικής γνώσης, σημειώνει ο Παπάζογλου, τότε, a fortiori, «μάταια θα περιμένει η Μπέντους να επιλυθούν οι πολιτικές της διαφωνίες με τον Μπάνον μέσω στατιστικών στοιχείων και άλλων εμπειρικών ευρημάτων».

Ο Καρτέσιος

Μία ομάδα που έχει μακροπρόθεσμη ανοσία στα εμπειρικά επιχειρήματα είναι οι οπαδοί των θεωριών συνωμοσίας. Ο συγγραφέας φωτίζει την προσέγγισή τους παρομοιάζοντάς την με τον ακραίο σκεπτικισμό του Καρτέσιου. Όπως ο Καρτεσιανός σκεπτικιστής αμφιβάλλει για τις πληροφορίες που λαμβάνει από τις αισθήσεις του, γράφει ο Παπάζογλου, έτσι και οι συνωμοσιολόγοι απορρίπτουν τις πρωτογενείς πηγές ενημέρωσης και γνώσης, όπως είναι οι δημοσιογράφοι και οι ειδικοί. Αυτοί είναι που, στον «γλωσσολογικό καταμερισμό εργασίας» (ο όρος ανήκει στον Αμερικανό φιλόσοφο Χίλαρι Πάτναμ) που υφίσταται σε μία σύγχρονη κοινωνία, μεταφέρουν τη γνώση στο ευρύτερο κοινό. Η απόρριψή τους ως πηγών δυσχεραίνει σε βαθμό ανυπερβλήτο τη συνεννόηση που είναι αναγκαία σε μία φιλελεύθερη δημοκρατική πολιτεία. Από αυτή την άποψη, είναι δυσόιωνο το γεγονός, το οποίο αναδεικνύει και ο συγγραφέας, ότι ο σκεπτικισμός που ανέπτυξε ο Καρτέσιος στους «Στοχασμούς» του, ταλανίζει έκτοτε τη δυτική φιλοσοφία.

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”

υάθε Σάββατο και Κυριακή από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα, να μην ξεχάσω να αιουύσω τα αγαπημένα μου τραγούδια, νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ μιλάει από τις 9 μέχρι τις 12 “Εκ γυναικός” με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλιδή στο

KANALI
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

ΜΑΠΠΕΣ SHOW!

Χρίστος Ζαβός | Εφραίμ Γεωργίου

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15:00 - 17:00

epic

Listen Live
Radio Live

24sports.com.cy

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Αστρονομικές επέτειοι

Το τηλεσκόπιο Σουμπαρού και τα δύο τηλεσκόπια Κεκ στην κορυφή του ανενεργού ηφαιστείου Μόνα Κέα (που σημαίνει «Λευκό Ορος») της Χαβάης, σε ύψος 4.200 μέτρων.

Στο μέσον σχεδόν του Ειρηνικού Ωκεανού, πάνω στο μικρό σχετικά νησί της Χαβάης, βρίσκονται συνολικά πέντε ηφαιστεια μεταξύ των οποίων και το Μόνα Λόα, το μεγαλύτερο ηφαιστειο της Γης, του οποίου το ύψος, από τη βάση του στα βάθη του ωκεανού, φτάνει τα 17 χιλιόμετρα. Στις νοτιοανατολικές ακτές του νησιού ένα άλλο ηφαιστειο, το Κίλαουά, εμφανίστηκε πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας πριν από 100.000 χρόνια, ενώ εδώ και σχεδόν 40 χρόνια βρίσκεται σε συνεχή δράση εκτοξεύοντας στον ουρανό τα λωμένα υλικά του εσωτερικού της Γης. Στα βόρεια του νησιού, όμως, ένα τρίτο ηφαιστειο φαίνεται να έχει από καιρό ξεθυμάνει, τουλάχιστον προς το παρόν. Στο ανενεργό αυτό ηφαιστειο με τη χαβανέζικη ονομασία Μόνα Κέα (που σημαίνει «Λευκό Ορος») και σε ύψος 4.200 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, βρίσκεται εγκατεστημένη η ομώνυμη βάση αστροσκοπείων η οποία το 2020 συμπληρώσε μισόν αιώνα λειτουργίας.

Η πανύψηλη κορυφή του Μόνα Κέα προσφέρει, άλλωστε, ένα ιδανικό περιβάλλον για μερικά από τα μεγαλύτερα τηλεσκόπια του κόσμου. Πρώτα απ' όλα, διαθέτει εξαιρετικά ξηρή ατμόσφαιρα χάρη στην ύπαρξη ενός στρώματος νεφών πάχους 600 μέτρων που υπάρχει πολύ κάτω από την κορυφή και το οποίο σχηματίζει έτσι μιαν ατμοσφαιρική αναστροφή που αποκόπτει την ανώτερη ατμόσφαιρα από το κατώτερο θαλάσσιο και υγρό περιβάλλον του νησιού. Επιπλέον, η κορυφή του Μόνα Κέα διαθέτει καθαίο ουρανό χωρίς σύννεφα τις περισσότερες ημέρες του χρόνου, ατμοσφαιρική σταθερότητα χωρίς ρεύματα και έναν σκοτεινό ουρανό χωρίς φωτορύπανση από παρακείμενες μεγάλες πόλεις.

Το πρώτο μικρό τηλεσκόπιο από το Πανεπιστήμιο της Χαβάης άρχισε να λειτουργεί στη βάση αυτή πριν από ακριβώς 50 χρόνια, ενώ έκτοτε έχουν προστεθεί καμιά δεκαριά από τα μεγαλύτερα τηλεσκόπια του κόσμου όπως είναι τα δύο τηλεσκόπια Κεκ, με διάμετρο του κάθε κατόπτρου 10 μέτρα. Το υπολογιστικό σύστημα του αστροσκοπείου διαμορφώνει το σχήμα των 36 επιμέρους εξαγωνικών κατόπτρων που απο-

Το 2020 συμπληρώθηκαν 30 χρόνια από την πρώτη λειτουργία του διαστημικού τηλεσκοπίου Χαμπλ, που βελτίωσε δραματικά τις ουράνιες παρατηρήσεις μας και διευρύνει την αντίληψή μας για το σύμπαν.

τελούν καθένα από τα δύο τηλεσκόπια, 670 φορές κάθε δευτερόλεπτο εξουδετερώνοντας έτσι την ατμοσφαιρική παραμόρφωση των παρατηρούμενων αντικειμένων. Οι φωτογραφίες από τα απώτερα όρια του σύμπαντος μαρτυρούν, άλλωστε, τις δυνατότητες των δύο αυτών τηλεσκοπίων που μπορούν να λειτουργήσουν και συμβολομετρικά, σε συνδυασμό δηλαδή μεταξύ τους και σε συνεργασία με μερικά μικρότερα τηλεσκόπια των δύο μέτρων.

Σε αντίθεση με τα δύο Κεκ, το μεγάλο ιαπωνικό τηλεσκόπιο Σουμπαρού (Πλειάδες) διαθέτει ένα και μοναδικό ενιαίο κάτοπτρο με διάμετρο 8,3 μέτρων, που είναι ένας από τους μεγαλύτερους και καλύτερους τηλεσκοπικούς κα-

θρέπτες στον κόσμο. Ένα ακόμη μεγάλο τηλεσκόπιο στην κορυφή του Μόνα Κέα είναι και το Τζέμινι Βορρά, το οποίο συνεργάζεται με ένα διδυμο τηλεσκόπιο στη Χιλή. Καθένα από τα τηλεσκόπια αυτά διαθέτει ένα ενιαίο κάτοπτρο διαμέτρου 8,1 μέτρων και πάχους 20 μόνο εκατοστών, κι έτσι με τη βοήθεια 120 ηλεκτρονικών μονάδων ελέγχου η επιφάνεια διαμορφώνεται συνεχώς με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να ρυθμίζεται με ακρίβεια ενός χιλιοστού μιας ανθρώπινης τρίχας. Γι' αυτό εξάλλου και οι φωτογραφίες από τα τηλεσκόπια αυτά έχουν σχεδόν τέλεια διακριτική ικανότητα.

Την περυσινή χρονιά, όμως, δεν είχαμε μόνο την επέτειο λειτουργίας της βάσης των αστροσκοπείων του Μόνα Κέα, αφού συμπληρώθηκαν και 30 χρόνια από την πρώτη λειτουργία του εξαιρετικού διαστημικού τηλεσκοπίου Χαμπλ, που βελτίωσε δραματικά τις ουράνιες παρατηρήσεις μας, διευρύνει την αντίληψή μας για το σύμπαν και διεύθυνσε στα πέρατα του χώρου και του χρόνου. Δύο δεκαετίες εντατικής συνεργασίας μεταξύ επιστημόνων, μηχανικών και εργολάβων από πολλές χώρες έφτασαν στην αποκορύφωσή τους τον Απρίλιο του 1990, όταν πέντε αστροναύτες με το διαστημικό λεωφορείο Discovery ξεκίνησαν για μία απο-

στολή η οποία άλλαξε μια για πάντα την εικόνα που έχουμε για το σύμπαν θέτοντας το Χαμπλ σε τροχιά 600 χλμ. πάνω από την επιφάνεια της Γης.

Επέτειο είχαμε επίσης και με τη συνεχή εικοσαετή παρουσία στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό περίπου 250 αστροναύτων από 19 χώρες, οι οποίοι σε ύψος περίπου 420 χιλιομέτρων έκαναν χιλιάδες αστρονομικές και άλλες παρατηρήσεις και έρευνες, συμπληρώνοντας συνολικά 126.000 τροχιές γύρω από τη Γη. Όλα αυτά τα τηλεσκόπια και αστρονομικά όργανα αποτελούν το αποκορύφωμα 5.000 χρόνων ανθρώπινης εξερεύνησης. Πολλές από τις υπέροχες εικόνες που μελετούμε καθημερινά οι σύγχρονοι αστρονόμοι και αστροφυσικοί προέρχονται από τις έρευνες αυτές, με αποτέλεσμα τις χιλιάδες νέες ανακαλύψεις των τελευταίων ετών. Διασχίζοντας τον χώρο και τον χρόνο του Διαστήματός μας, έχουν ήδη αποκαλύψει χιλιάδες απόμακρες εικόνες, που με τη σειρά τους μας περιγράφουν τις αλήθειες, την πολυπλοκότητα και την ομορφιά που κρύβει το σύμπαν στη συνεχή μας προσπάθεια να αποκρυπτογραφήσουμε τα μυστικά του.

Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ Θ. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ

Η Μαρία Θ. Αρχιμανδρίτη γεννήθηκε το 1981. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε μάρκετινγκ και εξειδικεύθηκε στις βαλκανικές σπουδές. Ποιήματά της έχουν δημοσιευθεί σε εφημερίδες και περιοδικά. Έχει συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά φεστιβάλ ποίησης. Η ποιητική συλλογή της «Η μοναξιά της καρπούλης» (εκδόσεις Κεδρος, 2015) ήταν προτεινόμενη για το βραβείο «Γιάννης Βαρβέρης» και το κρατικό βραβείο πρωτοεμφανιζόμενου συγγραφέα. Η δεύτερη συλλογή της, «Πουέντε», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις (2020).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Διαβάζω ξανά την «Αχνα» του Στρατή Χαβιαρά.

Ποιος ήρωας/ηρώίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Ηρακλής Πουαρό. Πίσω από την εκκενρικότητά του κρύβεται η επιδίωξη ενός εύτακτου και δικαίου κόσμου.

Διοργανώνετε ένα δειννο. Ποιους ποιητές και συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες; Τους Τ. Σ. Ελισίτ, Τζέιμς Τζόις, Φερνάντο Πεσόα, Ιταλο Καλβίνο, Βιρτζίνια Γουλφ και Μέρσι Σέλεϊ. Θα τους ζητούσα να καθίσουν σε δύο μέτρα απόσταση ο καθένας και θα έβλεπα τις αντιδράσεις τους.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Πως η αλήθεια έχει πάντα πολλές όψεις.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Το «Μαλντορόρ» του Λοτρεαμόν.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Το «Πέδρο Πάραμο» του Χουάν Ρούλφο.

Στο «Πουέντε» υπάρχει ένας κεντρικός άξονας που να συνδέει τα ποιήματά; Η ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου να χιτίζει γέφυρες με τα φαντάσματά του.

Πώς συνδέεται με την πρώτη σας συλλογή;

Κοινό στοιχείο, η αναφορά στη θνητή υπόσταση του ανθρώπου και πώς, μέσα από τη συνειδητοποίησή της, κυοφορείται η αναγέννηση.

«Πουέντε θα πει θα σε ξαναδώ στην απέναντι άκρη και δεν θα είσαι/ παρά αναστροφή εγώ». Ένα σκόλο για τον κατακτικτικό στίχο της συλλογής; Στο τέλος κάθε γέφυρας μας περιμένει ο εξηλεωμένος εαυτός μας, άρα μια καινούργια θέαση του κόσμου.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

- 1 «A Promised Land» του Barack Obama (Viking Books)
- 2 «The Tyranny of Merit - What's Become of the Common Good?» του Michael Sandel (Allen Lane)
- 3 «Athens After Empire - A History from Alexander the Great to the Emperor Hadrian» του Ian Worthington (Oxford Univ. Press)
- 4 «Nostalgia for the Empire - The Politics of Neo-Ottomanism» του Hakan Yavuz (Oxford University Press)
- 5 «The Enlightenment - The Pursuit of Happiness: 1680-1790» του Robie Robertson (Allen Lane)

Θετικές Επιστήμες

- 1 «Fundamentals - Ten Keys to Reality» του Frank Wilczek (Allen Lane)
- 2 «There Are Places in the World Where Rules Are Less Important Than Kindness: And Other Thoughts on Physics, Philosophy and the World» του Carlo Rovelli (Allen Lane)
- 3 «On Task - How Our Brain Gets Things Done» του David Badre (Princeton Univ. Press)
- 4 «The Janus Point - A New Theory of Time» του Julian Barbour (Bodley Head)
- 5 «The Joy of Geometry» του Alfred Posamentier (Prometheus Books)

* Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το Ξενοχώλιο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Αναστάτωση στο μουσείο

ΗΛΙΑΣ ΛΙΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Αντιστροφή
Εκδ. Ηριδανός, σελ. 48

Η ποίηση είναι ένας χώρος γεμάτος θαυμάσια έπιπλα. Καλά κομμάτια διαφορετικής εποχής, με στυλ που ευρύτητα ποικίλλει και με επιδραστικότητα που και αυτή αποκλίνει αισθητά. Κάπου κάπου, νιώθει κανείς ασφαλώς την ανάγκη να αναστατώσει το ποιητικό μουσείο, να ανοίξει απότομα πόρτες και παράθυρα ώστε ένα ρεύμα αέρα να διασχίσει τον χώρο αναποδογυρίζοντας, αναδιατάσσοντας. Κάπως έτσι, σαν μικρός ανεμοστρόβιλος, εισβάλλει ο Ηλίας Λιατσόπουλος (γενν. 1985) με την πρώτη, υπό συζήτηση εδώ, ποιητική συλλογή του. Με «πειραγμένα» συνέντα και δεκαπεντασύλλαβους, ελεύθερους στίχους και πεζοποιήματα, με αφήγηση και λυρικές εξάρσεις, πλάσιμο νέων λέξεων και μιαν εντελώς ιδιότυπη, ενδιαφέρουσα χρήση της στίξης, επιχειρεί να αερίσει τον χώρο. Αν ο «Παβάνας» στο ποίημα «Θεριστής» είναι πράγματι η νηδική θεότητα των ανέμων, τότε ο ποιητής ρητά τον επικαλείται: «Ο άνθρωπος που δεν ξέρει πια πώς να χορεύει/

με τόσους παλμούς και πόθους/ με λεπτότητα αττική/ φεύγει απ' τα σύμβολα/ φεύγει απ' τον τρομό/... /Στιγμή σταλμένη πάλι/ ο Παβάνας πνέει».

Τον απασχολεί το τετριμμένο ζήτημα εάν έχει νόημα και ρόλο η ποίηση στις μέρες μας. Όπως πολλοί πριν από αυτόν, ερωτοτροπεί με την ιδέα ενός παρελθόντος που επέχει θέση παραδείσιας μητρας: «Κάποτε οι λέξεις είχαν αξία/ ο λόγος μετρούσε/ έλεγες θα γυρίσω σελίδα/ θα βρεθώ στο νησί/ κι έτσι ακριβώς γινόταν/ θέλητρα βωδελαιρικά μας έθρεφαν/ νερά γραπτά του Καρυωτάκη/ Η παλιά Ελλάδα μ' αρώματα στους δρόμους/ το γιασεμί στις αυλόπορτες» (από το «Να μεταλάβει η γλώσσα απλότητα», στο τρίτο μέρος του βιβλίου). Αραγε η εποχή που είχαν αξία οι λέξεις ταυτίζεται και με ένα ρομαντικό εξιδανικευμένο εθνικό παρελθόν; Το πεζοποίημα με τον γριφώδη

τίτλο «το γένος Μοροζίνι» (στο δεύτερο μέρος του βιβλίου), με προκλητικό πρωταγωνιστή τον εκ των δολοφόνων του Καποδίστρια Γεώργιο Μαυρομυχάλη, είναι καλοφτιαγμένο, με κοφτές εναλλαγές και γρήγορες ανάσες. Ο τίτλος γεννάει ερωτήματα, όπως και οι

τελευταίοι στίχοι που συνδέουν – και πάλι αν δεν λαθεύω – τον Γεώργιο Μαυρομυχάλη (γενν. 1800) με τον Γιώργο Σεφέρη (γενν. 1900): «Εγώ, ο Γεώργιος Μαυρομυχάλης, γεννημένος εκατό χρόνια πριν από τον ποιητή, έμαθα καλά, εκεί πλάι στον πλάτανο· το κόστος του να γίνεσαι ποιήμα». Εκτενέστερη αναφορά στον Σεφέρη αποτελεί το αξιόλογο ποίημα «για μιαν Ελένη» (από το πρώτο μέρος του βιβλίου), που παραλλάσσει σαρκαστικά το γνωστό σφερικό ποίημα: «Εγώ της λείπει αστόχησα/ κι έλεγα μνίστιτι μου/ μα από χάρισμα ποιητής/ τραγουδώ στη φύση/ τις εμπειρίες ολό-

κληρης της γενιάς μου// για ένα πουκαμίσιο ανοικτό/ για μια φριχτή στην όψη Ελένη».

Ο Λιατσόπουλος φαίνεται, πράγματι, «από χάρισμα ποιητής». Είναι πηγαίος, ευφάνταστος, ικανός να χειριστεί τις λέξεις. Υπάρχει όμως χώρος και χρεία σήμερα για το είδος του ποιητή-προφήτη που φαίνεται να διεκδικεί; Τέτοια πρόθεση ιδίως συνδυαζόμενη με εθνορομαντική νοσταλγία μπορεί να αποβεί υπόθεση ολισθηρή. Υπάρχει, βεβαίως, πάντοτε ανάγκη για γλωσσικό πειραματισμό και ανανέωση. Στο πεδίο αυτό θα είναι ευπρόσδεκτος, όπως ο ακροτελεύτιος της συλλογής του «Ατίβαρος»: «Βαδίζει μόνος/ τις ακμές των κόσμων/ ο Υπερόβολος/ πιστός ικνυλάτης/ ποιητής ουρανού και γης/ κατατρέχοντας διαλεχτά τη διάλεχτο/ στο τελευταίο βόδισμα/ σημαίνει /ροή/ .../ να διαλύει τη γλώσσα/ μια για πάντα».

Ο Λιατσόπουλος μας κινεί την περιέργεια. Θα αρκестεί στο ρεύμα που αναστατώνει; Θα συντελεστεί ως παροδική ανακατωσούρα που κατόπιν θα ξεχαστεί; Ή μπορεί και να βελτιώσει τη γραμμή, ακόμη και να εφεύρει ένα εντελώς καινούργιο έπιπλο, να εξυπηρετήσει ευρηματικά μιαν ακόμη ανάγκη;

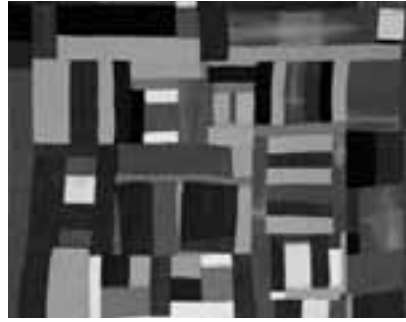

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

ΛΟΝΔΙΝΟ

Φράνσις Μπέικον

Η Βασιλική Ακαδημία Τεχνών στο Λονδίνο έχει ανακοινώσει τη νέα έκθεση με έργα του Φράνσις Μπέικον, η οποία έχει προγραμματιστεί να εγκαινιαστεί στις 30 Ιανουαρίου (με διάρκεια έως τις 18 Απριλίου). Κανείς, φυσικά, δεν είναι σε θέση να γνωρίζει αν τα προγράμματα των μουσείων θα εκτελεστούν σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, άλλωστε υπάρχουν και οι εκθέσεις που είχαν ήδη ανοίξει και έκλεισαν πάλι. Η έκθεση για τον Φράνσις Μπέικον έχει τίτλο «Ανθρώπος και Κτήνος».

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Εργα Αφροαμερικανών

Η Εθνική Πινακοθήκη στην Ουάσιγκτον συνεχίζει να εκτελεί το πρόγραμμα αγοράς νέων έργων για τις συλλογές της και οι επιλογές αφορούν όλες τις περιόδους και τις θεματικές κατηγορίες. Μία από τις πρόσφατες αγορές αφορά την απόκτηση 40 έργων ζωγραφικής, γλυπτών και υφαντών 21 σύγχρονων Αφροαμερικανών καλλιτεχνών, όπως η Μαίρη Λι Μπέντολφ (φωτ.). Ορισμένοι από τους καλλιτέχνες είναι αυτοδιδάκτοι και προέρχονται από τις πολιτείες του Νότου.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Ρέμπραντ 16x21 εκ.

Ενας μικροσκοπικός σε μέγεθος Ρέμπραντ, αλλά διόλου ευκαταφρόνητος σε τιμή, δημοπρατείται από τον οίκο Sotheby's στη Νέα Υόρκη αυτόν τον μήνα.

Το έργο με τίτλο «Ο Αβραάμ και οι άγγελοι» (1646) είχε πουληθεί το 1848 για 64 λίρες, ενώ τώρα η αξία του αναμένεται να ξεπεράσει τα 20 εκατ. δολάρια. Είναι από τις σπάνιες ευκαιρίες να αποκτηθεί έργο του Ρέμπραντ καθώς όσα είναι εκτός μουσείων βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Νέο κτίριο από ξύλο

Τα νέα γραφεία της γερμανικής Βουλής στο κέντρο του Βερολίνου (Mitte) θα έχουν ξύλινες επιφάνειες ακόμη και στην πρόσοψη, σύμφωνα με τα σχέδια του αρχιτεκτονικού γραφείου Sauerbruch Hutton. Το κτίριο θα συνδυάζει το εμφανές μπετόν, το γυαλί και το ξύλο, που θα σφραγίζει την πρόσοψη στους επάνω ορόφους. Θα τοποθετηθούν προκατασκευασμένα ξύλινα μέλη σε επτά ορόφους. Το κτίριο περιλαμβάνει 400 γραφεία και θα έχει αποπερατωθεί έως το τέλος του έτους.

BIENNA

Αλμπερτίνα, οι συλλογές

Καθώς τα μουσεία (και) της Βιέννης παραμένουν κλειστά, είναι ευκαιρία να περιηγηθούμε εξ αποστάσεως στις συλλογές. Στο Μουσείο Αλμπερτίνα (<https://www.albertina.at/en/home>) μπορεί κανείς να δει το σύνολο των συλλογών σε θεματικές κατηγορίες (ζωγραφική, φωτογραφία κ.ά.). Στις φωτογραφίες, υπάρχουν και μερικές ελληνικές όπως αυτή της Πάτρας από το ταξίδι του φωτογράφου Alois Beer, στα τέλη του 19ου αιώνα. Το φωτογραφικό υλικό μπορεί να αποθηκευθεί.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Τζούλιαν Μπαρνς και ο κόσμος της Μπελ Επόκ

Το νέο βιβλίο του Βρετανού συγγραφέα Τζούλιαν Μπαρνς φέρνει σε μια παράδοση επικαιρότητα θραύσματα του κόσμου της Μπελ Επόκ σε μια γαλλο-βρετανική ώσμωση. Για το υβριδικό αυτό βιβλίο με τίτλο «Ανδρας με κόκκινο μανδύα» (μτφρ. Κατερίνα Σχινά, εκδ. Μεταίχμιο) έγραψε στην «Καθημερινή» της περασμένης Κυριακής η Μαριαλένα Σπυροπούλου («Η Μπελ Επόκ των ανοικτών οριζώντων», 03.01.21) προσεγγίζοντας αυτόν τον κόσμο τον πολύπτυχο στο όριο του αισθητισμού και της αυτογνωσίας. Μία πα-

ράμετρος του βιβλίου είναι το φωτογραφικό υλικό του, που συμβάλλει στην καλλιέργεια μιας βαθιάς εντύπωσης στον αναγνώστη καθώς τον φέρνει σε επαφή με τα πρόσωπα που αναφέρονται και, μέσω αυτών, με την πινακοθήκη των προσωπικοτήτων που συνθέτουν το Παρίσι του 1900. Ο Τζούλιαν Μπαρνς επαναφέρει στο δημόσιο βλέμμα και μια πτυχή της καθημερινότητας εκείνων των χρόνων, που ήταν η συλλογή των μικρών σε μέγεθος καρτών που έβρισκε κανείς μέσα

στα σοκολάτες Φελίξ Ποτέν. Ήταν μια εμπορική κίνηση θριάμβου για τον κολοσσό του λιανικού εμπορίου, που από τα μέσα του 19ου αιώνα είχε εκσυγχρονίσει την παραγωγή, το πακετάρισμα, την τυποποίηση και τη διάθεση εκατοντάδων προϊόντων. Το αρ νουβό μέγαρο της εταιρείας στο Παρίσι συμπυκνώνει το ανανεωτικό πνεύμα. Αλλά οι συλλεκτικές κάρτες στις σοκολάτες, που ήταν όλες φωτογραφικά πορτρέτα, μπορούσαν να συλλεχθούν ανά κατηγορίες (αρχηγοί κρατών, πολιτικοί, καλλιτέχνες, συγγραφείς, στρατιωτικοί κ.λπ.) και ήταν κάτι

αντίστοιχο των συλλεκτικών καρτών σε σειρές που έβρισκε κανείς στα πακέτα τσιγάρων σε όλες σχεδόν τις χώρες. Οι σειρές της Φελίξ Ποτέν ήταν ιδιαίτερα ποιοτικές και τα ειδικά άλμπουμ κομψοτεχνήματα, αν και ήταν προορισμένα για μαζική παραγωγή. Γράφει ο Τζούλιαν Μπαρνς, στη σελ. 114-115: «Τα άλμπουμ της σειράς Celebritiés Contemporaines αποτυπώνουν το πλούσιο, ετερόκλητο συνονθύλευμα που διεκδικεί τη φήμη: πρίγκιπες και ποιητές, αναβάτες και πολιτικοί, ηθοποιοί και πάπες. Ο πάπας Πίος

Θ' και η Μοντ Γκον, ο Πολ Βερλέν και η Μαντάμ Κιουρί, ο Μονέ και ο αρχιδούκας Φραντς Φέρντιναντ... ο ζωγράφος Φελίξ Ζιέμ (του οποίου τις βενετσιάνικες σκηνές συνέλεγε ο Πότσι), ο Αγγλος κολυμβητής Μπίλινγκτον και ο Ιταλός ποδηλάτης Μόμο». Ο Τζούλιαν Μπαρνς φέρνει, χωρίς να είναι αυτοσκοπός, τη μεγάλη πινακοθήκη προσώπων της Μπελ Επόκ και μαζί μιλάει για την ποπ κουλτούρα της εποχής και την ανάγκη διαφοροποίησης. Όσο για τις κάρτες Φελίξ Ποτέν, θα ενισχυθεί έμμεσα η συλλεκτική αξία τους.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Ο θόρυβος των αστεριών μου

Ο χρόνος είναι το 1932 και ο τόπος η αγροτική κωμόπολη Χόλμντελ της πολιτείας Νιου Τζέρσεϊ, στην Αμερική. Ένας 27χρονος φυσικός, ο Καρλ Τζάνσκι, υπάλληλος της τηλεφωνικής εταιρείας Μπελ, έχει αναλάβει να διερευνήσει κάποια παράσιτα στα μακρά ραδιοκύματα, τα οποία παρενοχλούν τις υπερατλαντικές ραδιοηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Γι' αυτόν τον σκοπό, ο Τζάνσκι κατασκευάζει μια περίπλοκη κινητή κεραία, η οποία, όπως γράφει η Μάρσια Μπαρτούσιακ («Μαύρες τρύπες. Η μεγάλη περιπέτεια μιας ανατρεπτικής επιστημονικής ιδέας», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης), «οι υπάλληλοι του εργαστηρίου της Μπελ την ονόμασαν «καρουζέλ του Τζάνσκι»».

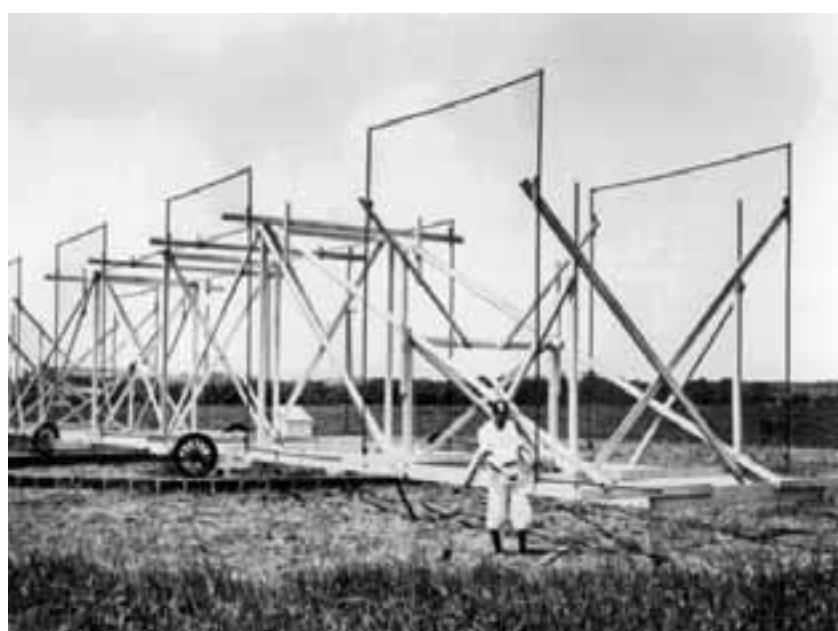
Το ταπεινό αυτό «καρουζέλ», λοιπόν, εγκαθίσταται στον τοπικό σταθμό της Μπελ στο Χόλμντελ και

Αυτό που ανακάλυψε το 1933 ο νεαρός φυσικός Καρλ Τζάνσκι ήταν σοκαριστικό.

ο Τζάνσκι πέφτει με τα μούτρα στη δουλειά. Αυτό που θα ανακάλυψε ένα χρόνο μετά θα είναι σοκαριστικό. Γιατί;

Διότι στις αρχές του 1933 θα διαπιστώσει ότι τον ενοχλητικό στατικό θόρυβο στους 20 μεγακύκλους, συχνότητα που βρίσκεται κάπου ανάμεσα στις ζώνες των ΑΜ και των FM, δεν τον δημιουργούσε ούτε η ατμόσφαιρα της Γης ούτε άλλο ουράνιο σώμα του ηλιακού συστήματος.

Μα μπορεί ένας απλός υπάλληλος να έρθει αίφνης σε επαφή με το ασύλληπτο; Κάτι τέτοιο συνέβη

Ο Καρλ Τζάνσκι με το «καρουζέλ» του. Κινητή κεραία που κατασκεύασε ο ίδιος και που, από τύχη, αποτέλεσε τελικώς τον πρόδρομο των σημερινών ραδιοηλεκτρονικών.

στον νεαρό Τζάνσκι, ο οποίος, χωρίς να το πολυκαταλάβει οδήγησε, σταδιακά, την αστρονομία στην επανάσταση των ραδιοηλεκτρονικών, ανοίγοντας διάπλατα παράθυρα στο σύμπαν.

Στο σύμπαν; Ναι, στο σύμπαν. Διότι αυτό που διαπίστωσε σοκαρισμένος ο Τζάνσκι ήταν ότι ο θόρυβος ερχόταν από την κατεύθυνση του αστερισμού του Τοξότη, στο κέντρο του Γαλαξία – περίπου 30.000 έτη φωτός απόσταση!

Στην ουσία, ο Τζάνσκι «είδε» αυτό που δεν θα μπορούσαν να αποτυπώσουν οι ακτίνες ορατού φωτός που εκπέμπονταν από την ίδια περιοχή. Σε αντίθεση με το ορατό φως, τα ραδιοκύματα μπορούν να διαπεράσουν τα διαστρικά αέρια και τη σκόνη που παρεμβάλλονται, όπως τα σήματα ενός ραντάρ διαπερνούν την ομίχλη.

Όπως γράφει η Μπαρτούσιακ, ο Τζάνσκι ήταν «ο πρώτος ωτακουστής του σύμπαντος από τη Γη» και ο ίδιος, αυτός ο ταπεινός 27χρονος υπάλληλος, βάφτισε το σήμα «ο θόρυβος των αστεριών μου». Αυτό το «μου», σχολιάζει ο κύριος Γκρι, έχει μια τρυφερότητα, μια ζεστασιά.

Οι New York Times έκαναν πρωτοεξέλιδο την ανακάλυψη του Τζάνσκι στις 5 Μαΐου του 1933, όμως, οι αστρονόμοι της εποχής δεν «τόλμησαν»: αισθάνονταν πιο άνετα με φακούς και κάτοπτρα. Επειτα ήρθε ο πόλεμος και από τη δεκαετία του '50 κι έπειτα η αστρονομία «εκτοξεύθηκε» με τα ραδιοηλεκτρονικά.

Αλίμονο, ο ίδιος ο Τζάνσκι δεν πρόφτασε να δει τι σήμαινε στην πράξη η ανακάλυψή του: το 1950, στα 44 του, έγινε ένα με τον «θόρυβο των αστεριών του», προδομένος από την καρδιά του.

Οι στοχασμοί ενός «Σκαθαριού»

Με αφορμή τον τελευταίο του δίσκο, ο Πολ Μακάρτνεϊ θυμάται στους NYT τα χρόνια με τους Beatles και συλλογίζεται το παρόν

Του ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ

Για τους αφοσιωμένους φαν των Beatles (δηλαδή για πολύ κόσμο), το 2020, εκτός από όλα τα άλλα, ήταν και μια χρονιά κάπως φορτισμένη συναισθηματικά. Αρκεί κανείς να σκεφθεί τις επετείους της μπάντας: τον Μάιο συμπληρώθηκε μισός αιώνας από την κυκλοφορία του «Let it be», του τελευταίου της άλμπουμ, ενώ στις 9 Οκτωβρίου και στις 8 Δεκεμβρίου τιμήθηκαν αντιστοίχως τα 80 και τα 40 χρόνια από τη γέννηση και από τον θάνατο του Τζον Λένον.

Τον Ιούνιο ανακοινώθηκε ότι το ντοκιμαντέρ «The Beatles: Get Back» του Πίτερ Τζάκσον με θέμα τις ηχογραφήσεις του «Let it be» θα βγει στις αίθουσες το καλοκαίρι του 2021, ενώ τον Σεπτέμβριο ο οίκος Sotheby's πραγματοποίησε μια διαιδικτακή δημοπρασία με ένα σωρό αντικείμενα των «Σκαθαριών».

Μέσα σε όλα, τον Αύγουστο, ο δολοφόνος του Τζον Λένον, ο Μαρκ Ντέιβιντ Τσόμπαν, είδε άλλη μια αίτησή του για αποφυλάκιση να απορρίπτεται από τους αρμοδίους, ως «ασύμβατη με την ευημερία της κοινωνίας».

Θα περίμενε κανείς ότι οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα στο στρατόπεδο του πιο επιδραστικού και πιο ευπώλητου συγκροτήματος του σύγχρονου κόσμου, θα ήταν περιττή. Και αν μιλάμε για ένα από τα πιο «μετριοπαθή» εναπομεινόμενα μέλη του, κάπως έτσι έχει η κατάσταση: το επικείμενο EP του Ρίνγκο Στार με τίτλο «Zoom in», αναμένεται τον ερχόμενο Μάρτιο.

Αν όμως μιλάμε για τον Πολ Μακάρτνεϊ, τον έναν από τους δύο βασικούς δημιουργικούς πυλώνες των Beatles, το ένα από τα δύο μέλη του πιο επιτυχημένου συνθετικού διδύμου της ποπ μουσικής (τον «γλυκούλη» της υπόθεσης, όπως συνηθίζουν να τον αποκαλούν τα media), τότε το πράγμα αλλάζει: ο 18ος προσωπικός του δίσκος, «McCartney III», κυκλοφόρησε στις 18 Δεκεμβρίου, έχοντας ηχογραφηθεί στη διάρκεια της καραντίνας, όχι ως άλλο ένα επιστέγασμα μακρόπνοων συνεργασιών, αλλά με τα περισσότερα όργανα και στάδια της παραγωγής να τα έχει αναλάβει ο ίδιος ο μουσικός.

Η συνέντευξη

«Σε καμία περίπτωση δεν σκέφτηκα ότι ετοιμάζω ένα άλμπουμ και άρα πρέπει να είμαι σοβαρός», εξηγούσε ο Μακάρτνεϊ σε πρόσφατη συνέντευξη του στους New York Times και στον δημοσιογράφο Ντέιβιντ Μαρκέζι. «Η όλη ιστορία έμοιαζε περισσότερο ως εξής: βρίσκεσαι σε lockdown, μπορείς να κάνεις ό,τι διάλογο θέλεις. Και αυτό που με εξέπληξε ήταν ότι δεν έχω μπουκτίσει με τη μουσική. Γιατί, αυστηρά μιλώντας, θα έπρεπε να την έχω βαρεθεί εδώ και χρόνια».

Το «McCartney III» δεν είναι η καλύτερη δουλειά του δημιουργού του (δεν χρειάζεται να είναι), ούτε και αντέχει σε κλισέ χαρακτηρισμούς όπως «ο πιο ώριμος δίσκος του». Με ένα τρόπο συνειδητοποιεί την παράδοση του πρώτου

«Ο κίνδυνος είναι ο εξής: αν βρίσκομαι σε κάποιο δειπνό, είναι πιθανό να αρχίσω να λέω ιστορίες από τη ζωή μου, τις οποίες οι άνθρωποι ήδη γνωρίζουν. Και τους βλέπω να χασμουριούνται», δήλωσε ο Μακάρτνεϊ στη συνέντευξή του στους New York Times.

«Αυτό που με εξέπληξε ήταν ότι δεν έχω μπουκτίσει με τη μουσική. Γιατί, αυστηρά μιλώντας, θα έπρεπε να την έχω βαρεθεί εδώ και χρόνια».

σόλο άλμπουμ του Βρετανού, του «McCartney» που κυκλοφόρησε το 1970, αλλά και του «McCartney II» που βγήκε μία δεκαετία μετά. Οι δύο δίσκοι έχουν μερικά κοινά χαρακτηριστικά: ηχογραφήθηκαν ο ένας μετά τη διάλυση των Beatles και ο άλλος μετά εκείνη των Wings (της μπάντας που ο Μακάρτνεϊ είχε δημιουργήσει με την πρώτη του σύζυγο, Λίντα Ιστμαν), ενώ αμφότεροι βρίσκουν τον Μακάρτνεϊ σε κάθε οργανοπαϊκτικό πόστο.

Αντίθετα, πάντως, με εκείνα τα μάλλον αδικημένα στην εποχή τους άλμπουμ, οι κριτικές του «McCartney III» είναι θετικές και δικαίως εστιάζουν σε αρετές συγκεκριμένων κομματιών, όπως η

Τα θρυλικά «Σκαθαρία» παίζουν μαξιλαροπόλεμο. «Είναι σαν τις σχολικές αναμνήσεις σου, που για εμένα είναι οι αναμνήσεις από τους Beatles», λέει σήμερα ο Πολ Μακάρτνεϊ.

συνθετική ελευθερία του «Long Tailed Winter Bird», η μελωδική εκφραστικότητα του «Deer Deer Feeling» και η στιχογραφική σοφία του «Women and Wives». Επιπλέον,

επαινούν την ανεπιτήδευτη ερμηνεία του Μακάρτνεϊ, που σε τραγούδια σαν το «Pretty Boys» δεν προσπαθεί να κρύψει τα σημάδια του χρόνου στη φωνή του. «Είναι σαν τις σχολικές αναμνήσεις σου, που για εμένα είναι οι αναμνήσεις από τους Beatles», λέει σήμερα ο Πολ Μακάρτνεϊ.

Το έλατο του Χάρισον

Τα συναισθήματά του για τον Τζορτζ Χάρισον δεν είναι λιγότερο θερμά. «Ο Τζορτζ ασκοιλιόταν πολύ με την κηπουρική», διηγόταν επίσης στο NPR. «Κάποτε μου έκανε δώρο ένα δένδρο. Είναι ένα μεγάλο έλατο, που βρίσκεται στην είσοδο του σπιτιού μου. Και όπως έβγαζα σήμερα το πρωί, το κοίταξα και

«Όταν κοιτάζω πίσω, σε κομμάτια σαν το «Yesterday», που το έγραφα όταν ήμουν περίπου 21, ακούω τον εαυτό μου να μιλάει λες και είμαι ενεννηντάχρονος».

Εστω κι έτσι, ο ίδιος δεν θεωρεί ότι το άλμπουμ αντανακλά τη σύνθεση που του έχουν χαρίσει τα 78 του χρόνια. «Η ιδέα του να με γυρίσει και να προσθέτεις βέλη στη φαρέτρα σου είναι όμορφη, αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι με ενδιαφέρει», έλεγε στους New York Times. «Το θέμα είναι ότι όταν κοιτάζω πίσω, σε κομμάτια σαν το «Yesterday», που το έγραφα όταν ήμουν περίπου είκοσι ενός, ακούω τον εαυτό μου να μιλάει λες και είμαι ενεννηντάχρονος: «Ξαφνικά δεν είμαι ούτε ο μισός άνδρας που ήμουν κάποτε» (σ.σ.: «Suddenly I'm not half the man I used to be» στο πρωτότυπο). Τέτοιοι στίχοι, όπως και του «Eleanor

Rigby», έχουν ένα είδος σοφίας. Κανονικά, θα σκεφτόταν κανείς ότι, εντάξει, καθώς μεγαλώνω θα φτάσω πιο βαθιά, αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι ισχύει. Είναι νομίζω ένα δεδομένο της ζωής ότι οι χαρακτηριστές δεν αλλάζουν και πολύ. Καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής σου, είσαι εκεί».

Ισως βέβαια δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι η ζωή του Πολ Μακάρτνεϊ καθορίστηκε στον μεγαλύτερο βαθμό από εκείνη τη δεκαετία με τους Beatles. Επειδή ωστόσο έχουν περάσει πενήντα χρόνια από τη διάλυσή τους, μια εύλογη ερώτηση είναι αν τους θεωρεί ακόμα κεντρικό κομμάτι της προσωπικής του ιστορίας.

«Πολύ κεντρικό. Ήταν ένα σπουδαίο γκρουπ κι αυτό είναι κάτι κοινώς αποδεκτό», αποκρινόταν στους New York Times με μια καλοπροαίρετη ειρωνεία ο Μακάρτνεϊ λίγο πριν συμπληρωθεί: «Είναι σαν τις σχολικές αναμνήσεις σου, που για εμένα είναι οι αναμνήσεις από τους Beatles. Ο κίνδυνος είναι ο εξής: αν βρίσκομαι σε κάποιο δειπνό, είναι πιθανό να αρχίσω να λέω ιστορίες από τη ζωή μου, τις οποίες οι άνθρωποι ήδη γνωρίζουν».

Και τους βλέπω να χασμουριούνται. Αλλά οι Beatles είναι αναπόδραστοι. Η κόρη μου, η Μέρι, θα μου στείλει μια φωτογραφία ή ένα μήνυμα μέσα στη βδομάδα που θα λέει «σε είδα σε μια διαφήμιση» ή «σε άκουσα στο ραδιόφωνο». Αυτό που με εκπλήσσει πλέον, λόγω του σεβάσμιου της ηλικίας μου, είναι ότι μπορεί να βρίσκομαι λόγω κάρνι με έναν από τους καλύτερους δερματολόγους της Νέας Υόρκης κι εκείνος να είναι σκληροπυρηνικός θαυμαστής των Beatles. Όλα αυτά με εκπλήσσουν. Προσπαθούσαμε να γίνουμε γνωστοί, προσπαθούσαμε να κάνουμε καλή δουλειά και τα καταφέραμε. Για μένα λοιπόν, είναι όλες χαρούμενες αναμνήσεις».

Η αγάπη και ο γάμος

Εχοντας συνθέσει μερικά από τα δημοφιλέστερα και μελωδικότερα ερωτικά τραγούδια (τα «All my loving», «Can't buy me love» και «For no one» είναι μια μετριοπαθής επιλογή), αλλά και έχοντας παντρευτεί τρεις φορές (με τη Λίντα, τη Χίδερ Μίλς και πλέον με την Νάνσι Σέβελ), θα υπέθετε κανείς ότι ο Πολ Μακάρτνεϊ έχει μερικές κατασταλαγμένες απόψεις για τις διάφορες εκδοχές της αγάπης σε ένα γάμο.

Το σχετικό του σχόλιο στους New York Times υποδεικνύει το αντίθετο, χωρίς όμως να φανερώσει κάποια αθεράπευτη ανωριμότητα. «Δεν νομίζω ότι το πράγμα αλλάζει. Είναι πάντοτε ένας αξιοθαύματος γρίφος. Παρόλο που γράφω ερωτικά τραγούδια, δεν πιστεύω ότι έχω κατανοήσει τι συμβαίνει ακριβώς. Μακάρι να ήταν όλα στρωτά και υπέροχα κάθε στιγμή, όμως αυτές οι στιγμές έρχονται σε δόσεις και καμιά φορά μπορεί να γίνεις ενοχλητικός».

Για τη Νάνσι είμαι αρκετά περιπλοκός, έπειτα από τόσα που έχω περάσει», έλεγε ο μουσικός.

«Τζον, άκουσέ με. Θα σε θυμούνται όσο δεν φαντάζεσαι»

Τι εννοούσε με τη λέξη «περίπλοκος»; «Είμαι ένα φτωχόπαιδο από το Λίβερπουλ», απαντούσε. «Γράφω και παίζω μουσική όλη μου τη ζωή. Εχω κάνει τεράστια επιτυχία και οι άνθρωποι προσπαθούν συχνά να κάνουν αυτό που θέλω, κάτι που σου δίνει μια ψευδή αίσθηση παντοδυναμίας. Όλοι είμαστε περιπλοκοί. Ισως όμως εγώ είμαι πιο περιπλοκός από τους άλλους, γιατί προέρχομαι από ένα περιβάλλον φτώχειας».

Όταν, πάντως, κανείς συνομιλεί με τον Πολ Μακάρτνεϊ για την αγάπη και για τις σχέσεις, στο κάδρο μπαίνουν και οι Beatles που δεν βρίσκονται πια στη ζωή. Αναπόφευκτα,

«Όλοι είμαστε περιπλοκοί. Ισως όμως εγώ είμαι πιο περιπλοκός από τους άλλους, γιατί προέρχομαι από ένα περιβάλλον φτώχειας».

ο Μακάρτνεϊ μνημονεύει συχνά τον Τζον Λένον και τον Τζορτζ Χάρισον στις πρόσφατες συνεντεύξεις του.

Σε εκείνη στους New York Times, θυμόταν ένα περιστατικό όπου ο Λένον του ζήτησε κάτι σαν επι-

βεβαίωση: «Τι θα σκέφτονται για μένα όταν θα έχω πεθάνει; Θα με θυμούνται;». Ερώση σαν ο μεγάλος του αδελφός, παρόλο που ήταν μεγαλύτερος από μένα. Του είπα: «Τζον, άκουσέ με. Θα σε θυμούνται όσο δεν φαντάζεσαι. Είσαι τόσο διαβλημένο σπουδαίο, που δεν υπάρχει περίπτωση να καθεί κάτι τέτοιο», θυμόταν ο μουσικός.

Σε άλλη συνέντευξή του, στο περιοδικό NPR, παραδεχόταν ότι τον σκέφτεται συχνά. «Τον βλέπω στο όνειρό μου», έλεγε. «Είναι σαν οικογένεια. Είχαμε διαφωνίες, αλλά έτσι γίνεται με τις οικογένειες. Ήταν ένας καταπληκτικός τύπος και κα-

μιά φορά σκέφτομαι «γούσου, όλα αυτά τα χρόνια έκατσα κι έγραφα τραγούδια με τον Τζον Λένον. Κι έπειτα ανεβίναμε στη σκηνή και τα τραγουδούσαμε μπροστά σε όλο τον κόσμο μαζί».

Το έλατο του Χάρισον

Τα συναισθήματά του για τον Τζορτζ Χάρισον δεν είναι λιγότερο θερμά. «Ο Τζορτζ ασκοιλιόταν πολύ με την κηπουρική», διηγόταν επίσης στο NPR. «Κάποτε μου έκανε δώρο ένα δένδρο. Είναι ένα μεγάλο έλατο, που βρίσκεται στην είσοδο του σπιτιού μου. Και όπως έβγαζα σήμερα το πρωί, το κοίταξα και

είπα «Γεια σου Τζορτζ». Είναι εκεί και μεγαλώνει σταθερά. Και αυτό με γυρίζει στην εποχή που κάναμε μαζί οστιστόπ. Είναι μια διαρκής παρουσία, αν μπορώ να το πω έτσι».

Φυσικά, οι περισσότερες αναμνήσεις του ξυπνούν όταν επιστρέφει στο Λίβερπουλ, εκεί όπου ξεκίνησαν όλα. «Στο Λίβερπουλ μου άρεσε να οδηγώ εγώ, όχι κάποιος άλλος», έλεγε σε άλλη συνέντευξή του, στο περιοδικό GQ. «Γνωρίζω όλους τους δρόμους. Συνήθως κατευθύνω στο Ινστιτούτο Παραστατικών Τεχνών (σ.σ.: το Liverpool Institute For Performing Arts που ο Μακάρτνεϊ συνίδρυσε) και στη διαδρομή

πεννάω από όλα τα παλιά στέκια. Μοιάζει σαν περιήγηση, με εμένα. Λέω ως ποίμα «κι εδώ είναι όπου ζούσε η μητέρα του Τζον, η Τζούλια, την οποία επισκεπτόμασταν. Εδώ είναι ο δρόμος όπου τα έφτιαξα με το πρώτο μου κορίτσι. Εδώ συνέβη αυτό, εκεί βγήκα με εκείνη την άλλη κοπέλα». Μπορώ να θυμηθώ πολλά. «Εδώ έγινε η πρώτη μας συναυλία, σε ένα μέρος που ονομαζόταν «Wilson Hall». Σε εκείνο τον δρόμο βαδίζαμε εγώ και ο Τζον με τις κιθάρες μας. Κι έπειτα περπατούσαμε προς τα εκεί, διασχίζοντας το γήπεδο του γκολφ, για να φτάσω στο σπίτι του».

Ο βραβευμένος κινηματογραφιστής και δύτες αφιέρωσε σχεδόν μία δεκαετία στην εξερεύνηση του μεγάλου υποθαλάσσιου δάσους των κελπιών στο Δυτικό Ακρωτήριο της Νότιας Αφρικής, κοντά στις ακτές του Κέιπ Τάουν.

Αν η φύση πεθάνει, πεθαίνουμε κι εμείς

Ο δημιουργός της ταινίας «Ο δάσκαλός μου, το χταπόδι» Κρεγκ Φόστερ μιλάει για τη συνάντηση που του άλλαξε τη ζωή

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Μπορεί ένας άνθρωπος και ένα χταπόδι να γίνουν φίλοι; Και πώς μπορεί να μοιάζει αυτή η αναπάντεχη φιλία; «Πολλοί λένε ότι τα χταπόδια είναι σαν εξωγήινοι. Το περίεργο είναι πως, όταν τα πλησιάζεις, συνειδητοποιείς ότι μοιάζουμε με πολλούς τρόπους». Έτσι ξεκινάει ο Κρεγκ Φόστερ την αφήγηση του στην εξαιρετική ταινία ντοκιμαντέρ «Ο δάσκαλός μου, το χταπόδι» που έκανε πρεμιέρα στο Netflix πριν από λίγες εβδομάδες. Ο βραβευμένος κινηματογραφιστής και δύτες αφιέρωσε σχεδόν μια δεκαετία στην εξερεύνηση του μεγάλου υποθαλάσσιου δάσους των κελπιών στο Δυτικό Ακρωτήριο της Νότιας Αφρικής, κοντά στις ακτές του Κέιπ Τάουν.

Στη διάρκεια των υποβρύχιων περιπλανήσεών του συνάντησε ένα θηλυκό χταπόδι, το οποίο ξεκίνησε να παρατηρεί και να βιντεοσκοπεί καθημερινά. Μέσα σε διάστημα ενός χρόνου είχε αναπτύξει μαζί του μια μοναδική αμφιδρομη σχέση αλλά και έναν βαθύ συναισθηματικό δεσμό. «Όλα ήταν τόσο ιδιαίτερα», θυμάται, «φυσικά οι στιγμές που είχαμε άμεση διάδραση, όταν θηλελημένα ερχόταν σε επαφή μαζί μου, αλλά και οι στιγμές που μου έδειχνε μια καινούργια συμπεριφορά ήταν αξιομνημόνευτες». Αυτό το χταπόδι έγινε η φίλη του, ο δάσκαλός του, η ανέλπιτη πρωταγωνίστρια μιας ταινίας μοναδικής στο είδος της, που συνδυάζει τη χαρτογράφηση του υποθαλάσσιου παραδείσου του Δυτικού Ακρωτηρίου με την ευαίσθητη ματιά στον φυσικό κόσμο και τα υπέροχα πλάσματά του, μέσα από εικόνες μοναδικής ομορφιάς και τεχνικής αρτιότητας.

Όλα ξεκίνησαν το 2010. Ο Κρεγκ ζούσε επί δύο χρόνια στην «απόλυτη κόλαση», όπως παραδέχεται. Ήταν εξαντλημένος από χρόνια σκληρή δουλειά, δεν άντεχε στη σκέψη να ξανακρατήσει κάμερα ή να ξαναμπει σε αίσουσα μοντάζ. Η οικογένειά του υπέφερε και ο ίδιος αισθανόταν ότι δεν μπορούσε να είναι καλός πατέρας για τον γιο του. Συνειδητοποίησε τότε ότι η εσωτερική του ισορροπία είχε χαθεί λόγω της απομάκρυνσής του από το φυσικό περιβάλλον.

Ως παιδί είχε περάσει αμέτρητες ώρες στις βραχώδεις ακτές και

Στη διάρκεια των υποβρύχιων περιπλανήσεών του ο Φόστερ συνάντησε ένα θηλυκό χταπόδι, το οποίο ξεκίνησε να παρατηρεί και να βιντεοσκοπεί καθημερινά. Έγινε η φίλη του, ο δάσκαλός του.

στο μοναδικής ομορφιάς δάσος των κελπιών του Δυτικού Ακρωτηρίου. Ορμητήριο του τότε ήταν ένα ξύλινο μπάνγκαλου που ατένιζε τον Ατλαντικό. Η αποσύνδεσή του από τον φυσικό κόσμο του είχε κοστίσει ακριβά. Για να συνέλθει, αποφάσισε να επιστρέψει στον ωκεανό. Χρειάστηκαν μήνες καθημερινών καταδύσεων στα παγωμένα νερά, ώστε να συνηθίσει το σώμα και το μυαλό του την επαφή με τον ωκεανό και τον κόσμο του. Δεν χρησιμοποιούσε στολή κατάδυσης, ώστε να νιώθει σαν αμφίβιο, να βρεθεί όσο πιο κοντά μπορούσε στο υποθαλάσσιο περιβάλλον. «Πετούσε» σε αυτό το τρισδιάστατο υποθαλάσσιο δάσος, νιώθοντας σαν να είναι σε άλλο πλανήτη, λέει.

Η θεραπευτική επίδραση της ανανεωμένης επαφής του με τον ωκεανό είχε ως αποτέλεσμα να νιώσει την επιθυμία να κρατήσει και πάλι στο χέρι του την κάμερά του, να τραβήξει πλάνα. Η ιδέα της ταινίας ωστόσο γεννήθηκε μετά την αποκαλυπτική εμπειρία της γνωριμίας του με «εκείνη». «Η

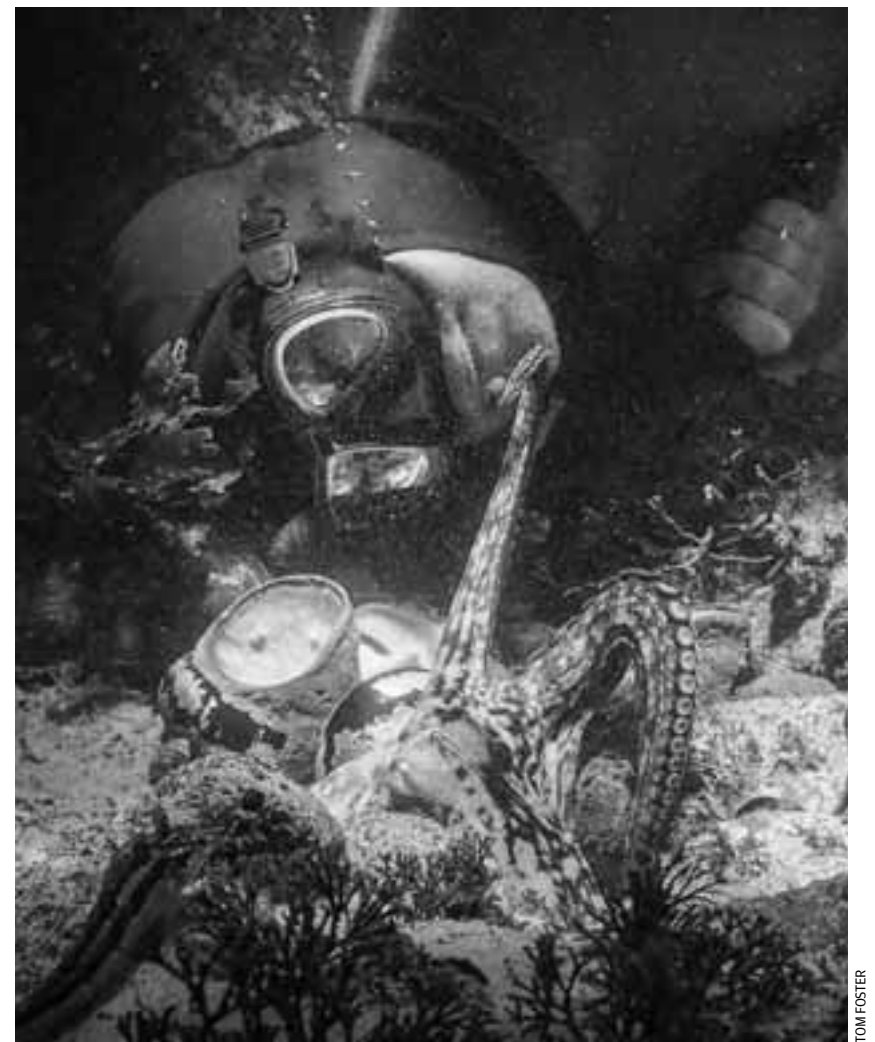
Κατάλαβα πόσο εμείς οι άνθρωποι ανήκουμε εδώ. Ο πλανήτης Γη είναι το σπίτι μας, το μόνο μας σπίτι.

Η βαθιά επαφή μας με τη φύση είναι σημαντική για το ευ ζην μας. Η επιβίωσή μας είναι συνδεδεμένη με την υγεία και τη βιοποικιλότητα του φυσικού κόσμου. Αν το περιβάλλον ενυμνεί, ευημερούμε κι εμείς· αν πεθάνει, πεθαίνουμε κι εμείς

ταινία ήταν μια οργανική διαδικασία», τονίζει. «Η σχέση μου με το χταπόδι διήρκεσε ένα χρόνο. Είχα ήδη περάσει μερικά χρόνια κάνοντας ελεύθερη κατάδυση και εξερευνώντας το θαλάσσιο δάσος, μαθαίνοντας να προσαρμόζομαι και να κινούμαι στο παγωμένο νερό, καταγράφοντας τη βιοποικιλότητα του δάσους των κελπιών, πριν τη συναντήσω. Αυτόν τον ένα χρόνο περνούσα σχεδόν κάθε μέρα στο νερό, αλλά δεν έχω χρονομετρήσει πόση ώρα την ημέρα την παρακολουθούσα· υπολογίζω περίπου 30 λεπτά ημερησίως. Συχνά κοιμόταν ή ξεκουραζόταν, έτσι δεν περνούσα όλο αυτόν τον χρόνο μαζί της».

Ανεκτίμητα μαθήματα

Ήταν συναρπαστικό, ομολογεί, ότι έμαθε να βλέπει το περιβάλλον του υποθαλάσσιου δάσους μέσα από τα μάτια της νέας του φίλης. «Ήταν υπέροχο το να παρατηρώ αισθανθώ πόσο εμείς οι άνθρωποι ανήκουμε εδώ. Είναι το σπίτι μας, το μόνο μας σπίτι. Το να είναι κανείς στη φύση είναι το πιο θεραπευτικό πράγμα που μπορούμε να

τον άλλο». Πήρε ανεκτίμητα μαθήματα: «Ότι οι τόποι άγριας ζωής και τα ζώα που ζουν εκεί είναι πολύτιμα. Ότι είμαστε μέρος της φύσης και όχι επισκέπτες. Ότι η βαθιά επαφή μας με τη φύση είναι σημαντική για το ευ ζην μας. Ότι η επιβίωσή μας είναι συνδεδεμένη με την υγεία και τη βιοποικιλότητα του φυσικού κόσμου. Αν το περιβάλλον ευημερεί, ευημερούμε κι εμείς· αν πεθάνει, πεθαίνουμε κι εμείς. Η πιο επικίνδυνη σκέψη είναι ότι εμείς οι άνθρωποι μπορούμε με κάποιον τρόπο να ζήσουμε χωρίς τη φύση. Είμαστε η φύση και το μέλλον μας ως είδος είναι εγγυημένο αν επιτρέψουμε στον φυσικό κόσμο να επιβιώσει και να είναι προστατευμένος». Αυτή η εμπειρία του άλλαξε τη ζωή με πολλούς τρόπους, παραδέχεται: «Με έκανε να συνειδητοποιήσω ότι είμαι ένα ακόμα ζώο σε αυτόν τον πλανήτη. Με έκανε να αισθανθώ πόσο εμείς οι άνθρωποι ανήκουμε εδώ. Είναι το σπίτι μας, το μόνο μας σπίτι. Το να είναι κανείς στη φύση είναι το πιο θεραπευτικό πράγμα που μπορούμε να

κάνουμε για τους εαυτούς μας».

Γι' αυτό αποφάσισε να κάνει αυτή την ταινία; «Είμαι κινηματογραφιστής και αφηγητής ιστοριών, αυτό κάνω στη ζωή μου. Νιώθω ότι οι ιστορίες είναι σημαντικές, γιατί μπορούν να κινητοποιήσουν το συναίσθημα και να κάνουν τους ανθρώπους να ακούσουν προσεκτικά και να νοιαστούν. Ήθελα να μοιραστεί τη μαγεία και τη χαρά που έζησα στο δάσος των κελπιών και να δείξω στον κόσμο την ομορφιά του υποθαλάσσιου δάσους της Νότιας Αφρικής και τη σημασία του να είμαστε συνδεδεμένοι με τη φύση».

Για τον λόγο αυτό έχει προχωρήσει και στην ίδρυση της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης SeaChange Project, μιας κοινότητας επιστημόνων, δημοσιογράφων, κινηματογραφιστών που εργάζονται για την ανάδειξη και προστασία του υποθαλάσσιου δάσους. Στόχος τους είναι να κινητοποιήσουν επιστήμονες, φορείς, πολιτικούς και το κοινό ώστε να γίνουν μέρος της αναγέννησης του πλανήτη.

Πώς έγινε το Λονδίνο «χωνευτήρι» πολιτισμών

Μέσα από τον φακό του Στιβ Μακουίν

Small Axe: Mangrove ★★★
ΔΡΑΜΑ (2020)
Σκηνοθεσία: Στιβ Μακουίν
Ερμηνείες: Σον Παρκς, Λετίσια Ράιτ, Μάλαχι Κίρμπι

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Ο βραβευμένος με Οσκαρ Στιβ Μακουίν («12 χρόνια σκλάβος») στρέφεται προς την τηλεόραση, δημιουργώντας μια μίνι σειρά για λογαριασμό του Amazon Prime (στην Ελλάδα τη βλέπουμε από την πλατφόρμα της Cosmote TV), που από πολλούς συγκριτάλεγεται στις πιο σημαντικές της χρονιάς. Θέμα της, η ενδιαφέρουσα ιστορία της κοινότητας των Δυτικών Ινδιών του Λονδίνου, από τη δεκαετία του 1960 μέχρι το 1982. Μέσα από πέντε επεισόδια-ημερίδες παρακολουθούμε ένα δραστήριο, πολύ ιδιαίτερο φυλετικό σύνολο, καθώς και τη σύγκρουσή του με τις Αρχές και τις συντηρητικές αντιλήψεις της εποχής.

Μένοντας μόνο στην πρώτη από τις αυτοτελείς ιστορίες, η οποία άλλωστε ξεπερνά σε διάρκεια τις δύο ώρες, παρακολουθούμε την αληθινή υπόθεση των «Εννιά του Μάγκροουβ». Βρισκόμαστε στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και ο Φρανκ Κρίστολου ανοίγει το εστιατόριο «Mangrove» σε μια γειτονιά του Νότινγκ Χιλ με έντονη παρουσία μεταναστών από την Καραϊβική, σερβιρόντας πικάντικα κουζίνα και μπόλικη διάθεση για τραγούδι και χορό. Εκείνη ωστόσο που δεν βλέπει τόσο θετικά τα πράγματα είναι η μητροπολιτική αστυνομία, η οποία εισβάλλει ξανά και ξανά στον χώρο, προκαλώντας κα-

ταστροφές και προπηλακίζοντας τους θαμώνες. Όταν η κοινότητα αντιδρά οργανώνοντας διαδήλωση, βίαια επεισόδια ξεσπούν, τα οποία οδηγούν στη σύλληψη εννέα «πρωτεργατών» και στην παραπομπή τους στο δικαστήριο με βαριές κατηγορίες. Θυμίζοντας αρκετά και την πρόσφατη «Δίκη των επτά του Σικάγου» που είδαμε στο Netflix, αλλά στη λιγότερο clean cut εκδοχή της, ο Μακουίν μιλάει για την ιστορία των διακρίσεων εις βάρος των φυλετικών μειονοτήτων με τρόπο άμεσο και συχνά ωμό. Δεν περιορίζεται εκεί ωστόσο. Ιδιαίτερα στο πρώτο κομμάτι του φιλμ—συμβαίνει σε όλα τα επεισόδια της σειράς—αυτό που παρακολουθούμε κυρίως είναι η γέννηση ενός πολιτισμού μεταναστών πρώτης ή δεύτερης γενιάς, οι οποίοι δημιουργούν τον δικό τους τρόπο ζωής σε έναν τόπο δραστηρίως διαφορετικό από την πατρίδα τους. Οι παραδόσεις, οι μουσικές και τα ήθη τους παντρεύονται με τη δυτική κουλτούρα σε μια πρωτότυπη «συνταγή», η οποία ανέδειξε το Λονδίνο σε ένα από τα πιο εντυπωσιακά πολιτισμικά χωνευτήρια του πλανήτη.

Αυτή η διαδικασία, φυσικά, δεν προχώρησε δίχως εμπόδια. Από τις αυταρχικές μεθόδους της αστυνομίας, περνάμε ύστερα σε ένα μάλλον εχθρικό δικαστήριο, το οποίο πάντως θα δείξει γνήσια βρετανική... ευγένεια όταν θα έρθει η κρίσιμη ώρα. Οι εργασίες της δίχως, που καταλαμβάνουν και μεγάλο μέρος στις ιστορίες, κινηματογραφούνται από τον Μακουίν με στακάτο ρυθμό, εντάσεις και ξεσπάσματα που διατηρούν ακέραιο το ενδιαφέρον του θεατή.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1960, το εστιατόριο «Mangrove» στο Νότινγκ Χιλ γίνεται στέκι μεταναστών από την Καραϊβική, με τη μητροπολιτική αστυνομία να εισβάλλει ξανά και ξανά στον χώρο, προπηλακίζοντας θαμώνες. Όταν η κοινότητα αντιδρά οργανώνοντας διαδήλωση, βίαια επεισόδια ξεσπούν.

HOME CINEMA

Φιλοσοφικά ερωτήματα και νιάτα με ανησυχίες

Επάνω, η Τζέσι Μπάκλεϊ πρωταγωνιστεί στην ταινία του Netflix «Σκέφτομαι να βάλω τέλος». Κάτω, σκηνή από τη «Σιωπηλή επανάσταση», που προβάλλεται από το Cínobo.

Σκέφτομαι να βάλω τέλος ★★★

ΔΡΑΜΑ (2020)
Σκηνοθεσία: Τσάρλι Κάουφμαν
Ερμηνείες: Τζέσι Μπάκλεϊ, Τζέσι Πλίμμονς, Τόνι Κολέτ

Αυτό το αρκετά παράξενο για τα δεδομένα του Netflix φιλμ έχει πίσω του τον ιδιοφυή δημιουργό Τσάρλι Κάουφμαν («Απομαλίσια»), ο οποίος εδώ μεταφέρει στην οθόνη το ομώνυμο μυθιστόρημα του Ιεν Ρέιντ. Συνοπτικά και δίχως να προδώσουμε σημαντικά κομμάτια της πλοκής: μια νεαρή κοπέλα ξεκινά να επισκεφθεί τους γονείς του φίλου της, στην εξοχική τους φάρμα. Εκεί, κατά τη διάρκεια μιας φοβερής χιονοθύελλας, θα συμβούν διάφορα παράδοξα, τα οποία θα μας αποκαλύψουν πτυχές της ιστορίας που έως τότε δεν υποψιαζόμασταν.

Από τις ταινίες που ξεδιπλώνουν σταδιακά τις προθέσεις και τα μυστικά τους, το εσωτερικό δράμα του Κάουφμαν έχει και αρκετά στοιχεία ψυχολογικού θρίλερ, ενώ συχνά «παίζει» με το μυαλό του θεατή. Στην πορεία θέτει πλήθος κοινωνικών και φιλοσοφικών ερωτημάτων,

κάνει σάτιρα και στοχάζεται πάνω στο πέρασμα του χρόνου. Ανταμείβει δε την υπομονή και την προσοχή στη λεπτομέρεια με όσα αποκαλύπτονται—και σε έναν βαθμό υποψιαζόμαστε—προς το φινάλε. Φυσικά, υπάρχουν εδώ και αδυναμίες, κυρίως ως προς την έλλειψη ρυθμού, ωστόσο εξομαλύνονται (και) μέσα από τις πολύ καλές ερμηνείες πρωταγωνιστών όπως η ανερχόμενη Τζέσι Μπάκλεϊ—την είδαμε αρκετά πρόσφατα να διαπρέπει στο μουσικό «Wild Rose»—και οι πάντα θετικοί Τόνι Κολέτ και Ντέιβιντ Θιούλις.

Η σιωπηλή επανάσταση ★★★

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Λαρς Κράουμπερ
Ερμηνείες: Λέοναρντ Σάιπερ, Γιόνα Ντάσλερ, Λένα Κλένκε

Από την πλατφόρμα του Cínobo επιλέγουμε ένα τρυφερό φιλμ ενηλικίωσης που δεν φοβάται να πολιτικοποιηθεί, εστιάζοντας στα ταρναμένα χρόνια που ακολούθησαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι μαθητές της τελευταίας τάξης ενός λυκείου της Ανατολικής Γερ-

μανίας αποφασίζουν να κρατήσουν ενός λεπτού σιγή προς τιμήν των θυμάτων της συγγραφικής εξέγερσης του 1956. Η κίνηση, φυσικά, δεν περνάει απαρατήρητη ούτε και ατιμώρητη από τους υπευθύνους ενός όλο και πιο καχύποπτου καθεστώτος.

Ο Κράουμπερ προσπαθεί σκληρά να μη μετατρέψει το φιλμ του σε σχηματικό ιστορικό αφήγημα και σε μεγάλο βαθμό το καταφέρνει. Οι μαθητές της τάξης δεν είναι κάποιοι οργανωμένοι πολέμιοι της DDR—πώς θα μπορούσαν άλλωστε;—αλλά απλώς παιδιά που νιώθουν αυθόρμητη αλληλεγγύη προς ανθρώπους που επιζητούν το υπέρτατο αγαθό της ηλικίας τους: την ελευθερία. Το σημαντικό πορτρέτο της ταϊνίας, ωστόσο, είναι το κοινωνικό. Μέσα από τις διάφορες ιστορίες των μαθητών και των οικογενειών τους, διακρίνουμε την εικόνα μιας χώρας σε πλήρη σύγχυση. Πρώην συνεργάτες των ναζί που τη γλίτωσαν, διακρίνουμε την εικόνα μιας πλούσιου που έγιναν φτωχοί και το αντίστροφο, άνθρωποι που ακόμη κρύβονται ένας κόσμος που φέρεται οδύνητα το βάρος της Ιστορίας στους ώμους του, ενώ αγωνίζεται ταυτόχρονα να προχωρήσει.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειψουργία
10.00 Καμύματα τζι αράματα
Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η εφημερίδα
Οικονομικές ειδήσεις, με τον Ανδρέα Ιωσήφ.
11.30 Χρονογράφος, III - (Ε)
12.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωγώ Βασιλάκη.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
Θεματική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 Αποτυπώματα
Γεγονότα, στιγμές και ανθρώπινες ιστορίες.
15.30 Travel Diary
Ταξιδιωτικές ταινίες μικρού μήκους.
«Νάπολη». Μέρος Β'
Σε προσκυνητή γλώσσα θεματική εκπομπή.
16.00 Αφρικές ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή στο εξωτερικό.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
18.20 Το μυστικό της πεταλούδας
Τηλεταινία.
19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά.
19.55 Σαν σήμερα με το PIK
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βαλεντίνα Νικολάου.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.05 Σαν σήμερα με το PIK (Ε)
23.15 Αφρικές ήρωες (Ε)
00.00 Επανάληψεις

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Grace of Monaco
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο
Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός
δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπρίτ, το άγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
12.10 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε)
12.55 Παιδική ζώνη
13.30 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Man with a plan
Κωμική σειρά.
16.40 Baywatch, IX
Περιπετειώδης σειρά.
17.30 Προσωπογραφίες, IV-(Ε)
Πολιτιστικό ντοκιμαντέρ.
18.15 Μαζί/Birlikte - (Ε)
Δικονομική εκπομπή.
19.00 Eurotax Design - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
19.30 Γυναίκα
Μικρά ντοκιμαντέρ.
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
21.05 Travel Diary - (Ε)
Ταξιδιωτική σειρά.
21.30 Grace of Monaco
Δράμα με τους Νικόλ Κίντμαν, Τιμ Ροθ, κ.ά.
23.10 ArtCafe, IV - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή.
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.30 Προσωπογραφίες, IV-(Ε)
01.15 Μαζί/Birlikte - (Ε)
02.00 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Τιτανικός
06.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
07.15 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολο και σπικατό
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοιζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικονομικές ιστορίες
Κοινωνική σειρά.
13.45 Λούις Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.50 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
18.20 TET-A-TET στον Alpha
Talk show.
19.30 Δώσε βάση - (Ε)
Κωμικό show, με την Ιωάννα Λαμπροπούλου.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 Τιτανικός - (Τίτανις)
Δραματική περιπέτεια με τους Λεονάντο ΝταΚάπριο, Κέτ Γουίνσλετ, κ.ά.
00.15 TET - A-TET
01.15 Δώσε βάση - (Ε)
Κωμικό show
02.15 The Chase - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
03.15 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Mamma mia!
05.40 Στριβεν διά
του αρραβώνος - (Ε)
Κωμική σειρά.
06.30 Daddy cool - (Ε)
Ελληνική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
09.30 Taxi - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώνιος Ενώνιος
Πολιτική εκπομπή.
14.00 Γεγονότα στο πιάτο
Εκπομπή μαγειρικής με τον Δημήτρη Σκαρμούτο.
14.50 Ήλιος - (Ε)
Δραματική σειρά.
16.30 Casa De Mikel, II - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.10 Ο πόλεμος των άστρων
Ελληνική σειρά.
19.30 Taxi
Τηλεπαιχνίδι, με τον Αλέξανδρο Τσουβέλα.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Mamma mia!
Here we Go Again
Μιούζικαλ, με τους Μέριλ Στριπ, Λίλι Τζέιμς, κ.ά.
23.15 Χιούστον το λύσαμε
Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.50 Bancroft - (Ε)
01.40 Blackout - (Ε)
02.30 Εκπαιδεύοντας τον Μπάμπι
03.20 Τα νέα του ANT1 - (Ε)
04.20 Αδελφές ψυχές - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.15 City Hall
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσο Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλαράκη.
13.00 Τροχές της τύχης (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Εικόνες - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Shopping Star - (Ε)
Εκπομπή μόδας.
17.10 Fars Attack 3 - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Mad Video Music Awards 2020 - (Ε)
Τηλεοπτικό show με τη βράβευση των μεγαλύτερων ονομάτων της μουσικής βιομηχανίας.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 City Hall
Δραματικό θρίλερ, με τους Αλ Πασιόνη, Τζον Κούσακ, κ.ά.
23.15 Παιχνίδια διαφθοράς (The Corruptor).
Ταινία δράσης.
01.00 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
04.00 Ο άντρας των ονείρων (Ε)
Κωμική σειρά.
05.00 Μουσικό κουτί - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.15 Dot.
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε)
Πολιτική εκπομπή.
13.00 Βουρτιά γειτόνοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
13.35 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
13.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.50 Όρα για φαγητό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής με την Αργυρά Μπαρμπαρίου.
15.30 Happy Traveller
Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
16.15 The kings of Mykonos
Ελληνική κωμωδία.
17.50 Η Ηεθερά - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.08 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
18.10 Η ηεθερά (Συνέχεια)
18.50 The Voice Of Greece - (Ε)
Μουσικός διαγωνισμός.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.10 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
21.15 Survivor
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λισάνο.
00.00 Γεγονότα σε τίτλους
00.10 Στην υπεία μας με παιδιά
03.20 Velvet - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

06.45 Τηλεαγορά
08.25 Μικροί κατάσκοποι
10.00 Το ταξίδι του γυρισμού
11.50 Τηλεαγορά
12.20 Ελληνική ταινία
14.00 Τηλεαγορά
15.20 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Οικονομικές γιορτές
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.30 Ξένη ταινία
03.00 Ξένη ταινία
TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Μουλάν
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III (Ε)
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία
EXTRA ΤΗΛ.: 25715111
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξυπνες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπες
13.00 Έξυπνες αγορές
14.00 Ασημένια φεγγάρια
15.35 Έξυπνες αγορές
16.05 Κνημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξυπνες αγορές
16.40 Δελτίο Ειδήσεων
16.45 Έξυπνες αγορές
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξυπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

21.00 Skjelvet (The Quake)
06.00 The Day Shall Come
07.30 What's Love Got To Do With It
09.30 La Dolce Vita
12.35 Project Blue Book 2
13.30 The Happy Prince
15.20 Treasure Planet
17.05 Damascus Cover
19.00 You're Not You
21.00 Skjelvet (The Quake)
23.00 While You Were Sleeping
02.15 The Happy Prince
04.15 Damascus Cover

GREEK CINEMA

22.00 Núta γάμου
05.40 Η Ρένα είναι «Οφ-Σάντιν»
07.05 Η θεία απ' το Σικάγο
08.20 Κονσέρτο για πολυβόλα
10.10 Η κυρία του κυρίου
11.35 Δάσκαλε τι διδάσκες
12.55 Ο καταφερτζής
14.10 Τον παλιό εκείνο καιρό
15.15 Όλοι θα ζήσουμε
16.55 Καθ' εμπόδιο για καλό
18.30 Συμμορία εραστών
20.15 Ένας ιππότης
για τη Βασούλα
22.00 Νύχτα γάμου
23.40 Εκείνο το καλοκαίρι
01.15 Ένα έξυπνο
έξυπνο μούτρο
02.40 Ερωτικές ιστορίες

Logicom

Τη χρονιά που πέρασε, παρά τα νεοπαγή αρνητικά, γίναμε πιο Αποτελεσματικοί απ' όσο πιστεύαμε ότι μπορούσαμε να είμαστε, πιο Δημιουργικοί απ' όσο υποθέσαμε, πιο Καινοτόμοι απ' όσο φανταστήκαμε.

Μάθαμε πως κάποιες φορές αρκεί να κοιτάξεις την πραγματικότητα με άλλο μάτι, για να δεις την εικόνα που ονειρεύεσαι.

Ευχόμαστε το 2021 να αρχίσει ένα ταξίδι σε ένα νέο κόσμο. Πιο ασφαλή, πιο όμορφο, πιο δίκαιο και ανθρώπινο. Έναν κόσμο που δεν θα μας σηκώνει στις πλάτες του, αλλά θα έχει μια αγκαλιά για όλους.

Με το βλέμμα στραμμένο στο αύριο, ατενίζουμε το μέλλον με σιγουριά και αισιοδοξία.

Από όλους εμάς, τους ανθρώπους της Logicom, ευχές για μια παραγωγική και καλή χρονιά!

Χρόνια Πολλά